

॥ શિવમસ્તુ સર્વ જગતઃ ॥
॥ શ્રી દાન-પ્રેમ-રામચંદ્ર-ભદ્રંકર-મહોદય-પ્રદોતન-કુંદકુંદ-મહાયશ વિજય સદ્ગુરુઓ નમઃ ॥

કાવ્ય ધુરંધરુ

સ્વરચિત સંસ્કૃત ભાષામય ગદ્ય-પદ્ય રચનાઓ

...કર્તા...

વિદ્વદ્વર્ય પરમ પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી ધુરંધરવિજયજી મહારાજ

...સંયોજક - સંપાદક...

આચાર્ય હેમપ્રભ સૂરિ

...પ્રકાશક...

શ્રી ભદ્રંકર પ્રકાશન

...પુસ્તક...

કાવ્ય ધુરંધર

...કર્તા/લેખક...

પૂજ્ય મુનિરાજશ્રી ધુરંધરવિજયજી મહારાજ

...વિષય...

સ્વરચિત સંસ્કૃત ભાષામય ગદ્ય-પદ્ય રચનાઓ

...આવૃત્તિ...

પ્રથમ : સંવત ૨૦૮૦ - ઇ.સ. ૨૦૨૪

...નકલ...

૫૦૦

...પાના...

૩૨ + ૨૨૪ = ૨૫૬ કુલ

...ચિત્રસર્જક...

શ્રી અંકુરભાઈ સૂચક - અમદાવાદ

...પ્રકાશક...

શ્રી ભદ્રંકર પ્રકાશન - અમદાવાદ

...પ્રાપ્તિસ્થાન...

શ્રી ભદ્રંકર પ્રકાશન

C/O કેપુરભાઈ એફ. શાહ

૪૯/૧, મહાલક્ષ્મી સોસાયટી, સુજાતા પાસે, શાહીબાગ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૪.

મો. : ૯૮૨૫૨ ૫૮૯૬૯

મૈત્રી વાત્સલ્ય ટ્રસ્ટ

સંજીવની આયુર્વેદિક હોસ્પિટલવાળી ગલીમાં, જૈનનગર, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭.

મો. : ૯૦૯૯૦ ૫૪૧૦૫

કસ્તૂરધામ

તળેટી રોડ, પાલિતાણા. જી.ભાવનગર.

મો. : ૭૮૭૪૫ ૨૬૯૪૩

હાલારતીર્થ - આરાધનાધામ જૈન તીર્થ

મુ.પો. વડાલિયા સિંહણ, તા. જામ ખંભળીયા. જી.દેવભૂમિ દ્વારકા

મો. : ૮૦૦૦૨ ૪૪૪૩૩ - ૮૧૪૧૫ ૫૭૧૬૬

...મુદ્રક...

તેજસ પ્રિન્ટર્સ

F/5, Parijat Complex, Swaminarayan Mandir Road, Kalupur, Ahmedabad-380001.

M. 98253 47620

...પ્રકાશકના આનંદ ઉદ્ગાર...

શાસનના અદ્ભૂત સિતારા સમા શ્રી દાન-પ્રેમ-રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના કૃપાપાત્ર એવા અમારા ઉપકારી પૂજ્ય પંન્યાસ શ્રી ભદ્રંકર વિજયજી મહારાજના પ્રશિષ્યરત્ન વિદ્વદ્વય મુનિપ્રવર શ્રી ધુરંધરવિજયજી મહારાજ રચિત અને લિખિત રચનાઓનો સંપુટ શ્રી સંઘના કરકમલમાં મૂકતાં અમો અપાર આનંદ અનુભવીએ છીએ.

પૂજ્યશ્રી વર્તમાનકાળમાં વિદ્વાનોમાં શિરમોર છે. એમના બાલ અને યુવાન કાળમાં વિશેષ રચાયેલી રચનાઓમાં - લખાણોમાં તે તે વિષયોને અનુરૂપ ગહરાઈ અને રસાળતા અનુભવાય છે.

પૂજ્યશ્રીની રચનાઓ આદિનો વિશાળ ભંડાર, અમારા પ્રકાશનના પરમ ઉપકારી પૂજ્ય પંન્યાસ શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજની દિવ્યકૃપાથી તેઓશ્રીના લઘુગુરુ બંધુઓ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી મનમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજના પ્રયત્નોથી પ્રકાશિત થઈ રહ્યો છે. તેનો લાભ અમારા પ્રકાશનને મળ્યો તેને અમારું સદ્ભાગ્ય માનીએ છીએ.

આ રચનાઓના માધ્યમે આપણે સૌ પ્રભુશાસનના પદાર્થોનું રહસ્ય પામી લોકોત્તર સુખ-પરમપદને પામીએ એ જ અભિલાષા..

- ભદ્રંકર પ્રકાશન

જેન દર્શન, સર્વદર્શન શિરોમાણી છે એ સત્ય છે. પણ એનું કારણ શું ? કારણો ઘણા છે. સૂક્ષ્મતાપૂર્ણ અહિંસા, અપરિગ્રહ, ઔચિત્ય નિર્મળતાપૂર્વકની નિર્દોષતા આદિ પણ એક મુખ્ય કારણ છે ગુરુ સમર્પણ. ગુરુની કૃપા સરસવ જેવાને મેરુ સમાન બનાવે. પથ્થર જેવાને માખણ જેવા સર્જી દે. સાવ અબુધ હોય એને બૃહસ્પતિ સમાન વિદ્વાન બનાવી શકે છે. આ તાકાત છે ગુરુ સમર્પણ દ્વારા મેળવેલ ગુરુકૃપામાં.

આવી શ્રેષ્ઠ ગુરુકૃપા પ્રાપ્ત એવા મહાત્મા છે પૂજ્ય મુનિરાજશ્રી ધુરંધરવિજયજી મહારાજ અમારા દાદા ગુરુ મહારાજ પૂજ્ય પંચાસશ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજના જે મૈત્રિ આદિ ચાર ભાવનાઓના ઉત્કૃષ્ટ ભાવો, આર્હત્ય શક્તિનો પ્રભાવ, આવા અનેક પદાર્થો એમણે ખૂબ જ આત્મસાત્ કર્યા છે. એના પ્રભાવે શાસ્ત્રોના અર્થો - રહસ્યો એવા અદ્ભૂત રીતે પ્રગટ કરે કે આપણે આશ્ચર્ય અને અહોભાવથી અભિભૂત થઈ જઈએ.

આવા પૂજ્યશ્રીએ પોતાના બાલ્યકાળથી ૮૦ વર્ષની વય સુધીમાં અનેકાનેક ગુજરાતી, હિન્દી, સંસ્કૃત ભાષાઓમાં રચનાઓ-લેખો-કાવ્યો આદિની રચના કરી છે. આ બધી રચનાઓ-લેખો આદિમાંથી અમુક, કલ્યાણ માસિક, વૈદ્યકલ્પતરુ, નન્દનવન કલ્પતરુ: સંસ્કૃત પત્ર, નિ:શ્રેયસમ્ સંસ્કૃત પત્ર આદિ સામયિકોમાં પ્રકાશિત થયેલા, તો અમુક સ્વતંત્ર પુસ્તકરૂપે પ્રકાશિત થયેલા અને અમુક રચનાઓ તો અદ્યાવધિ અપ્રકાશિત જ હતી, એ સર્વેને એક સાથે પ્રકાશિત કરીએ તો વાચક વર્ગ - જિજ્ઞાસુઓને સુગમતા રહે એવો વિચાર આવતાં પૂજ્યશ્રી ને એ વિષે વિનંતિ કરી, નિ:સ્પૃહી પૂજ્યશ્રીએ પહેલાં તો બહુ ધ્યાન ન આપ્યું. છતાં વારંવાર ઉધરાણી કરતા રહ્યા અને પછી પૂજ્યશ્રીએ આપવાનું માન્ય કર્યું. અને એનું પરિણામ આજે સહુની સામે છે.

આ ગ્રંથો પ્રકાશિત કરવામાં મુખ્યતાએ જો શ્રેય આપવાનો થતો હોય તો તે છે ગણિ જિનભદ્રવિજયજી મહારાજ, કે જેમણે પૂજ્યશ્રીના વહેરી સ્વભાવ સાથે સેટ થઈને પ્રેમથી વારંવાર જણાવીને આટલું મેટર મેળવી પ્રુફ આદિ જોઈ સંકલન કરી આપ્યું.

ભદ્રંકર પ્રકાશનવાળા કેમુરભાઈ ફકીરચંદ શાહ - ચિત્રો તથા લખાણ મેળવી આપ્યા.

અમદાવાદ નિવાસી સમીરભાઈ તથા ધરણેન્દ્રભાઈ -

નવાડીસા હાઇવે નિવાસી સુનિલભાઈ જેંતીભાઈ શાહ - પૂજ્યશ્રી પાસેથી ચિંતનો મેળવ્યા.

જલારામ પ્રેસવાળા જલદીપભાઈ કક્કર કે જેઓએ સતત પ્રયત્ન કરીને છ વર્ષ સુધીની ધીરતા ધરીને કંપોઝ કરી આપ્યું. વગેરે મહાનુભાવો વિવિધ રીતે ખૂબ જ સહાયક બન્યા છે. તેમની અંતરથી અનુમોદના.

પૂજ્યશ્રી પ્રત્યે અત્યંત અહોભાવિત, કવિ કુલશેખર આચાર્ય શ્રી ઉદયરત્નસૂરિજી મહારાજને જણાવતાં તેઓશ્રીએ આ ગ્રંથની પ્રસ્તાવના લખી આપી તે બદલ તેમના ઋણી રહેશું.

આમાં અપાયેલ રચનાઓ આદિની વિશેષતા વિગેરે આગળ દર્શાવેલ છે.

અત્યારે એક સાથે ચાર પુસ્તકો પ્રકાશિત થાય છે. હજુ પણ પત્રો-વિહાર લેખમાળા - ચિંતનો-શકસ્તવ વાચના આદિ બાકી છે. ભવિષ્યમાં અનુક્રમે પ્રકાશિત કરાશે.

અમારા શિરછત્ર સમા પૂજ્ય પંચાસ શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજની દિવ્યકૃપાથી તેઓશ્રીના બાળસખા પૂજ્યશ્રીના ગ્રંથોને પ્રકાશન કરતાં, આ રચનાઓ આદિના આલંબને સહુને પ્રભુની આજ્ઞા-શાસ્ત્રપ્રીતિ વધે અને એ દ્વારા આત્મકલ્યાણ પ્રાપ્ત થાય એ જ ભાવના સહ.

હેમપ્રભ સુ.

સંવત - ૨૦૭૬ આસો સુદ - ૧૫, ધોરાજી

...પુસ્તક પ્રકાશનના સદ્ભાગી...

પરમપૂજ્ય પંચાસ શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજની દિવ્યસ્મૃતિપૂર્વક
પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી મનમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા
પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રેરણાથી

હાલારતીર્થ - આરાધનાધામ

મુ. પો. વડાલીયા સિંહણ, તા. જામ-ખંભાલિયા, જી. દેવભૂમિ દ્વારકા

શ્રી ઓશવાળ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ (શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિનાલય)

ઓશવાળ કોલોની, જામનગર

શ્રી જૈન દર્શન ઉપાસક સંઘ

પેલેસ, જામનગર

માતુશ્રી કસ્તુરબેન વેલજીભાઈ હરણીયા શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તપગચ્છ જૈન સંઘ

મેહુલનગર, જામનગર

...આ ચાર સંઘે પોતાના જ્ઞાનનિધિમાંથી તેમજ...

શ્રાવક વર્ગ પણ આનો લાભ લઈ શકે તે માટે

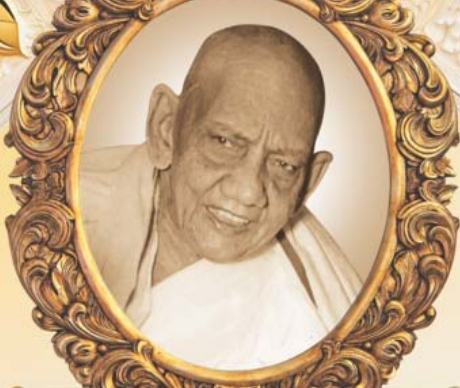
માતુશ્રી જયાબેન યુનિલાલ દોઢિયા પરિવાર

હસ્તે - પારસભાઈ-દીપાબેન-પ્રિયન

ગામ : હાલાર-નવાગામ/લંડન

આ પુસ્તક પ્રકાશનનો લાભ લીધો છે.

અનુમોદના... અનુમોદના... અનુમોદના...

સિદ્ધાંતમહોદયિ પરમ પૂજ્ય આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

કલિકાલ કલ્પતરુ પરમ પૂજ્ય આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

સૂક્ષ્મતાવયિતક પરમ પૂજ્ય પંચાસ
પ્રવરશ્રી ભદ્રેશ્વરવિજયજી મહારાજ સાહેબ

નવઠાર જાપમઝ્ઞ પરમ પૂજ્ય
ઉપાધ્યાય શ્રી મહાયશવિજયજી મહારાજ સાહેબ

વાત્સલ્યમૂર્તિ પરમ પૂજ્ય બા મહારાજ
સાધ્વીજી શ્રી વિમલપ્રભાશ્રીજી મહારાજ સાહેબ

નમસ્કાર મરમિન્ન

ૐ શ્રી નમઃ

નમો અરિહંતાળં ।
નમો સિદ્ધાળં ।
નમો આચરિમાળં ।
નમો ઉવજ્ઞાયાળં ।
નમો લોહ સંવ્વસાદૂળં ।

અસ્તો પંચ નમુકારો ।
સંવ્વ પાવ ધ્વળાશ્રુણો ॥
મંગલાણં ચ સંવ્વસિં ।
પદમ હવદ મંગલ ॥

૨૦૭૬ આ.વ.૨ મુનિ ધુરંધર વિજય

વિદ્ધવર્ધ પરમ પૂજ્ય મુનિપ્રવર
શ્રી ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સાહેબ

શ્રી ઋષભ-વીરં વન્દે ।

પરમગુરુ શ્રી સુરેન્દ્ર-રામ-અભયદેવ-રત્નાચન્દ્રસૂરિ ગુરુબ્યો નમઃ ।

...મધુરન્ધરમ્ ધુરન્ધરમ્...

ફાગણ વદ - માર્ચ એન્ડિંગનાં દિવસો છે. ગરમીનું નામ નથી. આબુની ગિરિમાળામાં યજ્ઞાઈને આવતો ઠંડો પવન ધુજાવે છે. દેલવાડાના જિનાલ્યાનોની સામેની ઊંચી ચઢાન પર બનેલા પીળા બંગલામાં ઐતિહાસિક દેખાતા લાયબ્રેરીનાં સ્થાપત્યનાં ઉપલા મજલે બંધ કમરામાં બેઠો છું.

શાંત વાતાવરણને 'કાવ્ય ધુરંધર'નાં પાનાનો ફફડાટ આંદોલિત કરે છે.

ગુજરાતી અભણ-જણ ધુરંધરીય સંસ્કૃત રચનાઓનાં પાનામાં આંગળીઓ ફેરવ્યા કરે છે. ન સમજાય એવું ઘણું બધું હોવા છતાં સમજાય ત્યાં આફરીન-આફરીન પુકારી ઉઠે છે.

હા, એ મારા પ્રિય કવિ-લેખક અને મહાવિદ્વાન્ પૂજ્ય મહામુનિવર શ્રી ધુરંધરવિજયજી મહારાજનાં હસતા-અક્ષરો છે. એમની જીવંત લેખિની છે. એમની રોમાંચ સભર કલ્પનાશીલતા છે. એમની મુલાયમ બાની છે. એમની મખમલી પ્રસ્તુતિ છે અને આ લહિયો એમની લખાવટ પર અક્ષરો ઘૂંટવા બેઠો છે !

પૂજ્ય ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સાહેબની સંસ્કૃત રચનાઓનો સંગ્રહ છે : કાવ્ય ધુરંધર. રચનાઓ અનેક છે. પણ, સર્જનમાં સંખ્યાનો નહીં, સત્ત્વનો મહિમા છે. સત્ત્વવિહોણી સંખ્યાબંધ કૃતિઓ આપનાર કાળના અસીમ મહાસાગરમાં વિસરાઈ જશે. પણ સત્ત્વવંત અલ્પ પ્રદાન પણ કરનારને મહાકાળ પોતાના ઉત્સંગમાં હુલસેવે છે.

પૂજ્ય ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સરસ્વતી નંદન છે, શારદાપુત્ર છે. સાવ બાલ્યકાળથી તેમની કલમ-સિતાર ગુંજવા લાગેલી. ચૌદેક વર્ષની વયથી જેમની લેખિની થનગનવા લાગે એ પ્રતિભા અસામાન્ય જ હોય! શાળાકીય કોઈ વિશેષ અભ્યાસ વિના આટલી-આવી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરનાર, સંસ્કૃત-પ્રાકૃતનાં વ્યાકરણનાં અધ્યયન વિના સંસ્કૃત-ગુજરાતીમાં અહો-અહો કરાવી દે તેવું પ્રદાન કરનાર આ મહામુનિની પ્રતાપી-પ્રભાવસંપન્ન પ્રતિભાને આપણે સાચે જ ઓળખી શક્યા નથી.

આ પ્રતિભા જન્માંતરીય જ્ઞાન-સાધનાની નીપજ જ ગણી શકાય. એ સ્વયં પણ એવું જ માને છે.

- સારું થયું, પૂજ્ય પરોપકારનિરત પંન્યાસજી મહારાજ શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજ સાહેબ અને પૂજ્ય આચાર્યદેવશ્રી હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજની ભાવનાને ગણિાવર શ્રી જિનભદ્રવિજયજી મહારાજની સંપાદન કુશળતાથી આ સંગ્રહ થઈ શક્યો. બાકી, થોડા વર્ષો પૂર્વે મેં પણ આવી વાત 'બાપજી' ને કરેલી. એમણે ધરાર નામેયો તૈયાર રાખ્યો હોય તેમ વાત ટાળી દીધેલી. મારા પ્રાણપ્રીય મુનિબંધુ શ્રી જિનભદ્રજીએ એમની મીઠી સેવા-ભક્તિપૂર્વક બાપજીએ મનાવ્યા. ને આ કાર્ય સવાયું કરી આપ્યું.

-સારું થયું. ધુરંધર હવે નામ નથી... કિયાપદ બની જશે.

કવિતા કરવા માટે શું જોઈએ?

મમ્મટ કહે છે : શક્તિ, નિપુણતા અને અભ્યાસ.

જગન્નાથ કહે છે : માત્ર પ્રતિભા. મને મમ્મટની વાત થોડી વ્યવહારુ લાગે છે પણ, તેમાં એક ચીજ ઉમેરવા જેવી લાગે છે. એનું નામ છે : પ્રસાદ ! પ્રતિભા, અભ્યાસ, પુરુષાર્થ. હોંશિયારીની સાથે પ્રભુની અને ગુરુની કૃપા વરસે ત્યારે એ કૃતિ 'પ્રસાદિક' બની જાય છે. પૂજ્ય ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સાહેબની કૃતિઓ પ્રાસાદિક છે.

એક સ્થાને કવિતા કરવાની કેટલીક શક્તિઓ નિરુપાઈ છે.

૧. ઘર્ણાઈ : જેમાં અભ્યાસ ન હોય, કાવ્ય પરત્વેનું ધ્યાન કે નિદિધ્યાસન ન હોય, પ્રયત્ન પણ નહિવત્ હોય. માત્ર નૈસર્ગિક શક્તિ-પ્રતિભાના બળે કવિતા સર્જાય. પણ એ એટલી પ્રાંજલ ન હોય.

જોડકણા, લોકગીત, કટાણા કે ઘોળ સ્વરૂપે કે સામાન્ય ભજન સ્વરૂપે અવતરી શકે.

૨. પાઠી : પાઠી શક્તિમાં પ્રતિભા ગોણ હોય, અભ્યાસ હોય, વાંચી વાંચીને, અનેક કવિતાઓનું શ્રવણ-વાચન કરી કરીને, સતત લખતા-ભૂસતાં રહીને, પુરુષાર્થ કરતા રહીને કવિતા રચાય. પણ, એમાં અન્ય કોઈ કવિતાઓની અસર વર્તાય. ન કોઈ ચમત્કૃતિ, ન કોઈ વિશેષતા, દૂધ ખરું...

પણ પાણી ભેળવેલું હોય તેવી કવિતા.

૩. પ્રાસાદિકી : જેમાં પ્રતિભા હોય, કાવ્યોનો સતત અભ્યાસ હોય, ગ્રંથાધ્યયન-વાંચન વિશાળ હોય, સતત જ્ઞાન-પ્રાપ્તિનો પુરુષાર્થ હોય, સતત ચાલતી રહેતી પવિત્ર વિચાર-ચિંતન ધારા હોય ને ઉર્મિથી છલકાતું હૈયું હોય - અને પછી જે કવિતા પ્રગટતી હોય એ ત્રિકરણ - શુદ્ધ કવિતાને પ્રાસાદિકી ગણી શકાય. એનું શ્રવણ તમને ભાવભીના કરી દે.

પૂજ્ય ધુરંધરવિજયજી મહારાજનું મીઠું પદ જુઓ ને :

'ત્યારે તમોને જેમણે જોયા હશે તે ધન્ય છે !'

'તે ધના જેહિં દિદેશિ' નો કેવો રસ છલકતો ભાવાનુવાદ ! આ પ્રાસાદિકી રચનાની એક છાલક-છોળ !

હું જ્યારે પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રી પ્રદ્યુમ્નસૂરિ મહારાજને આવી કવિતા માટે કહેતો ત્યારે એ કહેતાં : પ્રભુની કૃપા થાય ત્યારે આવું અવતર ! પ્રાસાદિકનો આ મનગમતો કેવો વિલસે છે ? !

શ્રી સુમતિનાથ પ્રભુની સ્તવનામાં જોઈએ :

'સુમતિનાથજિન ! દીયતાં રે, સમ્યગ્દર્શન શુદ્ધિ :

કુમતિનાથ ! મમ હીયતાં રે, દુરિતોપદ્રવ વૃદ્ધિ :

સૌભાગ્ય નિધીશ્વર ! પાલય માં ભવમીતમ્ ।

વૈરાગ્યવતાંવર ! ધારય માં સુવિનીતમ્ ॥

-આ સ્તવનામાં જે પ્રાસની મીઠપ, લયની એકાકારતા, સાવ સહજ અને સરળ ભાવાભિવ્યક્તિ અનુભવાય છે. તેનાથી કવિતા ભારેખમ બનવાના બદલે ગુજરાતી ગાન જેટલી સાહજિક બની ગઈ છે.

સુમતિનાથ-કુમતિનાથ, દીયતાં રે - હીયતાં રે

પાલય માં - ધારય માં - જેવા પદો કેવી સુંદર અસર વર્તાવે છે ?

- એક બીજો દાખલો : પૂજ્ય ગુરુવર્ધ શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજનું ગીત જુઓ :

'મુકુવર પ્રેમસૂરિવર ચરણે...'

એક મિનિટ. આ પંક્તિમાં તમને સંસ્કૃત ગાનનો ભાર વર્તાવે છે ?

ભમ તો એવો થાય કે આપણે શું ગાયું... ? સંસ્કૃત કે ગુજરાતી ?

-આ એમની કલમને મળેલું વરદાન છે !

● શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવંતનું સ્તવન લઈએ :

'સ્વામી તુમે કોઈ કામણ કીધું' વાળો રાગ... અને મૂળ ગુજરાતી સ્તવનની ધ્રુવ પંક્તિ છે 'મોહના

વાસુપૂજ્ય જિણંદા' - હવે ધુરંધરીય ચમત્કૃતિ જુઓ, એમણે લખ્યું : 'મોહના વાસુપૂજ્ય જિનેશ' : 'સાતરાજ અલગા

જઈ બેઠાં' અથવા 'ધ્યાતા-ધ્યેય-ધ્યાન ગુણ એકે' વાળી પંક્તિ હોય. તમે ગુજરાતી-સંસ્કૃત સામ-સામે મેળવીને ગાઈ જુઓ. 'શ્રીર-નીર પરે તુમશું મિલશું' નું સંસ્કૃત વર્ઝન જુઓ : ક્ષીર-નીરમિવ તવ મમ મિલિતં- વસ્તુ ગુંથણીનો કેવો સાહજિક ચમત્કાર !

● એમનાં તાદેશ પ્રકૃતિવર્ણનો તો તમને મહાકવિની યાદ અપાવે. સરળતામાં કવિતા સિદ્ધ કરવી. એ સૌથી અધરું કામ છે એ તપાસવું વિદ્વાનોનું કામ છે. આપણે ઋતુ વર્ણનનાં કાવ્ય નિહાળીએ :

દહતિ શીતલ જલધારા

શીતલ જલધારા તમને ઢાડે ? આ ગીત આખું વાંચી જાઓ. મજા આવી જાય.

શિશિરઃ સરતિ શીતતરઃ । પછી શિશિરનું વર્ણન તપાસો. ઝૂમી ઉડાય છે.

કલુષિત કોમલ કાયા વર્ણઃ

મર્મરવપૂરિતજનકર્ણઃ

આ પ્રકૃતિચિત્રો છે.

ઈશ્વરનો અનુગ્રહ અને વિશાળ, ઉદાર અનુભૂતિનાં ઉદાઝ વિના આવું રમ્ય-ભવ્ય દર્શન શક્ય નથી જ નથી.

● પૂજ્ય ધુરંધરવિજયજી મહારાજ આપણાં કાળની સૌથી મોટી ઉપલબ્ધિ છે. ગુજરાતી-સંસ્કૃત-પ્રાકૃત-કવિતા-ગદ્ય-પદ્ય-આસ્વાદ-કથા-વિવેચનો- સાહિત્યનાં લગભગ તમામ પ્રકારોમાં એમણે ગતિ કરી છે. સંસ્કૃત કવિતા ક્ષેત્રે તેમનું સર્વોત્તમ અર્પણ તો ચિત્રકાવ્યો જ ગણી શકાય.

ચિત્રકાવ્યો સામાન્ય રીતે મોટા ભાગનાં વાચકોને ઝટ સમજાતા નથી... પણ, સમજાય ત્યારે આનંદનો જે વિસ્ફોટ થાય છે તે વર્ણનાતીત છે. મને લાગે છે કે 'જ્ઞાની શ્વાસો-શ્વાસમા' જે કર્મ બપાવે છે એ આ રીતે જ હશે કદાચ.

ચિત્રકાવ્યોમાં અજિત શાંતિ જોઈ જુઓ. તમે એક એક અક્ષરની આંગળી પકડી પકડીને ગાથામાં ગતિ કરજો. વિસ્મય ચક્રિત થયા વિના નહી રહેવાય !

...પણ, આપણાં ઘડતરની કાયમી ખોડ હોય તેમ હંમેશની માફક આપણે આ પ્રભાવી-પ્રતિભાને સારી રીતે ઓળખી શક્યા નથી. એમનો જેટલો લાભ લેવાય તેટલો લઈ લેવા જેવો છે. એ વિદ્વાન છે એટલું સીમિત નથી, એ નિર્ભીક છે, એ અધિકૃત છે.

નિર્ભીકતા વિનાની અધિકૃતતા કાયર બનાવે, અધિકૃતતા વિનાની નિર્ભીકતા નિર્લજ્જ બનાવે-બેફામ બનાવે - મૂલ્યહીન બનાવે. પૂજ્યશ્રી પાસે અધિકૃત અને નિર્ભીક વિદ્યા છે. એટલે જ એ કોઈની શેઠમાં રહેતા નથી. એટલે જ એમનાં ગણાતા લોકો પણ એમની સચ્ચાઈને, કઠોરતાને અને તાપને ખમી શકતા નથી. એમની પાસે મામકા-પારકાનાં ભેદ નથી. મને લાગે છે કે પૂજ્ય મોટા પંચાસજી મહારાજ તરફથી એમને અધિકૃતતા મળી છે અને પૂજ્ય બાપા મહારાજ ઉપા. શ્રી મહાવશવિજયજી મહારાજ પાસેથી નિર્ભયતા! આ દિગુણ વારસો એમના જીવનની મોટી જણાણ છે.

પૂજ્ય બાપા મહારાજને જેણે જોયા હશે અને જેણે તેમની ટપલી ખાધી હશે કે એમનો ભોળો-ભોળો રોક અનુભવ્યો હશે એને આ વાત જલદી સમજાશે. અલબત્ત, પૂજ્ય બાપા મહારાજની વિદાય પછી પૂજ્ય ધુરંધરવિજયજી મહારાજનું વાત્સલ્ય નિર્ભયપણે વહી નીકળ્યું હોય તેવું લાગ્યા કરે છે સતત.

એક વાત નિશ્ચિત છે : વર્તમાનમાં એમના જેવી સર્વતોમુખી - અકુનોભયસંચરિષ્ણુવિદ્યા જોવા

મળવાની નથી. એ જ્યારે વાચના કે પ્રવચન આપે ત્યારે દેખાતી બનાસકાંઠાની બરછટ વાણી, સહજ વાર્તાલાપમાં ખૂટે નહી તેવી ઘાણી ફૂટ વાતો, કલમ પકડે ત્યારે વહી આવતી રેશમ-શી ભાષા, હસ્તપ્રત હાથમાં લે અને બોલવા માંડતી લિપિ, સંસ્કૃત રચનાઓમાં મલપતી મદમસ્ત માધુરી, ગુજરાતી ગિરામાં વર્તાતી ગંભીર ગરવાઈ, મંત્ર-તંત્ર અને ઔષધો બાબતે વજનદાર અને અપરિહાર્ય રજૂઆત, શક્તિસત્વની સમજાવટ વખતે પ્રભુભક્તિની ભીની-ભીની વાંછટ અને સાંપ્રત શાસનની ઘટનાઓ સંદર્ભે શાસ્ત્રીય બોધ પૂર્વકનો ગીતાર્થને છાજે તેવો દમમદાર અભિપ્રાય... વરસે તો માથાબોળ ભીંજવી દે થેવું વહાલ અને બાકી, સાડાબારી કોઈની નહી ને તોય મર્યાદાનું અતિક્રમણ બિલકુલ નહીં !!!

રે ! આવી નિખાલસ વિદ્વતા કોની પાસે છે ?

આવું ઘણું છે. ઘણું લખી શકાય. પણ કેટલું લખું ? ખરી રીતે તો આ પ્રસ્તાવના માટે હું તો અયોગ્ય જ ગણાઉં. આ ગ્રંથની પ્રસ્તાવના પણ સંસ્કૃતમાં જ લખાવી જોઈએ.

એમની કૃતિઓને ન્યાય આપી શકે તેવા વિદ્વાનની કલમે.

પણ, એમના પ્રત્યે સદા વહેતો પ્રેમાદર, પૂ. આચાર્યદેવશ્રી હેમપ્રભસૂરિ મહારાજનો પ્રેમાદેશ અને મારા પૂ. ગુરુમહારાજ આચાર્ય શ્રી વિજય રત્નચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પ્રેરણાથી આટલું લખાયું.

પૂજ્ય મહાકવિ મુનિવર ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સ્વયં બોલતું પુણ્ય છે, એ જ્યારે બોલવાનું શરૂ કરે ત્યારે તમે એમને નોંધી ન શકો. દર વખતે તેમની વાતો સાંભળી થતું કે આ તો ચપટી ચોખા છે.

આખી ગાંઠલી ક્યારે જોવા મળશે ?

- આજે મળી ગઈ. મજા આવી ગઈ.

માર્ચ એન્ડિંગના દિવસો છે.

આટલી દીર્ઘ પ્રસ્તુતિનું સરવૈયું એક જ પંક્તિમાં આપવું હોય તો એટલું જ કે...

મ ધુ રા ધિ પ તે ર ચિ લં મ ધુ ર ન્ધ ર મ્ !

ફાગણ વદ ૫ / સંવત ૨૦૮૦

૩૦-૩-૨૦૨૪

દેલવાડા-માઉન્ટ આબૂ

- પરમગુરુ આચાર્યદેવશ્રી વિજય રામ-અભય-

રત્નચન્દ્રસૂરિ-શિષ્ય ઉદયરત્ન.

સત્યભાષી માતાની જેમ વિશ્વાસપાત્ર, ગુરુની જેમ પૂજ્ય અને મિત્રની જેમ પ્રિય હોય, એવા સુજ્ઞ આત્માઓ આપણા જિનશાસનમાં સમય-સમયે ઝળહળે છે, એવા જ એક કુબેરકવિ પૂજ્યશ્રી પૂજ્ય મુનિવર એટલે પરમ જ્ઞાનાનંદી - નિજાનંદી - શાસનસત્ત્વેહી પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સાહેબનો સંસારી પરિવાર.

તેમના સમર્પિ સમા સાત પુણ્યશાળી આત્માની જીવનસાધનાની અનેરી વાતો ગૂંથી છે આ લઘુ જીવનકથામાં, જેમાં બહુશ્રુત આગમજ્ઞાતા પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજની પ્રશસ્ત્ર વાણીનાં ચમકારાં વરતાય છે! એક જ પરિવારના અને વિષયોથી વિરક્ત આવા મોક્ષગામી જીવો સત્ત્વ ફોરવે, ત્યારે આપણા શાસન ઉપર આ પંચમકાળની કાળઝાળ સમયસીમામાં પણ જાણે ચંદનનો લેપ થાય છે, એવું આ કથાના ભાવકને જરૂર સ્પર્શશે! આવી, એ કથાબીજને ખોલતાં ખોલતાં તેઓની જીવનસરિતામાં સાથે જ વિહરીએ!

તપ - સંયમશ્રુષી નૌકામાં સવાર થયેલ અને સંસારમાં રહીને પણ જલકમલવત્ જીવન જીવનાર શ્રી નાથાલાલ હાથીભાઈનો પરિવાર ઉત્તર ગુજરાતમાં બનાસકાંઠા જિલ્લાનાં પાલનપુર સમીપે આવેલા 'જૂના ડીસા' નામના જાજરમાન ગામે શેકવાસમાં રહેતો હતો. નાથાભાઈ અને તેમના શ્રાવિકા બબુબેના જ દિકરા અને બે દિકરીઓનો આ પરિવાર નીતિમાન, ખંતીલો તથા સૌને સહાયક બનીને જીવતાં ધાર્મિક પરિવાર તરીકે યશસ્વી બનેલ. નાથાભાઈને કોલ્હાપુરમાં બહુ જ મોટી ગોળની પેઢી હતી, જે 'નાથાલાલ હાથીભાઈ'ના નામે ચાલતી, પરંતુ તેઓના પ્રથમ ભાગ્યશાળી દિકરા મોતીલાલના જન્મ પશ્ચાત્ નાથાલાલભાઈએ પેઢીનું નામ 'મોતીલાલ નાથાલાલ' કરી નામેલું. મોતીભાઈના જન્મ પછી બીજા દીકરાનું નામ બાબુલાલ, પછી એક દીકરી બબીબેન, પછી એક દીકરો કીર્તિલાલ અને એની પછી દીકરો નવીનચંદ્ર અને છેલ્લે દીકરી કુસુમ. આ રીતે બે દીકરી અને ચાર દીકરા થયાં.

નાથાલાલભાઈ પોતે સજ્જન અને પ્રામાણિક માણસ. ધંધો એટલો પ્રામાણિકતાથી કરે કે ગોળબજારમાં એમની પેઢીનું નામ પડે. સરકારનો સંપૂર્ણ ટેક્સ ભરે. ક્યારેય એમના ચોપડા સરકારી ઑફિસરો તપાસે નહીં. એમણે બધી વ્યવસ્થા 'ધર્મબિંદુ'માં લખ્યા પ્રમાણે ગોઠવેલી. નિત્ય પૂજા કરવી. સામાયિક કરવી વગેરે

જૂના ડીસાના શ્રાવક મંગળજી ડોળજી અને શ્રાવિકા કુંકુબહેનની દિકરી વિમળા સાથે મોતીલાલભાઈના ઘોડિયામાંથી સગપણ થઈ ગયેલા. એટલે તેઓ સોળ-સત્તર વરસના થયાં, ત્યાં એમને પરણાવી દીધાં.

લગ્નના બે વર્ષે એમને ત્યાં દીકરો આવ્યો. દાદા રાજી-રાજી થઈ ગયાં. એનું નામ ધરણેન્દ્ર પાડ્યું, પણ લાડમાં 'ધીરુ' કહેતા. દાદા નાથાલાલ પોત્રને કોલ્હાપુરથી ઘરે આવવા માટે છૂટો ના મૂકે. સંવત્ ૨૦૦૨માં ધીરુ દોઢેક વર્ષનો થયો, ત્યારે વિમળાબેન સાથે ચોમાસામાં બધા કોલ્હાપુર ગયાં. ત્યાં આવેલ લક્ષ્મીપુરી ઉપાશ્રયમાં પૂ. બાપજી મહારાજના સમુદાયના પૂ. ભુવનવિજયજી મહારાજ અને પૂ. જંબુવિજયજી મહારાજ, બાપ-દીકરા બેનેનું ચોમાસુ. પૂ. જંબુવિજયજી મહારાજને 'નયચક્ર'ના સંપાદનનું કામ ચાલે. તેઓ તો વિદ્યાવિલાસી માણસ. એટલે ગોચરી યાદ આવે, ત્યારે દોઢ-બે વાગી ગયા હોય. એટલે પછી પૂ. જંબુવિજયજી મહારાજ ગોચરી વહોરવા માટે શાહુપુરીમાં આવે. ત્યાં નાથાલાલભાઈના ઘરે તો રસોડું આખો દિવસ ચાલુ જ હોય, એટલા બધાં આડતિયા આવતા હોય. એ બધાંને જમવાનું હોય. એટલે બબુમા અને વિમુચ્છુ અને બધાં કામે લાગેલાં હોય. આખો દહાડો રસોઈ ચાલ્યા જ કરે અને ત્યાં પૂ. જંબુવિજયજી મહારાજ આવે એટલે એમને બધી જ ગોચરી એક જ ઘરેથી મળી જાય. આમ રોજ આવતા થયાં. એમાં મોતીભાઈ એમના પરિચયમાં આવ્યા. એટલે એમણે મોતીભાઈને પ્રેરણા કરી કે ઉપાશ્રયમાં આવજે. મારે થોડું કામ છે. મોતીભાઈ ઉપાશ્રયમાં ગયા.

તેઓ બે વરસ ઈન્ટર સુધી રૂઝ્યા કોલેજમાં ભણેલા અને એમણે વધારાની ભાષા તરીકે જર્મન લીધેલી, એટલે જર્મન ભાષા અને ઈંગ્લીશ પણ આવડે અને મેટ્રિક સુધીમાં સંસ્કૃતની પણ બે બુક થઈ ગયેલી. એટલે સંસ્કૃત પણ આવડે એટલે 'નયચક્ર'ના કામમાં મોતીભાઈને કામે લગાડી દીધા. ચાર મહિના સુધી પૂ. જંબુવિજયજી મહારાજના પરિચયે ધર્મરંગે રંગાણા. દોઢ વર્ષનો ધીરુ ય બાપાની પાછળ પાછળ ઉપાશ્રયે જાય. પૂ. ભુવનવિજયજી મહારાજ અને પૂ. જંબુવિજયજી મહારાજ એને રમોડે. આમ નાની ઉંમરમાં આ બાળક ઉપર એમના હાથ કર્યા.

પૂ. જંબુવિજયજી મહારાજ નવકારના જબરજસ્ત ઉપાસક. પૂ. બાપજી મહારાજની આજ્ઞાથી રોજ દસ નવકારવાળી ગણે. એમણે મોતીલાલને પણ નવકારના રંગે રંગી નાખ્યા અને રોજની પાંચ માળા ગણવાની બાધા આપી દીધી. ત્યાંથી ડીસા પાછાં આવીને મોતીલાલ બાપાની જેમ જ બધે હિસાબ કરવા જાય.

આ બાજુ ડીસામાં પૂ. ભદ્રસૂરિજી મહારાજનું બહુ રહેવાનું થયું. એમની સાથે પૂ. ઝંકારસૂરિજી મહારાજ. તેઓ વ્યાખ્યાનમાં બહુ કુશળ. બચીબહેન તો બહુ જ લાગણીશીલ અને ભગત. પૂ. મહારાજ સાહેબની ખૂબ ભક્તિ કરતાં કરતાં સંવત્ ૨૦૦૩માં વેરાચના રંગે રંગાઈ દીક્ષા લેવા માટે જીદ કરવા લાગ્યા.

મોતીલાલ પણ વ્યવહારમાં બહુ હોંશિયાર નહીં. લાગણીશીલ માણસ. દીકરો એક-બે વર્ષનો થયો, ત્યારે એ પણ વૈરાગ્યના રંગે રંગાણા કે આપણે ય આ છોકરો આઠ વર્ષનો થાય એટલે દીક્ષા લઈ લેશું. એટલે એ ધીરુની ઉંમરની રાહ જોતાં તા. દીક્ષાનો રંગ એમને થઈ ગયેલો. બેનને દીક્ષા લેવી છે, તો અપાવી દેવી, એવું નક્કી કરી નાખ્યું. બાપજી કહે છે ને. ન ઘરના બાપાને પૂછ્યું ને બીજા કોઈને. ડીસાની બાજુમાં રોટ્ટર ગામના ઓચ્છવમાં પૂ. ભદ્રસૂરિજી મહારાજ હતાં. બંને ભાઈ-બહેન ઉપડ્યા ત્યાં. બાપજી કહે: તારી બેનને દીક્ષા આપી દે. એમણે હા પાડી દીધી. એટલે મોતીલાલની આંખમાં આંસુ આવી ગયા. કહે: સાહેબ, હું કશો ખર્ચો કરી શકું નહીં અને આ બેન મારી, અમારા કુટુંબમાં દસ પેઢી પછી થઈ છે, એટલે બહુ વહાલી. એને આમ સાવ પહેરેલા લૂગડે દીક્ષા આપીએ, તો સારું લાગે? પૂ. ભદ્રસૂરિજી મહારાજ કહે: તું તારે આપ દીક્ષા. એ દીક્ષા લેશે તો પાછળ સંકોગેની દીક્ષા થશે. તું તારી બહેન આપે છે, એટલું જ ઘણું છે. બાપાને પૂછ્યા વગર બેનને દીક્ષા આપી દીધી. બાપા આવ્યા, બહુ બગડ્યા. પણ પાછો મોતીલાલ મોટો દીકરો, બહુ વહાલો. પછી બીજું વધારે કાંઈ બોલ્યા નહીં.

આ બાજુ નાથાભાઈના શ્રાવિકા, મોતીલાલના બા-બબુમા પણ પૂર્વભવના સંસ્કારથી જબરદસ્ત વિરક્ત સ્વભાવના. છ દીકરા-દીકરીની મા થયાં પણ ધાર્મિક ભણવાનો જબરદસ્ત શોખ. સ્કૂલમાં ભણેલા નહીં. બારાખડી યે ના આવડે એટલે મોતીલાલ પાસે રસોઈ બનાવતી વખતે એકેક પદ લઈ લઈ પાંચે પ્રતિક્રમણ પૂરું કર્યા. પચાસ સ્તવન - સજગ્રાપ શીખ્યાં. ઘણી સ્તુતિઓ શીખી. માત્ર સાંભળીને જ પચાસ-પચાસ ગાથા કરી શકતા એટલી બધી તીવ્ર બુદ્ધિ હતી. વળી બબુમાને ઉવસગ્ગહરં સિદ્ધ હતું. નાની ઉંમરથી ઉવસગ્ગહરંની સાધના એમના નાનાએ એમને આપેલી. ધરણેન્દ્રનો બહુ પરચો હતો માને. એ પછી બબુમાએ પણ રટ લીધી. મારે દીક્ષા લેવી છે. છ વિગઈનો ત્યાગ કર્યો. મોતીલાલ દુઃખી દુઃખી થઈ ગયા. માની ઉંમર લગભગ છેતાલીસ વર્ષની હતી. મા ખાય નહીં, દૂધ પીએ નહીં, ઘી ખાય નહીં, ન ફળો ખાય. તો અમારે શી રીતે ખાવું? એટલે એય કંટાળ્યા. રોજ મા ઉઠીને કહે: મને દીક્ષા અપાય. મોતીયા, મને દીક્ષા અપાય. બીજી વાત નહીં. બાપા ગયા કોલ્હાપુર. માની દીક્ષા માટે બાપાની રજા ન મળી, તેથી આમણે તો માને લીધાં સાથે અને ભોયણીમાં જઈને યૂપચાપ દીક્ષા અપાવી દીધી.

દીક્ષા અપાયા પછી તો જે વિસ્ફોટ થયો. દાદાને ખબર પડીને જે બગડ્યા. કે આ છોકરો મારાં આખાં ઘરનો નાશ કરવા બેઠો છે. એટલે પેઢીમાંથી કાઢી મૂક્યા. કહે: જા, તું જોઈએ જ નહીં. કોલ્હાપુર પેઢીનું નામ બદલી નાંખ્યું.

સંવત્ ૨૦૦૬માં બબુમાની દીક્ષા થઈ અને સંવત્ ૨૦૦૪માં બચીભાઈની દીક્ષા કરી એ સાધ્વીજીશ્રી મનકશ્રીજીના શિષ્યા અને એમનું નામ પાડ્યું પૂ. સાધ્વીજીશ્રી સુનંદાશ્રીજી અને એમની દીક્ષા પછી ડીસાના એક સમૃદ્ધ કુટુંબની દીકરીએ

દીક્ષા લીધી, નામ પાડ્યું પૂ. સાધ્વીજીશ્રી સુવર્ણાશ્રીજી. આમ બે સાધ્વીજીઓ થઈ ગયા. દીક્ષા લેતી વખતે બહુ દુઃખી જોયા મોતીલાલને, એટલે પૂ. ભદ્રસૂરિજી મહારાજે કહ્યું: તું ચિંતા ન કર, આ બચલીની પાછળ સેંકડો નવી દીક્ષાઓ થશે અને બહુ મોટો સમુદાય થશે. આજે પૂ. સાધ્વીજીશ્રી સુનંદાશ્રીજી અને પૂ. સુવર્ણાશ્રીજી મહારાજ - બંને ગુરુબહેનોનાં થઈને અત્યારે લગભગ દોઢસો સાધ્વીજીઓ વિદ્યમાન છે.

એ પછી મોતીલાલને નવા ડીસાના મામલતદારની ઓફિસમાં ટ્રેઝરરની નોકરી મળી ગઈ. મહિને સવાસો રૂપિયાનો પગાર. આરામથી જીવી શકે. દીકરો બે વર્ષનો થયો ત્યારથી એમણે બ્રહ્મચર્ય વ્રત લઈ લીધું હતું. રાહ જ જોતાં હતાં કે છોકરો સાત વર્ષ પૂરા કરે અને આઠમું વર્ષ બેસે એટલે દીક્ષા લઈ લેવી. દીક્ષા ક્યાં લેવી એ કંઈ ખબર નહોતી. પોતે નવકારના પરમ ભક્ત. એમાં વળી એમને વાંચવાનો બહુ શોખ. એટલે કોઈક લાઈબ્રેરી ફેંદતા ફેંદતા પૂ. મુનિરાજ શ્રી ભદ્રકરવિજયજી મહારાજનું પુસ્તક - “નમસ્કાર મહામંત્ર” એમના હાથમાં આવ્યું. એ વાંચ્યું અને ગાંડા થઈ ગયા. નક્કી કરી લીધું કે આપણા ગુરુ આ. એ વખતે ડીસાના એક બીજા ભાઈ હતાં જેસીંગભાઈ ચીમનલાલ. પૂ. પંચાસજી મહારાજની નવકારની જે ચોપડી લઈ આવ્યા હતાં, એ ચોપડી જેસિંગલાલના બાપા ચીમનલાલને વાંચવા આપી. ચીમનલાલે એ ચોપડી વાંચી એટલે એ કહે કે: મારો જેસીઓ, એના ગુરુ તો આ જ હોય. ચીમનલાલ પણ નવકારના પરમ ભક્ત હતાં. અજોડ વિશ્વાસ એમને નવકાર ઉપર. એટલે એ કહે: બસ, આ નવકારવાળા મહારાજ જ મારા છોકરાના ગુરુ. સંવત ૨૦૦૬માં જેસીંગભાઈની દીક્ષા નક્કી થઈ ગઈ. પૂ. પંચાસજી મહારાજ તરફથી જિનપ્રભવિજયજી નામ પાડવામાં આવ્યું.

પોતાના જ ગામના અને ખાસ દોસ્તાર મહારાજ જ્યારે પૂ. પંચાસજી મહારાજ પાસે હોય, એટલે હવે તો મોતીલાલને બીજા કોઈ ગુરુ શોધવાનો સવાલ જ નહોતો. ફાઈનલ જ થઈ ગયું કે દીક્ષા ત્યાં જ લેવાની છે. એ વખતે પૂ. પંચાસજી મહારાજનું ચોમાસુ કોટાવાળાની ધર્મશાળાના ઉપરના ભાગે પાલીતાણામાં. ચોમાસામાં મોતીભાઈ, દીકરો ધીરુ અને વિમુબહેનની સાથે ત્યાં ગુરુ મહારાજને વંદન કરવા ગયા. પૂ. મુનિશ્રી જિનપ્રભવિજયજી મહારાજના હિસાબે પહેલીવાર ગુરુમહારાજને ત્યાં જોયા. ધીરુ બહુ નાનકડો, હજુ છઠ્ઠું વર્ષ બેઠું હતું. પહેલીમાં હતો. ધીરુને વાંચતા-લખતા આવડતું હતું થોડું થોડું. પાઠશાળા જતો હતો. ધીરુને સાતમું વર્ષ પૂરું થવા આવ્યું અને બીજું ધોરણ પાસ કરી લીધું એટલે સ્કૂલમાંથી ઉઠાડી લીધો અને નક્કી કર્યું કે આ વખતનું ચોમાસુ ગુરુ મહારાજ જ્યાં હોય, ત્યાં સાથે કરશું. વિચાર્યું કે પૂ. જિનપ્રભવિજયજી મહારાજ આપણાં ગામના છે અને ખાસ ભાઈબંધ છે એટલે કોઈ વાંધો નહીં આવે. મોતીલાલ ત્યારે ટ્રેઝરરની સરસ નોકરી કરતા હતાં. રોજ સવારે વહેલા ઉઠી પૂજા કરવા જાય. તે સાડા અગિયારે પૂજા કરીને પાછા આવે. ધીરુએય ભેગા પૂજા કરવા લઈ જાય. બે કલાક સુધી ધીરુએ એમની જોડે જ ભગવાનની ભક્તિ કરે. પછી ઘરે આવી બપોરે એકાસણું કરીને પછી એક વાગે નોકરીએ જાય. સાંજે છ વાગે પાછા આવે. ખેડૂતોને જે પૈસા સરકાર તરફથી પાસ થયાં હોય, એ આપવાના. આમાં પૈસા મારી ખાવાનો બહુ ચાન્સ. પણ આ તો એકદમ પ્રામાણિક. તેથી આખી ઓફિસમાં મોતીલાલની એટલી પ્રતિષ્ઠા કે ન પૂછો વાત. જ્યારે મોતીલાલે દીક્ષાનું નક્કી કર્યું ત્યારે મામલતદાર કહે: મોતીલાલ દીક્ષા ક્યું લેતા હૈ તુમ? તેરી તો ઈતની ઈઝઝત હૈ, તું એક સાલ ઠહર. તું મામલતદાર બન જાયેગા. ફિર કલેક્ટરી તક તું જા સકતા હૈ. ઈતના તેરે લિયે અવકાશ હૈ. તો તું દીક્ષા મત લે. પણ મોતીલાલે કહી દીધું કે: મારે તો પરિવાર સાથે દીક્ષા લેવાની જ છે, મારે કોઈ પૈસો જોઈતો નથી.

એ વખતે સુરતમાં ખીમચંદ કલ્યાણચંદની પેઢીના ઉપરના ભાગમાં પૂ. પંચાસજી મહારાજનું ચોમાસુ અને શીતલબાગમાં વ્યાખ્યાન ચાલે. સાહેબના એક મોટા શિષ્ય પૂ. મુનિશ્રી કુંદકુંદવિજયજી, જેમની સંવત ૧૯૮૮માં દીક્ષા થયેલી. એમના ભત્રીજા હતાં કેશુભાઈ. માણેકચંદભાઈ પૂ. કુંદકુંદવિજયજી મહારાજના મોટાભાઈ અને એમનો દીકરો આ કેશુ, એ પણ સાહેબ પાસે ભણવા માટે આવેલો. એ પણ ધીરુની જોડે જ વિમળાબેનની સાથે જ રહે. વિમળાબેન આ બંને છોકરાઓને સાચવે. બંધાવની રસોઈ બનાવી પ્રેમથી જમાવવાનું કામ વિમળાબેનનું.

એ ચોમાસામાં છોકરાઓ ભણે પંડિતજી પાસે. ધીરુ ડીસામાં જયવીરાજ સુધી ભણ્યો હતો, તે ટેક મોટી શાંતિ સુધી

ભણી ગયો. મોઢે ને મોઢે. શાંતિ અને સાત લાખ સુરો બોલવા ધીરુ આદેશ માંગે. જો આદેશ ના મળે, તો ધમાલ - રાડારાડ કરી મૂકે એવો તોફાની, એટલે સાહેબ મોટા ભાગે આદેશ આપે. ચોમાસુ પૂરું થયું.

પૂ. પંચાસજી મહારાજ કહે: આ ધીરુ બહુ નાનો છે. ધીરુ ઈંગણો. માંડ ચોવીસ ઈંચની ઉંચાઈ. પૂ. પંચાસજી મહારાજનો હાથ પકડવો હોય, ત્યારે હાથ ઈંચો કરવો પડે. એટલે પૂ. મહારાજજી કહે કે આટલા નાનાને તો દીક્ષા આપવી એ જોખમ છે. ચોમાસુ પૂરું થયું એટલે કહ્યું કે: જાઓ, પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજને વંદન તો કરી આવો. સાહેબ કોટમાં હતાં એ દિવસે. પ્રતિકમણમાં શાંતિનો આદેશ મળ્યો ધીરુને. પછી ધીરુ એવા બુલંદ અવાજે શાંતિ બોલ્યો કે પૂ. ભાનુવિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં પ્રતિકમણ હતું અને પૂ. પ્રેમસૂરિ મહારાજ બાજુમાં બેઠેલા, ત્યાં સુધી અવાજ પહોંચી ગયો. સાહેબ તો સાંભળી જ રહ્યાં. એકદમ શુદ્ધ ઉચ્ચાર. મીઠો ને મોટો પહાડી અવાજ. પ્રતિકમણ પછી સાહેબે પૂછ્યું: નાની શાંતિ કોણ બોલ્યું હતું? કહે: સાહેબ, આ ધીરુ બોલ્યો હતો. જવાબ મળ્યો: એમ? હવે વાંધો નહીં. એને દીક્ષા આપી દેવાની. હવે કોઈ તકલીફ નહીં.

બીજો દહાડો ધીરુ મહારાજજીને વંદન કરવા ગયો, એટલે મહારાજજીએ કહ્યું કે: તને સંથારાપોરસી આવે છે? ધીરુએ ના પાડી. સાહેબ કહે: ચલ, બેસી જા. ગોખી નાખ. ધીરુએ કહ્યું: ભલે સાહેબ, ગોખીશ. સંથારાપોરસી પાકી થશે પછી જ મારા પપ્પા મેવો લાવ્યા છે, એ હું ખાઈશ. એ પહેલા નહીં ખાઉં. સંથારાપોરસીની સત્તર ગાથા સાહેબની કૃપાથી ધીરુએ બે કલાકમાં ગોખીને સાહેબને આપી દીધી. સાહેબ ખુશ ખુશ થઈ ગયા. સીધી પૂ. પંચાસજી મહારાજ ઉપર ટપાલ લખી કે: ધીરુ અને મોતીલાલ બંને યોગ્ય છે. વિમુની કોઈ ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. ત્રણેયને દીક્ષા આપી દેજો. આ રીતની આજ્ઞા પહોંચી ગઈ. પૂ. કાંતિવિજયજી મહારાજે મુદ્દત કાઢી આપ્યું. સંવત ૨૦૦૮, મહા સુદ દશમ અને વિજયમુદ્દત, પણ પૂ. પ્રેમસૂરિ મહારાજને ચિંતા થઈ કે દીક્ષા ક્યાં કરવી?

મુંબઈના જીવાભાઈને પૂછ્યું તો તેઓ કહે: ના સાહેબ, આવડા નાના છોકરાને જો દીક્ષા આપીએ, તો આખું મુંબઈ ખળભળી ઉઠે. સાહેબ કહે: તો ખંભાતમાં કરીએ. પણ વગોદરા રાજ્યમાં દીક્ષા પર પ્રતિબંધ હતો એટલે એ જોખમ લઈ શકાય નહીં. પછી નક્કી કર્યું, ઝગડીયાજી તીર્થમાં વાંધો નહીં આવે. ત્યાં એમની દીક્ષા કરી દો. આ રીતે બધું નક્કી થયું. અહીંયા ધીરુ, મોતીલાલ અને વિમળાબેન ઘરે પહોંચી દીક્ષાની તૈયારી કરવા લાગ્યા. ગામમાં ખબર પડી ગઈ, એટલે વાયણા પણ થવા લાગ્યા. દાદા નાથાલાલભાઈને ખબર પડવા ના દીધી. દાદાનો સખત વિરોધ હતો. કહે: મોતીલાલને દીક્ષા લેવી હોય તો એ ભલે લે. વિમુને લેવી હોય તો લે પણ ધીરુને નહીં આપુ. મારે વંશમાં પછી રહે શું? મારે આ દીકરો એક જ છે, એને દીક્ષા નથી આપવાની. આમ ધીરુનો અંતિ મોહ હતો એમને.

આ બાજુ દીક્ષા નક્કી થઈ ગઈ. એ વખતે પૂ. શ્રુતજ્ઞાનવિજયજી મહારાજ (પછી આ. અશોકચંદ્રસૂરિજી) અને પૂ. રાજેન્દ્રવિજયજી મહારાજ (પછી આ. રાજેન્દ્રસૂરિજી), એ બે જણાનું ચોમાસુ. ધીરુ આખો દહાડો એમની પાસે જઈને રમ્યા કરે. ત્રણ વર્ષનો હતો, ત્યારથી જ ટેવ પડી ગયેલી કે મહારાજ સાહેબને ગોચરી માટે બોલાવવા જતું. ન આવે તો એમનો ઓઘો લઈને ઘરે નાસી જતું, એટલે મહારાજ ઓઘો લેવા ઘરે આવે. પાતરા લીધાં વિના આવ્યા હોય તો પાછા મોકલે અને વહોરાવે પછી જ જંપ વળે. ધીરુ તોફાની ઘણો પણ દાદાબીરી કરીને પણ સાધુઓના પાતરા ભરવાના. એ સિવાય એને ચેન ના પડે. ઉપાશ્રયમાં જવાનું, મહારાજનો ઓઘો લઈને નાચવાનું, દાંડો લઈ લેવાનો. પાતરા લેવાના અને ફરવાનું. એમાં પૂ. રાજેન્દ્રવિજયજી મહારાજ સાથે બહુ દોસ્તી થઈ ગઈ. રોજ એમની પાસે બેસી રહે. એમાં એમણે વિહાર કર્યો. બધાં એક જ વિહારમાં ભીલડી ગયા. પૂ. રાજેન્દ્રવિજયજી મહારાજની આંગળી પકડી ધીરુ ડીસાથી એક જ દિવસમાં ૧૭ કિલોમીટર ચાલીને ભીલડી ગયો. દીક્ષા લીધા પહેલાનો એનો આ પહેલો વિહાર હતો. વિમુબહેન અને ધીરુ બેચ જણા વિહારમાં સાથે હતાં.

મોતીલાલ એ વખતે ઘરે નહોતા. બબુબહેને દીક્ષા લીધી હતી, એમનું નામ પૂ. સાધ્વીજીશ્રી દિવ્યપ્રભાશ્રીજી. નાથાલાલભાઈ ધીરુને પાછો લઈ જવા ઝગડીયાજી આવ્યા. જોરદાર ચર્ચા થઈ. પૂ. ગુરૂ મહારાજે કહ્યું કે: અમે કોઈ દીક્ષા આપવા તૈયાર નથી. એ દીક્ષા લેવા આવ્યા છે, એટલે અમે ના નથી પાડી શકતા. તમારે લઈ જવો હોય તો સુખેથી લઈ જાવ. નાથાલાલભાઈએ ધીરુને પકડી લીધો લઈ જવા માટે. ધીરૂ કહે: દાદા, હું તમારી સાથે નહીં આંતું. હું તો અહીં મારા પપ્પા સાથે જ રહીશ, બીજે ક્યાંય હું નહીં જાઉં. આ બધી ઘટમાળ ચાલુ હતી એ સમયે ડીસાથી ચાર-પાંચ પીઠ શ્રાવકો દીક્ષા માટે સાથે આવેલા. સાથે વહીલો પણ હતો. પોપટલાલ ભણશાલી, મફતલાલ વિરાણી, વગેરે ત્યાં આવેલા. એ લોકોએ નાથાલાલભાઈને કહ્યું: તમે દીક્ષા સુધી અહીં રહો. પિતાની દીક્ષા થઈ જાય પછી તમે ધીરુને લઈને જજો. નાથાલાલભાઈ કહે કે: ના, મારો સૌથી મોટો દીકરો, મારી આ ફૂલ જેવી વડુ, એમને હું દીક્ષા લેતાં નહીં જોઈ શકું. એ મારાથી સહન નહીં થાય. એટલે દીક્ષામાં હું તો નહીં જ રહું. એટલે બધાએ કહ્યું કે: તમારે ન જ રહેવું હોય તો તમે જાઓ પણ દીકરાને તો એના પિતાની દીક્ષામાં રાખવો પડે ને? એ તો સારું ના લાગે ને? દીક્ષા પછી તમારા પૌત્રને લઈને અમે કોલ્હાપુર આવીને તમને સોંપી દઈશું.

દાદા કહે: સારું. વિશ્વાસ મૂકીને ગયા. દાદા ભલા માણસ હતાં. બધાં ઉપર વિશ્વાસ મૂકતા. બીજે જ દિવસે મહા સુદ દશમે મોતીભાઈ, ધીરુ અને વિમળાબેનની દીક્ષા આદિનાથ ભગવાનના પ્રભાવથી રંગે-ચંગે થઈ ગઈ. મોતીભાઈનું નામ પૂ. મુનિશ્રી મહાયાશવિજયજી મહારાજ, ધીરુનું નામ પૂ. મુનિ ધુરંધરવિજયજી અને વિમળાબેનનું નામ પાડ્યું પૂ. સાધ્વીજી વિમલપ્રભાશ્રીજી મહારાજ. એમના ગુરુણી દિવ્યપ્રભાશ્રીજી - દાદીજી મહારાજ. સાસુ વડુ બંનેની જોડી થઈ ગઈ.

દીક્ષાના દિવસે ધીરુને આચંબિલ હતું. બીજે દિવસે પારણું કરાવ્યું અને સાંજે જ વિહાર કર્યો. પહેલો જ વિહાર સોળ કિલોમીટરનો થયો. બીજે દિવસે સવારે પાછો સોળ કિલોમીટર. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ બહુ નાના હતાં એટલે બીજે ક્યાંય લઈ જવાય એમ નહોતું. વડોદરા રાજ્ય હતું એટલે સિનોર, જે દીક્ષાનું ગઢ હતું, ત્યાંના શ્રાવકો બધા પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ અને પૂ. આચાર્યશ્રી રામચંદ્રસૂરિજી મહારાજના પરમ ભક્ત. એટલે સિનોરમાં પૂ. પંચ્યાસશ્રી ભદ્રકરવિજયજી મહારાજ મહિનો રહ્યાં. ત્રણેયને જોગ કરાવીને ફાગણ સુદ દશમના ત્રણેયને વડી દીક્ષા આપી. પછી સાહેબ તથા સાધ્વીજીઓ ધીરુના દાદીજી મહારાજ અને બા મહારાજે વિહાર કર્યો.

બાપ-દીકરો અને પૂ. રોહિતવિજયજી મહારાજ સિનોર રોકાયા. પૂ. રોહિતવિજયજી મહારાજ પાસે પૂ. ધુરંધરવિજયજી ભણે. ત્યાં એક ઘરડા પંડિતજી ભણાવવા આવે અને શબ્દ રૂપાવલી ગોખાવે. રામ: રામી રામા: આમ પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ રોજની બે-પાંચ ગાથા કરે અને ભણે. પૂ. રોહિતવિજયજી મહારાજ બહુ કડક, એમનાથી તો થયરે. એ રીતે ચાર મહિના પસાર કર્યા. પછી ગુરૂ મહારાજ અપાઠ સુદમાં પાછા પધાર્યા. ચોમાસાનો પ્રવેશ થયો, એ વખતે સાત સાધુ ચોમાસામાં હતાં. પૂ. પંચ્યાસજી મહારાજ પોતે, પૂ. કેલાસપ્રભવિજયજી મહારાજ, પૂ. જિન્નપ્રભવિજયજી મહારાજ, પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજ, પૂ. ધુરંધરવિજયજી, પૂ. પુંડરિકવિજયજી અને પૂ. કીર્તિકાંતવિજયજી. નર્મદાના કિનારે ઉપાશ્રય સિનોરનો. બાજુમાં દેરાસર. ત્યાં પહેલું ચોમાસુ ગુરૂ મહારાજ સાથે થયું.

બાલમુનિ ધુરંધરવિજયજી તો રમતિયાળ. થોડું ઘણું ભણે અને રમે પણ ગુરૂ મહારાજની પાસે જ રહે. બાપા પાસે ના બેસે. સુવાનું ગુરૂ મહારાજ પાસે, ગુરૂ મહારાજના ખોળામાં જ સૂઈ જવાનું. રહેવાનું ગુરૂ મહારાજ પાસે. વાપરવાનું પણ જે ગુરૂ મહારાજ આપે એ, પચ્ચકબાણ પણ એ આપે. આ રીતે ગુરૂ મહારાજના હેવાયા થઈને ગુરૂ મહારાજની સાથેને સાથે જ રહે. નવમું વર્ષ બેઠું. એમાં પૂ. ગુરૂ મહારાજે ઓળીના પાયાની વાત ઉપાડી, એટલે ધુરંધરવિજયજી મહારાજે પોતાના જન્મદિવસ શ્રાવણ સુદ તેરસથી સિનોરના અનેક બાળકો સાથે પાયો નાખ્યો. સંવત્સરીના દિવસે જ છેલ્લો ઉપવાસ આવે, ત્યારે સાહેબજીએ એમની પાસે અહમ કરાવીને સરસ્વતી મંત્રની દીક્ષા આપી. ત્રણ દિવસમાં સાહેબે સરસ્વતી મંત્રના એક લાખ જાપ કરાવડાવ્યા. આ રીતે એમનું સાધુજીવન શરૂ થયું. બીજી બાજુ દાદાને ખબર પડી ગઈ કે ધીરુને પણ દીક્ષા આપી છે, તેથી

તેઓ અત્યંત દુઃખી થઈ ગયા. પર્યુપણ આસપાસ નાથાલાલભાઈને અચાનક હાર્ટએટેક આવ્યો અને કોલ્હાપુરમાં ગુજરી ગયા. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને જ્યારે આ વાતની ખબર પડી, ત્યારે તેમને જબરદસ્ત આઘાત લાગ્યો.

આ ચોમાસુ કરીને તરત જ પૂ. ગુરૂ મહારાજ, પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજ અને ધુરંધરવિજયજી મહારાજને સાથે લઈને મુંબઈ બાજુ જવા નીકળ્યા. આમોદ - કરજણ ગામોમાં જાત્રાઓ કરી મહા મહિને પહોંચ્યા ભચ્ચ. ત્યાં પૂ. આચાર્યશ્રી જંબુસૂરિમહારાજના શિષ્ય પૂ. મુનિશ્રી જયંતવિજયજી મહારાજ પાસે ચૌદ વર્ષના છોકરાની દીક્ષા હતી. નામ પાડ્યું પૂ. મુનિશ્રી જયદેવવિજયજી. એ દીક્ષામાં બધાં હાજર રહ્યાં. ત્યાંથી સુરતમાં ફૂલચંદભાઈના બંગલામાં પૂ. ગુરૂ મહારાજ સાથે બધા દોઢ-બે મહિનો રોકાયા. ગુરૂ મહારાજ આજુબાજુ ગયા, ત્યારે ધુરંધરવિજયજીને મુનિશ્રી ભદ્રવિજયજી મહારાજ પાસે ભણવા મૂકીને ગયા. પછી વિહાર કરીને મુંબઈ પહોંચ્યા. બીજું ચોમાસુ સંવત્ ૨૦૦૯નું લાલબાગમાં, ત્રીજું ચોમાસુ અંધેરી પણ અંધેરીના ચોમાસા પહેલા તબિયતના કારણે ઉનાળામાં લોનાવાલા ગયા, ત્યારે પૂ. પંચ્યાસજી મહારાજની સાથે જ ધુરંધરવિજયજી હતાં. પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજ બીજા કોઈ મહાત્માની સેવામાં મુંબઈ રોકાયા. ત્રણ મહિના સાહેબજી ત્યાં રોકાયા, ત્યાં સંવત્ ૨૦૧૧માં વૈશાખ સુદ સાતમના દિવસે લોનાવાલાના સેનેટેરીયમમાં બહુ ઠાઠથી કેશુની દીક્ષા થઈ. આમ ધીરુની સાથે કેશુ સુરત રહ્યો હતો, તે ઠેક ત્રણ-સવા ત્રણ વર્ષ પછી જોડાયો. કેશુનું નામ પૂ. વજ્રસેનવિજયજી પાડ્યું. આમ ધુરંધરવિજયજી અને પૂ. વજ્રસેનવિજયજી બંને ગુરૂ મહારાજ પાસે જોડાઈ ગયા. ચોમાસુ કર્યું અંધેરીમાં. પૂ. ધુરંધરવિજયજી અને પૂ. વજ્રસેનવિજયજી - બંને ગુરૂ મહારાજ પાસે જ રહેતા. પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજને તો અલગ - અલગ મહાત્માઓ સાથે ચોમાસુ મોકલતા. સંવત્ ૨૦૧૨માં પૂ. પંચ્યાસજી મહારાજે સાપન ચોમાસુ કર્યું, ત્યારે પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજે પહેલી જ વાર નવસારીની બાજુમાં જલાલપુર ગામમાં જઈને પર્યુપણના વ્યાખ્યાન કર્યા. આ રીતે પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજ અન્ય મહાત્માઓની સેવામાં જાય. થોડું ઘણું ભણે પણ સેવાનો રસ વધારે. ભક્તિનો રસ વધારે. એ એ રીતે ઘડાતા ગયા અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી પૂ. સાહેબજી પાસે ઘડાતા ગયા.

સં. ૨૦૧૩માં ત્યાંથી વિહાર કર્યો અને શંખેશ્વર હિંમતમલજી રૂનાથમલજીના ઉપધાનમાં પૂ. પંચ્યાસજી મહારાજ પધાર્યા. પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજને સહ સમુદાય પધારવાની વિનંતી કરી. પૂ. મુક્તિવિજયજી મહારાજ અને બીજા મોટા-મોટા મહારાજોને વિનંતી કરી. એ વખતે દોઢસો-પોણા બસો સાધુ હતાં સમુદાયમાં. એમાંથી સો સાધુઓ મુંબઈથી જુદી-જુદી ટુકડીઓમાં વિહાર કરી શંખેશ્વર ઉપધાનમાં પહોંચ્યા. એમાં વચ્ચે પૂ. પૂ. બાપજી મહારાજ અને પૂ. લવિચસૂરિજી મહારાજનો પણ ચાર-ચાર દિવસ સત્સંગ થયો.

ઉપધાન પૂર્ણ થયાં પછી પૂ. પંચ્યાસજી મહારાજને કચ્છ જવાનું હતું. એટલે ભણવાવાળા નાના સાધુઓનું ચોમાસુ પાટણ નક્કી કર્યું. બાર મહિના ત્યાં બંને નાના સાધુઓ પણ ભણ્યા. એ વખતે પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજે બીજા મહાત્મા સાથે સરખેજ ચોમાસુ કર્યું. આ બધાં મહા મહિના સુધી પાટણ રોકાયા. પછી પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજ ધુરંધરવિજયજીને સાથે લઈ વાવ પંથકની યાત્રાએ ગયા.

આ બાજુ પૂ. ગુરૂ મહારાજે ચોમાસુ ડીસા નક્કી કર્યું. પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજ જાત્રા કરી પાછા સાહેબને ભેગા થઈ ગયા. તેમનું ચોમાસુ જૂના ડીસા થયું. સંવત્ ૨૦૧૪થી ધુરંધરવિજયજી પૂ. પંચ્યાસજી મહારાજ સાથે રહ્યાં અને પૂ. વજ્રસેનવિજયજીને ભણવા માટે ગુરૂ મહારાજે પૂ. મહાભદ્રવિજયજીને ભણાવી દીધા કે આને તમારે સંભાળવાનો. ધુરંધરવિજયજી તોફાની છે, એને હું સંભાળીશ. પૂ. વજ્રસેનવિજયજી શાંત છે, એને તમે સંભાળજો. ત્યાંથી પૂ. પંચ્યાસજી મહારાજ ચડવાલા સંઘમાં ગયા અને ત્યાંથી બધાને સાથે લઈને જામનગર ગયા. પણ પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજને નવાણું યાત્રા કરવી હોવાથી બીજા સાધુઓ સાથે પાલીતાણા રોકાઈ ગયા. પૂ. ધુરંધરવિજયજી અને બીજા સાધુઓ ગુરૂ મહારાજની સાથે જામનગર પહોંચી ગયા. જામનગરમાં આઠ મહિનામાં પંડિતજી પાસે પૂ. ધુરંધરવિજયજીએ આખું વ્યાકરણ કરી લીધું, બીજું પણ ભણ્યા. પૂ. વજ્રસેનવિજયજી પણ પૂ. મહાભદ્રવિજયજી સાથે શિયાળામાં ત્યાં આવી ગયા. એટલે એમનું પણ

વ્યાકરણ ત્યાં પૂરું થઈ ગયું. સંવત્ ૨૦૧૬ના મહા મહિના સુધીમાં આ બંનેનું વ્યાકરણ પૂરું થઈ ગયું.

પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ નવાણું યાત્રા માટે પાલીતાણા રોકાઈ ગયા હતાં, તેમને સમાચાર મળ્યા કે રીસામાં એમના આ મહારાજ બીમાર છે. તેઓ માટે તો એ ગાંડા હતાં. એટલે વિહાર કરીને પંદર-વીસ દિવસમાં તો રીસા પહોંચી ગયા. સં. ૨૦૧૫માં નાની બહેન કુસુમની દીક્ષા થઈ અને પૂ. વિમલપ્રભાશ્રીજીના શિષ્યા પૂ. કુસુમપ્રભાશ્રીજી બન્યા, પરંતુ પદવીધારી સાધુ ન હોવાથી વડી દીક્ષા ન થઈ શકી.

એમાં એવું બન્યું કે એ જ ચોમાસામાં આ મહારાજ દિવ્યપ્રભાશ્રીજીની તબિયત બગડી. છપ્પન વર્ષની ઉંમર, ટી.બી.નું દર્દ. કોઈ જાતની દવા લે નહીં. સંયમપાલનમાં અત્યંત કડક. લેડી ડોક્ટરે કહ્યું પણ ખરું કે: તમે અમારી દવા લો, તો તમે એવા તગડા થઈ જશો કે બીજા પચ્ચીસ વર્ષ જીવશો. આ સાંભળીને દિવ્યપ્રભાશ્રીજી ખૂબ હસ્યા અને કહે: ગાંડી, હવે મારે જીવીને શું કરવું છે? મેં આટલા વર્ષ સંયમ પાળ્યું, તેથી મારું મન પ્રસન્ન છે. મારે હવે કંઈ લાંબુ જીવવું નથી. ચોમાસુ હેમખેમ પૂરું થયું. કારતક વદના દિવસો ચાલે. બાબુલાલ પણ બાપાથી જૂદા થઈને રીસામાં ધંધો કરતા હતાં. એમણે અને બીજા એક-બે જણાએ ભેગા થઈ પૂ. દિવ્યપ્રભાશ્રીજીની ઈચ્છા હતી એટલે આઠ દિવસનો ઓચ્છવ કર્યો. રોજ ગામના જ લોકો પૂજા ભણાવે. માત્ર પ્રભાવનાનો ખર્ચો એટલે પાંચસો-હજાર રૂપિયામાં તો સરસ ઓચ્છવ થઈ જાય. પૂ. દિવ્યપ્રભાશ્રીજીએ આખો ઓચ્છવ જોયો. તેઓ ચાલી શકતા નહોતા. સાધ્વીજીઓ ગોળીમાં ઉપાડીને દેરાસર દર્શન કરાવે. ઓચ્છવ પૂરો થયો. કારતક વદ સાતમ અને આઠમના દિવસે પૂ. દિવ્યપ્રભાશ્રીજીએ છપ્પન વર્ષની ઉંમરે દસ વર્ષનો સંયમ પાળી દેહ છોડી દીધો. બહુ અદ્ભુત આરાધના કરી.

પછી પૂ. કુસુમપ્રભાશ્રીજી અને પૂ. વિમલપ્રભાશ્રીજી રાજસ્થાન આવ્યા. પીંડવાડાની જબરદસ્ત પ્રતિષ્ઠા હતી, એમાં બધા સાધુઓ પહોંચ્યા. ત્યાં પૂ. કુસુમપ્રભાશ્રીજીની વડી દીક્ષાનો પ્રશ્ન આવ્યો. પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ કહે: મારા કોઈ સાધ્વી છે જ નહીં અને હું રાખું પણ નહીં. એટલે તમારા આચાર્ય કોણ? આઠ દિવસ સુધી ઓચ્છવ પણ ચાલતો રહ્યો અને આ ઘમસાણ પણ ચાલતું રહ્યું. વડી દીક્ષાનો દિવસ નજીક આવતો રહ્યો. પૂ. હેમંતવિજયજી મહારાજ, જે સાહેબના બહુ માનીતા હતાં, તેમને કોહણપુરથી નાથાલાલભાઈ સાથે દોસ્તી હતી, એ કારણે પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ ઉપર બહુ રનેહ. એ વચ્ચે પડ્યા અને સાહેબે છેલ્લે રસ્તો કાઢ્યો કે અમારા પૂ. યશોદેવસૂરિજી વૃદ્ધ છે અને એમના ચેલા પણ વૃદ્ધ છે. વૃદ્ધ સાધુઓ હંમેશા સાધ્વીને સંભાળે. જુવાન સાધુઓ હોય, ત્યાં સાધ્વીઓનો પગફેરો ના જોઈએ. એટલે હું યશોદેવસૂરિને આજ્ઞા કરી દઉં છું કે સાધ્વીઓનો સમુદાય એ સંભાળે. એ 'યશોદેવસૂરિનો સમુદાય' કહેવાશે, પ્રેમસૂરિનો નહીં. પ્રેમસૂરિની કોઈ સાધ્વી છે નહીં અને થવાનીય નથી. આ રીતે પૂ. યશોદેવસૂરિજી મહારાજના સમુદાયની શરૂઆત સંવત્ ૨૦૧૬માં વૈશાખ સુદ સાતમના થઈ. એ જ દિવસે પૂ. કુસુમપ્રભાશ્રીજીની વડી દીક્ષા થઈ તથા એમનું નામ બદલીને પૂ. કીર્તિપૂર્ણાશ્રીજી રખાયું. સમુદાય સ્થપાયા પછી પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ સાથે પૂ. યશોદેવસૂરિ મહારાજે શીવગંજ ચોમાસુ કર્યું.

પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ પૂ. પંચાસજી મહારાજની સાથે જ રહેતા. પૂ. પંચાસજી મહારાજે એમને નાણા ગામે ચોમાસુ કરવા મોકલ્યા. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ બેડા મહારાજજીની સાથે જ હતાં. આ રીતે બંને જણા અલગ અલગ ચોમાસુ હતાં. એમાં પૂ. ધુરંધરવિજયજીને અચાનક દમનો હુમલો આવ્યો, મટે જ નહીં. ત્યાં કોઈ ડોક્ટર તો મળે નહીં. વૈદની દવા કરાવે. વૈદ રહે નાણામાં. જ્યારે પૂ. ધુરંધરવિજયજીને દમનો હુમલો આવે, ત્યારે વૈદરાજને ઘોડા પર બેસીને આવવું પડે. વચ્ચે નદી હોય એટલે તપાસીને પાછા જાય તો એમનો આખો દિવસ જાય. વૈદરાજને બે-ત્રણ વખત આ રીતે ઘોડા પર બેસીને આવવું પડ્યું એટલે એમણે કહ્યું કે: નાના મહારાજને અહીં નાણા ગામે જ લઈ આવો. મારી સામે હોય તો દવા થાય. એટલે પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ ધુરંધરવિજયજીને નાણા લઈ ગયા. વૈદરાજની દવાથી થોડો દમ બેસી ગયો. પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજને પણ પહેલા દમ હતો. એમને આર્સેનિકની દવાથી મટી ગયો હતો. પૂ. ધુરંધરવિજયજીને કાયમ માટે દમ મટી જાય, તે માટે તેમણે વૈદરાજને કહ્યું કે: આને પણ થોડું આર્સેનિક આપી દો, તો મટી જાય. નાના બાળકને

આર્સેનિક અપાય નહીં પણ વૈદરાજ થોડા મોળા પડ્યાં. આર્સેનિકનો પ્રયોગ કર્યો એમાં ધુરંધરવિજયજીને હાથ અને પગ બેય ખોટા થઈ ગયા. લકવો થઈ ગયો. ના ઊભા થઈ શકે, ના કશું કામ કરી શકે.

વૈદરાજે કહ્યું કે: આ તો દવાની અસર છે, એટલે ધીમે ધીમે મટી જશે. પછી એમાં મોટા ડોક્ટરો આવ્યા. એમણે કહ્યું કે: હવે આ કદી નહીં મટે, સંપૂર્ણ અંખંડ રહેશે હવે આ છોકરો. એમને એમ ચોમાસુ કક્ષકશમાં પૂરું થયું. પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજને આ વાતની ખબર પડી. એ દોડતા શિવગંજથી સીધા બેડા આવ્યા. બેડામાં છસસે માણસના જબરદસ્ત ઉપધાન ચાલે પણ રોકાયા નહીં. કહે: પહેલા હું છોકરાને જોઈશ. પછી બીજા વાત. પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ નાણાથી પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ અને બધાંયને લઈને બેડા આવ્યા અને પૂ. પંચાસજી મહારાજને કદી દીધું કે: હવેથી આ છોકરો મારી પાસે રહેશે. પૂ. પંચાસજી મહારાજ પણ કહ્યું કે: સાહેબ, આ સ્થિતિમાં આની સારસંભાળ જેવી આપ રાખી શકો, એવી હું નહીં રાખી શકું. આ રીતે બંને પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ પાસે જતાં રહ્યા.

પૂ. વજ્રસેનવિજયજી મહારાજ તો પૂ. મહાભદ્રવિજયજી મહારાજની સાથે જ હતાં. જ્યાં એમના ચોમાસા નક્કી થાય, ત્યાં એમની સાથે ચોમાસા કરતાં હતાં. શિવગંજમાં એક ડોક્ટર હતાં. એમણે પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજને કહ્યું કે: પૂ. ધુરંધરવિજયજીની દવા હું કરીશ અને એમને ચાલતા કરી દઈશ. બધી વ્યવસ્થા કરીને પૂ. મહાયશવિજયજી અને ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સાથે બીજા બે સાધુને શિવગંજ મૂકી દીધા. છ મહિના દવા ચાલી. એમાં ધુરંધરવિજયજી સો-સો ડગલાં ચાલતા થઈ ગયા. ડોક્ટરે કહ્યું કે આનાથી વધારે હવે હું નહીં કરી શકું.

પૂ. પંચાસજી મહારાજ એ વખતે આબુ હતાં, એટલે એમને ગોળીમાં લઈને સીધા આબુ ગયા. એક મહિનો આબુ રહ્યાં. ત્યાં હરતા - ફરતા થયાં. પૂ. ગુરૂ મહારાજે પણ એક જાણકાર પાસે દવા કરાવી. પૂ. ધર્મસાગરજી અને પૂ. અભયસાગરજી મહારાજ પણ ત્યાં હતાં. એ વખતે પૂ. પંચાસજી મહારાજના હસ્તે છાણીના એક યુવકની દીક્ષા હતી, એનું નામ પાડ્યું પૂ. અશોકસાગરજી મહારાજ. પછી પૂ. પંચાસજી મહારાજે પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને કહ્યું કે: મારે પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ સાથે પીંડવાડા ચોમાસુ કરવા જવાનું છે, તેથી તમે અમદાવાદ જાઓ. સાહેબની પણ આજ્ઞા આવી ગઈ કે તમારે અમદાવાદ જવાનું છે. એટલે પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ દવા કરાવવા માટે અમદાવાદ ગયા.

આ રીતે પૂ. ધુરંધરવિજયજીની દવા માટે પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ એની સાથે ફરતા રહ્યાં અને જૂદા-જૂદા ગામોમાં ચોમાસા કરતા દવા કરાવતા રહ્યાં. પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ જ્યાં સુધી હતાં, ત્યાં સુધી અલગ-અલગ ગામમાં રહેવાનું થતું. સાહેબની આજ્ઞાથી જામનગરમાં પણ સવા બે વર્ષ સુધી એડમીટ રહ્યાં અને પૂ. ધુરંધરવિજયજીની દવા ચાલી. ત્યાંથી પછી પૂ. સાહેબ પાસે જવા નીકળ્યા પણ તબિયતના કારણે જુનાગઢ ચોમાસુ કરવું પડ્યું. ચોમાસા પછી સાહેબ પાસે જવા નીકળ્યા પણ ખંભાત પહોંચે એ પહેલા પૂ. આચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરિજી મહારાજ કાળ કરી ગયા. એટલે પૂ. રામચંદ્રસૂરિજી મહારાજની આજ્ઞાથી પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે ગિરધરનગર ચોમાસુ કર્યું અને ત્યાં પૂ. રામચંદ્રસૂરિજી મહારાજની આજ્ઞાથી પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજે ધુરંધરવિજયજી મહારાજને વ્યાખ્યાનની પાટ ઉપર બેસાડી દીધા અને વ્યાખ્યાન શરૂ કરાવ્યા. એ વખતે પૂ. પંચાસજી મહારાજ રાજસ્થાનમાં હતાં.

સં. ૨૦૨૨માં પૂ. મહાભદ્રવિજયજી મહારાજ રાજસ્થાન પહોંચ્યા. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ તો અલગ જ હતાં, એટલે પૂ. પંચાસજી મહારાજ પૂ. વજ્રસેનવિજયજી મહારાજને પોતાની સાથે રાખી લીધા. પૂ. વજ્રસેનવિજયજી મહારાજ પણ ભણીને હોશિયાર થઈ ગયેલા. એટલે ધીરે ધીરે સાહેબજીનું ટપાલનું અને દવાનું કામ સંભાળવા લાગ્યા. પૂ. પંચાસજી મહારાજ એ વખતે વિહાર કરતા હતાં. વિસલપુરના ઉપધાન પછી સંવત્ ૨૦૨૫માં પૂ. સાહેબજી બિમાર થઈ ગયા

હતાં એટલે પૂ. રામચંદ્રસૂરિજી મહારાજની આજ્ઞાથી પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ અને ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સંવત્ ૨૦૨૪નું ચોમાસુ ગિરધરનગરનું પૂરું કર્યા પછી વિચાર કર્યો કે સાહેબ બીમાર હોય તો આપણે બીજે ક્યાંય જવાય નહીં. પૂ. ધુરંધરવિજયજીની મુંબઈ જવાની ઈચ્છા હતી પણ બાપા મહારાજે કહ્યું કે ના, પહેલા પૂ. ગુરૂ મહારાજને મળવું પડે, પછી જ બીજી વાત. એટલે પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ ચૈત્ર-વૈશાખમાં પાછા પૂ. ગુરૂ મહારાજ પાસે પહોંચી ગયા. પૂ. ગુરૂ મહારાજ જેમ કહે, એમ જ થાય. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજની મુંબઈ જવાની ઘણી ઈચ્છા હતી પણ સાહેબે એમને આજ્ઞા ન આપી અને પોતાની સાથે જ રાખ્યા. પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજને બીજે ચોમાસુ મોકલે અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને અલગ ચોમાસુ મોકલે. એકાંતરે એટલે કે એક વર્ષ પોતાની સાથે રાખે, એક વર્ષ પાછા અલગ મોકલે.

પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ જેસલમેર અને કેસરિયાજી બાજુ પણ જઈ આવ્યા. એ રીતે સાહેબ જીવ્યાં, ત્યાં સુધી ચાલ્યું. સં. ૨૦૩૩માં પૂ. સાહેબનું ચોમાસુ પીંડવાડા હતું. એ સમયે પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સાહેબની સાથે જ હતાં. પૂ. સાહેબજીની ઈચ્છા હતી કે આ ચોમાસુ સાથે કરવું છે. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજની ઘણી ઈચ્છા હતી કે ચોમાસુ સાથે નથી કરવું, બીજે અલગ કરવા જવું છે, પણ પૂ. સાહેબે ચોમાસામાં સાથે જ રાખ્યા. પછી તો પૂ. સાહેબ એકદમ બિમાર પડી અટકી જતાં સંવત્ ૨૦૩૪થી પૂ. સાહેબજીની આજ્ઞાથી પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજની સાથે જૂદા ચોમાસા શરૂ થયાં.

સં. ૨૦૩૬માં પૂ. સાહેબજીની આજ્ઞાથી ચોમાસુ મંડાણી ગામે કર્યું. સાહેબ બિમાર હોવાથી આ સમયે પૂ. વિમલપ્રભાશ્રીજી પૂ. સાહેબજીની સાથે જ રહેતાં. ચોમાસુ પૂરું થયાં પછી પૂ. વિમલપ્રભાશ્રીજીને વર્ધમાન તપની સો ઓળી પૂરી થતી હતી, તેથી એનું પારણું પૂ. પંચાસજી મહારાજની નિશ્રામાં જ કરવું હતું. પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ અને ધુરંધરવિજયજી મહારાજ રાજસ્થાનમાં સતત જૂદા-જૂદા કાર્યક્રમોમાં હાજરી આપી રહ્યાં હતાં, ત્યાં પૂ. સાહેબજીની આજ્ઞા આવી કે પૂ. વિમલપ્રભાશ્રીજીની સો ઓળીનું પારણું છે, માટે પાટણ પહોંચો. એટલે ચૈત્ર સુદમાં પાટણ સાહેબની નિશ્રામાં બહુ સારી રીતે પારણું થઈ ગયું. સુમેરપુરના ભક્તોએ તથા નાથાલાલ હાથીભાઈની પેઢીના આડતિયાએ ઉપરાંત. કીર્તિભાઈના દીકરા વિજય અને મોટાકાકા બાબુભાઈએ પણ સરસ ખર્ચો કર્યો.

બે વર્ષ પહેલા પૂ. સાહેબજીએ મંડાણી સંઘને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજનું ચોમાસુ આપવાની ના પાડીને કહ્યું હતું કે તમને ધુરંધરવિજયજી મહારાજનું ચોમાસુ પછી આપીશ અને તેમને સુમેરપુર મોકલી આપ્યા હતાં. મંડાણી સંઘ પાછો વિનંતી કરવા આવ્યો, એટલે સાહેબે કહ્યું કે જાઓ, આ ચોમાસુ પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ મંડાણી કરશે. એના અઠવાડિયા પછી ડીસાથી રમણિકભાઈ તથા જયંતીભાઈ વડેયા વિનંતી લઈને આવ્યા કે ડીસાથી પહેલી વાર પૂ. ઓમકારસૂરિજી મહારાજની નિશ્રામાં આબુનો સંઘ નીકળે છે, તો અમારા ગામના મહારાજ તો અમને જોઈએ જ. એટલે આપ પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ અને ધુરંધરવિજયજી મહારાજને અમારા સંઘમાં મોકલો. સાહેબે તરત જ એમને પણ હા પાડી દીધી. વૈશાખ સુદ પૂનમના જ એમના સંઘનું પ્રયાણ હતું.

પૂ. સાહેબે પંદર દિવસ સુધી પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને સાથે રાખી ચૈત્ર સુદ તેરસથી ચૈત્ર વદ તેરસ સુધી આહૃત્ય ઉપર જ વ્યાખ્યાન કરાવડાવ્યા અને એ રીતે પૂ. સાહેબે પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજમાં આહૃત્યનું બીજ રોપ્યું. રોજ દોઢ કલાક પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ બોલે. ઉપર આવે એટલે પૂ. સાહેબ પૂછે: શું બોલ્યો હતો? એટલે પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ બહુ બતાવી દે. એટલે પૂ. સાહેબ બીજા દિવસે શું બોલવાનું છે, એની આજ્ઞા કરે. આ રીતે પંદર દિવસ થયા. ચૈત્ર વદ તેરસને દિવસે પૂ. સાહેબે કહ્યું: તમારે ડીસા સંઘમાં જવાનું છે, તો આજે જ વિહાર કરી જાઓ. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે કહ્યું કે: સાહેબજી, સંઘ તો હજી પૂનમના નીકળવાનો છે. તો વૈશાખ સુદ આઠમ-નોમના જઈશું. તો પૂ. સાહેબ કહે કે ના, હમણાં જ જાઓ. હવે તમારે અહીં રહેવાનું નથી. પૂ. સાહેબે આજ્ઞા કરી, એટલે વાત પૂરી થઈ ગઈ.

પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી ગયા. પાલનપુર અને આજુબાજુમાં ફરી વૈશાખ સુદ અગિયારસ-બારસના ડીસા પહોંચી ગયા. પૂ. ઓમકારસૂરિજી મહારાજ સાથે રહ્યાં. સાહેબની તબિયત નરમ-ગરમ ચાલતી હતી. વૈશાખ સુદ ચૌદસની રાત્રે સાડા દસ વાગે અચાનક કોન આવ્યો કે સાહેબજીનું આયુષ્ય પૂરું થયું, સાહેબજી જતાં રહ્યાં. આ સાંભળતા જ પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ તો એકદમ રોવા લાગ્યા અને કહે કે: હું હમણાં ને હમણાં જ વિહાર કરીને પાટણ જઈશ, અહીંયા નહીં રહું. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ તો સ્તબ્ધ થઈ ગયાં. થયું કે હવે જવાનો પણ અર્થ નથી. સાહેબ જીવતા હોય અને માંદા હોય ને જઈએ તો બરાબર છે. પછી પૂ. ઓમકારસૂરિજી મહારાજે બહુ સમજાવ્યા અને કહ્યું કે: સાહેબને પોતાને તો ખબર જ હતી કે પોતાનું આયુષ્ય પૂરું થાય છે. છતાંય જાણી જોઈને તમને અહીં મોકલ્યા છે, તો હવે તમારે જવાય નહીં. અગ્નિદાહ જોવા થોડાં આપણે જવાનું હોય? આમ બહુ સમજાવ્યા. એટલે પછી પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજ રોકાઈ ગયા.

બીજે દિવસે જ ભીલી તરફ પ્રયાણ હતું. તેમાં મોરવાડા ગામમાં પહેલો મુકામ હતો. ત્યાં જઈને પૂ. પંચાસજી મહારાજની પહેલી ગુણાનુવાદ સભા કરી, જેમાં ડીસાનું બે હજાર માણસ હાજર હતું. પહેલા દિવસે સંઘમાં પૂ. પંચાસજી મહારાજના ગુણાનુવાદ પછી સંઘ આગળ ચાલ્યો. સાહેબ તો જતા રહ્યાં. પૂ. ઓમકારસૂરિજી મહારાજે બહુ હૂંફ આપી. એમની સાથે જ પછી તો સંઘમાં આબુ દોઢ મહિનો રોકાયા. ત્યાંથી પછી મંડાણી ચોમાસુ કરવા ગયા. સાહેબે નક્કી કર્યાં હતાં, તે ત્રણેય ચોમાસા અત્યંત ભવ્ય અને બહુ જાહોજલાલી સાથે વર્ષો સુધી લોકોને ચાદ રહે એવા થયાં. સંવત્ ૨૦૩૬નું ચોમાસુ મંડાણી ગામે કર્યું. એ પછી સંવત્ ૨૦૪૨ સુધી પૂ. સાહેબે અલગ-અલગ ક્ષેત્રોમાં ચાતુર્માસ થયાં, એમાં બે-ત્રણ વર્ષ તો પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ પૂ. પ્રઘોતનસૂરિજી મહારાજ સાથે રહ્યાં અને પૂ. મહાપ્રશવિજયજી મહારાજને અલગ ચોમાસા આપતા. આ રીતે સંવત્ ૨૦૪૨ સુધી સાથે ને સાથે રહ્યાં.

સં. ૨૦૪૨માં પૂ. રામચંદ્રસૂરિજી મહારાજની આજ્ઞાથી પાટણ પહોંચ્યા. ત્યાં પાંચ સાધુઓનું ચોમાસુ બહુ ઠાકથી થયું. ત્યાંથી સિદ્ધપુર પણ બહુ ઠાકથી ચોમાસુ થયું. હવે પૂ. પ્રઘોતનસૂરિજી મહારાજ વડીલ હતાં. એમની આજ્ઞાથી ચાણસ્માનું ચોમાસુ પણ બહુ સારું થયું. સાહેબજી પછી ત્રણ જ વર્ષમાં સંવત્ ૨૦૪૮માં પૂ. કુંદકુંદસૂરિજી મહારાજ પણ કાળ કરી ગયા. પછી પૂ. પ્રઘોતનસૂરિજી મહારાજ પણ બીમાર પડી ગયા. ત્રણ-ચાર વર્ષ પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ, પૂ. પ્રઘોતનસૂરિજી મહારાજ સાથે રહ્યાં. પૂ. પ્રઘોતનસૂરિજી મહારાજને ધુરંધરવિજયજી મહારાજ પર બહુ મોહ હતો. એકબીજા સાથે બહુ બનતું હતું, પણ પછી પૂ. પ્રઘોતનસૂરિજી મહારાજ સાથે ધુરંધરવિજયજી મહારાજ રહેવા જઈ શક્યા નહીં. આ બાજુ પૂ. વજ્રસેનવિજયજી મહારાજ અને પૂ. હેમપ્રભવિજયજી મહારાજનો થોડો પરિવાર થઈ ગયો હતો, એટલે તેઓ પૂ. પ્રઘોતનસૂરિજી મહારાજની સાથે રહેતા.

પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને ચાણ્ડખ ખબર મળ્યાં કે દક્ષિણ ભારતમાં પૂ. વિમલપ્રભાશ્રીજી બા મહારાજને હાર્ટની તકલીફ થતાં હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યાં છે અને શું થશે, એ કહેવાય નહીં. તેથી પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ તરત જ ચાણ્ડખ પાર્શ્વનાથ દાદા પાસે ગયા અને પ્રાર્થના કરી કે: પ્રભુ, આટલા વર્ષથી બા મહારાજ દૂર રહ્યાં છે, તે પાછા ના આવે, એ ન ચાલે. આપ કૃપા કરી એમને બચાવી લો. પાછા આવીને એ તમારી યાત્રા ન કરે, ત્યાં સુધી એમને કશું જ ના થાય, એવું કરી આપો. એમના બચી ગયાના સમાચાર આવશે, એટલે હું ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ અભિષેક પૂજન કરાવડાવીશ. બીજે દિવસે સવારે સમાચાર આવી ગયા કે બા મહારાજનું ઓપરેશન સરસ થઈ ગયું છે અને ભાનમાં આવી ગયા છે. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે ભગવાન પાસે જઈને કહ્યું કે: પ્રભુ, મારી પાસે તો આપના અભિષેક પૂજન માટે પૈસા નથી. તો આપ જ વ્યવસ્થા કરો. એ જ વખતે ડીસાથી એક ભાઈ આવ્યા અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને કહ્યું કે: આ બારસો રૂપિયા મૂકીને જાઉં છું. આપને ચોચ લાગે ત્યાં વધરાવો. આ સંવત્ ૨૦૪૪-૪૫ની વાત છે. એ સમયે કંઈ પૂજનનો એટલો બધો ખર્ચ આવતો નહીં. પંડિતજી ચંદ્રકાંતભાઈ પાટણ હતાં એમને સમાચાર આપ્યા. એમણે પૂજનની બધી વ્યવસ્થા કરી લીધી. બારસો રૂપિયામાં બહુ સરસ

રીતે બધી વ્યવસ્થા થઈ ગઈ.

એ વખતે ચાણુમાં બહુ ઓછા લોકો આવતા. ત્યાં અભિષેક કરવા માટે કોઈ મળે જ નહીં. પૂજારી, ભગવાન અને પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ - એમ ત્રણ જ જણા હતાં. અભિષેક કરે કોણ? હવે શું કરવું? તૈયારી બધી થઈ ગઈ છે. કોઈ આવે એટલે સીધો અભિષેક શરૂ થાય. ત્યાં જ પાટણથી ચાર છોકરાઓ આવ્યા. એમણે પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને પૂછ્યું: સાહેબ, કંઈ કામ છે? બે કલાકનો સમય છે. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે એમને કહ્યું કે: અભિષેક કરવાનો છે. તમે નાહીને તૈયાર થઈને આવી જાઓ. ચારે જણા તૈયાર થઈને આવ્યા. દોઢ કલાકમાં સરસ રીતે અભિષેક થઈ ગયો. પૈસા પણ ભગવાને જ પૂરા પાડ્યા અને અભિષેક કરનાર પણ ભગવાને જ લાવીને મૂક્યા. આ રીતે ભગવાનની કૃપાથી બા મહારાજ સાજા થઈ ગયા. બીજા સાત-આઠ વર્ષ દક્ષિણમાં વિચર્યાં. કશી જ તકલીફ થઈ નહીં. પછી ગુજરાત પધાર્યા ત્યારે ધુરંધરવિજયજી મહારાજે કહ્યું કે: ભગવાન પાસે વચન લીધું છે કે આપની યાત્રા ના કરે, ત્યાં સુધી બા મહારાજને કંઈ ના થવું જોઈએ. એટલે આપને જ્યાં સુધી જીવવું હોય, ત્યાં સુધી ચાણુ ના જતા. બીજે જ્યાં જવું હોય, ત્યાં જજો. એટલે ચાર વખત એ રસ્તેથી નીકળ્યા પણ ચાણુ ના જાય.

સં. ૨૦૫૮માં ડીસા ચોમાસુ કર્યું. ત્યાંથી વડેચાની બે દીકરીઓની દીક્ષામાં સુરત જવા નીકળ્યા, ત્યારે બા મહારાજ છેલ્લી વાર ધુરંધરવિજયજી મહારાજને મળ્યા અને કહ્યું કે: હવે મારા આયુષ્યનો કોઈ ભરોસો નથી એટલે હવે આ સાધ્વીજીઓને તમે સંભાળજો. એમને કોઈ તકલીફ ના થાય, એનું ધ્યાન રાખજો. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે કહ્યું કે: હવે ચાણુ દાદાને બાંધીને નથી રાખવા. બધી ઈચ્છાઓ પૂરી થઈ ગઈ છે. તો ખાલીખોટા ભગવાનને બાંધીને રાખવા દીક નહીં. હવે તમે યાત્રા કરી લો. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ એમને છેક ચાણુ મૂકવા ગયા.

સં. ૨૦૫૮ની સાલમાં અમદાવાદ કૃષ્ણનગરમાં પૂ. પંચાસ વર્ષસેનવિજયજી મહારાજની નિશામાં પૂ. પંચાસજી મહારાજના પરમ ભક્ત મગનલાલજીની દીક્ષા હતી. તેમને પૂ. પંચાસજી મહારાજે ઉદારતાપૂર્વક પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજના શિષ્ય બનાવ્યા, જેથી તેઓની પદવી થાય પણ પૂજ્યશ્રીની નિષ્પ્રહતા કે તેમણે પદવી ન લીધી. ત્યાંથી પછી પૂ. બા મહારાજ સુરત દીક્ષામાં ગયા. દીક્ષા પણ સારી રીતે થઈ ગઈ. જેઠ વદ સાતમના રાત્રે એન્જિયોગ્રાફી કરાવવા ગયા. હાથમાં નવકારવાળી હતી. નવકાર ગણતાં-ગણતાં એમણે ટેક છોડી દીધો. એ વખતે એમની ઉંમર ૭૮ વર્ષ. શંભેશ્વર દાદા પર બહુ આસ્થા હતી. છેલ્લે એમનું જ ધ્યાન કરતાં-કરતાં ગયા. જીવનમાં એમણે સો ઓળી કરી, માસશ્રમણ કર્યું, સોળ ઉપવાસ કર્યા, અઢાઈઓ કરી, અઠ્ઠમ કર્યા. પોતે ભાણ્યા ઓછું, પણ સાધુ-સાધ્વીજીઓ માટે એમને અપાર પ્રેમ. કોઈ પણ સમુદાયના સાધુ હોય, બધાની ભક્તિ કરે. અગણ્ય સાધુઓને એમણે પાત્રા રંગી આપ્યા છે, દોરીઓ બનાવીને, નવકારવાળી બનાવીને આપી છે. પૂ. આ. શ્રી જયધોષસુરિજી મહારાજના સમુદાયના કેટલાયે સાધુઓ આજે પણ એમને 'બા મહારાજ' તરીકે યાદ કરે છે કે: બા મહારાજ તો બા મહારાજ હતાં, સાવ ભોળા હતાં. આ રીતે બા મહારાજ પોતાની આરાધના કરી કાળ કરી ગયા.

સિદ્ધપુરના ચોમાસા પછી પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજને ધૂન ઉપડી કે હવે મારું આયુષ્ય વધારે નથી. મને છાસક-સડસક વર્ષ થયાં અને જ્યોતિષીએ કહ્યું છે કે બોંતેર વર્ષે મારું આયુષ્ય પૂરું થાય છે, એટલે મારે હવે ક્યાંય વિહાર કરવો નથી. હવે હું ડીસામાં જ રહીશ. પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ હાઈવેના જે વિસ્તારમાં ભાઈઓના બંગલામાં રહેતા હતાં, તે એકદમ પછાત હતો. પણ પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજના નવકાર અને એમની બધાં પરની લાગણીના પ્રભાવથી આખો વિસ્તાર સુધરી ગયો. એ વિસ્તારમાં ઉપાશ્રય નહોતો, તો ઉપાશ્રય બની ગયો, આર્યબિલ ખાતું નહોતું, તો બારે મહિના આર્યબિલ ખાતું ચાલતું થઈ ગયું. સાધ્વીજીનો ઉપાશ્રય નહોતો, તો સાધ્વીજીનો ઉપાશ્રય બની ગયો. પાઠશાળા નહોતી, તો પાઠશાળા શરૂ થઈ ગઈ. તેમની પ્રેરણાથી કેટલા બધાં બહેનોએ પાંચસો આર્યબિલ કર્યાં. કેટલા બધાં લોકોએ પાયા નાખ્યા. તેમણે પચ્ચીસ વર્ષમાં બધાંને પૂજા કરતાં તથા નવકાર ગણતા કરી દીધા. વળી રાત્રિભોજન બંધ કરાવ્યા અને કંદમૂળ

છોડાવ્યા. આમ પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજે આખા વિસ્તારને બદલી નાખ્યો.

પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજને જે બોંતેર વર્ષે આયુષ્ય પૂરું થવાનો ખ્યાલ હતો, તે પાંચ વર્ષને બદલે પૂરા પચ્ચીસ વર્ષ રહ્યાં. શરૂઆતમાં પાંચ વર્ષ તો એમણે ક્યાંય વિહાર ના કર્યા, પણ પછી આયુષ્ય લંબાતા એમણે એક વર્ષ ડીસા રહેવું, એક વર્ષ બહાર રહેવું, એ રીતે શરૂ કર્યું. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ પણ એમની સાથે રહેતા. બીજા સાધુ પણ કોઈને કોઈ આવી જતાં. સાત-આઠ વર્ષ પછી તો પૂ. વર્ણસેનવિજયજી મહારાજ અને પૂ. મુનિ હેમપ્રભવિજયજી મહારાજની આજ્ઞાથી પૂ. હર્ષસેનવિજયજી મહારાજ અને પૂ. મુક્તિધરવિજયજી મહારાજ - હંમેશા માટે એમની સાથે રહેવા આવી ગયા. આ રીતે ચાર જણા ડીસામાં સંવત ૨૦૭૦ સુધી એક-સરખા રહ્યાં.

સં. ૨૦૬૮માં એમની તબિયત થોડી ઢીલી થઈ. પૂ. વર્ણસેનવિજયજી મહારાજને એ વાતની ખબર પડી એટલે એમણે નક્કી કર્યું કે આ વખતનું ચોમાસુ તો પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ સાથે જ કરવું છે. એટલે બધાએ નવા ડીસા ચોમાસુ રાખ્યું. પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજને બહુ આગ્રહ કર્યો કે રિસાલાના ઉપાશ્રયમાં ચોમાસુ પધારો પણ પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ કહે કે: હું ભલો અને મારો હાઈવે ભલો. હું ક્યાંય આવું નહીં. આ રીતે પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ ક્યાંય ગયા નહીં. આ લોકોએ આખું ચોમાસુ પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજની સારસંભાળ રાખી.

વાગડ સમુદાયના પૂ. સાધ્વીશ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મહારાજની વર્ધમાન તપની ત્રણસોમી ઓળીનું પારણું હતું, એટલે એમનો આગ્રહ હોવાથી પૂ. વર્ણસેનવિજયજી મહારાજને શંભેશ્વર જવાનું નક્કી થયું. એમનું મન નહોતું. પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજની તબિયત બરોબર નહોતી, તેથી બે-ત્રણ સાધુઓ અહિંયાં રહ્યાં અને પૂ. વર્ણસેનવિજયજી મહારાજ શંભેશ્વર ગયા. એ ત્યાં ગયા તો ખરા, પણ એ હજી ત્યાં પહોંચ્યા અને ઓચ્છવ શરૂ થાય, ત્યાં જ પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ વધારે બિમાર છે, એ વાતની ખબર પડી. એટલે એમણે બે-ત્રણ સાધુઓને પાછા દોડાવ્યા. એ લોકો ઉગ્ર વિહાર કરીને ત્રણ જ દિવસમાં શંભેશ્વરથી ડીસા પહોંચી ગયા. પૂ. કીર્તિપૂર્ણશ્રીજી મહારાજ પણ ચોમાસુ સાથે જ હતાં પણ એ ચ શંભેશ્વર પારણામાં ગયા હતાં, તે પાછા આવી ગયા. આમ બધાં ભેગા થઈ ગયા.

પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ સંવત ૨૦૭૦માં થોડા વધુ ઢીલા પડ્યા. બાકી ઠેક સુધી વહોરવા જાય, દેરાસર જાય, આખા ગામમાં ફરવા જાય. એમની નવકારની ધૂન ચાલે. આખા વિસ્તારમાં જૈન-અજૈન બધાંને નવકાર ગણતા કરી દીધા. તમે જ્યારે પણ એમના ઉપાશ્રયમાં જાઓ, ત્યારે છોકરાઓ બેઠા હોય, નવકાર બોલતા હોય અને પૂ. બાપજી મહારાજ બધાંને ચોકલેટ વહેંચતા હોય. આ દૃશ્ય રોજ જોવા મળે. એટલો નવકાર લોકોને શીખવી દીધો કે છોકરાઓ બહાર રમતા હોય ને ત્યારે ચ નમો અરિહંતાણું - નમો સિદ્ધાણુંની ધૂન લગાવતા હોય. આખા વિસ્તારમાં 'બાપા મહારાજ' તરીકે પ્રખ્યાત થઈ ગયા. બધાંને ઓઘો પકડાવે અને કહે કે: ચાલો નાચો ને બોલો કે મારે દીક્ષા લેવી છે. એ સંસ્કાર એટલા જબરદસ્ત પડ્યાં કે એમની હાજરીમાં જ હાઈવેમાંથી પચાસ દીક્ષાઓ થઈ. જેટલી ભાઈઓની દીક્ષા એટલી જ બહેનોની દીક્ષા!

પૂ. મહાયશવિજયજી મહારાજ બહુ અશક્ત થઈ ગયા હતાં. કોઈના ટેકા વગર ઊભા થવા જાય તો પડી જતાં. છેલ્લા પાંચ-સાત દિવસ એવું રહ્યું. એમનું હિમોચ્છોબીન ઓછું થઈ જતું. છેલ્લા ત્રણ દિવસ એમણે વાપરવાનું બંધ કરી દીધું હતું. પરાણે એમને વપરાવવા જાય તો કહે કે: મારે નથી વાપરવું. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ એમને પૂછે કે: તમારે અઠ્ઠમ છે? તો કહે કે: હા, મારે અઠ્ઠમ છે. એમ જ જવાબ આપે. એ વખતે એક વૈદ અને એક જ્યોતિષી ત્યાં આવેલા. એમણે કહ્યું કે: ત્રણ દિવસથી વધારે નહીં કાઢે. ત્રણ દિવસ કાઢશે, એવી આશા હતી એટલે બધાંએ એમ થયું કે પછી બધી વિધિ કરાવીશું. ધારણા હતી કે તેરસ-ચૌદસ કે પૂનમના મહારાજ સાહેબ જશે. અગિયારસના સવારે પોતે આખું ભક્તમાર બોલ્યા અને સાંજે બધા પચ્ચક્રનાળા લેવા ગયા. ત્યારે: મારાથી બોલાતું નથી, તમે જાતે પચ્ચક્રનાળા લઈ લો. એવો જવાબ આપ્યો. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે પૂછ્યું કે: શું કરો છો? તો એમણે કહ્યું કે: નમો અરિહંતાણું. બસ એ નવકારના ધ્યાનમાં લીન હતાં.

સહુને એમ કે આજે એ સ્વસ્થ છે, કાલે સારા થઈ જશે.

બધા બાપા મહારાજ પાસે જ બેઠાં હતાં. રાત્રે પોણા દસ વાગે એક શ્રાવક આવ્યા. એમણે કહ્યું કે: હું સાહેબ પાસે બેઠો છું, તમે બધા આરામ કરવા જાઓ. એટલે બધા પોતપોતાની જગ્યાએ બેઠાં અને પ્રતિક્રમણ કરવા લાગ્યા. ત્યાં જ દસ વાગે એ શ્રાવકે આવીને કહ્યું કે: સાહેબજી જોરજોરથી શ્વાસ લે છે, એટલે બધા દોડીને ત્યાં ગયા. ત્યારે એ પોતાની જાતે જ નવકાર બોલી રહ્યાં હતાં. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે માંડ એક નવકાર સંભળાવ્યો, ત્યાં દસ ને પાંચ મિનિટે પૂર્ણ શુદ્ધિ સાથે તેમણે દેહ છોડી દીધો.

બધે બખર પડી ગઈ. રાતોરાત બધાં ભેગા થઈ ગયા. પૂ. બાપા મહારાજનું પુણ્ય પણ એટલું જોરદાર હતું કે તેઓ કાળ કરી ગયાં, ત્યારે નવા ડીસામાં જૂદા-જૂદા સમુદાયના પચાસથી સાઠ સાધુઓ તથા સો-દોઢસો સાધ્વીઓ વિદ્યમાન હતાં. સાહેબ રાત્રે કાળ કરી ગયા. સંઘ ભેગો થઈ ગયો. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે સંઘને કહ્યું કે: સવારે સાહેબને નદી કિનારે લઈ જઈ અગ્નિસંસ્કાર કરી દેવાના. આપણે બીજું કંઈ કરવાનું નથી. સ્મારક વગેરે કંઈ કરવાનું નથી. મારા ગુરુજીની એવી કોઈ ઈચ્છા નહોતી.

ત્યારે સાહેબના ભાણીયા ગિરીશભાઈએ કહ્યું કે: ના, અમારા નાના બાપા મહારાજની બધી વ્યવસ્થા અમે કરીશું. અડધા કલાક પછી બધાએ નિર્ણય કરીને કહ્યું કે: કાટ પાંજરાપોળમાં મોટી જગ્યા છે, ત્યાં અમે સાહેબનો અગ્નિસંસ્કાર કરશું. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજે એમને કહ્યું કે: તમારે જે કરવું હોય એ કરો. હું આમાં કંઈ કહીશ નહીં. બધું નક્કી થઈ ગયું. હવે પાલખીયાત્રા ક્યારે કાઢવી? સવાર થતાં બધાંને બખર પડી એટલે સુમેરપુરથી, કોલહાપુરથી, ચેત્રદીથી જેને જેને બખર પડી, એ બધાં ડીસા પહોંચી ગયા. બાર વાગે ચડાવા થયાં. ચડાવામાં પણ કરાવ પસાર કર્યો કે આમાંથી એક પણ પૈસો સ્મારકમાં વાપરવાનો નથી. બધો પૈસો ગુરુભક્તિમાં જ વાપરવાનો છે.

ડીસાના જૈન-અજૈન પાંચ હજાર લોકો સાહેબજીની પાલખીયાત્રામાં જોડાયા. ડીસાથી કાટ સુધી સાડા પાંચ કિલોમીટર લાંબી પાલખીયાત્રા ગઈ. શ્રાવકો પાસે દેરાસરમાંથી ભગવાન મંગાવ્યા. ત્રિગુરુ ગોકવડાવ્યું. પૂ. આચાર્ય મુક્તિચંદ્રસૂરિજી, પૂ. આચાર્ય યોગતિલકસૂરિજી, બીજા જૂદા-જૂદા સમુદાયના સાધુઓ ત્યાં હાજર હતાં. દેવવંદન થયું. બરાબર એક મહિના પછી મહા સુદ દસમના પૂ. બાપા મહારાજની દીક્ષાના બાસક વર્ષ પૂરા થતાં હતાં. એ પ્રસંગે બહુ ભવ્ય ઉત્સવ ઉજવાયો. એમના પુણ્ય પ્રભાવે એ વખતે પણ પૂ. યશોવિજયસૂરિજી મહારાજ આદિ ઘણા સાધુઓ ઉપસ્થિત હતાં. આખા ગામમાં પૂજાઓ ભણાવી. એમના કાળધર્મને એક વર્ષ પૂર્ણ થયું, ત્યારે પણ ખૂબ ધામધૂમથી ઉત્સવ ઉજવાયો. જે સ્થળે એમને અગ્નિસંસ્કાર આપવામાં આવ્યો હતો, એ સ્થળે એક ઓટલો બાંધવામાં આવ્યો. લોકોને પૂ. બાપજી મહારાજ ઉપર એટલી આસ્થા હતી કે કોઈને કંઈ પણ તકલીફ હોય તો ઓટલા પર નાળિયેર મૂકી પ્રદક્ષિણા કરે, એટલે લોકોનું કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય. એ પછી એ જગ્યાએ આજે બાપજીનું સમાધિ મંદિર બન્યું છે. ત્યાં તેમના પગલા, દર્શનીય પ્રાચીન પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમા અને પૂ. ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજના પગલાંની પ્રતિષ્ઠાનો મહોત્સવ સંવત્ ૨૦૮૦ના મહા-કાગળ મહિનામાં ઉજવાશે.

પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજ સાધુ-સાધ્વીજીઓની ખૂબ ભક્તિ કરતા, સારસંભાળ લેતા. એકાણુંનું વર્ષ બેઠું, ત્યારે આરાધના કરતાં-કરતાં દેહ છોડી ગયા. આમ બા મહારાજ તથા બાપા મહારાજ - બંને જણા આખી જિંદગી પરોપકારમય-સાધનામય-સંયમમય જીવન જીવ્યા. અદ્ભુત આરાધના કરી પોતાનું આત્મકલ્યાણ સાધી લીધું. પૂ. બાપા મહારાજના કાળ કરી ગયા પછી પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ એમની આરાધનામાં અગ્રસર છે. પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજને પૂ. ગુરુ મહારાજે સસ્વતીની સાધના કરાવી હતી. એમને સાહિત્યનો ઘણો શોખ. સંવત્ ૨૦૧૮માં પાટણમાં હસ્તલિખિત પ્રતો, વિનંતીપત્રો અને સ્તોત્રોનો ખૂબ અભ્યાસ કર્યો. એમાંથી એમને રચના કરવાનું મન થયું. સંવત્ ૨૦૧૮માં

પહેલો વિનંતીપત્ર પૂ. આચાર્ય પ્રેમસૂરિવિજયજી મહારાજ ઉપર લખ્યો. પછી સંવત્ ૨૦૧૯માં શંખલપુરથી બીજો વિનંતીપત્ર લખ્યો. પછી સંસ્કૃતમાં અનેક સ્તવનો, સ્તુતિઓ રચવાના શરૂ કર્યા. એ રીતે સંવત્ ૨૦૨૦માં સુધી સંસ્કૃતમાં રચનાઓ કરતા રહ્યાં.

સં. ૨૦૨૦માં દવા કરાવવા જામનગર ગયેલાં, એ સમયે એમના હાથમાં અઢળક ગુજરાતી સાહિત્ય આવેલું. ઉમાશંકર જોશી, રાજેન્દ્ર શાહ, વેણીભાઈ પુરોહિત વગેરે કવિઓની કાવ્ય રચના વાંચતા વાંચતા એ પણ એમાં રમમાણ થઈ ગયેલા. ત્યારથી એમની ગુજરાતી કાવ્યરચનાઓ શરૂ થઈ. ઋષભદેવ ભગવાનની સ્તુતિ, નેમિનાથ ભગવાનની સ્તુતિ, પાર્શ્વનાથ ભગવાનની સ્તુતિ, મહાવીરસ્વામીની સ્તુતિ, આ ચારેય ભગવાનને જેમણે જોયાં છે, એમને ધન્ય છે એ કડી ઉપર સ્તુતિઓ બનાવી. આવી અનેક સ્તુતિઓ, સ્તવનોની રચના કરી. એમણે ગેય ઢાળમાં સંસ્કૃતમાં ચૈત્યવંદન, સ્તુતિ, સ્તવન અને ચોવીસીની પણ રચના કરી. 'વિતરાગ વંદના' નામનું કાવ્ય લખ્યું. જામનગર હોસ્પિટલમાં હતાં, ત્યારે માત્ર વીસ-એકવીસ વર્ષની ઉંમરે ગુજરાતીમાં શાંતસુધારસની રચના કરેલ. પચ્ચીસ કુસુમાંજલિ ઉપર પણ પચ્ચીસ સ્તવનો અને પચ્ચીસ પદો લખ્યા. ભક્તતામર સ્તોત્ર ઉપર ચુમ્માલીસ પદો લખ્યા. કલ્યાણમંદિર સ્તોત્રના પણ પદો લખ્યા. આ રીતે સંસ્કૃત અને ગુજરાતીમાં અનેક રચનાઓ કરી. સાથે જ એમને હસ્તપ્રતોનો શોખ હોવાના કારણે અવનવી અને અદ્ભૂત હસ્તપ્રતોનો ઘણો મોટો સંગ્રહ ભેગો કર્યો, જે ડીસામાં સુરક્ષિત રીતે સચવાઈ રહ્યો છે. આમ આજે તેઓ એમની આરાધનામાં મસ્ત છે.

પૂ. ગુરુ મહારાજે એમને આદર્શ માટે જે સૂચના કરેલી કે: દુનિયાને આદર્શ્ય વિશે જણાવજે, તે પ્રમાણે પ્રભુનું શાસન શું છે, પ્રભુની તાકાત શું છે, તેની ઉપર છેલ્લા સાત-આઠ વર્ષથી વાચનાઓ ચાલી રહી છે. જેના દ્વારા લોકોને આરાધનાની નવી નવી પદ્ધતિઓ વિશે જ્ઞાન મળી રહ્યું છે. આ રીતે પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરિશ્વરજી મહારાજ તથા પૂ. પંન્યાસજી મહારાજની અસીમ કૃપાથી પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ સાધના, આરાધના અને લોકોપકારના કાર્યો અદ્યપર્યંત કરી રહ્યાં છે.

પૂ. બા મહારાજના કાળધર્મ પછી પૂ. કીર્તિપૂર્ણાશ્રીજીનો શિષ્ય પરિવાર વધતો જ રહ્યો છે. એ સૌ પણ નવકારની સાધના, ભક્તિમાં લોકોને જોડી રહ્યાં છે. એમના મૃદુ અને પ્રેમાળ સ્વભાવના કારણે લોકોના પ્રિય બન્યા છે. પૂ. પંન્યાસજી મહારાજના સત્સંગના પ્રભાવે તેઓ પણ અરિહંત પરમાત્મા ઉપર અગાઢ પ્રીતિ ધરાવે છે, જેના પરિણામે એમણે પણ અનેક સ્તવનો અને ભક્તિગીતોની રચના કરી છે. અત્યારે પોતાના પચ્ચીસ શિષ્યાઓ સાથે તેઓ આરાધનામાં અગ્રસર છે. પૂ. મહાયાશવિજયજી મહારાજના પરિવારમાંથી સાત દીક્ષાઓ થઈ. પૂ. બા મહારાજ દિવ્યપ્રભાશ્રીજી, પોતે, તેમના શ્રાવિકા પૂ. વિમલપ્રભાશ્રીજી, પુત્ર પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજ, તેમની બે બહેનો અને એક ભાઈની દીકરી - આમ સાત આત્માઓ સંયમના પંથે વળ્યા. એમાંથી જેટલા અત્યારે વિદ્યમાન છે, તેઓ સાધનામાર્ગે આગળ વધી રહ્યાં છે.

શિયાળાની કો' ઢળતી સાંજે પોતે આવીને કરેલો ધૂપ એટલે શિવત્વ અને શુભત્વમાં લીન રહી સાધનામયી રીતે જીવતાં આવા અનુપમ સાધકો! વિનવી અને વળી જ્ઞાનાર્જનમાં લીન એવા જિનવચન અનુરાગી એવં જીવંત જ્ઞાનકોશ સમા પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજની અભિધા અર્થાત્ વ્યવહાર સાચવે તેવી, લક્ષણ અર્થાત્ ઉપમાલંકારો ભરેલી અને વ્યંજના અર્થાત્ પંડિતો પણ પામી શકે તેવી વાણી સુણવા સાંપ્રતકાળમાં વિવિધ સંધો સદા યે ઉત્સુક રહે છે. નમ્રતાની પ્રતિકૃતિ, સંઘર્ષોમાં સ્થૈર્યધર અને ઉપાધિઓમાં નિર્ધકપ રહેનાર પૂ. ધુરંધરવિજયજી મહારાજનો જ્ઞાનદીપ વિસ્તના સીમાડા ઓળંગીને ય અજવાસ આપતો જ રહે, તેવી પ્રભુને આંતરઅરજ.

આવા શાસનરત્નો જુગ-જુગ જીવો આવા શાસનનાં રખવાળા જુગ-જુગ જીવો.

...ગ્રંથ વિષય દર્શન...

૧. **પ્રમુ ચૈત્યવંદન-સ્તવન-સ્તુતિ-પચ્ચવિંશતિ:** = વર્તમાન ચોવિસીના ૨૪ ભગવાન અને ભાવ જિનેશ્વરનું એક આ રીતે કુલ ૨૫ તીર્થંકરોની ચૈત્યવંદન-સ્તવન-થોય દ્વારા સ્તવના કરાઈ છે. સ્તવનો બધા વિવિધ રાગમાં રચાયા છે. ખૂબ જ સરળ છતાં રસાળ શબ્દો દ્વારા રચના થઈ છે. છેલ્લે પ્રશસ્તિ તથા કળશ પણ છે. (નન્દનવન કલ્પતરુ સંસ્કૃત સામયિકમાં પ્રકાશિત)
૨. **નવપદ-સ્તવનમ્** = વિવિધ છંદમય ૧૦ શ્લોકો દ્વારા પૂજ્યશ્રીએ તેમજ પૂજ્યશ્રીના કલ્યાણ મિત્ર સમા પૂજ્ય કીર્તિચંદ્ર વિજય = બનેએ સાથે મળીને કરેલી નવપદ ભક્તિ રચના છે.
૩. **ગુરુ-ગુરુભૂતનામ ગુપ્ત શ્રી-આદિજિનેસ્તવનમ્** = સાહેબજીના વડીલો-ગુરુવર્ષો તેમજ તે સમયે વર્તમાન ગુરુબંધુઓના = કુલ ૨૯ મહાત્માઓના નામ સંકલિત થાય એ રીતે શ્રી આદિ જિનેશ્વરની ખુબ જ અદ્ભૂત રચના કરી છે.
૪. **ભક્તામર-સમસ્યા-સ્તવ:** = ભક્તામરની પ્રથમ ૬ શ્લોકની તે તે પાઠની પંક્તિને, નૂતન રચિત આ સ્તવનામાં પણ, તે તે ચરણની સંખ્યાની પંક્તિમાં યથાવત્ રાખી પૂર્વ-અપર પંક્તિઓની રચના કરીને ૬x૪ = ૨૪ + ૧ કુલ ૨૫ શ્લોકની આ રચના દ્વારા શ્રી આદીશ્વર જિનરાજની અદ્ભૂત સ્તવના કરી છે.
૫. **શ્રી નમિજિન સ્તવનમ્** = શ્રી કૃષ્ણના ભક્ત, પ્રખ્યાત કવિ શ્રી જયદેવજીનું સુપ્રસિદ્ધ કાવ્ય છે, “ગીત ગોવિંદ”, જેની ધ્રુવ પંક્તિ છે “જય જય દેવ હરે !”, એ કાવ્યને અનુસરતું એક સ્તવન છે મહોપાધ્યાયજી શ્રી યશોવિજયજી રચિત ગુજરાતી ભાષામય શ્રી વિમલાચલ મંડન ઋષભદેવ પ્રભુનું સ્તવન, જેની ધ્રુવ પંક્તિ છે “જય જય વિશ્વપતે!” અને એ જ શ્રેણિમાં સાહેબજી દ્વારા ૨૧માં શ્રી નમિનાથ પ્રભુજીના આ સ્તવના કરાઈ છે. અષ્ટપદી રાગ-છંદ દ્વારા જેનું ગાન કરવાથી મન આનંદમય બની જાય છે.
૬. **પજ્જવગ્ગપરિહારમય શ્રી નેમિનાથજિન સ્તોત્રમ્** = ગુજરાતી - સંસ્કૃત વર્ણમાલાના શરૂઆતના ૫ અક્ષરો, તેને ક-ચ-ટ-ત-પ વર્ગ કહેવાય. દરેક વર્ગમાં ૫-૫ અક્ષરો હોય, તે ૨૫ અક્ષર = પાંચ વર્ગ સિવાયના બાકીના માત્ર ૮ વ્યંજનાક્ષરો અને ૧૪ સ્વરોના ઉપયોગથી શ્રી નેમિનાથ પ્રભુની સ્તવના આ સ્તોત્રમાં થઈ છે.
૭. **શ્રી શંકેશ્વરપાર્થનાથજિન સ્તોત્રમ્** = A/B. ગુજરાતી ભાષામાં વધુ પ્રસિદ્ધ એવા હરિગીત છંદમાં, અલગ અલગ સમયે અનુક્રમે ૧૧ અને ૧૦ શ્લોકમય આ બે સ્તોત્રની રચના દ્વારા, શ્રી શંકેશ્વર પાર્થનાથ પ્રભુની અપૂર્વ ભક્તિ પ્રગટ થતી અનુભવાય છે.
૮. **શ્રી વીરજિનસ્તવનમ્** = આશાવરી રાગમાં શ્રી વીર પ્રભુનું આ સ્તવન, સંસ્કૃતમાં કેવી હૃદયંગમતા છે, તે પ્રગટ કરે છે.
૯. **ઋતુગીતાનિ** = પૂર્વના મહાકાવ્યોમાં - ચરિત્રોમાં ૬ ઋતુના વર્ણનો થયા છે, પણ તે પ્રલંબ છે. જ્યારે અહિં સાહેબજીએ, સંક્ષેપમાં છતાં પણ રસપ્રચુર ભાષામય કાવ્ય રૂપે ગુંથ્યા છે.
૧૦. **પ્રીતિપચ્ચવિંશતિકા** = પ્રભુ સાથે પ્રેમ જાગે ત્યારે કેવા ભાવો ઉદ્ભવે...પ્રભુ સંગેની પળોમાં માત્ર આનંદ-સુખ જ હોય, એ ભાવોને વર્ણવતી પ્રીતિમય આ રચના છે.
૧૧. **ઉપાલમ્પચ્ચવિંશતિકા** = પ્રભુ ભક્તિના પ્રકારોમાં એક પ્રકાર છે.-ઉપાલંબ આપવાપૂર્વક ભક્તિ કરવી. બાળક જીદ કરે, જીદ પૂરી ન થાય તો શું કરે! માતાને સંભળાવે. બસ એ જ પ્રકારે સાહેબજીએ પ્રભુને ઉપાલંબ આપવાપૂર્વક સ્વર્ણસિદ્ધિ = નિર્વાણ - પરમસુખની પ્રાપ્તિની વિનંતી, આ રચના દ્વારા કરી છે. આ બંને પંચવિંશતિકાની વિશેષ વાત = પૂજ્યશ્રીને ૫૮ વર્ષની ઉંમરે જોરદાર તાવ આવેલો, રાત્રે મગજમાં ચક્કરો. ઊંધ જ ન આવે. ત્યારે માત્ર ૧ જ રાતમાં આવી તકલીફમાં પણ પૂજ્યશ્રીએ આ ૫૦ શ્લોકની રચના કરી...કમાલ કહેવાય ને !
૧૨. **સુવર્ણચંદ્રિતમય-કલ્પસૂત્ર પ્રશસ્તિ:** = ચરમપ્રભુ શ્રી મહાવીર દેવના ચરિત્ર સ્વરૂપ, તેમજ તેમના સાધુઓના આચારો, તેમની પાટપરંપરામાં આવેલ મહાત્માઓનું વર્ણન સ્વરૂપ પરમ પવિત્ર આગમ છે શ્રી કલ્પસૂત્ર. આ જિનાગમની ભક્તિ સ્વરૂપ, બહુકાલ સ્થાપિ સુવર્ણ ધાતુ દ્વારા આ આગમનું હસ્તલેખન, પૂ. પંચાસ શ્રી કનકવિજયજી મહારાજ (પાછળથી પૂ. આચાર્યશ્રી કનકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ) ના ઉપદેશથી થયેલું, ગ્રંથને અંતે કાવ્યમય પ્રશસ્તિ, સાહેબજીએ રચેલ છે.પ્રશસ્તિ રચવી એ કવિની સજ્જતા માંગી લે છે. એમાં પણ કાવ્યમય પ્રશસ્તિ રચવામાં તો કંઈ ગણી વિશેષ સજ્જતા જોઈએ. સાહેબજીમાં આ સજ્જતા સહજ છે, તે આ રચના વાંચનથી અનુભવાશે.
૧૩. **રસબંધટીકામઝૂલકાવ્યાનિ** =
૧૪. **શ્રી રસબંધટીકા-પ્રશસ્તિ:** = સિદ્ધાંત મહોદયિ પૂજ્યપાદ પૂન્યનામધેય આચાર્યદેવ શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી ભગવંતને, કર્મ-સાહિત્યમાં ખૂબ જ ઊંડો રસ - એમની પ્રેરણાથી વિવિધ મુનિઓએ કે જેઓ કર્મ સાહિત્યના કુરંધ વિદ્વાનો હતા, તેમણે બંધ - ઉદય ઉદિરણા- સત્તા આદિ કર્મ પદાર્થના પ્રકારોને, વિવિધ રીતે વર્ણવતા ગ્રંથોની રચના કરેલી, તેમાં રસબંધ પ્રકારના ગ્રંથના મૂળ શ્લોકના રચનાકાર છે. -

૫. પૂ. આ. શ્રી વીરશેખરસૂરીશ્વરજી મહારાજ અને એ સુત્રની ટીકાના રચનાકાર છે, ૫. પૂ. આ. શ્રી જયશેખરસૂરીશ્વરજી મહારાજ. આ ટીકા ગ્રંથના પ્રારંભના મંગલ શ્લોકો તેમજ અંતિમ પ્રશસ્તિ શ્લોકોની રચના, સાહેબજીએ કરી છે. પ્રશસ્તિમાં વિશેષતા એ છે કે, ૧૭ પ્રકારના છંદમાં રચિત આ પ્રશસ્તિમાં જે જે છંદમાં જે શ્લોક રચાયો તે છંદનું નામ પણ એ શ્લોકમાં ગુંથ્યું છે, ગજબ છે સાહેબની વિશદ પ્રજ્ઞા... કે જેથી આવી વિશદ રચનાઓ કરી છે.

૧૫. **શ્રી સિદ્ધિસૂરીશ્વરી ગુણાન્જલિ:** = પૂજ્યશ્રીએ માત્ર ૧૫ વર્ષની ઉંમરે જામનગરમાં વ્યાકરણનું અધ્યયન પૂર્ણ થયા બાદ પૂ. આ. શ્રી જિનેન્દ્રસૂરી મ.ની પ્રેરણાથી પૂ. બાપજી મહારાજ અર્થાત્ પૂ. આ. શ્રી સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજને અંજલિ રૂપે સંસ્કૃત લેખનાના પ્રથમ પ્રયાસ રૂપે લખેલ લેખ.

૧૬. **વિવિધરચના:** =

આ વિભાગમાં =

- શ્રી વિમલાચલતીર્થની સ્તવના
- ગિરનાર સોનેટ A/B/
- રૈવત નેમિ સ્તવ

શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થ તથા શ્રી નેમનાથ પ્રભુની આ સ્તવના છે.

જેમાં ઈલ્લિશ ભાષા મૂળનો અને ગુજરાતીમાં વધુ વપરાતો કાવ્ય પ્રકાર છે સોનેટ,

એ છંદમાં પણ અહિં એક રચના થઈ છે.

● સામાન્ય જિન સ્તવન

● પ્રભુ પ્રાર્થના = પ્રભુ સ્તુતિ

● વિવિધ પાર્થ જિન સ્તુતિ

● શ્રી વીરજિન સ્તુતિ

● વિરોધાભાસ અલંકારમય શ્રી વીર જિન સ્તુતિ

● શ્રી વર્ધમાન તપ (આર્યબિલ તપ) સ્તુતિ

● દીક્ષા વર્ણન

● ગુરુકૃપા વર્ણન

● ૫. પૂ. આ. શ્રી. વિ. દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ

● ૫. પૂ. આ. શ્રી. વિ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ

● ૫. પૂ. આ. શ્રી. વિ. રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

● ૫. પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી ભદ્રકરવિજયજી મહારાજ

● ૫. પૂ. આ. શ્રી. વિ. ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ

● ૫. પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી મહાપ્રશ્નવિજયજી મહારાજ આદિ

ગુરુ ભગવંતોની વિવિધ છંદમય, સ્તુતિ-સ્તવના

● ગુરુવંદના

● પ્રહેલિકા

● ષોડશર્થી = ૧ શ્લોકમાં ૧૬ પદાર્થો બતાવવા દ્વારા વીરપ્રભુની સ્તવના

● મા સરસ્વતી દેવી સ્તવના

● ધન્ય કોણ ?

આ પ્રકારની રચનાઓ સમાવિષ્ટ છે.

૧૭. **વિવિધપત્રાણિ - A / D =**

A = પ્રપરદાદા ગુરુદેવ પરમ પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજને પરમભક્તિપૂર્વક લખેલ પત્ર

B = પોતાના કલ્યાણ મિત્ર એવા પૂજ્ય મુનિશ્રી મણિપ્રભવિજયજી મહારાજને લખેલ, ચાતુર્માસ આરાધના વર્ણન કરતો પત્ર.

- આ પત્ર દોષક છંદ હુકત સંસ્કૃત શ્લોકમય છે.

C = પોતાના અન્ય કલ્યાણ મિત્ર એવા પૂ. મુનિશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મહારાજ (હાલ સિદ્ધહસ્ત લેખક ૫. પૂ. આ.

શ્રી પૂર્ણચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ) ને પત્ર લખતી વખતે, પત્ર પ્રારંભે વિસ્તૃત રીતે કરાયેલ સંબોધન... સુધીનો આ પત્ર છે.

D = સાહેબજી રાજસ્થાનમાં નાંદિયા ગામે હતા અને એમના કલ્યાણ મિત્ર મુનિશ્રી કીર્તિચંદ્રવિજયજી પિંડવાડામાં હતા. ત્યારે પત્રને પક્ષીની ઉપમા આપી, એ કલ્પના દ્વારા આ પત્ર લખાયેલો છે.

૧૮. **વિદ્યાદાતા પવિત્રતર્વય શ્રી વ્રજાલોપાધ્યાય પ્રતિ પત્રાણિ - ૧/૪ =**

સાહેબજી એ નાનાપણમાં જામનગરમાં વજુભાઈ પંડિતજી પાસે વ્યાકરણ આદિનું અધ્યયન કરેલું... જ્યારે અન્ય સ્થાને વિદ્યાર કરી ગયા, ત્યારે ત્યાંથી એમણે વિવિધ અવસરે પંડિતજીને ઘણાં પત્રો લખેલા તેમાંથી ૪ મળ્યા.

આ પત્રોથી સાહેબજીનો, પંડિતજી પ્રત્યેનો અત્યંત અહોભાવ જણાઈ આવે છે.

૧૯. **વિવિધાનિ ચિત્રકાવ્યાનિ**

= ચિત્ર કાવ્યો - ૧/૫

સ્વસ્તિક ચિત્ર કાવ્ય: ૧-૨-૩

પ્રભુ ગુણગાન સ્વરૂપ આ શ્લોકો, સ્વસ્તિક = સાધિયાના ચિત્રમાં આલેખાયેલા છે.

● = ગુરુ વંદના = ચિત્ર કાવ્ય - ૬

હાર ચિત્રમાં આલિખિત શ્લોક દ્વારા ગુરુ તત્ત્વની સ્તવના કરાઈ છે.

● = ઉપધાનતપ માહારોપણ શ્લોક = ચિત્રકાવ્ય - ૭

આવશ્યકચુર પઠનની અનુજ્ઞા સ્વરૂપ, ઉપધાન તપની પૂર્ણાહુતિમાં માલા પરિધાન પ્રસંગે એ માળા કેવી છે! એ દર્શાવતું ચિત્ર કાવ્ય.

૨૦. વિવિધ ચિત્રવન્ધવદ્ધમ્ અજિતશાંતિ સ્તવનમ્ = ચિત્ર કાવ્ય - ૮ = નવસ્મરણમાં, છટકું સ્મરણ શ્રી અજિતશાંતિ સ્તોત્ર, એ ચિત્ર કાવ્ય છે, તેના અમુક શ્લોકોના ચિત્રો પૂજ્યશ્રીએ કર્યા છે.

૨૧. અષ્ટમહાપ્રાતિહાર્ય ચિત્રવન્ધવદ્ધ: શ્રી ચાળસ્યામળન શ્રીભટ્ટવાપાર્શ્વસ્તવ: = ચિત્ર કાવ્ય - ૯

ઉત્તર ગુજરાતમાં સ્થિત ૧૦૮ પાર્શ્વપ્રભુની યાત્રામાં સ્થાન પામેલ, ચાણસ્યા ગામના શ્રી ભટ્ટવા પાર્શ્વ પ્રભુના ગુણગાનથી ભરપૂર, સાહિત્ય અને કવિતાની દ્રષ્ટિએ અત્યુત્તમ, વિધિ છંદોમય, આઠ પ્રાતિહાર્યના ચિત્રોમાં વિશિષ્ટ શબ્દ સંયોજના યુક્ત, ૧૯ શ્લોકો દ્વારા અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્ય વર્ણનાથી યુક્ત આ સ્તોત્રને, સાહેબે નાની વયમાં, નાદુરસ્ત તબિયતમાં પણ શ્રી ભટ્ટવા પાર્શ્વ જિનાલયની ૧૫૦માં વર્ષની સ્મૃતિમાં રચેલ છે. (પૂર્વ પ્રકાશિત)

૨૨. હારવન્ધવન્ધુર શ્રીવીરજિનેશ્વર સ્તવનમ્ = ચિત્ર કાવ્ય - ૧૦

સંસ્કૃત સાહિત્યમાં કાવ્યના પ્રકારોમાં એક પ્રકાર છે ચિત્રકાવ્ય. પૂર્વના કાળમાં, આ ચિત્ર કાવ્યોથી પ્રભુની, ગુરુભગવંતની સ્તવના સ્વરૂપ, આશ્ચર્યકર એવી રચનાઓ થતી, સાહેબજીએ પણ વીસ વર્ષથી પણ નાની વયમાં હાર ના ચિત્ર પ્રકારમાં શ્રી વીર જિનેશ્વરની સ્તવના કરી છે.

૨૩. ષોડશદલ-કમલવન્ધવન્ધુર શ્રી વર્દ્ધમાનજિન સ્તોત્રમ્ = ચિત્ર કાવ્ય - ૧૧

૧ કમળની ૧૬ પાંખડીમય ચિત્રમાં, શ્રી વર્ધમાન સ્વામી પ્રભુનું દલવર્ણન - ગુણવર્ણન સ્વરૂપ આ ભક્તિ સ્તોત્ર, સાહેબજી દ્વારા નાની વયમાં રચાયું છે. (અને એમાં એમના બે કલ્યાણમિત્રોના નામ ગુંથાયેલ છે.)

૨૪. ષોડશાર-ચક્રવન્ધવદ્ધ: શ્રી વર્દ્ધમાનજિનેશ્વરસ્તવ: = ચિત્ર કાવ્ય - ૧૨

ચક - તેના ૧૬ આરા, અને એ આરા મજબૂત રહે માટે, આરાઓને જોડતી વચ્ચેની પરિધિ અને બહારની પરિધિ આવા ચક્રચિત્રમય શ્રી વર્ધમાન પ્રભુનું આ સ્તવન છે. અને એમાં શરૂઆતના ૮ શ્લોકમાં એમના ૩ વડિલોના નામ નર્દેશ, ૧-૧ અક્ષર દ્વારા કરાયેલ છે. ૧૮ વર્ષથી પણ નાની વયમાં આ રચના થઈ છે.

૨૫. દ્વાત્રિંશદલ-કમલવન્ધવન્ધુર શ્રીમદ્વીરજિન સ્તવનમ્ = ચિત્ર કાવ્ય - ૧૩

૩૨ પાંખડી યુક્ત કમલબંધ ચિત્રના માધ્યમે, દરેક શ્લોકની આદિમાં અને અંતે મ વર્ણ આવે એ રીતે આ સ્તવન રચાયું છે. અને અંતે અષ્ટદલકમલ - અષ્ટાર ચક્ર ચિત્ર નો પણ કાવ્યમાં ઉપયોગ થયો છે. ખૂબ જ ચિત્તચમત્કૃત કરે એવું આ ચિત્રકાવ્ય છે.

૨૬. પૂજ્યાચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરગુરુવર્ય પ્રતિ ચિત્રકાવ્યયુક્ત વિજ્ઞાપિત્રમ્

૨૭. પૂજ્યાચાર્યશ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરગુરુવર્ય પ્રતિ ચિત્રકાવ્યમય વિજ્ઞાપિત્રમ્ =

સાહેબજી નાના હતા ત્યારે, પૂર્વના મુનિઓ દ્વારા એમના પોતાના ગુરુભગવંતોને વિવિધ અવસરે જે વિનંતીપત્રો લખેલા, તેનો અભ્યાસ કરેલો, પછી એમણે પોતાના વડીલ પૂજ્ય પ્રતિ પણ બે-બે વિનંતી પત્રો લખ્યા.

આશરે અનુક્રમે ૧૨ ફૂટ અને ૧૪ ફૂટ લાંબા બંને પત્રો ઘણી રીતે વિશિષ્ટ છે - એની રચના, ભાષાની મહુરતા, અલંકારોની વિવિધતા, સ્થળવર્ણન, કાળવર્ણન, વ્યક્તિવર્ણન, આરાધના વર્ણન, સહવર્તિ મુનિઓનું વર્ણન અને એમાં જે શ્લોકો છે, એ એક સ્વર રહિત, પંચવર્ગ રહિત, ક્રિયાગુપ્ત કાવ્ય, ગુરુ ભગવંતની ભિરૂદાવલી આદિ વિશેષતાઓથી ભરપૂર છે.

પહેલા વિનંતીપત્રમાં અમુક શ્લોકો ચિત્ર કાવ્યમય છે. અને બીજું વિનંતી પત્ર તો સંપૂર્ણ કાવ્યમય, દરેક કાવ્યો ચિત્રમય છે, એમ કહી શકાય કે - ચિત્ર કાવ્યમય વિનંતીપત્ર છે.

આવા અતિ વિદ્વતાભર્યા, આશ્ચર્યકારી રાબદે સાથે ભાવવાહી રચનાઓના રાંગરંગો અભ્યાસ કરીને આ ગ્રંથાવલી દ્વયસ્થ કરવા જેવી છે.

॥ શિવમસ્તુ સર્વ જગતઃ ॥

...ગ્રંથ પ્રકાશન નિમિત્ત...

પૂજ્યશ્રીના સંસારી પિતાજી મહારાજ તથા ગુરુ મહારાજ પરમપૂજ્ય ઉપાધ્યાયજી શ્રી મહાપ્રજાવિજયજી મહારાજની સમાધિમંદિર સ્વરૂપ, નવાડીસા (બનાસકાંઠા) મધ્યે નવનિર્મિત ગુરુમંદિરમાં પાવન પગલાની પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે પૂજ્ય ઉપાધ્યાયજી ભગવંતની ઉપકારોની દિવ્યસ્મૃતિમાં...

વિ.સં. ૨૦૮૦, ફાગણ સુદ-૪, બુધવાર, તા. ૧૩-૩-૨૦૨૪

अनुक्रमणिका

क्रम

पृष्ठ संख्या

१.	वीतरागवन्दना गेयकाव्यम् (प्रभु चैत्यवन्दन-स्तवन-स्तुति-पञ्चविंशतिः)....	१
२.	नवपद-स्तवनम्	३१
३.	गुरु-गुरुभ्रातृनाम गुप्तं श्री-आदिजिनस्तवनम्	३२
४.	भक्तामर-समस्या-स्तवः.....	३३
५.	श्री नमिजिन स्तवनम्	३७
६.	पञ्चवर्गपरिहारमयं श्री नेमिनाथजिन स्तोत्रम्	३८
७.	श्री शंखेश्वरपार्श्वनाथजिन स्तोत्रम् - A	३९
	श्री शंखेश्वरपार्श्वनाथजिन स्तोत्रम् - B	४१
८.	श्री वीरजिनस्तवनम्.....	४३
९.	ऋतुगीतानि	४४
१०.	प्रीतिपञ्चविंशतिका.....	५०
११.	उपालम्भपञ्चविंशतिका	५४
१२.	सुवर्णाक्षरमय-कल्पसूत्र प्रशस्तिः.....	५७
१३.	रसबन्धटीकामङ्गलकाव्यानि.....	५९
१४.	श्री रसबन्धटीका-प्रशस्तिः.....	६१
१५.	श्री सिद्धिसूरीश्वजी गुणाञ्जलिः	६७
१६.	विविधरचनाः	६८
१७.	विविधपत्राणि - A / D	७९
१८.	विद्यादाता पण्डितवर्य श्री ब्रजलालोपाध्यायं प्रति पत्राणि - १/४	८५
	॥ चित्रकाव्यानि ॥	
१९.	विविधानि चित्रकाव्यानि.....	८९
२०.	विविध चित्रबन्धबद्धम् अजितशांति स्तवनम्.....	९६
२१.	अष्टमहाप्रातिहार्य चित्रबन्धबद्धः श्री चाणस्मामण्डन श्रीभटेवापार्श्वस्तवः....	१३९
२२.	हारबन्धबन्धुरं श्रीवीरजिनेश्वर स्तवनम्	१४४
२३.	षोडशदल-कमलबन्धबन्धुरं श्री वर्द्धमानजिन स्तोत्रम्.....	१४८
२४.	षोडशार-चक्रबन्धबद्धः श्री वर्द्धमानजिनेश्वरस्तवः	१५०
२५.	द्वात्रिंशदल-कमलबन्धबन्धुरं श्रीमद्वीरजिन स्तवनम्	१५३
२६.	पूज्याचार्यश्री प्रेमसूरीश्वरगुरुवर्यं प्रति चित्रकाव्ययुक्तं विज्ञप्तिपत्रम्	१५६
२७.	पूज्याचार्यश्री प्रेमसूरीश्वरगुरुवर्यं प्रति चित्रकाव्यमयं विज्ञप्तिपत्रम्	१७९

१. ॥ चैत्यवंदन - स्तवन - शोध पश्चीशी ॥

॥ वीतरागवन्दना गेयकाव्यम् ॥

प्रस्तावनागीतम्

हे वीतराग ! तव चरणवन्दनम्
विरतिरमणीरासखेलन- सरससुरतरुनन्दनम् ।
भवदवानलदाहदाहन - मलयगिरिजं चन्दनम् ॥
कोटिकोटिभवालिसञ्चित - पापवृन्दनिकन्दनम् ।
अमरसुरनरकिन्नरौघैः सततसेव्यमनिन्दनम् ॥
मुक्तिरमणीरमणयोगैः भव्यचित्तानन्दनम् ।
सर्वधर्मधुरन्धरं तत् निखिलपुण्यनिबन्धनम् ॥

श्री ऋषभदेववन्दना-१

चैत्यवन्दनम्

प्रथमधराधव ! प्रथमजिन ! प्रथमादृतयतिधर्म ! ।
प्रथमधर्मतीर्थकरं, वन्दे, त्वां कृतशर्म ! ॥१॥
मरुदेवातनुजात ! तात - नाभिनृपतिनन्दन ! ।
चन्दनरसचर्चितचरण ! गुणसुरतरुनन्दन ! ॥२॥
विमलाचलभूषणमणे ! शिवपावितकैलास ! ।
अङ्कधुरन्धर ! जय सदा भाविकहृदयकृतवास ! ॥३॥

स्तवनम्
राग-बिलावल

जय जिनवर ! जगतीपते ! जगतीजनभानो ! ।
जय जितजन्मजरामृते ! धीरतासुरसानो ! ॥१॥ जय...
ईक्ष्वाकुवंशाशम्बरे, शरदुज्ज्वलचन्द्रः ।
शरणागतकरुणाकृता - वनिशं गततन्द्रः ॥२॥ जय...

नाभिराजकुलमण्डनो, दण्डितरिपुवृन्दः ।
जगति प्रथमनराधिपो, यशसा जितकुन्दः ॥३॥ जय...
लक्षसुलक्षणलक्षितः, कनकच्छविकायः ।
पूर्णेः पञ्चधनुःशतैः-र्मितदेहोच्छ्रयः ॥४॥ जय...
मरुदेवोदरपद्मिनी-विकसितसितपद्मः ।
आदिमुनिजनपुङ्गवो, हतनिखिलच्छदः ॥५॥ जय...
आरूढो विमलाचले, नवनवतिपूर्वम् ।
समवसृतो राजादनी-तल एतदपूर्वम् ॥६॥ जय...
तुहिनाचलशिखरे वरे तपसोज्झितदेहः ।
अयुतमितैर्यतिभिर्युतो-ऽलङ्कृतशिवगेहः ॥७॥ जय...
विमलाचलगिरिभूषणो, गतदूषणपुञ्जः ।
हृदये मम रमतां सदा, गुणतरुवरकुञ्जः ॥८॥ जय...
लोकालोकविलोकको, विनतेन्द्रसमाजः ।
चरणालीनधुरन्धरः, प्रथमो जिनराजः ॥९॥ जय...

इत्थं स्तुतः प्रथमतीर्थपतिः प्रसिद्ध-सिद्धाचलाद्यशिखरे प्रथितप्रतिष्ठः ।
कुर्याच्छुभं मनुकुलाद्यपितामहोऽसौ, पृथ्वीतले सकलनीतिधुरन्धरो नः ॥१०॥

स्तुतिः

नत सुरासुरशेखरसम्पत-न्मधुपिशङ्गितसत्क्रम ! सन्मत ! ।
जय सुनाभिकुलाम्बुरुहारण ! विगतरोगतरोऽघतमोऽरुण ! ॥१॥

2

श्री अजितदेववन्दना-२

चैत्यवन्दनम्

गर्मस्थेऽपि जिने सदा, जनकं जयति माता ।
क्रीडायां तेनैव यस्य, अजिताख्या जाता ॥१॥
जितशत्रुनृपनन्दनो, विजयाजननी-जातः ।
अजितनाथजिन ! जगति जय विजितवैरिसङ्घात ! ॥२॥
नगरविनीतामण्डनं, मातङ्गाङ्कितपादः ।
मोहधुरन्धरवैरिणां, दत्तात् जयं शुभनादः ॥३॥

स्तवनम्

राग - पंथडो निहाळु रे...

अजितजिनेश्वर ! मम चेतोम्बरे रे, नित्यं निवस शशीव,
तव निवसनतो मम पुण्योदधी रे, दधते वृद्धिमतीव ॥१॥ अजितजिने...
तव दर्शनतो मम हृदयाम्बुजं रे, विकसति शतपत्रेण ।
प्रीतिमरन्दं निष्यन्दितमतो रे, पिब दृक्पुटिपत्रेण ॥२॥ अजितजिने...
तव चरणाम्बुजयुगलस्पर्शतो रे, मम नयनाम्बुजमित्रौ ।
अधिकाधिकतेजोबलयाञ्चितौ रे, जातौ जातु पवित्रौ ॥३॥ अजितजिने...
तव वचनोज्ज्वलदिव्यमरीचयो रे, स्फुरिता हृदि जिनचन्द्र ! ।
कर्मघनाघनघोरघटावली रे, याता दूरमतन्द्र ! ॥४॥ अजितजिने...
भवदावानलदाहमहोष्णता रे, तासां स्पर्शवशेन ।
शान्ता व्याप्तमशेषे चिह्नले रे, शैत्यं साम्यरसेन ॥५॥ अजितजिने...
देव ! भवावधि तव सेवासुधा रे, याचे याचितकेन ।
अङ्के करटिधुरन्धरता त्वया रे, देया महां तेन^१ ॥६॥ अजितजिने...

स्तुतिः

जिनपते ! जयविश्वविभूषण ! शुभरतेऽजित ! निर्जितदूषण ! ।
वरमते ! जितशत्रुनृपाङ्गज !, शुभगतेभगतेऽङ्कमतङ्गाज ! ॥२॥

१ = ता=लक्ष्मी, तस्याः इनः=स्वामी इति तेन ! संबोधने ।

3

श्री सम्भवदेववन्दना-३ चैत्यवन्दनम्

सम्भव ! सुखसम्भव ! सतां भवसम्भवहाने ! ।
परिभववर्जित ! नित्यरत ! निजवैभवदाने ॥१॥
श्रावस्तीनगरीरमा-रमण ! श्रमणगणभूप ! ।
सेनानन्दन ! भन्दकन्द ! श्रीनन्दनवररूप ! ॥२॥
श्री जितारिनृपवरतनुज ! तुरगाङ्कितपदपद्म ! ।
देवधुरन्धर ! दीयतां, निरुपद्रवशिवसद्य ॥३॥

स्तवनम्

राग - वैष्णवजन तो तेने कहीअे...

सम्भवजिनवर ! जय जगदीश्वर ! स्वर्गङ्गामलमूर्ते ! रे ।
चारुचरितरचितोचितरचना - रुचिराचरणस्फूर्ते ! रे ॥१॥ सम्भवजिनवर...
तत्त्वरसिकजनताजिज्ञासा - पूरणपूर्णज्ञाता रे ।
त्वं भव शुभसम्भव ! भवभयतो, भावुकभविकत्राता ! रे ॥२॥ सम्भवजिनवर...
समतासरसीरूहसरोवर ! वदनविजितपर्वेन्दो ! रे ।
नयनयुगलगलदविरलशीतल - करुणामृतरसबिन्दो ! रे ॥३॥ सम्भवजिनवर...
श्रुतिपावननामस्तवनं ते, रमतां मम मुखगेहे रे ।
सुकृतलतावनसिञ्चनवारिद - सदृशमसारे देहे रे ॥४॥ सम्भवजिनवर...
धर्मधुरन्धर ! धरणिधराधिक - धीरिमधारणधीर ! रे ।
शिवराधाराधनरुद्धाधर - धारावतरणवीर ! रे ॥५॥ सम्भवजिनवर...

स्तुतिः

विगतकल्मषसम्भव ! सम्भव !, सकलजन्तुशिवाशय ! शम्भव ! ।
भविकचातकनीरधरागम ! शुभवते भवते भवतान्ममः ॥३॥

श्री अभिनन्दनदेववन्दना-४ चैत्यवन्दनम्

अभिनन्दन ! चन्दनसरस - शीतलवाणिविलास ! ।
नन्दनवनसुमनोव्रजैः, पूजित ! पुण्योल्लास ! ॥१॥
संवरनन्दन ! वन्दनां, तव चरणे सृजताम् ।
सङ्क्रन्दनपदसम्पदाऽपि, सुलमा भवति सताम् ॥२॥
सिद्धार्थासुत ! पुरवरा - योध्यानृप ! सिद्धार्थ ! ।
मधुरं धर मे शिवफलं, कपिलाञ्छन ! शुभसार्थ ! ॥३॥

स्तवनम्

राग - आशाउरि

जिन ! तव नयनयुगलमतिहारि;
निरवधिसुषमाजितसकलोपम - ममृतहृदोपममविकारि ॥ जिन तव...
यच्छोभानिर्जितमथ कमलं, तपस्तपस्यति श्रितवारि ।
वनतो हरिणस्तव वदनरिपु - मिन्दुं श्रितवान् खेचारी ॥१॥ जिन तव...
सहजाञ्जनमञ्जुलमेतत् खलु, खञ्जनमदभञ्जनकारि ।
तेनोच्छिन्नछविश्च चकोरो, भक्षत्यग्रिं दुःखभारी ॥२॥ जिन तव...
मीनयुगलमिव तरलं मधुकर-समश्यामलताराहारि ।
अस्य सुभगतां कथये कियतीं, मुग्धा सकलामरनारी ॥३॥ जिन तव...
निर्झरदसमप्रशमरसघूर्णित-मिव मदभरगजवरवारि ।
अभिनन्दन ! भुवनत्रयमध्यै-तस्य नहि कोऽप्यनुकारी ॥४॥ जिन तव...
तव नयनच्छविमवतारय मम, नयनयुगे जिन ! भवतारिन् ! ।
यशो धुरन्धर मह्यं रुचित-स्त्वमेव नान्यो ह्यवतारी ॥५॥ जिन तव...

स्तुतिः

जिनपतेऽर्पय मे ह्यभिनन्दन ! विमलकेवलमामभिनन्दन ! ।
गुणगणामर भूरुहनन्दन ! विरतिसद्रति ! संवरनन्दन ! ॥४॥

श्री सुमतिदेववन्दना-५

चैत्यवन्दनम्

सुमतिदायिसुमतिप्रभुः, सततसुगतिसुखकारी ।
दुर्मतिदुर्मदवारणः, कुमतिकुगतिभयहारी ॥१॥
कौशल्यानगरीपति - मेधराजकुलचन्द्रः ।
क्रौञ्चाङ्किततनुमङ्गला - देवीसुतगततन्द्रः ॥२॥
चन्दनचन्द्रकुङ्कुमरसैः सुरभितसुन्दरदेह !
धर्मधुरंधर ! मे प्रभो ! मुक्तिवधौ सस्नेह ! ॥३॥

स्तवनम्

राग - सुमतिनाथ गुणशुं मिलीजी...

सुमतिनाथजिन ! दीयतां रे, सम्यग्दर्शनशुद्धिः ।
कुमतिमाथ ! मम हीयतां रे, दुरितोपद्रववृद्धिः ॥१॥
सौभाग्यनिधीश्वर ! पालय मां भवभीतम्
वैराग्यवतां वर ! धारय मां सुविनीतम् ...
चरणकरणगुणहीनता रे, पीडयते मां नित्यम् ।
मोहयति मम मानसं रे, कल्पितसौख्यमनित्यम् ॥२॥ सौभाग्यनिधीश्वर...
कुमतिकदाग्रहकारणै रे, दुर्मतमुरीकरोमि ।
बहुलकषायविडम्बनां रे, धर्ममिषेण तनोमि ॥३॥ सौभाग्यनिधीश्वर...
विविधपरिग्रहसंग्रहे रे, कृत्वा ममताबुद्धिम् ।
मोहमूर्च्छितो वर्द्धये रे, सांसारिकसुखगृद्धिम् ॥४॥ सौभाग्यनिधीश्वर...
तव चरणे शरणागतं रे, तारय मां निर्वीर्यम् ।
सुमतिधुरन्धर ! धीयतां रे, मयि विरतिस्थिरवीर्यम् ॥५॥ सौभाग्यनिधीश्वर...

स्तुतिः

सुमतिदेव ! तमोऽरिहतौ क्रमे, वसतिमर्षय ते गुरुविक्रमे ।
भविककामितसौख्यरमाविधौ, सुरतरो ! रतारोगमहौषधौ ॥१॥

श्री पद्मप्रेमदेववन्दना-६

चैत्यवन्दनम्

पद्मप्रभ ! पद्माप्रभव ! पद्माङ्कितपदपद्म ! ।
पद्मप्रभतनुकान्तिकान्त ! जय जय निश्छिद्य ! ॥१॥
कौशाम्बीपुरवरपते ! धरनरपतिकुलहंस ! ।
देव ! सुसीमाङ्गाज ! सदा, वन्दे त्वां शुभशंस ! ॥२॥
अन्तरङ्गवैरिवने, वह्निनसमारुणकान्ते ! ।
तव सेवासु धुरन्धरं, मिल मामेकान्ते ॥३॥

स्तवनम्

राग-प्रभु तुज शासन अतिभलुं...

पद्मप्रभजिनमखिलसमीहित-हितसम्पादनहृदयं रे, ।
हृदयङ्गमवचनं वन्देऽहं, देहममत्वानुदयं रे ॥१॥ प्रद्यप्रभजिन...
दययोच्छलदन्तरमतिदुर्मद - मदनसुभटजयकारं रे ! ।
कारस्करमिव तापनिवारक !, रङ्कं कुरु सुखसारं रे ॥२॥ प्रद्यप्रभजिन...
सारसदागममागमगीतं, गीतगुणालङ्करणं रे ।
रणमध्येऽपि शरणदातारं, तारकमीहे शरणं रे ॥३॥ प्रद्यप्रभजिन...
रणरणकं हर मानसिकं मम, ममतासङ्गनिवारं रे ।
वारक ! पापमतेः समताधर !, धर शिवसौरव्यमुदारं रे ॥४॥ प्रद्यप्रभजिन...
दारपरिग्रहमुक्त ! शमाकर ! करतलनिर्जितपङ्कज ! रे ।
पङ्कजगमन ! धुरन्धरसुगतिं गतिजितदेवमतङ्गाज रे ॥५॥ प्रद्यप्रभजिन...

स्तुतिः

धरधरापतिनन्दन ! सुन्दरं, तव पदं नतसर्वपुरन्दरम् ।
कमलकान्तितनो ! हृदि पङ्कजे, सुमनसां मनसां हरणं भजे ॥६॥

श्री सुपार्श्वदेववन्दना-७
चैत्यवन्दनम्

श्रीसुपार्श्व ! शुभपार्श्व ! पाप, - पादपपाटनपार्श्व ! ।
स्वर्गोपमवाराणसी - नायक ! वारितपार्श्व ! ॥१॥
माता तु पृथिवी मता, पिता प्रतिष्ठितनामा ।
पृथ्विप्रतिष्ठितकीर्तिभर-जात्यकनकतनुधामा ॥२॥
स्वस्तिकलाञ्छनलाङ्घितः स्वस्तिकरो जिनराजः ।
धार्मिकवर्गधुरन्धरो, जयतान्मुनिमृगराजः ॥३॥

स्तवनम्
राग - श्री सुपासजिनराज

श्रीसुपार्श्वजिनदेव ! बहुसुरवरकृतसेव ! ।
जिन ! हो, सेवे रे तव देवेशार्चितपदयुगं रे ॥१॥ श्री सुपार्श्व...
तव भुवनेश्वरतायाः, अन्याऽसुलभा मायाः ।
जिन ! हो, सुस्पष्टं, सन्त्यष्टप्रातिहार्यश्रियो रे ॥२॥ श्री सुपार्श्व...
छत्रत्रितयममूल्यं, चामरयुगलमतुल्यं ।
जिन ! हो, सुमवर्षा, अतिहर्षात्सुरवरतति कृता रे ॥३॥ श्री सुपार्श्व...
भामण्डलमशोकः, दिव्यध्वनिरमृतौकः ।
जिन ! हो, तर्जति रे, दिवि गर्जति दुन्दुभिरघचयं रे ॥४॥ श्री सुपार्श्व...
सिंहासनमासीनः, सुरकृतयशसाऽलीनः ।
जिन ! हो, स्वामी रे कजगामी धर्मधुरन्धरो रे ॥५॥ श्री सुपार्श्व...

स्तुति :

जय सुपार्श्वजिनेश्वर ! सुस्वर !
प्रकटपुण्यविलासविकस्वर ! ।
स्वरपवर्गपदप्रदपूजन !
प्रवरसंवरसङ्ग ! निरञ्जन !

॥७॥

श्री चन्द्रप्रभदेववन्दना-८
चैत्यवन्दनम्

चन्द्रप्रभ ! कर्पूरपूर - विमलधवलकान्तिः ।
शुक्लध्यानविनिर्मितेव, तव काया भाति ॥१॥
माता यस्य हि लक्ष्मणा, पिता नृपो महासेनः ।
चन्द्रपुरीनगरीश्वरो, भवतु जिनो महसे नः ॥२॥
कुवलयवलयविभूषणो, यस्याङ्के लसति ।
देवधुरन्धर ! सेवकाय वितर शिवे वसतिम् ॥३॥

स्तवनम्
राग - शीतल जिनपति ललित त्रिभङ्गी...

चन्द्रप्रभजिन ! तव दर्शनतो, दर्शनशुद्धिर्जाता रे ।
ममता माया दूरे याता, निकटे समताऽऽयाता रे ॥१॥ चन्द्रप्रभ...
शुचितां रुचितां मृदुतां हृदिता - मार्जवभावसमेतां रे ।
आनीयान्तरनिलये कलये, क्षमया रमयोपेतां रे ॥२॥ चन्द्रप्रभ...
आनन्दोदधिजलकल्लोलैः, सिक्तं चेतोरङ्गं रे ।
शान्तः कुटिलकषायोत्तापो, जातं शैत्यमभङ्गं रे ॥३॥ चन्द्रप्रभ...
शुभभावान्द्रुतधूपोत्क्षेपै-रान्तरभूमिः शुद्धा रे ।
शमसंवेगादिकपर्णौघैः, वन्दनमाला बद्धा रे ॥४॥ चन्द्रप्रभ...
सरले चेतोनिलये शोभित-मचलं श्रुद्धाद्वारं रे ।
धर्मधुरन्धर ! देव ! दयाकर ! देहि पादमुदरं रे ॥५॥ चन्द्रप्रभ...

स्तुति :

शशिसमानन ! दिव्यतनुद्युते !, जिनपते ! तव भा दिवि दिद्युते ।
विशदशारदसोमविभानिभा, भवगतावगताऽमृतसन्निभा ॥८॥

श्रीसुविधिदेववन्दना - ९
चैत्यवन्दनम्

सुविधिजिनेश्वर ! शुभविधे ! बहुविधपूजनपात्र ! ।
विविधवर्णसुमनोव्रजैः पूजितसुन्दरगात्र ! ॥१॥
पुष्पदन्त ! भदन्त ! शुद्ध-दन्त ! धवलरुचिकान्त !
सुग्रीवावनिपतितनय !, जय मकराङ्कित ! शान्त ! ॥२॥
काकम्दीनगरीपते !, रामादेवीजात ! ।
विधुरन्धर मां भववने, शिवनगरेऽशिवशात ! ॥३॥

स्तवनम्

वन्दे सुविधिजिनं गुणसदनं ।
शशिसमवदनं मर्दितमदनं, सजलघनाघननदनम् ॥१॥ वन्दे...
शमवनकीरं मुनिजनहीरं, नतनिर्जरकोटीरम् ।
भवदवनीरं गिरिवरधीरं, गुणगौरवगम्भीरम् ॥२॥ वन्दे...
तनुसुकुमालं शुमशतमालं, हतपरमतघटमालम् ।
सुरकुसुमालङ्कृततनुमालं, मुक्तिवधूवरमालम् ॥३॥ वन्दे...
सुभगाकारं शुमसंस्कारं, सकलभविकशुभकारम् ।
गलितविकारं दुःखनिकारं, कृतदुष्कृतधिकारम् ॥४॥ वन्दे...
शुभसंस्तवनं, सद्रतिसवनं, कविकुलकृतकलकवनम् ।
गुणसम्भवनं संयमभवनं, सुकृतिधुरन्धरमवनम् ॥५॥ वन्दे...

स्तुति :

सुविधिदेव ! सुपर्वनृपानत !, तव वचोरचनामृतपानतः ।
भविजनोऽमृतभावसमन्वितः, प्रभवतेऽभव ! ते शरणान्वितः ॥९॥

श्री शीतलदेववन्दना-१०
चैत्यवन्दनम्

शीतल ! शीतलया दृशा, भविकान् शीतलयन् ! ।
जय शीतलशमरससुधा - स्रवणं भुवि कलयन् ! ॥१॥
नन्दाहृदयानन्दकर ! दढरथनरपतिनन्द ! ।
भदिलपुरभूभामिनी-भूषण ! भविकानन्द ! ॥२॥
श्री वत्साङ्कितकाय ! शुद्ध - शीलसुगन्धिशरीर ! ।
शाम्यधुरन्धर मे हृदि, धर्म शिवतरूकीर ! ॥३॥

स्तवनम्

राग - आदिजिनं वन्दे गुणसदनम्

शीतलजिनमीडे शमशीतं, भालङ्कृतवरभालं रे ।
शान्तसुधारसपरमनिशान्तं सालङ्कृततनुसालं रे ॥१॥ शीतलजिन...
जिनवर ! तव भुवने हतवृजिनं, सङ्गतवचनमसङ्गं रे ।
परदुर्मतवृन्दं जयति परं, भङ्गरहितनयभङ्गं रे ॥२॥ शीतलजिन...
पारङ्गत ! जिन ! मां नय पारं, साररहितसंसारं रे ।
कारय तव धर्म शिवकारं, मारय दुर्मदमारं रे ॥३॥ शीतलजिन...
सुरगणपूजित ! तर्जितपरसुर !, भवपाण ! गतपरिभव ! रे ।
मानवहित ! कुर्वे गतमान-स्तव सेवां शुभसंस्तव ! रे ॥४॥ शी-
तलजिन...
स्मयहर ! मदनरिपोः विगतस्मय ! नयनविजितकज ! शुभनय ! रे ।
श्रमणधुरन्धर ! देव ! जितश्रम ! जय कृतकर्मपराजय ! रे ॥५॥

स्तुति:

सरसशीतलवाणिविधायकं, नमत तं जिनशीतलनायकम् ।
भवगतातपशीतलताकरं, जिनवरं नवरम्य सुखाकरम् ॥१०॥

श्री श्रेयांसदेववन्दना-११

चैत्यवन्दनम्

श्रीश्रेयांसजिनेश्वरः श्रेयःशतशाली ।
श्रेयांसि मम वर्द्धतां, निःश्रेयसमाली ॥१॥
विष्णुनरेश्वरनन्दनो, विष्णुश्रीतनुजातः ।
सिंहपुरीस्वामी सदा, सृजतां सुखमश्रान्तः ॥२॥
खड्गिलक्ष्मलक्षिततनो ! प्रतनूकुरु मम कर्म ।
शर्मधुरन्धर ! मम कृते, शिवपदमविचलधर्म ! ॥३॥

स्तवनम्

राग - आशाउरि

जिनवर ! सततं त्वं सुखदायी,
श्रीश्रेयांसजिनेश्वर ! सेवे, त्वामहमनिशममायी ॥१॥ जिनवर...
तव नामस्मरणं पीयूषं, विस्मरणं विषतुल्यम् ।
पावननामस्मरणं सुधया, पूरयति श्रुतिकुल्यम् ॥२॥ जिनवर...
तव दिव्यध्यानं श्रेयांसि, सकलानीहाऽऽनयति ।
अश्रेयांसि परममहिम्ना, दूरे दूरे नयति ॥३॥ जिनवर...
शुद्धं तव दर्शनमाप्तं यै-र्विश्वेऽपूर्वनिधानम् ।
दुरितं दलितं मिलितं तेषां, निजस्वरूपसन्धानम् ॥४॥ जिनवर...
अंशी त्वं मम चांशोऽहं तव, त्वयि मयि भेदो नास्ति ।
कृपाधुरन्धरता मे देया, शश्वदभेदोपास्तिः ॥५॥ जिनवर...

स्तुतिः

जिनपतिं नृपविष्णुतनूद्भवं, कनकवर्णमवर्ण्यसुखोद्भवम् ।
नमत मङ्गलकेलिकलालयं, निधनबन्धनवर्जितमालयम् ॥११॥

श्री वासुपूज्यदेववन्दना-१२

चैत्यवन्दनम्

वासववृष्टसुवर्णतो, वासुपूज्य ! सद्वर्ण ! ।
भूवासववसुपूज्यभव ! नव्यविभावसुवर्ण ! ॥१॥
जननी यस्य जयाभिधा, तं सेवे विनयेन ।
चम्पापुरी पवित्रिता, निजजनुषा येन ॥२॥
महिषाङ्कित ! निरुपममहिम ! प्रकटपरमसौजन्य ! ।
धीरधुरन्धर ! धेहि मे, धर्मे धियमतिधन्य ! ॥३॥

स्तवनम्

राग - स्वामी तुमे कांड कामण कीधुं...

वासववन्दितवासवचरणो, वसुपूज्यान्वयधारणधरणो ।
मोहनो वासुपूज्यजिनेशः, शोभनो द्युतिदीप्रदिनेशः ॥१॥ मोहनो...
तव चरणे मम चेतो लीनं, दैन्यमनादिगतं च विलीनम् ।
परभावे जाता समुपेक्षा, स्थिरतां त्वयि संप्राप्ताप्रेक्षा ॥२॥ मोहनो...
सप्तरज्जुदूरेऽपि निविष्टः, भक्त्या मम मनसीह प्रविष्टः ।
संहर परपदगालगतबुद्धिं, येन लभे त्वदसदृशविशुद्धिम् ॥३॥ मोहनो...
ध्याता ध्येयो ध्यानमथैके, भेदश्छिन्नः सबलविवेके ।
क्षीरनीरमिव तव मम मिलितं, शश्वदभेदसमागमललितम् ॥४॥ मोहनो...
समरसतां समतां समुपेतः, तव रूपे निजरूपमुपेतः ।
धर्मधुरन्धरदेवकृपातः, जयपटहो जगति सज्जातः ॥५॥ मोहनो...

स्तुतिः

अघचयं हरतान्मम सङ्गजं, जिनपतिर्वसुपूज्यनृपाङ्गजः ।
तनुरुचाऽजितकोकनदच्छविः, शुभरसाभरसाधुनभौरविः ॥१२॥

विमलदेववन्दना-१३

चैत्यवन्दनम्

विमलनाथ निर्मलमते ! कमलसुकोमलगात्र ! ।
अमलहेमदेहद्युते !- ऽघमलहरणजलपात्र !
विनयविशदविबुधव्रजै-र्विज्ञेयान्तररूप ! ।
वराहलाञ्छनधर ! विभो !, कंपिलपुरवरभूप !
कृतवर्मानृपकुलतिलक !, श्यामादेवीजात !,
कामधुरन्धरमीश ! मे, हर रिपुकुलं सुजात !

॥१॥

॥२॥

॥३॥

स्तवनम्

राग - वीर मधुरी वाणी भाखे...

विमलजिनवर ! विमलशं कुरु, विमलतमगुणवृन्द ! रे ।
विमलवचसा विमलयशसा, हसितसुन्दरकुन्द ! रे
विमलचरणं विमलकरणं, त्वां भजे विमलाङ्ग ! रे ।
विमलवदनं विमलसदनं, विमलनयनापाङ्ग ! रे !
विमलसमितिर्विमलगुप्तिः, पाहि मां विमलोह ! रे ।
च्यवनतो विमलोऽभवत्ते, भवपथो हतमोह ! रे
जन्मना विमलं प्रजातं, त्रिभुवनं बहुपुण्य ! रे ।
दीक्षया विमलं कुलं स्वं, सर्वजीवशरण्य ! रे
ज्ञानतो विमलः शिवाध्वा, कृतः ! सौम्य ! सदापि रे ।
निर्वृतेः विमलं स्वरूपं, शिवधुरन्धरमापि रे

॥१॥ विमलजिनवर...

॥२॥ विमलजिनवर...

॥३॥ विमलजिनवर...

॥४॥ विमलजिनवर...

॥५॥ विमलजिनवर...

स्तुतिः

विमलदेव ! समाधिविशारद !, विमलवर्णविराजित शारद ! ।
विमलकान्तिविलासलसत्तनुः विजयतां जयतां वर ! सज्जनुः ॥१३॥

श्री अनन्तदेववन्दना - १४

चैत्यवन्दनम्

श्री अनन्तजगतीपते !, लसदनन्तगुणगेह ! ।
सौख्यमनन्तं देहि मे, श्येनाङ्कितवरदेह !
निखिलनाकिनरेन्द्रतो-ऽनन्तगुणाधिकरूप ! ।
सिंहसेनसुयशातनय !, शीतलशमजलकूप !
नगरायोध्याभूपते ! - ऽनन्तवीर्यबलपात्र !
अममधुरन्धर ! पाहि मां, चन्दनचर्चितगात्र !

॥१॥

॥२॥

॥३॥

स्तवनम्

राग - श्री अनन्तजिनसुं करो साहेलडीयां...

प्रितिमनन्तजिनेशितुः, सखि शृणुया रे,
कुर्वन्त्यविघटरङ्गं, हृदि तं वृणुया रे ।
स्वामी भुवनैतादृशः सखि शृणुया रे
नैव वर्ततेऽभङ्गं हृदि तं वृणुया रे
त्रिभुवनजनतामोहनं सखि०, यस्यासमसौभाग्यं हृदि०...।
मनुजदनुजदेवेशतः सखि०, परमातुलसद्भाग्यं हृदि०
निरवधिसुषमासेवधिः सखि०, यो जगदनुपमरूपः हृदि० ।
पश्यन् दशशतचक्षुषा सखि०, तृप्यति नहि सुरभूपः हृदि०
यदेकनेत्रकटाक्षिका सखि०, मोदयतेऽखिललोकं हृदि० ।
निखिलभुवनपरमेश्वरं सखि०, प्रकटितभुवनालोकं हृदि०
आत्मसमर्पणभावतः सखि०, प्रसीदतेऽयं देवः हृदि० ।
सर्वधुरन्धर संपदा सखि०, साधकजनकृतसेवः हृदि०

॥१॥

॥२॥

॥३॥

॥४॥

॥५॥

स्तुतिः

जगदधीशमनन्तशुभाह्वयं, जनिपवित्रितसिंहनृपान्वयम् ।
लसदनन्तचतुष्टयधारिणं, नमतदुर्मतदुर्मदहारिणम् ॥१४॥

श्री धर्मनाथदेववन्दना-१५

चैत्यवन्दनम्

परमधर्ममतिदायिने, धर्मनाथजिनपाय ।
शमशर्माभूतपायिने, कर्मतापशमनाय ॥१॥
दारितमन्मथमर्मणे, वारितरागरसाय ।
धारितसंवरवर्मणे, शुभकर्मानलसाय ॥२॥
भानुसुव्रतासूनवे, रत्नपुरीरमणाय ।
वज्राङ्किततनवे नमो, धर्मधुरन्धरणाय ॥३॥

स्तवनम्

राग - धर्म जिनेश्वर गाउं रंगशुं...

धर्म जिनेश्वर ! वन्दे भावत-स्त्वां भवभञ्जन सेव ! जिनेश्वर !
भवचक्रेऽस्मिन्ननिशं भ्राम्यता; दृष्टो देवस्त्वमेव जिनेश्वर ! ॥१॥ धर्म जिनेश्वर...
भावितभावो यस्तव पदकजे, लीनो गुणरसनेन; जिनेश्वर !
विरसे परभावे नहि रम्यते, शुद्धस्वरूपरतेन जिनेश्वर ! ॥२॥ धर्म जिनेश्वर...
तव दर्शननयनाञ्जनयोगतो, विकसितनिजनयनेन; जिनेश्वर !
दृष्टा पुद्गलपरिणतिरित्तरा, नेहे किमपीह तेन ! जिनेश्वर ! ॥३॥ धर्म जिनेश्वर...
त्रिभुवनविततां तव करुणालता-माश्रितवानहमद्य; जिनेश्वर !
शीतलता परमा अनुभूयते, हृदये जगदभिवन्द्य जिनेश्वर ! ॥४॥ धर्म जिनेश्वर...
जगति धुरन्धरता निजचेतसि, तव शुद्धाव्ययधर्म ! जिनेश्वर !
प्राप्ता चित्तसमाधिरनुपमा, अनुभूतं शिवशर्म जिनेश्वर ! ॥५॥ धर्म जिनेश्वर...

स्तुतिः

परमधर्मधुराधरणोद्भुरं, भजत धर्मजिनं गुणबन्धुरम् ।
सकलमङ्गलसङ्गतिकारणं, विभवदं भवदन्तिनिवारणम् ॥१५॥

श्री शान्तिनाथदेववन्दना-१६

चैत्यवन्दनम्

शान्तिनाथ ! शान्तिं कुरु, शान्तेः परमनिशान्त ! ।
शान्ताशिव ! हर मेऽशिवं, शान्तभावविश्रान्त ! ॥१॥
मृगलाञ्छन ! नृपविश्वसेन-कुलकमलाकरहंस ! ।
अचिरासुत ! गजपुरपते !, जय जय जगदवतंस ॥२॥
वन्दे षोडशमं जिनं, चक्रिणमष्टममेनम् ।
भरतक्षेत्रधुरन्धरं, प्रणतामर्त्यनरेनम् ॥३॥

स्तवनम्

राग - शान्तिजिनेश्वर अर्चितकेशर...

शान्तिजिनेश्वर ! चन्दनकेशर-पूजितपद ! सुखकारिन् ! जी ।
अचिरानन्दन ! सुरहरिचन्दन-सुमनोमालाधारिन् ! । जिनवर ! जयकारिन् !
हर मम भवभयपीडां, भविनां भयहारिन् ! ॥१॥
समयमनन्तं भ्रमता भुवने, दृष्टस्त्वं न कदाऽपि जी ।
प्रबलपुण्यपरिपाकवशेन च, तव दर्शनमद्याऽऽपि । जिनवर ! जयकारिन् ! ॥२॥
तव दर्शनममृताम्बुदवर्षण - भवतर्षणसंहारि जी ।
सुकृताकर्षण-दुरितविकर्षण - मघमर्षणमविकारी । जिनवर ! जयकारिन् ! ॥३॥
दारिद्र्यं दुर्गतिदुर्भाग्ये, दुष्टा दृष्टिर्नष्टा जी ।
सुमति-सुगति-समताः सौभाग्यं, तव दर्शनतः सृष्टाः । जिनवर ! जयकारिन् ! ॥४॥
अनुपमसाम्यसदनमथ वदनं, धवलविभावलिकलितं जी ।
शारदपूर्णशशीव सृजति मम, हृदयोदधिमल्लसितम् । जिनवर ! जयकारिन् ! ॥५॥
निरुपमरूपसुधा तव तनुजा, नयनपुटैरनिमेषं जी ।
पायं पायमपीश ! मनो मे, तृष्णां वहति विशेषम् । जिनवर ! जयकारिन् ! ॥६॥
कोटिकोटिसूर्यादपि समधिक - तेजोवलयलसन्ती जी ।
तव मूर्तिस्फूर्तिर्भुवि जयति, विघ्नसमूहहरन्ती । जिनवर ! जयकारिन् ! ॥७॥
मधुरं चरितं मधुरा करुणा, मधुरं स्मरणं ध्यानं जी ।
सकलं मधुरं धरता देयं, शाश्वतमधुरं स्थानम् । जिनवर ! जयकारिन् ! ॥

हरतां भवभयपीडां, भविनां भयहारिन्
इत्थं स्तुतो विमलशैलशिखाग्रसंस्थः श्रीशान्तिनाथभगवान् करुणानिधानः ।
देयाच्छिवं स्मृतिकृतां शमिताशिवौघः श्री विश्वसेननृपवंशधुरन्धरो नः ॥९॥

॥८॥

स्तुतिः

सरससाम्यसुधारससारणिः, सकलवाञ्छितपूर्तिमरुन्मणिः ।
जयति शान्तिजिनेशवपुर्विभा, सकमला कमलाकरसन्निभा ॥१६॥

श्री कन्थुनाथदेववन्दना - १७
चैत्यवन्दनम्

कल्पितकल्पनकल्पवृक्ष ! कुन्थुजिनेश्वरदेव ! ।
निष्कामा मुनयः सदा, ध्यायन्ति त्वामेव ॥१॥
शूरनराधिपनन्दनो, गजपुरनगरीभानुः ।
श्रीदेवीतनयो जयतु, तनुभासुरसानुः ॥२॥
भरतभूमिभूमीपते !, लाञ्छनवरच्छाग !
सदा धुरन्धर शमवतां, जय जय जितराग ! ॥३॥

स्तवनम्
राग - वीरजिण्ड जगत उपगारी

कुन्थुजिनेश्वर ! कामितपूरण - कल्पतरूपममहिमा जी ।
त्रिभुवनमध्ये केषांचिदपि, तव सदृक्षा नहि मा जी ॥१॥
चक्रवर्तिसमृद्धिभोगी, तदपि ख्यातोऽभोगी जी ।
योगीश्वरवृन्दैर्ध्योऽपि, विदितो भुवनेऽयोगी जी ॥२॥
सर्वथैव निष्पत्तिग्रहोऽपि, भुवनेश्वरताभागी जी ।
वीतरागताशिखरस्थोऽपि, स्वात्मरमणतारागी जी ॥३॥
सर्वाधिकसौभाग्यो जगति, त्वं विहरस्येकाकी जी ।
अर्चत्यमरणोऽपि भवन्तं, मर्त्यं पुण्यविपाकी जी ॥४॥

कुन्थु...

कुन्थु...

कुन्थु...

कुन्थु...

सकलागमवेदी निर्वेदी, भवभीतो भयहर्ता जी ।
विरुद्धभावसहितोऽप्यविरोधो, धर्मधुरन्धरभर्ता जी ॥५॥

॥५॥

कुन्थु...

स्तुतिः

भरतनायक ! चक्रिपदेश्वर !, प्रणतवासव ! कुन्थुजिनेश्वर ! ।
तव कृपा भवसागरतारिणी, सकुशला कुशलाशयकारिणी ॥१७॥

श्री अरनाथदेववन्दना - १८
चैत्यवन्दनम्

अरजिनवर ! सुरनरनिकर-प्रणत ! सुदर्शननन्द ! ।
भरतेश्वर ! गजपुरनगर - नरवर ! शिवतरुन्द ! ॥१॥
नन्द्यावर्ताङ्किततनो ! देवीजननीजात ! ।
जय जय विरतीरसरसिक !, घातितघातिव्रात ॥२॥
अरतिरहितमरुजं जरा-मरणहरणमभयम् ।
सर्वजौघधुरन्धरं, वन्दे तं सदयम् ॥३॥

स्तवनम्
राग - अनंतवीरज अरिहंत...

श्री अरनाथविभो ! मम विज्ञप्तिं शृणु
कृपया मम विषयाशां स्वामिन् ! संवृणु ।
मृगतृष्णासमसांसारिकसुखलालसः
तृष्णातरलितचित्तस्तव वचनालसः ॥१॥
भ्रान्तो घोरभवान्धतमसि हतचेतनः
मोहासवमत्तो विस्मृतनिजकेतनः ।
क्लान्तो विषयकषायादिकरिपुपीडितः
तदपि न मुञ्चे भवममतामब्रीडितः ॥२॥
शान्तस्त्वत्समदेवो भुवने नैक्षितः
विश्रान्तस्तव पादकजे भुवनेशितः ! ।

देव ! दयाकर ! दृष्टिं देहि दयाश्रितां
जडतां जहि जिन ! मे बहुजन्मनि सञ्चिताम् ॥३॥
उन्मुद्रय मम दृष्टिं दिव्यसुधाञ्जनैः ।
त्वयि दष्टे सुप्रसन्ने सृतं पररञ्जनैः ।
भर्ता त्वं मम, भृत्योऽहं तव मानय !
कृपणे कलुषितचित्ते करुणामानय ॥४॥
तव करुणामृतवारिधरेणाऽऽभिषिञ्चते,
नष्टे मोहमहावरणे भवसञ्चिते ।
तव रूपे मम रूपं देव ! मिलिष्यति
धर्मधुरन्धरसेवनमेवं सेत्स्यति ॥५॥

स्तुतिः

नृपसुदर्शनसुन्दरनन्दन !, सुरसमूहमनोमतनन्दन ! ।
तव पदाम्बुजयामलसङ्गिनः, भुवनपावन ! पाहि सदाङ्गिनः ॥१८॥

श्री मल्लिनाथदेववन्दना-१९
चैत्यवन्दनम्

भीमभवोदधिशोषणे, कुम्भसमुद्भवरूप ! ।
कुम्भसमुद्भव ! कुम्भचिह्न !, प्रतिबोधितषड्भूष ! ॥१॥
प्रकटप्रफुल्लितपुण्यवल्लि ! मल्लिनाथमहाभाग ! ।
जय जय निर्जितमोहमल्ल ! मरकतरुचितनुराग ! ॥२॥
मिथिला यस्य जनिक्रितिः प्रभावती माता ! ।
नामधुरं धरतां सतां भव वाञ्छितदाता ॥३॥

स्तवनम्

राग - श्रीरागेण गीयते

भज मुक्तिवधूकण्ठाभरणं...
कुम्भनरेश्वरकुलकमलाकर - विकसनदिनकरमघहरणम् ॥१॥ भज...

मल्लिजिनेशमशेषसुखोत्कर - कारणमशरणजनशरणम् ।
मिथिलानगरीभूमिविभूषण - दूषणविरहितसच्चरणम् ॥२॥ भज...
भविकजनावनिपोषणप्रावृष - मुषसि ध्येयकमलचरणम् ।
नीलकमलकमनीयशरीरं, कान्तिशमिततापावरणम् ॥३॥ भज...
कौमार्यैव गृहस्थितिमोचन - कृतसुन्दरसंयमवरणम् ।
पूर्वजन्मतः प्रीतिनिबद्धा - वनिपषट्कृतजागरणम् ॥४॥ भज...
कुटिलकामवितकपटमहाटवि - पाटनकरटिघटाकरणम् ।
वन्देऽमन्दमुदा जिनमल्लिं, सुविहितधर्मधुरन्धरणम् ॥५॥ भज...

स्तुतिः

हरतु मल्लिजिनेशपदाम्बुजं, मतिमतां मदमोहमहारुजम् ।
दरतु भीमभवाब्धिमहापदां, प्रभवनं भवनं शुभसम्पदाम् ॥१९॥

श्रीमुनिसुव्रतदेववन्दना-२०
चैत्यवन्दनम्

नूतनघनभूधनरुचे !, रुचिरचरित्रपवित्र ! ।
मुनिसुव्रत ! सुव्रतरुचि !, पाहि पापलवित्र ! ॥१॥
पद्मासुमित्रनन्दनो, राजगृहीस्वामी ।
कच्छपलाञ्छनलक्षितो, गजवरगतिगामी ॥२॥
विंशतितमतीर्थङ्करः, प्रविशतु मम चित्तम् ।
सृकृतिसमूहधुरन्धरो, यच्छतु शुभवित्तम् ॥३॥

स्तवनम्

राग - भैरवी

वृणु रे मुनिसुव्रतजिनराजम् ।
स्वामितया नतदेवसमाजं, त्रिभुवनजनसम्राजम् ॥१॥ वृणु रे...
योगिध्येयं महिमामेयं, शान्तगुणिगणगेयम् ।
हृदि तं धारय दुरितं दारय, दुर्गतिपातं वारय ॥२॥ वृणु रे...

इह संसारे सुखसंहारे, दुःखदुरितदलसारे ।

स्पृहसे मुक्तिं निजसुखभुक्तिं, कुरु तत्सेवनयुक्तिम्

त्यज संसारं सकलमसारं, स्फुरितदुरितसम्भारम् ।

श्रय तच्चरणं संसृतिशरणं, जन्मजरामृतिहरणम्

कृतहितरचनं शुचि यद्वचनं, मोहवैरिनिर्वचनम् ।

वषणेषु धुरं तद् भवविधुरं, धरति शिवेऽमृत मधुरम्

॥३॥ वृणु रे...

॥४॥ वृणु रे...

॥५॥ वृणु रे...

स्तुतिः

सकलभव्यजनोद्धरणव्रत !, जय रसावलये मुनिसुव्रत ! ।

निरुपमातिशये ! गताङ्गरुक् ! विनतमान ! तमालसमाङ्गरुक् ॥२०॥

श्रीनमिनाथदेववन्दना - २१

चैत्यवन्दनम्

नाकिनेश्वरनतचरण !, नमिजिनवर ! जगदीश ! ।

इन्दीवरलाञ्छनरुचि !, भविककुमुदरजनीश !

विजयनृपाङ्गज ! जय सदा मिथिलापुरिमण्डन ! ।

काञ्चनकान्तिसुकान्तकाय !, भवरिपुखण्डन !

वप्रानन्दनवन्दना, चन्दनशीतलताम् ।

सन्दत्ते गुणगणधुरं-धरन्तीह नमताम्

॥१॥

॥२॥

॥३॥

स्तवनम्

नम नम नमिजिनपतिमतिधीरम् ।

निर्विकारमुखमुद्रामुदितं, नीरधिरिव गम्भीरम् ॥

सहजसमाधिसुधारसलीनम्,

विषयविकारविभावविहीनम्;

प्रकटपरमपुण्यैरतिपीनं, सुन्दरसौम्यशरीरम् ॥

परमप्रशमरसपावनपात्रम्,

॥१॥ नम...

॥२॥ नम...

गुणगणगौरवगुम्फितगात्रम्;

चिदानन्दधनरूपममात्रं, योगीश्वरकोटीरम् ॥

साधितसकलसमीहितसृष्ट्या,

वैश्विककरुणावारिदवृष्ट्या,

सन्तर्पितभुवनं शुभदृष्ट्या, धर्मवनीनवनीरम् ॥

परिहर परभावे रसिकत्वम्,

संहर पुद्गलसङ्गममत्वम्;

भव तल्लीनो लप्स्यसि तत्त्वं, यत् त्वं विजितसमीरम् ॥

श्रवणे सरससुधारसपानम्,

कुरु तन्नाम्नः पावनगानम्;

अतिमधुरन्धरता तत्तानं, प्राप्यसि भवजलतीरम् ॥

॥३॥ नम...

॥४॥ नम...

॥५॥ नम...

॥६॥ नम...

स्तुतिः

नमिजिन ! प्रणताखिलनाकिप !

भवमहावनभङ्गमहाद्विप ! ।

निजकृपाभूततर्पितसज्जन !

वरमते ! रमते त्वयि सज्जन ! ॥२१॥

श्रीअरिष्टनेमिदेववन्दना-२२

चैत्यवन्दनम्

समुद्रविजयनृपनन्दनं, वृन्दारकवन्द्यम् ।

वन्देऽमन्दानन्दतो, विबुधैरभिनन्द्यम्

अशिवोपद्रववारणः, शैवेयः शुभदः ।

शौरीपुरशोभामणिः, संहरतां विपदः

शङ्खाङ्कितधनकान्तिकाय !, त्रिभुवनमङ्गलधाम ! ।

रिष्टधुरं धर देव ! मे - ऽरिष्टनेमिशुभनाम !

॥१॥

॥२॥

॥३॥

स्तवनम्
राग - कव्वालि

नेमिजिनवर नेमिजिनवर !, रैवतगिरिशृङ्गार ! रे ।
तावकीने पादपद्मे, देहि शरणमुदार ! रे ॥
प्राणनाथ ! प्रचुरपुण्यैः, प्राप्तवाँस्तव दर्शनम् ।
चन्दनादपि शीतलं ते, पद्मचरणस्पर्शनम् ॥
संसृतिभ्रमणोत्थतापं, शामय समतागार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥१॥
नाथ ! पातकिना मया हा, सर्वथा त्वमुपेक्षितः ।
दृष्टिमार्गसमागतोऽपि प्रेमतो न निरीक्षितः ॥
येनाहं बहुदुःखवृन्दै- दलितो दीनोद्धार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥२॥
घोरभवचक्रेऽटतो मे- ऽनन्तकालो निर्गतः ।
किन्तु नैव कदापि मे त्वं श्रवणमार्गमुपागतः ॥
भ्रमणमद्यावधि न रुद्धं, तेन हतसंसार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥३॥
अभ्रचुम्बिनि शैलशिखरे, त्वं समारुह्य स्थितः ।
मादृशां निर्बलजनानां, दूरभूतो दृष्टितः ॥
तदपि तव पृष्टिं विमोक्ष्ये नैव जगदाधार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥४॥
आपदो बह्वीः सहित्वा - ऽद्यागतस्तव सन्निधौ ।
अथ कृपणता नैव कार्या, नाथ ! मयि करुणाविधौ ॥
दिव्यकरुणादृष्टिमेकां, कुरु करुणाकूपार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥५॥
स्वामी मया निर्द्धारितस्त्वं, निखिलजगतः शासकः ।
नाथ ! नैवोपेक्षिणीयो, भवचरणोपासकः ॥
सेवकाभिधया समाह्वय, सत्वरं सुखकार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥६॥
मौनतो यद्विप्रलुब्धं, मुग्धगोपीमण्डलम् ।
नैव तद्वन्मयि चलिष्यति, देव ! तव मौनच्छलम् ॥
एकवारं स्नेहतो मामालापय हतभार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥७॥
सकलमङ्गलपरमकारण - मङ्गिघ्रयुगलं ते मुदा ।
अमरतरुवरपुष्पगुच्छै - बन्धुरं धरतो हृदा ॥
भवभवे भवतात्तवैव, ध्यानमिह भवतार ! रे ॥ नेमिजिनवर ॥८॥

इत्थं स्तुतो जिनवरेन्द्रशिवातनूजः, श्रीरैवताचलगिरीन्द्रकिरीटकल्पः ।
राजीमतीहृदयसुन्दरहीरहारो, हन्यादघं परमयोगिधुरन्धरो नः ॥९॥

स्तुतिः

जयति नीरदनीलतनुद्युति-र्युवतिसङ्गभिदाकरणादृतिः ।
विशदसंवरशालिशिवामुतः, परमया रमया त्वरयाऽऽदृतः ॥१२॥

श्रीपार्श्वनाथदेववन्दना-२३
चैत्यवन्दनम्

नीलतमालतनुद्युते !, पद्मगपतिकृतसेव ! ।
दिव्यमहामहिमानिधे !, पार्श्वनाथजिनदेव ! ॥१॥
अश्वसेनवामाकुले, शारदपूर्णशशाङ्क ! ।
जन्मविभूषितकाशिदेश, भासुरभोगिवराङ्क ! ॥२॥
वाञ्छितपूर्णसुरतरो !, वारितविघ्नव्रात !
भवविधुरं धर मां विभो !, तव चरणे गतपात ! ॥३॥

स्तवनम्

सखि हे वामातनयमुदारम् ।
रमय मया सह गलितविकारं, निरुपमसुषमासारम् ॥ सखि है...॥
अभिनवनीरदसघनघटोपम - सुन्दरनीलशरीरम् ।
घनचलदनिलचपलचपलामल - धृतजाम्बूनदचीरम् ॥१॥ सखि हे...॥
शशिसूर्योपममणिमयकुण्डल - मण्डितसुन्दरगण्डम् ।
विलसद्भालस्थलसुषमाजित - शारदशशधरखण्डम् ॥२॥ सखि हे...॥
तरलधवलरुचिधवलितदिक्कुल - हिमगिरिहारिसुहासम् ।
शुद्धकनकसमदीप्तिप्रोज्ज्वल - दीपशिखाशितनासम् ॥३॥ सखि हे...॥
अविकचशुचिरुचिविकलिलकलिका- राजिरुचिररदराजम् ।
दन्तसितद्युतिचयचन्द्रातप ! चारुवदनजितराजम् ॥४॥ सखि हे...॥

निर्मलनीलकमलनयन - क्षरदसमप्रेमपरागम् ।
 पल्लवमृदुलरदच्छदरज्जिम - निर्जितबन्धूकरागम् ॥५॥ सखि हे...॥
 विकसितसितसरसीरुहसरसी - समसुरभिततनुवासम् ।
 चञ्चच्चन्द्रमरीचिचयोज्ज्वल - चारिमवचनविलासम् ॥६॥ सखि हे...॥
 कोकिलकुलकलकूजितकलिते, चूतवने विहरन्तम् ।
 धीरसलीलचरणविन्यासै - स्त्रिभुवनमनोहरन्तम् ॥७॥ सखि हे...॥
 इति सुकुमारं पार्श्वकुमारं, दृष्ट्वा स्वप्नविहारे ।
 प्रीतीधुरन्धरवचसा वदति, प्रभावती सखिवारे ॥८॥ सखि हे...॥
 इत्थं स्तुतो जिनपतिः शुभपार्श्वनामा वामासुतः सकलकामित कल्पवृक्षः ।
 नागेश्वरे पुरवरे प्रथितावदातो, देवो धुरन्धरतु सर्वमनोरथानाम् ॥९॥

स्तुतिः

भविकचक्षुषि दिव्यसुधाञ्जनम्, कमठदैत्यमहामदभञ्जनम् ।
 नमत पार्श्वजिनं धरणार्चितम्, समतया मतयाऽसमयाश्रितम् ॥२३॥

श्रीवीरवर्धमानदेववन्दना - २४

चैत्यवन्दनम्

त्रिशलानन्दन वीरजिन !, मृगपतिलाञ्छनरम्य ! ।
 सिद्धार्थावनिपतितनय !, पूर्णसमर्पणगम्य ! ॥१॥
 श्रमणोत्तम ! महावीर ! धीर !, घोरतपस्विधूर्य ! ।
 क्षत्रियकुण्डेजात ! शुद्ध-ज्ञातवंशकुलसूर्य ! ॥२॥
 चरमजिनेश्वर ! योगिपरम ! हर मम निखिलं कर्म ।
 क्षमिधुरन्धर देहि मे, कनकवर्ण ! शिवशर्म ! ॥३॥

स्तवनम्

राग - पालय पालय रे पालये मा जिनधर्म

तारय तारय रे तारय मां जिनवीर !...
 सकलकुशलकमलालीलालय ! सलिलालयगम्भीर ! ।
 करुणासागर ! जितभवसङ्गर ! निर्जितमन्मथवीर ! ॥१॥ तारय...
 तव चरणेऽखिलभयसंहरणे, वसतु सदा मम चित्तम् ।
 तव पदचिन्तनमघकृन्तनमिह, भवतु ममाभयवित्तम् ॥२॥ तारय...
 रागादिकरिपुरिह भवगहने, मोहमहाबलमत्तः ।
 त्वां प्रति वलितं कर्षति बलतो, मामयि दूरे त्वत्तः ॥३॥ तारय...
 लुण्टाकैः कुटिलैस्तैर्विकलः कारितपरिभवनृत्यः ।
 शक्तिमता भवताऽहं स्वामिन् ! नोपेक्ष्यस्तव भृत्यः ॥४॥ तारय...
 मां नहि पालयतो भवतः सा, विश्वे विदिता ख्यातिः ।
 शरणागतपालकतारूपा, वितथा स्यात् शिवतातिन् ! ॥५॥ तारय...
 झटिति ततो नैजे मयि जिनवर !, कुरु करुणाक्तकटाक्षम् ।
 येन बलिष्ठीभूय जयेयं, रिपुकूटं विकटाक्षम् ॥६॥ तारय...
 त्रिशलानन्दन ! जगदानन्दन !, संसारार्णवतीर ! ।
 सेवकस्य तवं यात्रामेकां, पूरय तूर्णं वीर ! ॥७॥ तारय...
 भवविधुरं धर मां तव चित्ते, निजसेवकरूपेण ।
 तारक ! पारय करतो धृत्वा, भवजलनिधिमचिरेण ॥८॥ तारय...
 इत्थं स्तुतश्चरमतिर्थपतिः प्रसिद्ध - श्रीजीर्णदुर्गनगरीगिरिजागिरीशः ।
 देयादमेयगरिमा वरबोधिबीजं सद्धर्मधुर्धरणधुर्य धुरन्धरश्रीः ॥९॥ तारय...

स्तुतिः

परमसाम्यसुधारसनिर्झरं, चरमतीर्थपतिं नतनिर्जरम् ।
 वरमतं हृदि यो वहते जनः, परमते रमते नहि तन्मनः ॥२४॥
 जिनवराः विजितान्तरवैरिणः, दुरितदुर्णयदोषनिवारिणः ।
 मम भवन्तु जगत्त्रयशासकाः, विकटसंकटसंभवनाशकाः ॥२५॥
 विपुलनिर्मलबोधविधायकं, प्रबलसंशयतामसहायकम् ।

प्रकटमुक्तिपथं विलसद्विभं, जिनमतं नम तं रविसन्निभम् ॥२६॥
पदकजं किल यस्तव सेवते, स लभते सपदि श्रुतदेवते !
बुधधुरन्धरतां सुरसंस्तुते ! कमलकोमलकोशसमद्युते ! ॥२७॥

श्रीभावजिनेश्वरवन्दना-२५ चैत्यवन्दनम्

जगदुत्तम ! जगतीगुरो !, जगदीश्वर ! जगदिष्ट ! ।
जगतीजनचिन्तामणे ! जगति सर्वविशिष्ट ! ॥१॥
तव सेवाहेवाकिना, सुरततिना सृष्टा ।
प्रातिहार्यमुखसम्पदा, भाति भवोत्कृष्टा ॥२॥
अपरदेवताऽकल्पितं, तव परमैश्वर्यम् ।
सृजति त्रिभुवनदेहिनां, हृदि महदाश्चर्यम् ॥३॥
त्रिपदीमितजगतीत्रयः, पदवीत्रयरूपः ।
त्रिगुणोत्तरपरभूमिक-स्त्वं त्रिभुवनभूपः ॥४॥
समवसृतिस्थितभावजिन ! वन्देऽहर्निशमेव ।
त्वामिह निर्मलभावतः, सकलधुरन्धर देव ! ॥५॥

अष्टमहाप्रातिहार्यवर्णनमय- स्तवनम् राग - दरबारी कानडो...

जय जय जिनवर ! जय जगदीश्वर !...
सेवे चरणकमलमविनश्वर !...
नन्दनवनगतसुरतरुसन्तति - सुरभितसुमनःपुञ्जैः ।
परिपूजितपदपीठ ! समुच्छल - दलिकुलमञ्जुलगुञ्जैः ॥ जय जय...॥१॥
रागरहितबहुहावविलासैः सुरवधूकृतवरलास्ये ।
समवसृतौ सुरकोटिनिषेवित-पदपङ्कज ! गतदास्ये ॥ जय जय...॥२॥

हतजनशोकोऽशोकस्तरुह, छायां रचयति सदसि ।
गायन्निवालिविरुतैर्नृत्य-न्निव चलदलतो नभसि ॥ जय जय...॥३॥
बहुविधरङ्गतरङ्गितशोभा, सुरतरुसुमनोवर्षा ।
क्रियते यन्निकटे सुरनिकरै-र्जनितजगज्जनहर्षा ॥ जय जय...॥४॥
मधुरगभीरवस्तव दिव्य-ध्वनिरभितो विस्तरति ।
विविधरागलयकलितोऽसुमतां, क्लेशततिं संहरति ॥ जय जय...॥५॥
देव ! तवाऽग्रे सुरपतिचालित - चामरपङ्क्तिर्ललिता
तव तनुकान्तिमानससरसि, हंसावलिरिव कलिता ॥ जय जय...॥६॥
कनकमयं सिंहासनमुच्छल-दंशुलसन्मणिखचितम् ।
रोमोद्गममिव वहते प्रभया, तव संस्पर्शनरचितम् ॥ जय जय...॥७॥
सुरकृतभामण्डलमिषतो य-त्सेवां रविरिह तनुते ।
जिनमुखपङ्कजलोलुपमनसां, मोहतिमिरमवचिनुते ॥ जय जय...॥८॥
देवदुन्दुभिर्दिवि नदमाना, कथयति यस्योत्कर्षम् ।
मुक्तिपथोत्कटलालसभविनां, प्रथयति परमं हर्षम् ॥ जय जय...॥९॥
त्रिभुवनदेवं सेवेऽहर्निश-मिति बुद्ध्या किं शशिना ।
छत्रत्रयमिषतो निजकाया, त्रिधा कृता शुभरसिना ॥ जय जय...॥१०॥
अष्टमहाप्रातिहार्याणां, लोकोत्तरमैश्वर्यम् ।
सर्वदेवताधुरन्धरत्वं, वदते विश्वे वर्धम् ॥ जय जय...॥११॥

स्तुतिः

कंकेलिस्तरुथ सुरकृतसुमनोवृष्टिः, दिव्यध्वनि-चामर-सिंहासनशुभसृष्टिः ।
भामण्डल-दुन्दुभि-छत्रत्रयगण एवं, वन्दे त्वामष्टप्रातिहार्यकृतसेवम् ॥१॥

प्रशस्ति

राग - गयो गायो रे...

गीतं गीतं रे जिनगुणगानं गीतम् ।
प्रीतं प्रीतं रे मम चेतः सम्प्रीतम् ॥

चतुर्विंशतिजिनवरवृन्दं, वर्तमानमुपनीतम् ।
 गुणगानाध्वनि भवभवसञ्चित-दुरितजालमपनीतम्
 वीरशासने येषामुदयात्, कुमततमो भयभीतम् ।
 वन्दे सूरिं विजयानन्दं, भास्करदीप्रमतीतम् ।
 कमलसूरिमथ दानसूरिमथ, प्रेमसूरिमविगीतम् ।
 विपुलश्रमणगणसर्जनतो यैर्जिनशासनमुन्नीतम्
 रामचन्द्रसूरिस्तत्पट्टे, ख्यातो व्याख्यातीतम् ।
 पण्डितभद्रङ्करगुरुवचनं, पीयूषमिव प्रतीतम्
 वाचकमहायशोविजयं त-च्छिष्यं गुणिषु विनीतम् ।
 नत्वा शिष्यधुरन्धरविजयो, व्यरचज्जिनगुणगीतम्
 जयति विजयमहोदयसूरधुना राज्यं स्फीतम् ।
 दृष्टि ८ शरा ५ म्बर ० दृग् २ मितवर्षे भक्तेरमृतं पीतम्
 जिनगुणगानसुधारसपानं, श्रुतिपुटयुगलनिपीतम् ।
 शमयतु कृत्स्नां भवदवतृष्णां, हिमहिमरुचिशुचिशीतम्

॥१॥ गीतं...

॥२॥ गीतं...

॥३॥ गीतं...

॥४॥ गीतं...

॥५॥ गीतं...

॥६॥ गीतं...

॥७॥ गीतं...

कलशः
 ॥ हरिगीतम् ॥

इत्थं स्तुता जिनचतुर्विंशतिका शुभा विपुलेऽतुले
 श्रीमत्तपागणगगनमण्डनप्रेम-राम गुरोः कुले ।
 पन्यासभद्रङ्करविजयजिच्छिष्यविजयमहायशः
 पाठकपुरन्दरशिष्यधुरन्धरविजयमुनिना सर्वशः ॥१॥
 श्रीवीतरागपदाब्जसुन्दरवन्दना सुरचन्दना-
 ऽसामान्यसौरभवासिताखिलदिग्विलेपननन्दना ।
 जिनगीतगानपरम्परारूपा परमपदसत्फलम्
 निजरूपरमणधुरन्धरन्ती प्रथयतां भुवि मङ्गलम् ॥२॥

सं. २०५८

30

२. ॥ नवपदस्तवनम् ॥

भवमहावनबन्ध्रमदङ्गिनां, सुपथमादिशतां नमदङ्गिनाम् ।
 सकलसत्त्वहिताशयमर्हतां, विमलगी रमतां हृदि मेऽर्हताम् ॥१॥

अवासा अवासा अवामा अवामा, अकामा अकामा अपाशा अपाशा
 अमानाः समाना अरूपाः स्वरूपाः, ध्रुवा उद्धरंतु ध्रुवं मोहकूपात् ॥२॥

शालीनशीलवरसौरभपूतदेहाः, सन्तापतापहरचन्दनचारुगेहाः ।

सूरीश्वराजिनपशासनरक्षणेशाः, आचारपालनबलं वितरंतु दक्षाः ॥३॥

विविधकुमतचौरव्रातघातातरक्षाः श्रमणगणसुशास्त्रज्ञानदानाविलक्षाः ।

जिनमतयुराजाः पाठकाः पाठकांक्षा, मम हृदि रमयन्तां सत्यतत्त्वं जिताक्षाः ॥४॥

देहाममत्वाः समसर्वसत्त्वाश्चारित्रतत्त्वास्फुरदात्मसत्त्वाः ।

तेस्युः सहायाय क्षमानिकायाः सत्साधवश्चोपशमत्कषायाः ॥५॥

सर्वज्ञैर्वीतरागैः सकलजिनवरैर्-भाषितं स्याद्यथा यद् ।

तत्सत्यं तद्धि सत्यं कथितमवितथं नित्यमित्येवरूपम् ॥

सम्यक्त्वं मुक्तिबीजं सकलभविजना! धारयन्तु स्वचित्ते ।

तत्त्वश्रद्धानरूपं सकल सुखफलावन्ध्यहेतुस्वरूपम् ॥६॥

स्याद्वादहस्तगतसप्तनयाश्वरज्जूनजीवादितत्त्वथवाहनविश्वदीपः ।

मिथ्यान्धकारमखिलं किल विश्वतान्तं तेजोब्रजाद्धरतु चित्तरणिर्नितान्तम् ॥७॥

ये गता यान्ति चास्यन्ति मुक्तिं जना यद्वलेनैव सर्वे स्थिताः सज्जनाः ।

तज्जिनोक्तं विशुद्धं शुभं संयमं, पालयात्मन् कुरुष्वान्न चैवोद्यमम् ॥८॥

गतकर्ममलं शिवशर्मफलं, भवकोटिकुर्मशुचिं प्रबलम् ।

तनुचेतनरोगहरप्रवरं, तपनात्तप ईहितपूर्तिकरम् ॥९॥

सुस्फारभावमधुरं धरणिप्रसिद्धं, तत्त्वान्वितं नवपदामृतपात्रमिद्धम् ।

यत्कीर्तिचन्द्रसितधामगतंदिगन्तं, तत्पानमाकुरुत भव्यजना नितान्तम् ॥१०॥

॥ श्रीधुरन्धरविजयकीर्तिचन्द्रविजयाभ्यां विरचितम् ॥

सं. २०२१, का. सु. ७

31

३. ॥ गुरु-गुरुभ्रातृनामगुप्तं श्री आदिजिनेश्वरस्तवनम् ॥

स्वस्ति श्रीपरिषेव्यमाणचरणद्वंद्वं मुदा स्तौमि तं ।
भक्त्या नम्रसुरासुरेश्वरशिरोमाणिक्कमौलिस्थित-॥
मुक्तालोलहितकादिरत्नरुचिभिः किर्मीरितांहिद्रयं ।
श्रीनाभेयजिनं प्रशांतवृजिनं सार्वश्रिया भ्राजिनम् ॥१॥

प्रेमाम्बुकासार ! गुणाभिराम-चन्द्र प्रभाप्रोज्ज्वलवक्त्रकान्ते ! !
भद्रङ्करश्रेणिवरेण्य पद्म-प्रभामपाणे ! भुवि हर्षदायिन् ! !२॥

रक्षाकृच्चरणद्वयाश्रय ! महानन्दालय ! त्वां भजे ।
सच्चन्द्रानन ! भव्यपद्मगहनप्रद्योतन ! श्रेयसे ॥
वाक्सैत्यक्षतकुन्द ! कुन्दसितरुक्दन्तावलीविल्लित !
क्षेमं मे कनकप्रभास्वरकजालीमुक्तपद् ! साधय ॥३॥

वैमल्यक्षतपूर्णचन्द्रयशसा श्वेतीकृताशाचय ! ।
कैलासप्रभचामरावलिलसत्पार्श्वद्वय ! क्षेमद ! ॥
कल्याणप्रभ ! धर्मरत्नममलं मे देहि शोकप्रमोक् ! ।
सूक्ष्मप्रेक्षिपटीरकोटिविलसत्कोटीरहीर ! प्रभो ! ॥४॥

नेहे जिन ! प्रभवितुं सुमुखान्तिकेश ! ।
चित्पुण्डरीकनिलयानिचयं न चेहे ॥
शम्भो महायशसुविस्तृतकीर्तिकान्त ! ।
किन्तु त्वदीयपदकोकनदं समीहे ॥५॥

विद्वेषिसान्द्रघनवात ! धुरन्धराङ्क ! ।
चन्द्रांशुशीतलवचशमिताघताप ! ॥
भद्रद्रुमालिजलमुक् ! नतवज्रसेन ! ।
देवारिषेण जयमह्य ! जय क्षमायां ॥६॥

नीलेन्द्रीवरमञ्जुलेक्षण ! महासेनक्षितीशावली-
पूजाभाग्यगुणसेन ! मञ्जुजिनसेनाशेषविश्वेश्वर ! ।
उन्मीलन्नवमल्लिषेणमहिताह् ! त्वं सरोरुदला-
लीसदृक् नखराजिराजितमहाभद्रश्रियं देहि मे ॥७॥

वन्दारुवन्दारकवन्दमौलिमौलिप्रभाभासुरपादपीठः ।
सुनामिनामिक्षितिपालबालो नुतोनाङ्गेन धुरन्धराङ्कः ॥८॥

वि.सं. २०१९, म.स. ५

पोताना पडिलो तथा गुड्याईओना नाभोथी युक्त स्तपन

४. ॥ भक्तामरसमस्यास्तवः ॥

भक्तामरप्रणतमौलिमणिप्रभाणा-
माभा विकीर्णबहुवर्णसुमावलीव ।
यस्मिन् रराज जिनपादयुगं प्रणम्य,
सौभाग्यभाग्यकमलानिलयं मुदा तत् ॥१॥

यः संस्तुतः सकलवाङ्मयतत्त्वबोधाद्,
ध्येयोऽयमेव जगतीति विनिश्चितार्थैः ।
देवेश्वरैरसुरकिन्नरयोगिमुख्यै -
स्तं नाभिराजतनयं सनयं स्तविष्ये ॥२॥

बुद्ध्या विनाऽपि विबुधार्चितादपीठ !
दीनस्तवोरुकरुणामृतबिन्दुकाङ्क्षी ।
रागप्रचण्डफणिनागविषप्रशान्त्यै,
स्तोतुं भवन्तमथ नाथ ! तनोमि यत्नम् ॥३॥

वक्तुं गुणान् गुणसमुद्र ! शशाङ्ककान्तान्,
शक्नोति कस्तव जगत्त्रयगौरवार्हान् ।
किं सर्वदेवदनुजातुलरुपराशि-
स्ते रुपलेशतुलनामपि कर्तुमीशः ? ॥४॥

सोऽहं तथाऽपि तव भक्तिवशान्मुनीश-
वृन्दान्निषेव्य समवाप्य कवित्वलेशम् ।
किञ्चित्करोमि तव संस्तवने प्रयासं,
बालो यथा चलति मातृकरं गृहीत्वा ॥५॥

अल्पश्रुतं श्रुतवतां परिहासधाम,
मां देव ! देहि परमां वचनस्य शक्तिम् ।
एतादृशीं तव पवित्रगुणग्रजानां,
सम्यक्स्तुतौ सबलतां समुपैमि येन ॥६॥

सम्प्लोहमद्य मदमुद्रितचेतनाना-
मुद्योतकं दलितपापतमोवितानम् ।
त्वत्स्तोत्रगानमिह सूर्यसमप्रतापं,
चित्रं झरत्यमृतचारुरसप्रवाहम् ॥७॥

मूर्खोऽप्यबोध्यममरैर्जिन ! ते चरित्रं,
स्तोतुं समुद्यतमतिर्विगतत्रपोऽहम् ।
तत्पङ्गुलेन सदृशोऽस्म्यतिसाहसी य
आरोढुमिच्छति समुन्नतमेरुशैलम् ॥९॥

लोकोत्तरं गुणरसं तव यन्निपीय,
कर्तुं स्तवं विगतशक्तिरपि प्रवृतः ।
व्यक्तीकरोति विजयारसपानकेन,
वाचालतां भुवि यथाऽपठितोऽपि लोकः ॥११॥

सम्प्राज्यं भूमिमभिषिच्य जलेन पुष्पै-
राच्छाद्य मुग्धहृदयेन युगेन बन्धोः ।

यत्प्रोच्छलत्प्रबलभक्ति भरप्रवाहा-
दुद्भूतबुद्धिपटुभिः सुरलोकनाथैः ।
दिव्यद्विंशक्तिसहितैरपिमानवस्त्वं,
संस्तूयसे परमचित्रमहो न तत् किम् ? ॥८॥

देवाऽनवद्यगुणलेशमपि प्रवक्तुं,
कस्ते क्षमः सुरगुरुप्रतिमोऽपि बुद्ध्या ।
किन्तु त्वदीयकरुणालहरीप्रभावा-
दज्ञोऽप्यहो तव गुणस्तवनां करोमि ॥१०॥

कर्तुं तवाऽल्पमपि गानमहं न शक्त-
स्त्वद्भक्तिरेव मुखरीकुरुते बलान्नाम् ।
चन्द्रोपलः शरदि पूर्णशशाङ्कयोगात्,
शुष्कोऽप्यहो स्रवति किं न सुधास्रवन्तीम् ॥१२॥

सम्यक् प्रणम्य जिन! पादयुगं युगादा-
वादीश! ते स्तवनतः समवाप्तमिष्टम् ॥१३॥

काले कलावतिमदोन्मदिते स्वकीय-
श्लाघावचःश्रवणलालसया विलोले ।
स्तोत्रैर्जगत्त्रितयचित्तहरैरुदारै-
स्त्वां संस्तुवन्ति भुवनोत्तम । भूरिभाग्याः ॥१४॥

मीनादिलक्षणसुलक्षितमङ्गिग्रयुग्मं,
ये संश्रयन्ति तव तेऽनघ! हेलयैव ।
कल्पान्तकालपवनोद्धतनक्रचक्रं,
संक्षुब्धसिन्धुसदृशं भवमुत्तरन्ति ॥१५॥

त्वामेव वीक्ष्य विबुधा मुदमावहन्ते,
भक्तांस्तु मोदयति बिम्बमपि प्रभो ! ते ।
बालं विहाय जलसंस्थितमिन्दुबिम्बं,
संवीक्ष्य को हृदि प्रमोदभरं बिभर्ति ? ॥१७॥

नो चर्चितौ सुरभिचन्दनलेपनेन,
सम्पूजितौ सुमनसां प्रकरेण वा न ।
किन्तु त्वदीयचरणौ हृदि धारितावे-
वाऽऽलम्बनं भवजले पततां जनानाम् ॥१९॥

त्वद्दर्शनं भुवनमोहनमाप्य दिव्यं,
मुग्धाप्सरोरचितगीतकलस्वनाग्रे ।
यत्कोकिलः किल मधौ मधुरं विरौति,
तत्काकरावमिव नीरसतां दधाति ॥१८॥

यस्तोषितः प्रणतिनाऽपि विमुग्धलोकं,
स्वर्गापवर्गमुषमां क्षणतः प्रदत्ते ।
तं तोषयामि चरणाम्बुजलीनचित्त-
स्तोष्ये किलाऽहमपि तं प्रथमं जिनेन्द्रम् ॥२०॥

मूर्खः स एव भगवन् ! तव पादपद्म-
सेवां विधूय भवभोगसुखं स्पृहेद् यः ।
मन्त्रं विनैव फणिनागशिरःस्थरत्न-
मन्यः क इच्छति जनः सहसा ग्रहीतुम् ॥२१॥

स्वामिन् ! विनैव तव दिव्यकृपालवेन,
नाऽऽप्नोति वज्रपि समीहितकार्यसिद्धिम् ।
यद्वा विनैव जलतारिणिमूलिकायाः,
को वा तरीतुमलमम्बुनिधिं भुजाभ्याम् ॥२२॥

कारुण्यपूर्ण ! भगवन् ! तव बालकोऽहं,
त्रायस्व मामघसमूहनिहन्यमानम् ।
श्रुत्वाऽऽर्त्तनादमिह सत्वरमेव माता,
नाऽभ्येति किं निजशिशोः परिपालनार्थम् ॥२३॥

ज्ञातं मया सकलशास्त्रविलोडनेन,
त्वद्भक्तिरेव निखिलोन्नतिहेतुरेका ।
यन्माधवे मधुपगुञ्जनमाम्रकुञ्जे,
तच्चारुचूतकलिकानिकरैकहेतु ॥२४॥

भक्तामरस्तवरादिमकाव्यषट्क-
सम्पूर्णपादपरिपूर्तिमयस्तवेन ।
श्रीनाभिनामनरनाथसुतो नुतो मे,
बोधिं ददातु वरबोधिधुरन्धरोऽलम् ॥२५॥

५. ॥ श्री नमिजिन स्तवनम् ॥

अष्टपदी – रागेण गीयते ।

नतनरनाथाखण्डल वरमण्डल ए ।
पूतविजयनृपवंश ! जय जय विश्वपते ! ॥१॥

दरतिमिरावलखण्डन ग्रहमण्डन ए,
सुकृतलताधनजाल ! जय जय विश्वपते ! ॥२॥

मोह-महीप-मदगञ्जन भवभञ्जन ए ।
वप्रोदरपद्ममराल ! जय जय विश्वपते ॥३॥

पद्मातनय मुरशासन गरुडासन ए ।
वामाचिरहितवाम ! जय जय विश्वपते ॥४॥

मुनिजनकुवलयचन्द्रिर शममन्दिर ए ।
त्रिभुवनशर्मनिदान जय जय विश्वपते ॥५॥

अरुणजलेजसमक्रम ! हरिविक्रम ए ।
तप्तसुवर्णसुवर्ण जय जय विश्वपते ! ॥६॥

गुणगणकेशरिमन्दर-गिरिकन्दर ए ।
चन्दनरसचर्चितदेह जय जय विश्वपते ॥७॥

पार्श्वद्वयचलचामर प्रणतामर ए ।
केवलकमलावरगेह जय जय विश्वपते ॥८॥

वैमलेयकविं करुणालय जिन पालय ए ।
तव चरणे लीनं दीनं जय जय विश्वपते ॥९॥

૬. ॥ પશ્ચવર્ગપરિહારમયં શ્રીનેમિનાથજિનસ્તોત્રમ્ ॥

પશ્ચવર્ગપરિહારપૂર્વકં, નેમિદેવમધવૃન્દવારકમ્ ।
પશ્ચવર્ગપરિહારદાયકં, સંસ્તુવે વિજિતપશ્ચસાયકમ્ ॥૧॥

શ્રેયઃશ્રિયાં સંશ્રય ! સંશ્રયેઽહં, શ્વઃ શ્રેયસાયાશિવચિશ્રયેશ ! ।
સંસારવાર્વાહવિસારવાયો !, શૈવેય સાર્વાશ્રવવાચ્ચહીશ ! ॥૨॥

હિંસાહિયોષાવિષસંહરાય, સુરારિહાવાહ વહે શ્રિયેઽહમ્ ।
રોષાશ્રયાશ્વય્યવારિવાહં, હર્ષામ્બુરાશ્યુલ્લસશર્વરીશ ! ॥૩॥

સો વઃ શ્રિયાં સવતુ સંવરહંસશાવ-
લીલાસરોરુહસરઃ સરસીરુહાસ્યઃ ।
વિશ્વસ્ય સંશયબિલેશયરાશિબર્હી,
વર્ષામ્બુવાહવિસરાંશુરહાસવાસઃ ॥૪॥

સ્વવૈરિવારવિલયાય સિષેવિરે યં,
વાર્વાહવાહવિસરાઃ વરશીલશાલમ્ ।
સેવે શિવં શિવસરોરુહ વાસરેશં,
વંશસ્વરાશ્રયરવિં સુરશાલશીલમ્ ॥૫॥

અંહોરસારુહવસો સુયશોવિશાલ,
શૈવેય હે વિષયસંવરરાશ્યયૌર્વ ! ।
ઈહે સુરાસુરસેશ્વરસેવ્યસેવાં,
વૉંઽદ્દેઃ સુબેરવરવીર્યસુરાવશસ્વત્ ॥૬॥

પશ્ચવર્ગપરીહાર-ચિત્રકાવ્યેન સંસ્તુત ! ।
પશ્ચવર્ગપરીહાર- પદં નેમે ! પ્રદેહિ મે ॥૭॥

સં. ૨૦૨૮, પોષ સુદ-૧૦

આ સ્તોત્રમાં ક-ચ-ટ-ત-પ આ પાંચ વર્ગના ૨૫ શ્લોકો સિવાયના
બાકીના ય વિગેરે શ્લોકોથી નેમનાથ પ્રભુની સ્તવના કરવામાં આવી છે.

૭. ॥ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિનસ્તોત્રમ્-A ॥

(હરિગીત છન્દઃ)

સકલમઙ્ગલકારિ-હારિ-દિવ્ય-મહિમા નાયકઃ,
કલિકાલકલ્પતરુપમો યઃ સર્વવાચ્છિતદાયકઃ ।
યઃ સાધકાનાં સ્વલ્પકાલેનૈવ સિદ્ધિવિધાયકઃ,
શઙ્ખેશપાર્શ્વજિનેન્દ્રચરણે ભાવતો મમ વન્દના ॥૧॥

દૂરીકરોતિ સર્વદૂરિતોપદ્રવાન્ યો દર્શનાત્,
વિદ્રવન્તે વેદના યત્સ્નાત્રજલસંસ્પર્શનાત્ ।
ક્લેશા અશેષાઃ નામશેષાઃ યસ્યચરણસ્પર્શનાત્
શઙ્ખેશપાર્શ્વજિનેન્દ્રચરણે ભાવતો મમ વન્દના ॥૨॥

યન્નામજપતો વિઘ્નવૃન્દં દૂરતઃ પ્રપલાયતે,
યદ્દિદ્યુરુપં ભક્તજનતાનેત્રયોરમૃતાયતે ।
યત્સ્મરણમેવાઽશેષવાચ્છાપૂર્તયે સઙ્ગાયતે,
શઙ્ખેશપાર્શ્વજિનેન્દ્રચરણે ભાવતો મમ વન્દના ॥૩॥

યો નિર્મિતો ભગવાનાષાઢિ-શ્રેષ્ઠિના શુભવાસને,
ઉત્સર્પિણીસમયે પુરા દામોદરાર્હચ્છાસને ।
જ્ઞાત્વા રતો નિજમુક્તિહેતું યસ્ય નિત્યોપાસને,
શઙ્ખેશપાર્શ્વજિનેન્દ્રચરણે ભાવતો મમ વન્દના ॥૪॥

વૈમાનિકે કિલ દેવલોકે દીર્ઘકાલં યઃ સ્થિતઃ,
ચાન્દ્રે વિમાને ભાનવે ચાસઙ્ખ્યકાલં ચર્ચિતઃ ।
વૈતાદ્યશૈલે નમિ-વિનમિવિદ્યાધરાખ્યામર્ચિતઃ,
શઙ્ખેશપાર્શ્વજિનેન્દ્રચરણે ભાવતો મમ વન્દના ॥૫॥

धरणेन्द्रपद्मावतीकोटाकोटिपाटीपूजितः,
पाताललोकेऽसङ्ख्यकालं यावदेषोऽवस्थितः ।
अन्यैश्च सङ्ख्यातिगसुरेश्वरदानवेशैः सेवितः,
शङ्खेशपार्श्वजिनेन्द्रचरणे भावतो मम वन्दना ॥६॥

वैरिप्रयोजितविद्यया जाते जरार्ते निजबले,
पातालतस्तपसाऽऽनिनाय श्रीधवो यं भूतले ।
नष्टा जरा सा यस्य सिक्ते स्नात्रनीरे निर्मले,
शङ्खेशपार्श्वजिनेन्द्रचरणे भावतो मम वन्दना ॥७॥

श्रीपार्श्वकृपया प्राप्य विजयं यत्र शंखः पूरितः,
गगनचुम्बिदेवनिलयस्तत्र हरिणा कारितः ।
स्वस्थानतोऽपि च यं सदा नमति स्म भक्तिप्रेरितः,
शङ्खेशपार्श्वजिनेन्द्रचरणे भावतो मम वन्दना ॥८॥

ॐ ह्रीं तथा श्रीं अहंमित्यक्षरयुतः शंखेश्वर-
प्राक्पार्श्वनाथाय च नमोऽसौ षोडशो मन्त्राक्षरः ।
गुरुणा प्रदत्तो यस्य सिध्यति दिव्यमहिमाभास्वरः,
शङ्खेशपार्श्वजिनेन्द्रचरणे भावतो मम वन्दना ॥९॥

पौषदशमीपर्वकाले त्रिदिनसेवासङ्गतः,
प्रतिकृष्णदशमीदिवसेऽदृश्यभावेनाऽऽगतः ।
चरणसेवां यस्य कुरुते धरणागेशः स्वतः,
शङ्खेशपार्श्वजिनेन्द्रचरणे भावतो मम वन्दना ॥१०॥

त्वं मे पिता माता च बन्धुस्त्वं स्थितिश्च गतिर्मतिः,
त्वं देवता च गुरुश्च भर्ता त्वं हि मे प्रीती रतिः ।
त्वं प्राणरूपः प्रियतमो मे नाथ ! दैन्ये वैभवे,
मम सर्वसिद्धिधुरन्धरः स्वामी त्वमेव भवे भवे ॥११॥

॥ श्री शंखेश्वर पार्श्वनाथ जिनस्तोत्रम्-B ॥

(हरिगीत छन्दः)

शङ्खेश्वराः परमेश्वराः नागेश्वरार्चनभास्वराः,
श्रीपार्श्वदेवाः पादसेवानित्यहेवाकीश्वराः ।
तव दर्शने संस्पर्शने ये हर्षनेत्रोदकधराः,
संसारपारावार सबलोत्तार मीतास्ते नराः ॥१॥

अक्षीणपुण्योऽयं क्षणस्तव वीक्षणक्षणरक्षणः,
देवदुर्लभदिव्यदिवसो वदनदर्शनलक्षणः ।
तव चरणरेणुचारुविचरणचारिमाश्रितकुन्तलः,
भूयां भवेऽभिनवे कदा शुभभाव-भावितभूतलः ॥२॥

तव गुणगणानां गीतगानं गायतां गुणरागिणां,
तव रुपरसरसनारसिकताधारिणां च विरागिणाम् ।
तव दिव्यवचसां वारिधौ वाणिप्रवाहविहारिणां,
शुभभव्य-भावभवा भवन्ति भवा भवेषु भवारिणाम् ॥३॥

तव दिव्यमुद्रा दुःख-दुर्मति-दुरित-दर-विद्राविणी,
तव दिव्यनेत्रेऽपार-करुणा-सुधाधारा-स्नाविणी ।
तव दिव्यकाया क्षीरसिन्धुतरङ्गशोभा धारिणी,
मम हृदयकमले वसतु सततं वरसमाधिकारिणी ॥४॥

स्मृत्वा भवन्तं विकसितेन हृदा मुदा नलिनायितं,
श्रुत्वा भवन्तं तप्तचेतोवृत्तिना तुहिनायितम् ।
दृष्ट्वा भवन्तं नाथ ! नयनैर्हर्षितैश्च घनायितं,
स्मृष्ट्वा भवन्तं देव ! तनुना पुलकितेन वनायितम् ॥५॥

मणि-मुकुटमण्डितमस्तकं केयूरकलगलकन्दलं,
चलकर्णयुगलालम्बिकाञ्चनरत्ननिर्मितकुण्डलम् ।
शशिबिम्बनिर्मलदिव्यमुक्तादामदीप्रोरःस्थलं,
त्वामीश ! वीक्ष्य विभूषितं मम नृत्यते चेतश्चलम् ॥६॥

सुकुमालपदतलकोकनदमम्भोजसमविलसत्करं,
वरवदनसुन्दरपुण्डरीकं नेत्रनीलेन्दीवरम् ।
शुभ्रब्रह्महारिहेमसरसीरुहशोभापीवरं,
तव चङ्क्रमङ्गं भाति लक्ष्मीधाम पद्मसरोवरम् ॥७॥

सन्ध्याक्षणे प्रकटीकृतायां दीपमालायां भवा-
नाविष्करोति विश्वविस्मयकारिरुपच्छां नवाम् ।
परिवर्तमानां प्रतिपलं तां शमितचित्तोपप्लवां,
संप्रेक्षमाणाः प्राप्नुवन्ति सम्मुदं प्रशमोद्भवाम् ॥८॥

हे नाथ ! तव चरणाम्बुजन्मनि मानसं मम लीयताम्,
नेत्राम्बुजौ मम रुपशोभां तव सदा पेपीयताम् ।
हस्ताम्बुजौ तव मस्तके मम वासमीश ! विधीयताम्,
हृदयाम्बुजान्मम कलुषकलिलं तव कृपातो हीयताम् ॥९॥

इत्थं स्तुत ! श्रीपार्श्वजिनवर ! शङ्खपुरवर-मण्डन !,
निज नामजपतः शमितनिखिलोपद्रवालिभण्डन !
वरकल्पतरुसम ! परमहिमाबलदुरितदलखण्डन !,
हे ! सर्वदेवधुरन्धर ! त्वं देहि बोधिदण्डन ! ॥१०॥

८. ॥ वीरजिनस्तवनम् ॥

राग - आशावरी

जय जय वर्द्धमान जिननाथ !
जलदनदन ! संसूदितमदन ! क्षेमसदन ! मदमाथ ।
इन्दुवदन ! हेऽरिष्टनिकन्दन ! नन्दप्रद दमिनाथ ॥१॥ जय०

श्री सिद्धार्थनरेश्वरनन्दन ! चन्दनशीतलवाणे !
नन्दनवनसुमनोव्रजपूजित - पदतल ! कजपाणे ! ॥२॥ जय०

मुक्तिवधूगलमञ्जुलमालं, मोहमहीपमहाकालम् ।
अर्द्धशशकधरसुन्दरभालं वन्दे त्वां जिनशालं ॥३॥ जय०

प्रशम-सुधारस-तर्पितसज्जन - मानस जय जिनचन्द्र !
मोहमहापन्नगविनतासुत ! जय जय भुवि गततन्द्र ! ॥४॥ जय०

मण्डितमुकुटकुण्डलकेयूरक-कटक-तिलक-वरहार !
काञ्च्यादिकवरभूषणमण्डल-भूषिततनुमनोहार ! ॥५॥ जय०

अनुपमरूपाधरितरतीश ! स्थिरतासुरसानो !
भविककमलवनखण्डविकाशन-दीव्यद्युतिभानो ! ॥६॥ जय०

कण्ठीरवलाञ्छनलाञ्छितपुर ! संसृतिसिन्धुसुतीर !
मङ्गलकुवलयमालाचन्द्रि ! स्वर्णसुवर्णशरीर ! ॥७॥ जय०

रोषमहानलशमनकमलधर ! मुक्तिशिरोवररत्नम् ।
वीरजिनेश्वर ! देहि मह्यं सद्बोधिवररत्नम् ॥८॥

१. ॥ ऋतुगीतानि ॥

(१) वसन्त :

विहरति मलयपवनलहरी
कुसुमितकुञ्जनिकुञ्जनिवासी, कुसुमधनुःप्रहरी...

कोकिलकुलकलकूजितकलिते
मञ्जुलगुञ्जारवसंवलिते
मञ्जरिपिञ्जरिताम्रसुललिते, विरचितचारुचरी...

मधुनिःष्यन्दरचितमधुपकैः
उन्मदसुरभिहताखिलतकैः
विकसितसुमसौरभसम्पकैः, सुरभितशैलदरी...

नीलनवलतरुदलधृतवसना
भ्रमराकुलसुमराजीरसना
धवलकुन्दकुसुमस्फुटदशना, किं वसन्तशबरी ?...

कः स्वामी को वा न्विहः भृत्यः ?
मधुरसपानविस्मृतनिजकृत्यः
विलसति नगरजनः कृतनृत्यः, उन्मदचित्तकरी...

विहरति मलयपवनलहरी...

(२) ग्रीष्मः

ग्रीष्मे भीष्मतपप्रसरः
सिकतानिचयो ज्वलदङ्गारः
शैलसमूहो गतशृङ्गारः
शोषितसलिलो जलभृङ्गारः, प्रखरोऽतुहिनकरः...

अनिलोऽनलमिव वपुषि विभाति
स्विन्नतनुर्जलधरतां याति
शुचिता तनु-वसनानि जहाति, लोको मलिनतरः...

ऊर्ध्वमधो वायोः परिवर्तः
धूलिसमूहस्तेन ननर्त
सम इव जातः शैलो गर्तः, अन्धो दिक्विसरः...

उष्णो दिवसस्तथैव दोषा,
तमः पुरुषस्तप्ता घोषा
कूपाः पुष्करिणी गतशोषा, नद्यां धूलिभरः...

जलयन्त्रस्य जले विचरन्ते
तालवृन्तकैः घर्म हरन्ते
कुञ्ज-वनीषु भृशं विहरन्ते, स्थिरो न जननिकरः...

शीतलपेयास्वादसमर्पी
सुरभितजलशीकरसन्तर्पी
मधुरसालास्वादविसर्पी, ग्रीष्मः सौख्यकरः...

ग्रीष्मे भीष्मतपप्रसरः...

(३) वर्षा

प्रावृषि वर्षति वारिधरः

श्यामघटा घनघोरा गर्जति
दशदिशि विद्युद्वलयः स्फूर्जति, रविरपि निहतकरः...

नृत्यति बर्हिगणस्तनुलोलं
पिबति चातको जलकल्लोलं, पूर्णजलं च सरः...

टप्-टप् पतति जललवनिकरः
सम्-सम् झिल्लीरवोऽतिमुखरः, सान्द्रस्तिमिरभरः...

नभसि समुड्डयतेऽत्र बलाका
आश्रयमीक्षन्तेऽथ वराकाः, वायुः शीततरः...

प्रियपथमीक्षन्ते विरहिण्यः
विगलदश्रुसलिलाक्षिगृहिण्यः, दारुणदुःखकरः...

कृषीवलाः समुपाता तुष्टिं
लब्ध्वा सजलघनाघनवृष्टिं, दुर्भिक्षेतिहरः...

कुरुते काञ्चनवृष्टिं जलदः
जगति जन्तुगणजीवनफलदः, तर्पितसकलधरः...

प्रावृषि वर्षति वारिधरः

(४) शरत्

विलसति शरदिह घनमलरहिता
धवलजलधिफेनोज्ज्वलनिर्जल-मेघाडम्बरभरिता...

जलवाहिन्यो निर्मलसलिलाः
मार्गाः शोषितकर्दमकलिलाः, प्रखरदिवसकरसहिता...

गोपीमण्डलरासकरावा
तृप्तविहङ्गममधुरारावा, कर्षकगोकुलसुहिता...

निष्पादितबहुविधशुभशस्या
विकसितकमलवनेन प्रशस्या, यया धरित्री विहिता...

निर्झरदसमसुधारसगात्र्या
शशधरमण्डितराकारात्र्या, तस्मिन् रसधारा निहिता...

निर्मलनीलाकाशविलसिना
पूर्णकलोदितशारदशशिना, भुवि रसधारा निहिता...

विलसति शरदिह घनमलरहिता...

(५) शीतः

दहति शीतलजलधारा
हेमन्ते सुखदा सूर्यातप-वातरहितकारा...

थर...थर...थर... थरकम्पितकाया
दुःखदायिशीतलतरुछाया
शीतर्तौ कीदृशीयं माया
गाढालिङ्गन-वह्निसेवन-तप्तिः सुखकारा...

दग्धतृणाङ्कुरपल्लवजातः
भवति कदाचिद् हिमकणपातः
दीनानाथमनुजगणघातः
सम्भवन्ति शीतार्तावेवं निर्बलसंहाराः...

शीतार्तास्त्यक्ताखिलयात्राः
श्यामलकम्बलसंवृतगात्राः

दुर्बलिनो लीयन्ते रात्रा-
वतिशयालवो लयने शयने निद्रासुखसारा:...

तैलसुतर्पितसुन्दरदेहा:
पौष्टिकपाकैर्वासितगेहा:
प्रणयिजनेषु प्रबलस्नेहा:
विदग्धनागराः शीतत्तौ किल प्रगाढप्रणयाचारा:....

उष्णं भोज्यम् उष्णं स्नानं
दुग्धं प्रवरं सर्पिः स्त्यानं
बहुपर्वाढ्यं बहुसम्मानं
पुण्यवतामिह सुखसमृद्धिः शीतत्तौ सारा...

दहति शीतलजलधारा...

(६) शिशिरः

शिशिरः सरति शीततरः

शीतलहर्यः प्रसरन्त्यभितः
हिमकणनिचिताः अवनी-सरितः
श्यामीभूता वन्यो हरितः, स्त्यानीभूतसरः...

प्रवहति वेगिलशीतसमीरः
भ्रमितमनुजवद् निभृतमधीरः
कम्पितनिर्बलजन्तुशरीरः, स्वच्छन्देन चर...

पतति पतत्रिणमिव तरुपर्णः
कलुषितकोमलकायावर्णः
मर्मरवपूरितजनकर्णः, प्रबलस्नेहहरः...

विरलीभूतसघनतरुकुञ्जः
मूकीभूतमधुकरमधुगुञ्जः
वायुप्रेरितकचवरपुञ्जः, बहुमालिन्यकरः...

मञ्जरीपिञ्जरिताम्रवनीकः
कोकिलकलकूजनकमनीकः
कलरवमुखरचलज्जलनीकः, मोहितजननिकरः...

शालिवने कर्षकजनगीतं
गोधूमस्य क्षेत्रं पीतं
खलभूमौ धान्यं चाऽऽनीतं, कृषिकस्तोषधरः...

शिशिरः सरति शीततरः...

१०. ॥ प्रीतिपञ्चविंशतिका ॥

जयश्रीणां हेतुं दुरितरिपुवन्दे प्रसरति ।
सुरेन्द्राणां वृन्दैर्महितचरणं दिव्यकुसुमैः ॥
वचो येषां तिर्यङ्मनुजसुरभाषापरिणतं ।
नमामि त्वां स्वामिन् ! सकलजनसन्देहहरणं ॥१॥

अहो स्वामिन् ! दिव्यं कनककमलं त्वं त्रिजगती ।
सरोमध्ये यस्मिन् श्रुतमधुपरागो विलसति ॥
परा आर्हन्त्यश्रीः वसति नितरां यत्र शुभदा ।
जगत्कल्याणं या सृजति सततं नित्यमुदिता ॥२॥

सदा सेव्यं शक्रैः कमलकमनं ते पदयुगं ।
स्फुरत्तेजो दीपं नखततिमयूखैरिव रवेः ॥
मया दृष्टं दृश्यां विकसिततमाभ्यां जिन ! यदा ।
रमायां रामायां विरतमभवन्मेऽमम ! मनः ॥३॥

सुधासारेऽगारे नयनयुगविश्रांतिकृतये ।
शमासारे तारे तरलतरतेजोवलयितैः ॥
मुदाकारे सारे सकलजगतीदृश्यनिवहे ।
मनो लीनं पीनं मम मुखसरोजे तव विभो ! ॥४॥

अहो ते सद्बक्त्रं परमकरुणासारसरसं ।
त्रिलोकीनां प्रेम्णां परमनिलयं घर्मविलयम् ॥
शरच्चन्द्रज्योत्सनोज्ज्वलममलचेतोभिरनिशं ।
हृदि ध्येयं पेयं निमिषरहितैर्नेत्रपुटकैः ॥५॥

जगत्प्रेक्ष्य प्रेक्ष्यं वदनकमलं प्रेमविमलं ।
कदाऽहं प्रेक्षिष्ये प्रकटपरमोल्लासजनकम् ॥
स्फुरद्भामं धामं प्रशमरसपीयूषसरितां ।
अमन्दैरानन्दैर्नयनगलदश्रुस्तव मुदा ॥६॥

सदोद्दामं कामप्रकटरिपुनिर्धातनकृते ।
लसत्पात्रं गात्रं गुणगणमणीनां तव शुभम् ॥
स्फुरल्लावण्याम्भोजलधिसदृशं लीनसुदृशं ।
दृशोर्मार्गे भाग्यैः सुलभमथ लभ्यं कथमहो ॥७॥

समीहे न त्यागं प्रिय ! तव वियोगं ददति यः ।
न मान्यो वैराग्यः तव परमरागं विघटयन् ।
न साऽभीष्टा दीक्षा तव विरमणं या प्रकुरुते ।
न याचे तं मोक्षं तव चरणसेवाविरहितम् ॥८॥

तवैश्वर्यं वर्धं जगति लभते कोऽपि न परः ।
स्फुरद्भोगो योगी सकलजगतीविस्मयकरः ॥
लसन्माहात्म्यं तत्परमसुलभं ते पदयुगे ।
समासीनानां वै मनुजदनुजेन्द्रार्चनजुषि ॥९॥

अहो भाग्यं मेऽद्य प्रकटविभवोल्लासललितं ।
क्षणः सोऽयं पुण्यप्रचुरजनितो मेऽद्य सफलः ॥
यदा ते सञ्जातं परमसुभगं दर्शनमहो ।
मनो मे सन्तुमं परममुदितानन्दसदनम् ॥१०॥

अहो रम्यं रम्यं प्रशमझरणं नेत्रयुगलं ।
सदा सौम्यं सौम्यं वदनकमलं दिव्यममलम् ॥
स्फुरच्छायां कायां शमरससुधासाररचितां ।
प्रकुर्वन्ति प्रातस्तव सुकृतिनः चक्षुरतिथिम् ॥११॥

भवाख्ये कान्तारे भ्रमणमतिकुर्वन् भविजनो ।
भयत्रस्तो भूत्वा भजति भवतः पादपदवीम् ॥
तदा तं प्रस्फूर्ज्जद् भयभवनमुत्तीर्य सपदि ।
प्रभो ! भूतिस्थानं श्रयति बहु सौभाग्यसुभगः ॥१२॥

समुत्तीर्णः सोऽयं भवजलधिरत्यन्तगहनः ।
दुरन्तो दुःखान्तो दुरितसलिलैर्लोलतरलः ॥

यदा प्राप्तं स्वामिन् ! तव चरणमर्च्यं सुरनरैः ।

सुमैर्मन्दाराद्यैः सुरभिसरसैः घ्राणसुभगैः ॥१३॥

मया नौः संप्राप्ता भवजलधिमध्ये प्रपतता ।

तवाऽऽज्ञा संप्रीढा सकलभविष्योद्धारसुदृढा ॥

हहा सा चेत् न स्यात् सुकृतविकलाः भ्रष्टशरणाः ।

कथं मादृक्षाः स्युः सरभसमितः पारगमनाः ॥१४॥

कदा गायं गायं तव गुणगणान् स्यां प्रभुदितः ।

तथा पायं पायं श्रुतमधुरसं नर्तनपरः ॥

कदा दर्शं दर्शं हृदयमुकुरे ते प्रतिकृतिं ।

चिदानन्दे मग्नो भवपथि भविष्यामि भगवन् ! ॥१५॥

भवे भ्रामं भ्रामं तव वचनतो दूरचलितः ।

सदा श्रान्तः क्लान्तः व्यथिततनुको भीतचकितः ॥

कदाचित् सम्प्राप्तो न शमरसलेशोऽपि मयका ।

वचः पीयूषं ते कथमपि विभो ! प्राप्तमधुना ॥१६॥

झरन्तं ते वक्त्रात् प्रशमरसपीयूषझरणं ।

पुटाभ्यां नेत्राभ्यामनिमिषमथो स्यान्न रसितं ॥

महाभीष्मे ग्रीष्मे भववनसमुत्थेऽतिथकितः ।

कथं स्वस्थोऽहं स्याम् बहुविषयतृष्णातरलितः ॥१७॥

नयप्रामाण्यैस्ते वचननिचयोऽनन्यसदृशः ।

शुभोदकै-स्तकै-स्त्रिदशगुरुभिस्तीव्रमतिभिः ॥

अनुल्लङ्घ्यैः सर्पन्सकलसमये सर्वजगतः ।

प्रकुर्वन्भव्यानां भ्रमनिरसनं कौ विलसति ॥१८॥

प्रभो ! ते वाग्धारा विशदशरदः शुभ्रजनि ।

स्फुरज्योत्स्नाधारा धवलितककुद्वन्द्वलया ॥

यया स्पृष्टः सर्वो जगति निचितो द्रव्यनिचयः ।

स्फुटं विज्ञातः स्याद् विशदमतिभिस्तत्त्वरतिभिः ॥१९॥

भवान् ज्ञातस्त्राता भविकजनतायाः भवपथि ।

कथं नाऽहं त्रातो भवभवभयात् त्रस्तदरितः ॥

भवेयुः शास्तारो जगति खलु लज्जाव्यसनिन-

स्त्वमप्येवम्भूतो भवसि भगवन् ! किं मम कृते ॥२०॥

नरीणां नाऽरीणां विकटविपदा तं विलगति ।

न दारिद्र्यं दैन्यं तमिह निजपाशे प्रसजति ॥

न चिन्ता चातुर्यं हरति मतिवैशद्यविशदं ।

सदा ये सेवन्ते तव चरणयुग्मं सुरतरुम् ॥२१॥

गलद्वोधं क्रोधं बलविकटयोधं विजयते ।

हतज्ञानं मानं प्रबलमपि हानं गमयति ॥

गलच्छायां मायां नयति बहुकौटिल्यकलितां ।

न लोभस्य क्षोभं वहति हृदये त्वां स्मरति यः ॥२२॥

अशोभि त्वं स्वामिन् ! सितसरसिजं विश्वसरसि ।

यशः सौरभ्यं ते प्रसरति समग्रेऽत्र जगति ॥

अलं विस्फूर्जन्ते भ्रमरभ्रमरीवृन्दसदृशः ।

यदग्रे देवौघा अमरवनिता भक्तिभरिताः ॥२३॥

तव प्रीतेर्वल्ली मम हृदयकुञ्जे प्रकटिता ।

प्रसिक्ता प्रोत्सर्पन्नयनगलदश्रूभिरनिशम् ॥

स्फुरत्सौरभ्यश्रीः सुरभिपरमानन्दकुसुमा ।

तदन्तस्त्वन्माद्यन्मिलनमधुपानं विजयते ॥२४॥

स्तुतो नतपुरन्दरः सकलसदगुणैः सुन्दरः ।

शमोत्पलसुधाकरः विमलसम्पदामाकरः ॥

यशोधवलिताम्बरः रविसमप्रभाडम्बरः ।

शिवं जिनधुरन्धरः सृजतु नस्तपोदुर्धरः ॥२५॥

११. ॥ उपालम्भ-पञ्चविंशतिका ॥

विनम्रनाकीन्द्रकीरीट मुक्ता, - फलेषु संलीनमनेकरूपम् ।
समग्रलोकत्रयतारणाय, समर्थमानौमि युगादिदेवम्

॥१॥

संसारकान्तारसुरद्रुकल्प !, संकल्पसंपूरणकामधेनो ! ।
चिन्तामणेऽचिन्तितदानकृत्य !, जय प्रभो ! त्वं जगदीशरूप !

॥२॥

बालोऽहमज्ञो जगदीश्वराय, तुभ्यं कथञ्चित्कटुवाग्भवेन ।
स्तवेन किञ्चित्कथयामि नाथ !, क्षमस्व दुःखार्तिभवं प्रलापम्

॥३॥

निरर्गलं लालपतस्तवाऽग्रे, नाऽऽयाति लज्जा मम लेशतोऽपि ।
निरङ्कुशं चेष्टितमर्भकस्य, स्वमातुरग्रे नहि शोभते किम् ?

॥४॥

लुब्धोऽस्मि मुग्धोऽस्मि मदोद्धतोऽस्मि, वक्रोऽस्मि संसारसुखातुरोऽस्मि ।
निर्बन्धलक्ष्मीललनोत्सुकोऽस्मि, तथापि मां तारय नाथरूप !

॥५॥

शुद्धान् प्रबुद्धान् भुवि तारयन्ति, सर्वेऽपि किं तत्र महत्तमत्वम् ? ।
अस्मान्बुद्धान् यदि तारयेस्तवं, तदैव ते तारक ! नाथता स्यात्

॥६॥

नाथोऽसि चेत्त्वं जगतोऽखिलस्य, अनाथरूपा इव किं भवेम ? ।
दुःखौघतो दुर्गतितोऽन्तरङ्ग-दुर्वैरिवृन्दात् नहि पासि किं नः ?

॥७॥

दुष्टस्य दण्डः सुजनस्य रक्षा, नाथस्य धर्मः खलु मुख्य एषः ।
दुर्लक्ष्यमत्रैव करोषि चेत्ते, नाथत्वधर्मो न सुरक्षितः स्यात्

॥८॥

नाथः सदा पश्यति सर्वलोकान्, कृपार्द्रचित्तः समसौम्यदृष्ट्या ।
सेवारतानेव शिवं ददानः, कथं भवेत्त्वं समदृष्टिरीश !

॥९॥

अतः कृपालो ! कृपया निरीक्ष्य, अस्मादृशानज्ञतरानपीह ।
सेवाप्रहीणानपि तारयेश्चेत्, स्यान्नाथता ते भुवि शंसनीया

॥१०॥

देव ! त्वदीयां हि-सरोरुहाभ्यां, हताघरुभ्यां हृदि संधृताभ्याम् ।
तीर्णो भवाब्धिर्यदि भव्यजीवैः, किं तत्र चित्रं बहुशक्यमेतत्

॥११॥

ये पामराः पातकघोरपुञ्जाः, त्वत्सम्मुखं द्रष्टुमनीहमानाः ।
तेऽपीश ! तीर्णा अतिथित्वमाप्ता, त्वल्लोचनानां खलु चित्रमेतत्

॥१२॥

अहोद्भुतं ते भवतारकत्वं, यदेकवारं भवतोऽनुकूलम् ।
भवेन्मनश्चेद् भविनस्ततोऽपि, त्वं तारयस्येनमशङ्कितं यत्

॥१३॥

अद्याऽपि घोरे भववारिराशौ, यद् बभ्रमाम्यत्र किलैकहेतुः ।
त्वदानुकूल्यं न धृतं कदाचि-न्मया भवोत्तारणदिव्यशक्ति

॥१४॥

कदा त्वदाज्ञापरतन्त्रचितः, समग्रसत्त्वेष्वनुकूलवृत्तिः ।
सचेतनाचेतनमोहहीनः, सम्यक्क्रियां देव ! समाचरिष्ये

॥१५॥

कदा त्वदाज्ञारतयो विरक्ताः, यतीश्वराः सर्वसुखानपेक्षाः ।
निरीहचित्ताः श्रुतमात्रविताः, कृपां करिष्यन्ति मयि प्रसन्नाः

॥१६॥

कदा त्वदास्योद्भवदिव्यवाणी-सुधाप्रवाहो मम कर्णरन्ध्रे ।
पतन्ममाऽनादितृषातुरत्वं, हरिष्यतीशान ! तुषारशीतः

॥१७॥

कदा त्वदीयोज्ज्वलनेत्रदिप्तिः भविष्यते नेत्रसुधाज्जनं मे ।
येन प्रयासेन विनैव कामान्धता क्षयं यास्यति मामकीना

॥१८॥

कदा त्वदासन्नतरप्रदेशे, ध्यानस्थितः सर्वविकल्पशून्यः ।
त्वदेकशुद्धोज्ज्वलरूपलीनः विलीनसङ्गोऽहमहो भविष्ये

॥१९॥

रूपं क्व तेऽपूर्वमनन्ततेजोऽन्वितं मनोहारि जगत्त्रयस्य ।
यत्सम्मुखं सर्वसुरासुराणां, रूपस्य सारोऽप्यपरूपताभाक्

॥२०॥

दृष्ट्वा त्वदीयं चरणाम्बुजातं, पृथ्वीतले फुल्लितमद्भुतश्रि ।
पद्मानि सर्वाणि जले गतानि, निमज्जितुं किं नितरां सलज्जम्

॥२१॥

नेत्रं त्वदीयं द्युतिपुञ्जपात्रं, करोति कार्यद्वयमेककालम् ।
प्रचण्डमार्तण्डमिवोग्रजाड्यं, जहाति शैत्यं कुरुते शशीव

॥२२॥

वक्त्रं त्वदीयं भुवनातिशायि-शोभं समस्तामरनेत्रहारि ।
लावण्यगङ्गालहरीपरीतं, सातां प्रदातीश्वर ! दृष्टमेव

॥२३॥

त्वमेव देवो जगतीत्रयस्य, त्वं ध्येयरूपोऽखिलयोगिनां च ।
शरण्यरूपश्च भवे त्वमेव, देहि स्वरूपं तव देवदेव !

॥२४॥

भक्तिप्रेमभृता हृदा नुत ! जिनश्रीराम ! चन्द्रप्रभा-
पुञ्जप्रोज्ज्वलपुण्यपात्र ! भगवन् सर्वोऽभद्रङ्कर ! ॥
विश्वख्यातमहायशस्विबुधैः संसेवितांहिद्वय ! ।
भव्योद्धारधुरन्धरोद्धार भवाद् मां भव्यभावोद्धारम्

॥२५॥

प.पू.पं. श्री कनकविजय गणेश्वर लण्णवेल श्री सुवर्णाक्षरी कल्पसूत्राणी प्रशस्ति

१२. ॥ सुवर्णाक्षरमय कल्पसूत्रप्रशस्तिः ॥

श्रीवीर-देवस्य परंपरायां,
श्रीदानसूरिगुरुराडभूद्यः ।
सर्वज्ञ-सर्वागम-तत्त्ववित्त्व -
विराजितस्यास्य पदाग्रपट्टे ॥१॥

मुनिजन-हृदयालीवलि-संफुल्लनाद्य-
निबिडजलदराजी राजते सूरिराजः ।
धृतसकलविपत्तिः श्रीतपागच्छराज्ये,
रतिपतिहतवार्त्तः प्रेमनामाङ्गिधामा ॥२॥

धरवरसमधीरो वाग्मिवर्यस्तदीय-
रजत-विमल-पट्ट-क्षीर-रत्नाकरेन्दुः ।
विनत-शत-सुशिष्यो भव्यभव्यालिसेव्यो,
जयति बिबुधवर्यो रामचन्द्राख्यसूरिः ॥३॥

यतिततिनतपादो राजते राजतेजाः
विशदवचनधारा-रञ्जितानेकलोकः ।
रतिकृतिपटुरूपो दर्पसर्पाहिवैरी,
चिकुरकरणजेता शिष्यरत्नस्तदीयः ॥४॥

ताराकाराधरितमदनो नम्रताकमूर्तिः,
प्रज्ञांशः श्रीकनकविजयशिष्यरत्नश्च तस्य ।
शस्ताङ्गः श्री-विजयमहिमा-नामकोऽकामकोपो-
ऽस्ति क्षान्तिश्रीसिकमनसस्तस्य शष्योपदेशात् ॥५॥

त्रिदिवरुचिरकच्छे गोधराग्रामवासि-
कृतसुकृतशतश्रीवेलजीसाधुश्रेष्ठि- ।
तनयसुनयश्राद्धश्रीशिवेभ्यस्य पत्न्या,
कुशलकुशलशीलश्रीझवेराख्य-श्राद्ध्या ॥६॥

अन्येन च -

सौराष्ट्रदेशावनिमण्डनोपमे,
पुरे वरे सावरकुंडलाभिधे ।
निवासिना श्रीवनमालिजन्मभू -
श्राद्धालिमौलीमणिलालकेन ॥७॥

तथा च -

मरुदेशशिरोरत्न -
सादडीग्रामवासिना ।
कर्पूरचन्द्रश्राद्धेन,
अनराजसुतेन वै ॥८॥

इत्यादिश्राद्धैर्हि लिखापयित्वा,
श्रीकल्पसूत्रस्य प्रतिः प्रदत्ता ।
सौवर्णवर्णा बहुचित्रचित्रा,
पाठार्थमेषा महिमा मुनिभ्यः ॥९॥

ग्रहगजगति युग्मैस्सम्मिलितेऽब्देऽन्त्यसार्वात्,
निधि-विधु-गगन-ग्लौ सम्मिते विक्रमार्कात् ।
स्मरसखशुभमासे वीरजन्माहनीयं,
जयतु सुलिखिता सो-मार्कमापद्यमाना ॥१०॥

संवत् २०१९ वर्षे चैत्रशुक्ल-त्रयोदश्यां प्रजासत्ताक-राज्ये शा.शिवजी-भार्यया
झवेरश्राविकया श्रीवनमालीसुतमणिलालेन अनराजसुतकर्पूरचन्द्रेण चेदं श्रीकल्पसूत्रस्य सौवर्णवर्णं
पुस्तकं स्वश्रेयसे लेखितं ।

विहारितं च प्रज्ञांशश्रीकनकविजय-गणिवर्यदिशेन श्रीमहिमाविजयमुनीनां
लिखितमिदं पुनमचन्द्रात्मजचीमनलालभोजकेन ॥

संवत्-२०१९

१३. ॥ रसबन्धटीकामङ्गलकाव्यानि ॥

स्वस्तीन्दिराप्रणयिनी नवमेघरम्य-
स्निग्धोल्लसन्नयननीलकटाक्षवर्षाम् ।
यस्याङ्गके कुटिलकुन्तलकैतवेन,
नित्यं तनोत्यवतु नाभिसुतो जगत् सः ॥१॥

स्वस्तीन्दिराव्रततिसन्ततिवारिपायी,
भव्याङ्गिचातककदम्बमनोविनोदी ।
आषाढमेघसदृशो भगवान् शिवाजः,
श्यामच्छविर्भवतु वो भवदावशान्त्यै ॥३॥

स्वस्तीन्दिराकमलिनीकुलमोददायी,
भव्याङ्गिलोकबहुकोकविलीनशोकः ।
नष्टाखिलान्धतमसो जगदेकचक्षु-
र्वीरो रविर्वितनुतां रसबन्धशोषम् ॥५॥

स्वस्तीन्दिरावरसरोजसरोविलासी,
देयात्सदाऽसमसुवर्णसरोजयायी ।
प्रष्टां विवेकविधिशक्तिमधीशशान्तिः,
निष्यन्दिपद्मधुपीतमरालरम्यः ॥२॥

स्वस्तीन्दिराविकचवन्यलतावितानैः,
संवेष्टिताङ्ग इव नीलतमालकान्तिः ।
तापं विनाशयतु दूरत ईक्षितोऽपि,
वामासुतोऽभिनवचन्दनवृक्षतुल्यः ॥४॥

अर्हन्त इन्द्रमहिताः शिववासिसिद्धाः,
सूरीश्वराः जिनपशासनवृद्धिबद्धाः ।
सिद्धान्तवान्ततमसो वरवाचकाश्चा-
चारस्थिराः मुनिवरा वितरन्तु शं नः ॥६॥

श्रीवर्द्धमानजिनमूलकदिव्यधर्म-
साम्राज्यकल्पतरुपुष्पसमाय तस्मै।
सूरीन्द्रदानविजयाय नमोऽस्तु शस्त-
श्रीमत्तपाग्रिमगणे गुरुगौरवाय ॥७॥

तस्याङ्घ्रिनीरजरजोरसिको विनेयः,
प्रज्ञांशभानुविजयो विजयाय भूयात् ।
सत्तर्ककर्कशकृतान्तकृतान्तिमार्का-
कृष्टिश्रमो विहतमोहतमोविकारः ॥९॥

कारुण्यपुण्यलहरीहृतजाड्यशादां,
श्रीशारदां हृदि विधाय सहायकाश्च ।
साधून्प्रणम्य विवृणोमि रसादिबन्धं,
पूज्यप्रसादबलतोऽङ्गधुरंधरोऽपि ॥११॥

॥ इति रसबन्धमङ्गलकाव्यानि ॥

सं. २०२३, अक्षयतृतीया

पूज्यपाद आचार्यदेव श्री प्रेमसूरीश्वरु महाराजे कर्भग्रंथ संबंधि
विपुल साहित्य स्रजन क्वात्तुं. तेनो १ विलाग अटले रसबंध प्रकश.।
तेनी टीकाना शङ्कातना भंगल श्लोको तेमज पूछाईतिना प्रशस्ति श्लोकोनी रथना.

तत्पादपद्मधुपो मधुगीर्निपीत-
सिद्धान्तवार्द्धिरवरुद्धरतीशरङ्गः ।
श्रीप्रेमसूरिगुरुराडधुनाऽग्रगण्यः,
सङ्घेऽनघे विजयतेऽतुलशीलशाली ॥८॥

सिद्धान्तकर्मसमये कुशलौ प्रशिष्य-
शिष्यौ हि तस्य जयघोषमुनिप्रभुश्च ।
संसारसोदरचरो गुरुवर्यधर्मा-
नन्दो मुनिर्मम मतेर्जडतां घृतां तौ ॥१०॥

१४. ॥ श्रीरसबन्धटीका प्रशस्तिः ॥

अर्हन्नभूत्सकलकर्मरिपुप्रघाता-
द्योऽवार्थविक्रमचमत्कृत- शक्रचक्री ।
ज्ञानश्रियं स तनुतां विभुवर्द्धमानोऽ-
लं वर्त्तमानजिनशासनशालमूलः ॥११॥

प्रणयाद्वन्दे निखिलविलसल्लब्धिकां गौतमादि-
गणभृच्छ्रेणिं विमलसमचित्पुष्पपङ्क्तिप्रसन्नाम् ।
प्रसरच्छीलाद्भुतपरिमलां विश्वविश्वेष्टपूच्यै,
परितोमीलद्प्रणयिसुमनोलक्षमन्दारमालाम् ॥१३॥

श्रीमद्वीरजिनात्रिसप्ततितमं विज्ञातविश्वागमं,
वन्दे लुम्पककम्पकारि विजयानन्दाह्वसूरीश्वरम् ॥
आत्मारामजिदाह्वयेन विदितं विश्वे कवित्वाञ्जितं,
रम्यारामसमं भवासममरुभ्रान्ताङ्गिविश्रान्तये ॥१५॥

स्फूर्जद् गर्जिततर्जितोर्जितजगद्दूर्वादिदन्तिव्रजो-
ऽकुण्ठैः कर्कशतर्कतीक्ष्णनखरै-रुत्सृजितकाक्षकृत् ।
ब्रह्मार्चिर्मयचक्षुरीक्षितरजो वैरिप्रघातोऽकरो-
द्योऽर्हच्छाशनशैलशृङ्गवलये शार्दूलविक्रीडितम् ॥१६॥

तदुरुगरिमपट्ट-स्वर्णशैलेश-शृङ्गे,
सुरतरुव सौम्यः साधुराडारोह ।
कमलविजयनामा सूरिवृन्दारकेन्द्रः,
कमलविमलकांति : ब्रह्मतेजो महौजः ॥७॥

अमरवरसुरूपो बोधितानेकभूपः,
मथितकरणवैरी वादिवृन्देभसिंहः ।
भुवनवियति यस्या-द्यापि सत्कीर्तिहंसी,
विचरति विधुरेखा मालिनी शालिशोभा ॥८॥

सुधासरसमाधुरी रुचिरगीतसच्चातुरी-
चमत्कृतबुधस्य वीरविजयस्य शिष्यो महान् ।
सुवाचक-पदेशितुर्विजयदानसूरीश्वरोऽ -
भवद्रणकपुङ्गवः कमलसूरिपट्टे प्रभुः ॥९॥

विनीतमुनिनीरधौ हिमरुचि-प्रभाविस्तरः,
खरांशुकरनिष्ठुरोऽविनयि साधुवार्निङ्गिरे ।
जिनागमरहस्यवित् विपुलशस्यशिष्यैर्वृतः,
सदा जयतु तद्यशः श्रमण पृथ्वीशशंसितम् ॥१०॥

तेषां शिष्यो विनयनिलयस्तत्परप्रीतिपात्रं,
भाति श्रीमद्विजयसहितप्रेमसूरीशपादः ।
वीरेशानां रसमुनिरतमे पट्टसौवर्णकूटे-।
ऽस्माकं गच्छाधिपतिरधुना चान्तसिद्धान्तसिन्धुः ॥११॥

यस्यादेशं कुशलकमलाकेलिमूलं दधाति,
प्रीत्या शीर्षेऽम्बर-शर-करैस्सम्मितस्साधुसङ्घः ।
प्रौच्यैः कर्मप्रकृतिप्रमुखे कर्मशास्त्रे च यस्या -
ऽमन्दाक्रान्ता विलसति मतिर्नित्यमत्यन्ततीक्ष्णा ॥१२॥

शिष्येषु प्रथमो जिनप्रवचनव्याख्यातृमुकुटः,
सूरीन्द्रो वररामचन्द्रमुनिराट् सेव्यो मुनिशतैः।
जम्बूसूरिवरादिकाश्च बहवोऽन्ये साधुवृषभाः,
येषां नित्यमुपासते पदयुगं साह्लादहृदयम् ॥१३॥

दृष्ट्वा पूर्वमुनिप्रणीत-कठिनान् यः कर्मसमयान्,
शिष्यैर्दीक्षितशिक्षितैः स्वयमथो चारित्रचतुरैः ।
कर्मग्रन्थपदार्थमन्थनकृतावश्रान्तमतिभिः,
बुद्धैः कारयते पदार्थघटना सारल्यसरणिम् ॥१४॥

एतद्वन्धविधाननामकमहाग्रन्थस्य रचनां
सम्यक्तर्क-सुपर्क-तर्पितबुधां मन्दार्पितमुदम् ।
मत्तानङ्गाकुरङ्गाभङ्गमटनं नित्यं विरचयन्,
साधुस्वान्तमुमेरुकुंजकुहरेशार्दूलललितम् ॥१५॥

गच्छः स्वच्छो यदीयो विविधविषय-निष्णातनिर्ग्रन्थरत्नैः,
पूर्णः क्षीरार्णवश्रीर्विलसति भुवने शीलपद्मालिशाली ।
श्रेयःपीयूषपोषः परमगुरुवरं प्रेमसूरीशवर्यं,
वन्दे तं तद्गणं चाननगुणगुणमणिस्मधरागण्यपुण्यम् ॥१६॥

तेषां शिष्यो जयति हि गहनग्रन्थटीकाविधाता,
प्रज्ञांशः श्री विजयपदपरो भानुनामा गणीन्द्रः ।
चञ्चत्पञ्चाशदधिकसुविनेयावलीसेव्यमानः,
गीतस्फ्रीतस्वरमधुरतयोत्कर्णितश्रोतृलोकः ॥१७॥

विश्वोत्सर्पदं प्रणयमधुमदो जृम्भितानङ्गरङ्गे,
कालेऽमुष्मिञ्जडपरमविकासाकुले भौतिकेऽपि ।
दत्तानेकाधुनिकयुवकलोकोग्रवैराग्यरागः,
शैलप्रायोलघुमरुविषये ब्रह्मवाते सुतीर्थे ॥१८॥

चैत्ये वीरस्य भविकधनिकैर्यन्त्रिदेशानुसारं,
श्रीमद्वीरेश्वरचरितमया कारिता चित्रशाला ।
कारुश्रेष्ठैस्सितमृदुलशिला टङ्कितानेकवर्ण-
लीलाखेलललितकलकला चित्रलेखा विचित्रा ॥१९॥

कुहूकण्ठीतारस्वरसुमधुरिमा प्रेमसूरीश्वराणां,
कृपापात्रं प्राज्ञो मुनिजनहृदयाकर्षिवात्सल्यसदा ।
गणीन्द्रः श्रीपद्माद्विजयमुनिवरो यस्य संसारवासे,
लघुभ्राता नम्रः सहवृत्तविरतिश्चास्यपौरस्त्यशिष्यः ॥२०॥

रुजां प्राणप्राशां परमसमतया केन्सरख्यां प्रसह्य,
स्मरन्नर्हं प्राप्तो लघुवयसि दिवं सिद्धसम्यक्समाधिः ।
तथा यस्या द्योच्चैश्चलति गज-भ-संख्यौलिका वर्द्धमाने,
तपस्याचाम्लैः स प्रगुरुरुयशोभानुनामाऽवताद्वः ॥२१॥

प्रशिष्यस्तस्य श्रीजयपदयुतो घोषनामा मुनिन्द्र-
स्तथा धर्मानन्दः श्रमणवृषभः शिष्यरत्नस्तदीयः ।
नवीनेऽस्मिन्कर्मग्रथनरचनाकार्यरूपे विराटे,
वियत्येतौ भातो विधु-रविनिभौ ज्ञानदीप्त्या लसन्तौ ॥२२॥

पदार्थान् सिद्धान्तप्रकरणमुख्यानेकशास्त्रव्रजेभ्यः,
विशिष्टान् संगृह्य श्रमणविबुधान् मूलकृतिकर्तृन् ।
स्फुरत्तीक्ष्णप्रज्ञौ सरलविरलीकृत्य संज्ञापयेते,
मुनीन्द्रौ तौ भव्येऽनिशमभिरतौ कर्मसाहित्यकार्ये ॥२३॥

स्थितेर्बन्धः ग्रन्थः क्षपकपदतः श्रेणिगुम्फः प्रयुक्तौ
यकाभ्यां त्वेषा वै विवृतिरनया यन्निदेशानुसारम् ।
मया क्लृप्ता प्रेमाभिधगुरुकृपापात्रमुख्यौ मुनीन्द्रौ ।
श्रुताभ्यासासक्तौ जगति जयतां तौ चिरं भाग्यभाजौ ॥२४॥

धूर्ये सूर्यपुरे कृताग्रवसतेः सज्जवेरीमुख्य-
श्रीमच्चवीमनलालनामवणिजः श्राद्धमाणिक्यस्य ।
हीराचन्दमुतस्य संसृतिविधौ यौ द्वितीयः पुत्रः,
धर्मानन्दमुनिः समे गुरुरोऽस्ति प्रशस्तोपास्तिः ॥२५॥

मोतीकोरवराभिधास्वदयिते स्वर्गते प्रव्रज्य,
माता यस्य सुताचतुष्टययुता श्रीमहानन्दाश्री-।
नाम्ना सुप्रथिताऽधुना विहरते हारिचारित्रश्रीः,
चोक्षाचारवती कठोरतपसाऽकृष्टदेवप्रष्टाः ॥२६॥

ग्रन्थोऽयं रचितो मया जडधिया प्रेरणा सातत्यं,
वात्सल्यामृतवर्षिणोऽनवरतं यस्य हार्दं प्राप्य ।
स्फूर्जत्संयमरागमागमरताखण्डशीलभ्राजं,
शार्दूलप्रखरं प्रमादकरिणे भावतस्तं वन्दे ॥२७॥

प्रव्राजितो जनकचीमनलालसंज्ञैः,
सुश्रावकैरकृतदारपरिग्रहः सः ।
संसारवासगुरुसोदरभूतधर्मा-
नन्दानगागुरुशिष्यतमो विनीतः ॥२८॥

श्रीबन्धुबन्धुरयशः सितसिन्धुपूरै -
रापूरिताम्बरधराधराराजधीर- ।
श्री प्रेमसूरिपदपद्मपरागपाना-
लोलालिबालचपलो जयशेखरोऽहम् ॥२९॥

तेषां सुधासद्रशदृष्टिनिपातवृष्टि-
पुष्टप्रकृष्टमतिस्तृष्टिविधायितुष्टिम् ।
लब्ध्वा जडोऽप्यकरवं शतकादिगुम्फ-
सारे विराटतनुबन्धविधानशास्त्रे ॥३०॥

श्री प्रेमसूरिगुरुकल्पनयात्तरूपेऽ -
मुष्मिन् हि मूलप्रकृतौ रसबन्धसन्धाम् ।
प्रेमप्रभामिधशुभां रसबन्धटीकां,
सिंहोद्धतामशुभचिन्तनवाजिनेऽमुम् ॥३१॥

श्रीमद्वीराचरमजिनतो नेत्र-ग्रहा-म्भोधि-रुक्-
संख्ये रम्ये शरदि विजयानाम्नां दशम्यां तिथौ ।
स्वच्छाभ्रतौ शरदि समुदं मासे शुभेषेऽभव-
देषा पूर्णा विवृतिरमला विद्वद्यनोहारिणी ॥३२॥

श्रीजम्बूसूरिवर्यः सत्तत्त्वविद्विज्ञमुख्यः,
मित्रानन्दो मुनीन्दुः सेवाव्यवस्थाविदधः ।
प्राज्ञो घोषो जयादिः सिद्धान्तशुद्धान्तरङ्गो,
धर्मानन्दो गुरुर्मे द्रव्यानुयोगप्रवीणः ॥३३॥

साधुश्रेष्ठो जितेन्द्रो द्रोहीन्द्रियारिप्रहारी,
ग्रन्थेऽस्मिन् मूलगाथा-कृद्विरतशेखरश्च ।
एभिर्निर्ग्रन्थसिंहैः संशोधिता सोपयोगैः,
चिद्विद्विश्चन्द्रलेखा शुद्धोरुमेधानिधानैः ॥३४॥

मयकाऽपीयमथो प्रदत्तमनसा दृष्टास्तथाप्यत्र वै,
मतिमान्धात् क्षतिसंस्थितेश्च मम वाऽवश्यं क्वचित् कुत्रचित् ।
क्षतयः स्युर्बुधमण्डलं सुजनतागेहं प्रपश्येत्तदा,
कृपया तत्क्षतिवल्लीषु कुरुतां मत्तेभविक्रीडितम् ॥३५॥

वेलाविलोलसलिलोदधिबीचिचूलया,
लीलाललत्फलदलाकुलसालनीलिते ।
वेलाकुले दमणनाम्नि पुरे पुराऽभवत् ।
श्राद्धाग्रणीर्नवलचन्द्रवणिग्वरोऽनघः ॥३७॥

मुद्रापितेयमनघा रसबन्धशास्त्रस-
ट्टीका सयन्त्रगज-राज सहस्रसम्मिता-
श्लोका जिनेशगदिताद्भुतकर्मशास्त्रचि-
तत्वप्रकाशनमृदङ्गनिनादसन्निभा ॥३९॥

ग्रन्थं विरच्य मयकेममवापि पुण्यं,
यत्नेन रातु रसबन्धवियुक्तिदायी ।
संप्राप्तकर्मजयशेखरवीरदेवो,
विश्वस्य विघ्नविधुरं धरधीरभद्रम् ॥४१॥

॥ इति श्रीरसबन्धटीका-प्रशस्तिः ॥

सं. २०२३, मा. सु. १५

तेषामुपकारं मन्ये बहुवारं,
साहाय्यममन्दं दत्तं मुनिभिर्नैः ।
सौहार्द्रसमुद्रैः स्नेहार्द्रहृदा मा-
मेनां ग्रथमानं टीकामणिमालां ॥३६॥

श्रीदानसूरिवरपूर्णसुभक्तिशालिन-
स्तस्याङ्गजौ सुभगचम्पकलालकस्तथा ।
सोभागचन्द इति संसृतिमातुलौ मम,
ताभ्यां प्रभूततरवित्तवरव्ययेन वै ॥३८॥

नन्दादियं श्रीरसबन्धटीका,
तावद्धरित्र्यां बुधवाच्यमाना ।
यावद्वसेदात्मवपुर्विगोप्या -
ऽब्धा इन्द्रवज्रादरितः सुनाभः ॥४०॥

१५. ॥ पूज्याचार्यवर्य-श्रीसिद्धिसूरीश्वरजी-गुणाञ्जलिः ॥

॥ परा प्रणतिः ॥

श्री गौरवटुः

येषां गुणगरिष्ठां दोषदविष्ठां कर्ममर्मोन्मत्तमतङ्गजोदभेदनपञ्चाननधर्मिणीं धारिताकृतिमिव
धीरतामपूर्वमतिमण्डितामपूर्वबुद्धिबद्धामपूर्वबोधबुद्ध्यामपूर्वव्युक्तियुक्तामपूर्वगीतिगायनीमपू-
र्वब्रह्मतेजस्तेज-स्विनीमपूर्ववात्सल्यवारिवारिधिमपूर्वसर्वस्वस्नेहसरित्सरिन्निधिम
पूर्वप्रशमरसप्रशान्तां सततस्फूर्जत्प्रभावसूरिमंत्रसंस्मरणासक्तस्वान्तां सुहृदसंधिंधां सज्ज-
ानसंशोधनासादितस्फूर्तिं वर्णेन गौरां मूर्तिं दर्शं दर्शं, असंस्तुता अपि जना परमानन्द-
संदोहभाजोऽभवन्, तेषामपूर्वतपस्तपनातप्तकर्मणां, गुणिगुणगणग्रहणाग्रहसितानां, परहि-
तचिन्तासन्तानप्रतानवितानैकतानानां, गुणिपुरुषगुणप्रकर्ष-प्रेक्षणोत्पन्नप्रमोदप्रमुदितानां,
अपारभवाकूपारपानीयप्रमज्जत्पुरुषापारकरुणापराणां, अप्रतिपातिपरम-ज्ञानप्राप्तिप्ररोध-
कमोहप्रत्यनिकप्रपञ्चप्रणष्टप्रज्ञापिप्राणिप्रकृष्टमाध्यस्थपरायणानां, क्रोधक्रोधाधितानां,
मदमर्दितानां, मायाविमोहितानां, मोहसम्मोहितानां, कामकदर्थितानां पूज्यपादानां,
श्रीमद्विजयसिद्धिसूरीश्वराणां, परमपदपुःप्रस्थितपथिकसार्थपरिपन्थिप्रमथनप्रस्फुरितप्रबल-
प्रतापानामपूर्वं ज्ञानपतङ्गप्रभाप्रकरप्रबोधितपरस्सहस्रभव्यपुष्करपटलानां, परमपवित्र
पुण्यश्लोकप्रपितामहानां; प्रद्योतनप्रगहप्रतानप्राप्तप्रबोधप्रकटितप्रमोदपरिलसितपुण्डरिके इव पाद-
पद्मे परस्सहस्रपरार्थप्रणतिभिः प्रणम्यते मया गौरेण बटुनेति ।

श्री महावीर शासन पञ्चपाडिः
पू. आ. श्री सिद्धिसूरीश्वरजी महाराज स्मृति विशेषाङ्क
विक्रम संवत् - २०१५, पोष ५६.

१६. ॥ विविध-रचनाः ॥

॥ श्री सामान्यजिनस्तवनम् ॥

(बन्धन बन्धन झंखे...)

जिनचन्द्रवदन ! शिवशर्मसदन ! भगवन्नायातस्तव निकटे...
 भ्रान्तं मां पालय पालय रे, संसारेऽसमसङ्कटविकटे... १
 तव दर्शनमद्य सुधामधुरं, कृतसुकृतशतेन विभो ! जातं,
 भ्रान्त्या श्रान्त्या मथितं श्लथितं, स्वस्थं मम चेतः सञ्जातं;
 अयि ! नाथ ! मया रमितं मन्ये, पीयूषपूर्णकासारतटे... २
 प्रसितुं मां विषमयफूत्कारैः, स्फुटितानन-लोल-लुलद्रसनाः,
 धावन्ति कषायादिकसर्पाः, क्षिप सद्यद्रष्टिपाताः रसनाः;
 सत्वरमुद्धर मां करुणाकर !, पतितं निम्ने भवनामन्यवटे... ३
 नीरन्ध्रैः रुद्धद्रष्टिप्रसरा-नन्तैः, शाखैरतिविस्तीर्णः,
 भ्रमता भ्रमताऽनन्तं कालं, योऽद्यापि मया नहि निस्तीर्णः;
 नेत्रज्योतिज्वलितानलतोऽर्पय, दाहं तत्र संसारवटे... ४

॥ श्री विमलाचल स्तुति ॥

श्री विमलाचल विमलनाम
 भरतेश्वरनृप-विहित धाम
 श्री ऋषभेश्वरपदपवित्र
 कलिकल्मश-कुलवन-लवित्र !
 जलदविराजित ! गगनतुङ्ग !
 धवल-देव-कुल-कलित-शृङ्ग !
 साधकजनकृतशुद्धरूप
 जय शत्रुञ्जय ! तीर्थभूप !
 इति विमलगिरीन्द्रं विनतसुरेन्द्रं,
 वन्दे सीमंधरनृतं,
 नेमिजिनेश्वर-रहित-जिनेश्वर-
 समनिखिलेश्वर-पदपूतम् ॥

॥ प्रभु-स्तुतयः ॥

विनम्रदेवेन्द्र-शिरोवतंस - मिलेन्मरंदं जयति स्म शाव-।
 भास्वत्प्रभं हेमसरोजशोभां, ते पादपीठं मणिजालकान्तम् ॥

॥ प्रभोः प्रार्थना ॥

पोतः प्रोतः पवनचपला वारिवेला युगान्त,-
 क्रीडां ब्रीडारहितवनितावतनोतीह कष्टम् ।
 नष्टं सर्वं कथमथ विभो ! जीवितं मेऽवितं स्यात् ?,
 प्राणत्राणं कुरु गुरुतराज्ञेय सामर्थ्यशालिन् ?
 नमामि भक्त्या ऋषभं जिनेन्द्रं,
 तथैव चन्द्रानन-वारिषेणौ ।
 श्री वर्धमानं च जिनं जिनेन्द्र-
 चतुष्टयं शाश्वतचैत्यसंस्थम् ॥

॥ रैवतनेमिस्तवः ॥

श्रीमद्रैवतशृङ्गभूमिरमणी-भूषामणेऽहमणे !-
 ऽज्ञानध्वाततरोहतौ सुहृदयस्वान्नप्रमोदप्रद ! ।
 भावोल्लासविलासवासितमनोवासामहेशावनी-
 चञ्चच्चन्दनचर्च्यचारुचरण ! स्वामिन् समुद्राङ्गज ! ...१
 प्राचीनप्रणयप्रसङ्गविलसद् राजीमतीभामिनी-
 राजीमण्डनचित्ताचातकमुदे कादम्बिनीदर्शन ! ।
 नेमेऽमेयगुणेन्द्रगोचरित-प्रालेयशैलोज्ज्वल-
 कीर्तिव्याप्तदिगन्तरालकरुणा लीलालय ! त्वं जय ...२
 अन्यत्रापि कृतं भवत्पदकजध्यानं भवेद् भूतये,
 साक्षाद्दर्शनतस्ततो भवति किं तत् कल्पितुं नो शके ।
 पुण्यागण्यदलैस्तवेक्षणपथं पुण्यं पवित्रं गतं,
 घोरपापभर्वाणवाज्जिनवर ! त्रायस्व मां सेवकम् ॥ ...३

॥ गिरनार सोनेट ॥

यदा सदाकाशपथःप्रभाभरैः,
प्रभासूरः सुन्दर-सान्ध्यसुन्दरी-
शिरोऽवतंसो भवति स्म भास्करः,
रागोद्धुरो पश्चिमसागरोदरे ॥
स्वर्णच्छटाय्छोटित-सिन्धुदिङ्मुखां,
चलत्तरां कुंकुमपङ्क-सोदराम् ।
प्रोच्चैः प्रपातामरुणां तदात्मनि,
धृत्वा तदीयाङ्गभवां द्युतिं नवाम् ॥
पुरातन-श्रीगिरिनारिशृङ्गिणः,
शिरःस्थसार्वालयभित्ति पङ्क्तयः।
सुधासिताः निर्मलिताः दधन्त्यहो!,
कामप्यपूर्वा सुषमाकलां कलाः ॥
एतच्छलाद्धति किं गिरिनारिसुन्दरी ।
गल्लस्थले कनकचम्पकचारुवल्लरीम् ॥

॥ श्री पार्श्वस्तुतयः ॥

भवसंतप्तविश्रान्त्यै, विनीलोपवनोपमम् ।
नीलवर्णं पार्श्वनाथं, वन्दे जोधपुरस्थितं ॥

शंखेश्वरक्षितिरमा-रमणीयहारं, श्री अश्वसेननृपवंश-नभोदिनेशम्।
श्री कृष्णराज-रचितामल-दीव्यपूजं, वामेयदेवमभिनीमि सदेष्टदंतम् ॥

चैत्यद्रुमः सुरपुष्पवृष्टिः दुन्दुभिर्भामण्डलः ।
दिव्यध्वनिः छत्रत्रयं सिंहासनं सच्चामरः ॥
सत्प्रातिहार्यैः शोभितं श्रीवावबंदरमंडनं ।
गोडीश-पार्श्वजिनं भजेहं दुरितविघ्नविखण्डनम् ॥

वरबोधिशोभितचित्त-श्रेणिकनरवरेन्द्रविनिर्मितं ।
कैवल्य-लक्ष्मीदायिगौतम-गणधरेन्द्रप्रतिष्ठितम् ॥
श्री भीमपल्लीनगरमंडनपार्श्वनाथजिनेश्वरं ।
प्रणमामि नित्यं नीलनिर्मलकांतिकलितं भवहरम् ॥

॥ वीरस्तुतयः ॥

॥ विरोधाभासालंकारः ॥

यो दोषाकरताऽन्वितोऽपि भविकैर्गीतोऽस्त्यदोषाकरः ।
मारैराजितसन्निधिश्च भुवने यो नष्टमारप्रथः ॥
सद्दोषोऽपि सदाबुधैर्भुवितले निर्दोष इत्युच्यते ।
स श्री वीतगुणो विभुर्वितरतां वीरो विनाशं सताम् ॥१॥

वीरो विश्वविभुर्वरं दिशतु शं, वीरं भजे भावतः,
वीरेणोद्धरितं जगद् मम नमो वीराय वैरागिणेः ।
वीरात् मोहमर्तिगता मतिमतां वीरस्य सेव्यं वचः,
वीरे सर्वगुणाः श्रितास्त्रिभुवने श्री वीर! नित्यं जय ॥

॥ षोडशार्थी स्तुतिः ॥ (आ स्तुतिना १५ अर्थ थाय छे.)

रसतनुककृपालो! लीनविश्वारिशान्ते!
जय वृषवरदेहाऽरिष्टनेमे! प्रणम - ।
मुनिगण! जय वामानन्द! सर्वज्ञकूट-
नतचरण! तमोहाशेष! सिद्धार्थजात! ॥

क्रम	व्यक्ति	श्लोकगत शब्द
१	ऋषभ	वृषवरदेह
२	शांति	शांते!
३	नेमि	अरिष्टनेमे
४	पार्श्व	वामानन्द

क्रम	व्यक्ति	श्लोकगत शब्द
५	वीर	सिद्धार्थजात!
६	सर्वतीर्थकर	सर्वज्ञ कूट
७	अरिहंत	सर्वज्ञकूट
८	सिद्ध	शिववामानन्द!
९	आचार्य	चरणतमोह!
१०	उपाध्याय	अशेषसिद्धार्थजात!
११	साधु	मुनिगण
१२	ज्ञान	तमोह
१३	दर्शन	तमोह
१४	चारित्र	चरण
१५	तप	इहारिष्टनेमे
१६	गणधर	प्रणम्रमुनिगणः ।

॥ वर्धमान तपस्तुतयः ॥

यत्प्रेरणातः महसेनकृष्णा-दिका यतिन्यः सकलं चकार ।
 श्री वर्द्धमानाख्यमहातपस्तं श्री वर्धमानजिनपं नमामि ॥
 आचाम्लैर्वर्द्धमानं यत् शतावलिकयान्वितम् ।
 साधिकैः पञ्चसाहस्रै-र्दिवसैः परिपूर्यते ॥
 अखण्डं सान्तरं वा यै- स्तप्तं तपः तपस्विभिः ।
 नमः सर्वेभ्य एतेभ्यः, तस्मै च तपसे नमः ॥

श्रीचेटकग्रे वरचन्द्रकेवलि-
 चरित्रतो यः प्रकटीचकार वै ।
 श्री वर्द्धमानाख्यमिदं महातपः
 श्री गौतमो यच्छतु वाञ्छितं स मे ॥

॥ दीक्षा ॥

दीक्षा आदीयते धन्यैः, दीक्षा संसारतारिणी ।
 दीक्षा सुरासुरै-र्वन्धा, दीक्षा स्वर्गापवर्गदा ॥

॥ गुरुकृपा ॥

विना गुरुकृपां कदापि नहि मोहनीयाभिधा-
 घहानि रयि ! संभवेत् न च तथा विना संयमः ।
 विनैव वरसंयमं नहि मिलेत् कदापि श्रियः,
 शिवस्य परमेहिताः सुघटिताश्चिदानन्दतः ॥१॥

न दुःखदकनिर्मितो निधिरयं दुरन्तापदां,
 भयावहभवाम्बुधिः न च तथा विना तीर्यते ।
 ततो गुरुपदद्वये विनयतः समर्प्ये स्वकं,
 विमुञ्च ! शिवसाधनापथि पदद्वयं वेगतः ॥२॥

॥ श्री प्रेमसूरीश्वर वंदना ॥

श्री प्रेमसूरिवर परमनाम ।
 प्राणप्रियगुरुवर विहतकाम ।
 शरणागतपालक दिव्यधाम ।
 जडतासंहारक पदप्रणाम ।

जय रामचन्द्रसूरीशसेव्य !
 सेवन्ते यं शुभदेवदेव्यः ।
 सुविशालगच्छनिर्माणदक्ष ।
 भवभीमपयोधौ रक्ष रक्ष ।

इति प्रेमसूरीन्द्रं नतनाकीन्द्रं,
 संयमरमणीरम्यवरम् ।
 स्वर्णोज्ज्वलदेहं गुणगणगेहं,
 वन्दे वरदायिप्रवरम् ॥

॥ गीतम् ॥

गुरुवर प्रेमसूरिवरचरणे ...
शतशो वन्दनमालामर्प्ये
प्रोज्झित पापाचरणे ...१

संयमपन्थ-प्रवास-समुत्सुक-
शिशुरेषस्तव शरणे...
आयातोऽहं रक्ष दक्ष मां
मुनिजनपंकजतरणे ...२

सामान्यानामपि शिष्याणां
महाशक्ति-जागरणे,
अतिसमर्थसूरीश्वर! जय जय
भीमभवोदधि-तरणे ...३

शशिशितल! रविभास्वर! उत्सुक!
संयमिसंतति-चरणे
विपुलकुशलमुनिवृन्द! सहायक!
कुटिलकामसंहरणे ...४

॥ षट्पदि काव्यम् ॥ (७ पदवाणो श्लोक-काव्य)

जय जगदानन्दन ! चंदनशीतल दृष्टे !
कृतसुविहितमुनिगण ! कृवा सुधारसवृष्टे !
जय कामकरटि-कुम्भस्थल-पाटन-सिंह !
गुरुप्रेमसूरिवर ! जय जय जगति निरीह !
जय जय जगति निरीह यतीश्वर! प्रेम गुरो !
ब्रह्मद्युतिमयदेह ! मनोमतकल्पतरो !...

॥ गुरु स्तुतिः ॥

श्री दानसूरीश्वर सूरिशोखर-पट्टोदयाद्रौ नवमंशुमालिनम् ।
तमोल्लसद्वर्णसुवर्णशालिनं, संसिक्त-वात्सल्य-सुधामनःक्षितिम् ॥१॥

विद्वत्सभाकुवलयोपरिभासनं, रात्रिन्दिवा कृतजगज्जनसन्निधानम् ।
मुक्तप्रचण्डिमतरुणभावहीनं, श्री प्रेमसूरिवरनामगुरुं नमामि ॥२॥

संसारवारिनिधि-तारणवारियानं, वंदे गुरुं श्रमणजात-नतांहियुग्मम् ।
श्री प्रेमसूरीश्वरनामकमिन्द्रियाग्नि-जालाकुले भववने नववारिदाभम् ॥

सुविशालगच्छाम्भोजतरणि गुणिग्रामग्रामणीः ।
संविज्ञमुनिवृन्दागणी-श्चारित्रसच्चिन्तामणीः ॥
सिद्धांतसारमहोदधिः कर्मशास्त्रमहानिधिः ।
श्रीप्रेमसूरीश्वरगुरु-जयतात् सदा शुभसन्निधिः ॥

ध्याये श्री दानसूरिं सकलजिनवचः सारवेत्तारमुच्चैः,
वन्दे वाक्सिद्धिसिद्धं प्रवचनजलधिं सद्गुरुं प्रेमसूरिम् ।
जीयास्त्वं रामचन्द्रामरगुरुसमवाक् ! सूरिसम्राट् जगत्यां,
विश्वे विश्वेष्ट! भद्रंकर! गणिप! चिरं जीव हे जीवमित्र! ॥

नमः सादरं दानसूरीश्वराय,
नमः प्रेमतः प्रेमसूरीश्वराय ।
नमो रामचन्द्राय सूरीश्वराय,
नमः पण्डितोत्तंस भद्रंकराय ॥

नमोऽस्तु प्रभुप्रेमसूरीश्वराय, नमो रामचन्द्राय वागीश्वराय ।
नमः सद्गुरुश्रेष्ठभद्रंकराय, नमस्तीर्थरूपाय संघाय नित्यम् ॥

॥ गुरु वंदना ॥

श्री सिद्धांतमहोदधिगुरुवरः श्री प्रेमसूरीश्वरः ।
तत्पट्टे गुरुरामचन्द्रगणभृत् व्याख्यानवाचस्पतिः ॥
प्रज्ञांशप्रवरस्ततो विजयते भद्रंकरः सद्गुरुः ।
श्री प्रद्योतन-कुन्दकुन्दप्रमुखान् वन्दे सदाऽस्मद्गुरुन् ॥

प्रेमसूरिवरपट्टनभो-भासन-राकाराज ।
जय प्रवचनपीयूषकुंभ! रामचन्द्रगणिराज! ॥
उज्ज्वलभावतरङ्गरम्य! क्षीरसिन्धुगंभीर! ।
जय जय भद्रंकरगुरो, वाहितकरुणानीर ॥

॥ षट्पदी ॥

जय यशोधवलिमा-विजितोज्ज्वलवरकुन्द!
जय संयम राधारमणरसिकमुचकुन्द!
जय कुमति-कदाग्रहकर्तनकठिनकुठार!
जय रामचन्द्रसूरीश्वर! जगदाधार!
जय जय जगदाधार! मुनीश्वर! रामचन्द्र!
शरणागतसुखकार! भविकजनकुमुदचन्द्र!

सन्नीतिमार्गनयने नवरामचन्द्र ।
सन्मार्गवांछक-चकोर-विरामचन्द्रम् ॥
श्रीमत्तपागणनभस्तल-रामचंद्र ।
सूरिं नमामि नितरां गुरुरामचंद्रम् ॥

भविक जीवराजीव, वनराजी-विकाशने ।
चन्द्रतुल्यं मुदा वंदे, रामचन्द्र गणीश्वरम् ॥

भव्यभावेन भव्यानां, भाववैभवकारकम् ।
भद्रंकरं गुरुं वंदे, भद्रंकरभवोद्भवम् ॥

अमात्रमैत्रीपात्राया-सीमकारुण्यशालिने ।
भद्रंकरगुरो नित्यं, नमो भद्रंकराय ते ॥

समस्तभव्यसङ्घाता-सीमकारुण्यशालिने ।
भद्रंकरगुरो तुभ्यं, नमः कारुण्यमालिने ॥

अपारकारुण्यसुधासमुद्रं, प्रसन्नमैत्रीमुदितापवित्रम् ।
माध्यस्थ्यवृत्यावृतसाम्यभावं, भद्रंकरं नौमि गुरुं सुभावम् ॥

विश्वाङ्गमित्रं करुणापवित्रं, प्रमोदपीनं समभावलीनम् ॥
भद्रंकरं भव्यजगज्जनानां, भद्रंकरं सद्गुरुमानमामि ॥

तेजस्वितातर्जिततीव्रभानुं, सद्दीरीमानिर्जितदेवसानुम् ।
कुवासनाकाष्ठचयेकृशानुं, नमामि सूरिं भुवनादिभानुम् ॥

नमस्कार-महामंत्र-जापलीनान्तरं सदा ।
महायशो विजयाख्यं, वंदे स्वर्गगतं गुरुम् ॥

॥ प्रश्नोत्तर काव्यम् ॥

प्रश्न

कं सारमति वरराट् ?,
किञ्जलमन्तः सरोवरं सुरभि ?,
केन भृतः कासारः ?,
किं पाकमवाप्य मारयति ? ॥

उत्तरः

कंसारम्
किञ्जलम्
केन
किंपाकम्

॥ मंगल स्तुतिः ॥

सारदां शारदां देवीं, धृत्वा धृत्वा हृदम्बुजे ।
हंसीमिवामलाङ्गां तां, शास्त्रादौ शास्त्रसिद्धये ॥

यः स्वप्न-सङ्गसदृशं सकलं समीक्ष्य,
सांसारिकं सुखसमूहमसत्स्वरूपम् ।
संवेगसिद्धिसहितः समुपैति सम्यक्,
सद्यः सुधासरसशान्तरसं स धन्यः ॥

१७. ॥ विविध पत्राणि ॥ - A

(प.पू. आचार्य श्री प्रेमसूरीश्वरशु महाराजने लणेल)

नम्रामरेश्वरशिरःस्थितमौलिरत्न-
प्रोत्सर्पदुस्रं समुहोज्ज्वलपादपीठम् ॥
पञ्चासराभिधमलं जिनमाश्वसेनिं,
प्रस्थाप्य मानसतलेऽमलदर्पणाच्छे ॥१॥

श्रीपत्तनात् पुरवरात् जिनधर्मशालात्,
सर्वज्ञशासनरते जिनमन्दिराणाम् ।
पुञ्जेन निर्मलतरे शुभसालकुञ्जे,
श्रीमारुदेशमुकुटे पुरि पिंडवाटे ॥२॥

श्री-वज्रसेनमुनिना सहितो धुरन्धरः,
प्रेम्णाङ्घ्रिणं नमति ते शमभृद्गुरन्धरः ।
मङ्क्षु क्षमिन्! मुनिशिशोश्शुभबन्धुरं धर !,
सूरीशशक्रजिनशासनधुरधुरन्धर ! ॥३॥

शुभं पूर्णं पात्रं परमगुरुवात्सल्यपयसां,
महतीक्ष्णं दात्रं सुकृतकरणालस्य कुरुहाम् ॥
तथा मूर्तं गात्रं मम गतभवोत्सृष्टः सुकृतेः,
कृपापत्रं खात्रं मदनकुपतेः प्रेष्यमधुना ॥४॥

शरीरे पूज्यपादाना-मनारोग्यं श्रुतं मया ।
आरोग्यमभवत् किं वा ! तज्ज्ञातुं शिशुरिच्छति ॥५॥

पूज्यपादप्रसादेन, धर्मकर्म सशर्मकम् ।
सदा चलति सर्व्वेषां, गात्रे मे चाल्परोगिता ॥६॥
श्रीतातपादाम्बुजषट्पदामाः, श्रीमन्महानन्दमुनीशमुख्याः ।
नवानगरास्तव पादयुग्मं, नमन्ति भक्त्या सह शातपृष्ठ्या ॥७॥

अत्रत्या यतयः सर्व्वे, स्मर्त्तव्या देवदर्शने ।
वन्दनेन च तत्रत्याः, प्रसाद्यास्सर्व्वसाधवः ॥८॥

पत्तनात् - सं. २०१८, का. कृ. १०

B

सज्जननयनानंदकर ! प्रभुमुखचंद्रचकोर ! ।

चिरं नन्द मणिप्रभमुने ! व्रतवनसिंहकिशोर ! ॥१॥

प्राप्तं प्रीतिरसोज्ज्वलं पत्रं भवतां मित्र ! ।

सानुनतिं क्षमापनां स्वीकुरु साम्यपवित्र ! ॥२॥

देवगुरुप्रतिपत्तितः प्राप्तः कृपाप्रसादः ।

स्वास्थ्यं रक्षति नः सदा वारित सकलविषादः ॥३॥

एवमेव भवतादथो भवतामपीदमीहे ।

सुखशातो वसतात्सदा तव नीरुजदेहे ॥४॥

संचरतां संयमरथो निर्वृतिनगरेऽनीहे ।

सस्वागतमत्रागतः सकलपर्वसम्राट् ।

विविधतपस्याराधनाक्षमाभावविभ्राट् ॥५॥

नव्यनवीनसुशोभनैः, शोभितवीथिश्रेणिः ।

मंगलवाद्यसुगीतिकागुंजितगगनक्षोणिः ॥६॥

रथयात्रा अतिशोभनाः, बहुसाधर्मिकभक्ति ।

तीर्थचैत्यपरिपाटयः पर्वोत्सवमभिव्यक्तिः ॥७॥

अष्टाह्निकामहोत्सवं कारितवानेकः ।

शांतिस्नात्रसमलंकृतः श्रेष्ठिवर्यच्छेकः ॥८॥

तत उद्यापनमहोत्सवः, षोडशछोडयुतः ।

चातुर्मास्यनुमोदनाय संघेनाऽपिकृतः ॥९॥

त्रिदिनार्हतमहापूजनं तत्राभूदतिभव्यम् ।

साधर्मिकभक्त्या युतं, व्यथितबहुलद्रव्यम् ॥१०॥

एवमत्र सकलंकृतं कृत्यं स्फुरदुल्लासैः ।

श्राद्धैः पुण्यवतां वरैः त्यक्तविदेशावासैः ॥११॥

उपधानादिमनोरथाः, सन्ति भविकहृदये ।

किंतु केवलद्रष्टमेव भवति सकल समये ॥१२॥

80

अन्यत् :

तत्रत्यं गणिपप्रमुख-मुनिवृंदं वन्द्यम् ।

अत्रत्यैरनुवन्दना वन्दनकैः कथ्यम् ॥१३॥

स्मर्तव्या अनिशं वयं, शुभकृत्ये सकले ।

धर्मस्नेहो वर्द्धतां, हृदये भो विमले ॥१४॥

लिखितं दोधकछंदसि, पत्रं प्रीतिविशाल ! ।

क्षन्तव्याः क्षतयो मम यत्नोऽयं बालः ॥१५॥

तरुणो रैवतमुनिवरो तर्कणकर्कशबुद्धिः ।

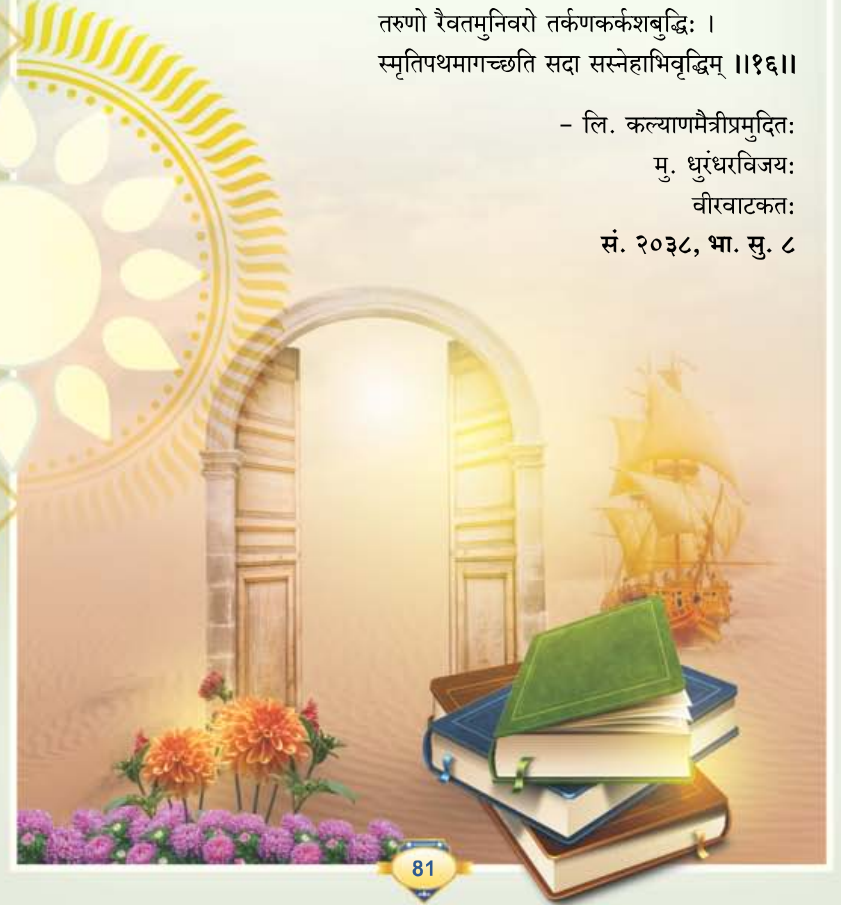
स्मृतिपथमागच्छति सदा सस्नेहाभिवृद्धिम् ॥१६॥

- लि. कल्याणमैत्रीप्रमुदितः

मु. धुरंधरविजयः

वीरवाटकतः

सं. २०३८, भा. सु. ८

81

C

॥ ॐ ॥

(मुनि पूर्णचन्द्रविजयने लभेव पत्र)

सरससुधामधुरवर्णमाला-मकरन्दबिन्दुवृन्द-निःष्यन्दसुन्दरवाक्यखण्डमण्डलामल-
-कुवलय-वलय-साहित्य-सुशोभित-समास-सुभग-कुमुदाकरविकचीकरण-विस्तारित-
दुग्ध-धवलकरनिकर-सुधाधोरणीवर्षण-हर्षित-चकोरशावक-निकुरम्ब-मानस-मरुत्य-
थोत्प-न्नामन्दामोद-मरुतसमुदाय-समुदय-समुद्गच्छन्मुदश्रुधाराघनाघनमालासार-
कुर्वत्स्वकलङ्कपङ्कापनयन- प्रयत्न-शारदोज्ज्वलचन्द्राणां मुनिप्रवरश्रीपूर्णचन्द्राणां

शिरः सुरशिखरि-शिखर-शिखायां शेखरायमाणा भवन्तु मे निर्झरदमन्द-स्नेहमरन्द-
मञ्जुवन्दना-मंदारमालाः !!

अयि रे! भीमभयविभव-प्रभव-गहनभववन-संभवभयप्रदाकारधारक-शिवन-
गरसंचरद्भवभूतवारसंहारकार-मारमद-मुखानेक-वन्य-पशुकूट-स्फुट-संकट-विकट-सकल-
जगतीतलललामानुपमतिलकोपम-मङ्गलकमलाकुल-संकुल- शिवनगरपथपथिक ! मंगलमित्र !

पिण्डवाटकतः

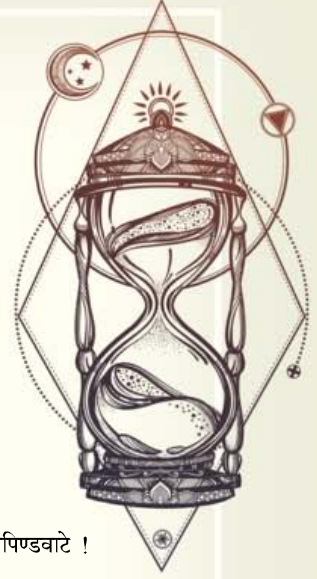
श्रा. सु. १३

D

(मुनि कीर्तिचन्द्रविजयने लभेव पत्र)

स्वस्तिरमावरजानिः दोषाम्बुजकक्षनाशनहिमानी ।
गुणमणिगणशुभखानिः जयति श्रीपार्श्वजिनजानिः ॥१॥
(नान्द्यन्ते प्रविशति धुरन्धरमुनिः पत्रपारापतश्च)

- धुरन्धरः** - अयि विगतपत्रपत्रपतत्रिन् !
पत्रपक्षी - मुने! किम् ?
धुरन्धरः - गच्छ प्रोङ्डीय सत्वरम् !
पत्रपक्षी - कुत्र ?
धुरन्धरः - सप्तसमुद्रवलयवेष्टितसकलकुवलयमण्डलमण्डनमुकुटे श्रीपिण्डवाटे !
पत्रपक्षी - अथ किम् ?
धुरन्धरः - तत्र च सन्ति धीरताधीरितसुरगिरयः प्रकाण्डपण्डादण्डखण्डितसूरसुरयः
श्रीमद्विजयप्रेमसूरयः.... (इत्यर्द्धोक्ते)
पत्रपक्षी - अहह ! तान् को न जानाति तपागणमण्डनान् विहितदुरितखण्डनान्
विपक्षिपक्षदण्डनान् श्रीमत्प्रेमसूरीशमण्डनान् !
धुरन्धरः - समस्ति च बहुसाधुवृन्दसहितानां तेषां समीपे सुहृदयसुहृद्दहृदयेन्दी-
वरोन्मुद्रुणकमलमित्रं मम परमधर्ममित्रं सच्छास्त्राध्ययन-विगततन्द्रो
मुनिकीर्तिचन्द्रो नाम कुमारसाधुः, सकलदिक्प्रथितयशोविमलताधरितशुभ्र-
शशीचन्द्रिकावर्षणशीलशरच्चन्द्रः ।
पत्रपक्षी - जानाम्यहं तं स्मृतिशक्त्याधरितबृहस्पतिं कुमारयतिम् ।
धुरन्धरः - तस्यैव समीपे त्वया गन्तव्यं, वक्तव्यं च मम वाचिकं - यत् कतिपयदिनपूर्वं तव
मित्रेण पत्रयुगलं तुभ्यं प्रेषितमासीत् । तस्य प्रत्युत्तरो नास्ति तर्हि तन्मीलितं वा
न? यदि मीलितं तर्हि ईदृशे कीदृशे महति कार्ये सँल्लग्नोसि ? यत्प्रत्युत्तरमात्रमपि
न दत्तम् तत्सपरमा- राध्यपादशरीरशातसमाचारं प्रत्युत्तरं सत्त्वरं प्रेषय, स तव
प्रत्युत्तरं मयूरो मेघमिव चकोरश्चन्द्रमिव चक्रवाकश्चित्रभानुमिव प्रतीक्षत इति ।
पत्रपक्षी - ओम् गच्छामि सत्त्वरं
प्रेषयामि सूतम् ।

धुरन्धरः - स्वस्ति भवते, अन्ते इदमप्यस्तु
अयि !
निर्दयसुहृदयसुहृद् !
सदयो भव पत्रलेखने सद्यः ।
त्वन्मित्रतप्तमानस-
माशुतोषय! सशुभशंसम् ।

(द्वौ प्रकान्तौ स्वस्वकार्याय)

पत्तनात् ।
सं. २०१६, पोष६शमी

१८. ॥ विद्यादाता पण्डितवर्य श्रीवृजलालोपाध्यायं प्रति पत्राणि ॥

(१)

गुणातीतस्वरूपाय पराय परमात्मने ।
सर्वसिद्धान्तसाराय नमस्तस्मै चिदात्मने ॥१॥
यत्कृपातो मया प्राप्तो, विद्यागुरुवद्यहः ।
भवादृशोऽनवद्यात्मा, प्रक्षणादपि कोमलः ॥२॥
शिखोपरि शिखावद्वै, दलोपरि पुनर्दलम् ।
कृपामरन्दनिष्यन्दि प्राप्यौत्सुक्यप्रदर्शकम् ॥३॥
भवता मतिवात्सल्यमनुभूयाति-हर्षितः ।
तीव्रसंवेदनाशालि-सतां खल्विदृशी स्थितिः ॥४॥
पत्रिका-प्राप्ति-संसूत्वा-कारिपत्रं भवद्गतम् ।
चिन्नाइनगरे चात्र, संप्राप्तं मुदितोदितम् ॥५॥
कीर्तिपूर्णश्रियः पत्रे मया संसूचितं च तत् ।
विश्रान्त्या भवते पत्रं दास्यामीति विचारतः ॥६॥
नवानगरवन्नात्र वर्षाकोपो न रुद्रता ।
किंतु-छायातपाभिधं नाट्यं, नित्यं नीलनभः पटे ॥७॥
मार्तण्डवर्षायुगला-भिनीतं क्षणगत्वरम्
वायुना सूत्रधारेण दर्शितं वीक्ष्यते मुदा ॥८॥
पत्रप्राप्त्या पुनः पत्रं प्रेष्यते तत्क्षणादिदम् ।
भवता हृदये हर्षवर्षणाय शमित्यलम् ॥९॥

(२)

वेदान्तादित्यसंपर्का-दविद्याध्वान्तवारिणे ।
विदुषे वृजलालाय स्वस्ति विद्याविष्वक्ते ॥१॥
विद्यागुरो ! भवत्पत्रं प्रेमपीयूषपारणम् ।
संप्राप्य प्रमुदां पात्रं संजातोऽहमधीरधीः ॥२॥

सारस्वतशिरोरत्न ! सारस्वतं परं महः ।
 सारस्वतत्वज्ञानार्थं भवताद्भवतां कृते ॥३॥
 पर्युषणमहापर्वाराधना सारसाधना ।
 विश्वजन्तुषु मैत्र्यर्थं क्रियते या क्षमापना ॥४॥
 सा कृता भवता सार्द्धं, हार्दसद्भावभाविता ।
 संवत्सरी-प्रतिक्रांति-क्षणे दुर्भावतक्षणे ॥५॥
 वार्द्धक्येऽपि युवाभावो, भवतीह भवादृशाम् ।
 परमेश्वर-सम्प्रीत-चेतसामुध्वरितसाम् ॥६॥
 तत्त्वज्ञान-सुधासिन्धु-तरङ्गाभङ्ग-पानतः ।
 चिरं जयन्तु विश्वेऽस्मिन् मृत्युञ्जययशस्विनः ॥७॥
 विद्वद्धुरन्धराः तेषां विद्याशिष्यो धुरन्धरः ।
 पत्रं प्रेषयते तेभ्यः क्षमाप्रार्थी धुरन्धरः ॥८॥
 पितृदेवो गुरुदेवो वाचकेशो महायशः ।
 धर्मलाभं वरं वर्यं ददते भवते मुदा ॥९॥

(3)

विद्वद्ग्रेण्याः वृजिनैर्विहीनाः, विद्याविशेषे विहितावधानाः ।
 विद्यार्थिवृन्देऽतुलवत्सलत्वाः, जयन्ति विज्ञाः वृजलालमुख्याः ॥१॥
 सत्यं ये सन्त्युपाध्यायाः उपाध्याया न नामतः ।
 येषां सत्सङ्गतो विज्ञा अभवन् मादृशा जडाः ॥२॥
 वेदान्ततत्त्वैः परिकर्मितान्त-स्तलाश्रिदानन्दमुधानिमग्नाः ।
 सदा प्रसन्नाः निजशिष्यबुद्धेः, वाग्देवतायाः विहितप्रसादाः ॥३॥
 वात्सल्यवारांनिधयो विवेकज-प्रदीपतेजोवलयाञ्चितात्मनः ।
 विराटविद्या अपि नित्यनम्रता-नताः सदोदारहृदः सुकोमलाः ॥४॥
 काव्यव्याकरणाचार्याः, वेदान्ताचान्तपारगाः ।
 जडबालमतीनां च, सद्यः संस्कारकारकाः ॥५॥

पत्रं प्राप्तं पवित्रं वः कृपापीयूषपूरितम् ।
 पर्युषणमहापर्वार्दुर्ध्वं प्रमोदकारणम् ॥६॥
 चेतसश्चेतनायाश्च चमत्कारकरं परम् ।
 क्षमापनाप्रदाने ! य, प्रेरकं वारकं क्षतेः ॥७॥
 भवतां संस्मृतौ मग्नं चित्तमानन्दमेदुरम् ।
 विस्मृतेः पातकं तेन क्षालितं शुभघातकम् ॥८॥

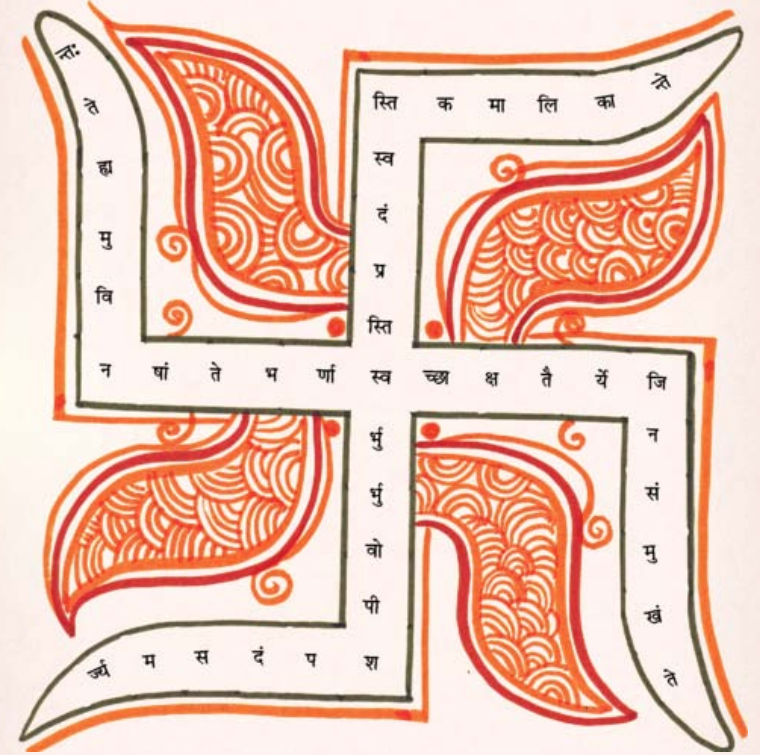
(४)

परमकृपालवः कृपालवकृतसारस्वतप्रसादा प्रसादपूर्णहृदय हृदयाह्लाददायिनः ।
 निरवधिवात्सल्यवारिधयः वेदान्त-विद्याविशारदा निरवद्यविद्याचक्षुषः विद्या-
 गुरवो वृजलाल-महोपाध्यायाः ॥
 शतशः प्रणतिपुरस्सरं निवेदयति भवतां शिष्यलेशो धुरन्धरविजयः ॥
 सम्प्राप्य भवतां पत्रं प्रमोदापूरितं मनः ।
 दृष्टिं विनापि सुघटं निश्छद्म प्रीतिलेखितम् ॥१॥
 पर्वधिराजवेलायां स्मर्यतेऽयं जनः सदा ।
 क्षमापनाप्रदानस्य मिषेण भाग्यमस्ति मे ॥२॥
 क्षमापना मदीयाथ स्वीकर्तव्या महात्मना ।
 मैत्रीपवित्रगात्रेण प्रमोदापूर्णचेतसा ॥३॥
 कारुण्यपुण्यपात्रेण मध्यस्थेनात्मना शुभा ।
 मोक्षप्राप्तावमोघा या सर्वसत्त्वशुभंकरा ॥४॥

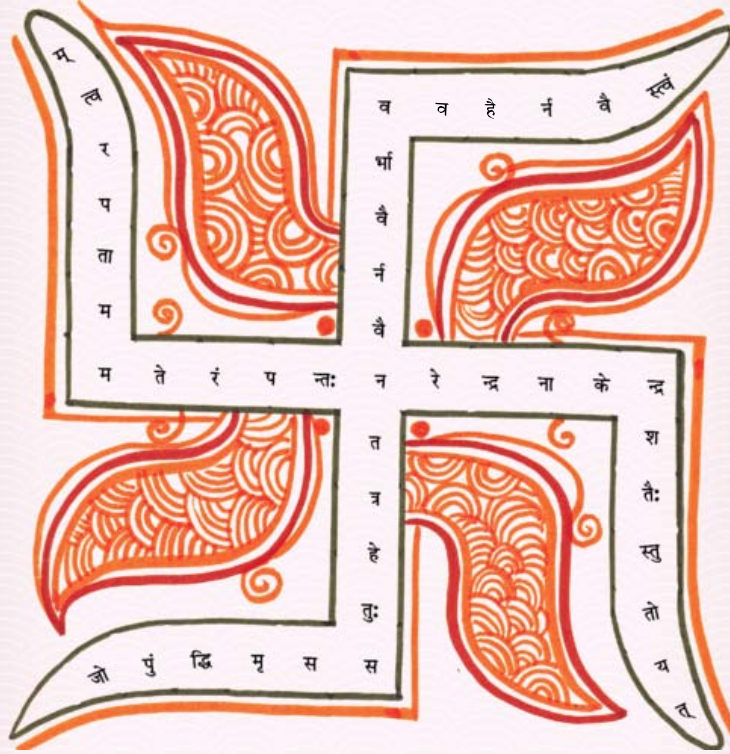
१९. ॥ विविधानि चित्रकाव्यानि ॥

१-स्वस्तिक बन्धः

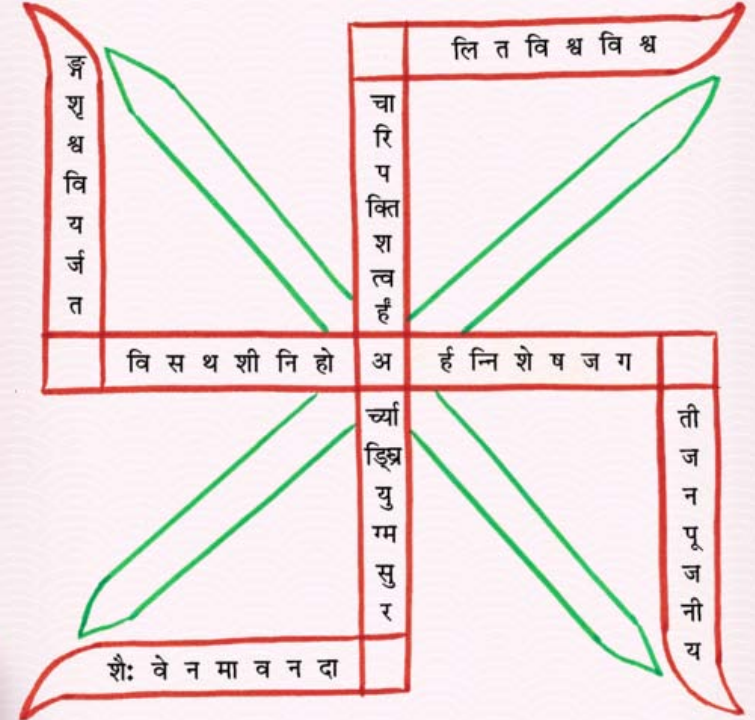
स्वस्तिप्रदं स्वस्तिकमालिखन्ते,
स्वच्छाक्षतैर्ये जिन! संमुखं ते ।
स्वर्भुवोऽपीशपदं समर्ज्य,
स्वर्णाभ तेषां न विमुह्यतेऽन्तः ॥१॥

२-स्वस्तिक बन्धः

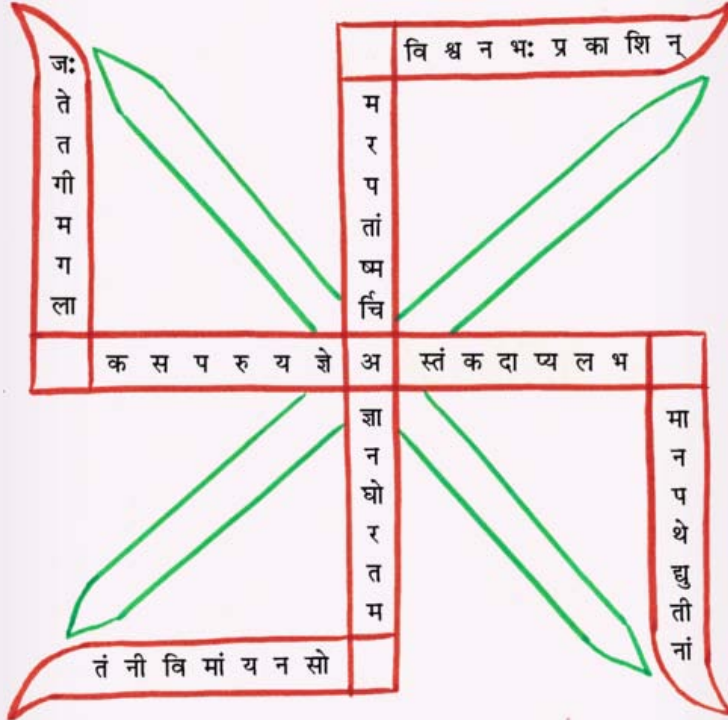
नवेनवै-र्भाववहै-नवैस्त्वं,
नरेन्द्रनाकेन्द्रशतैः स्तुतो यत् ।
न तत्र हेतुः स समृद्धिपुंजो-
ऽनन्तः परं तेऽममतापरत्वम् ॥२॥ युग्मम् ॥

३-स्वस्तिक बन्धः

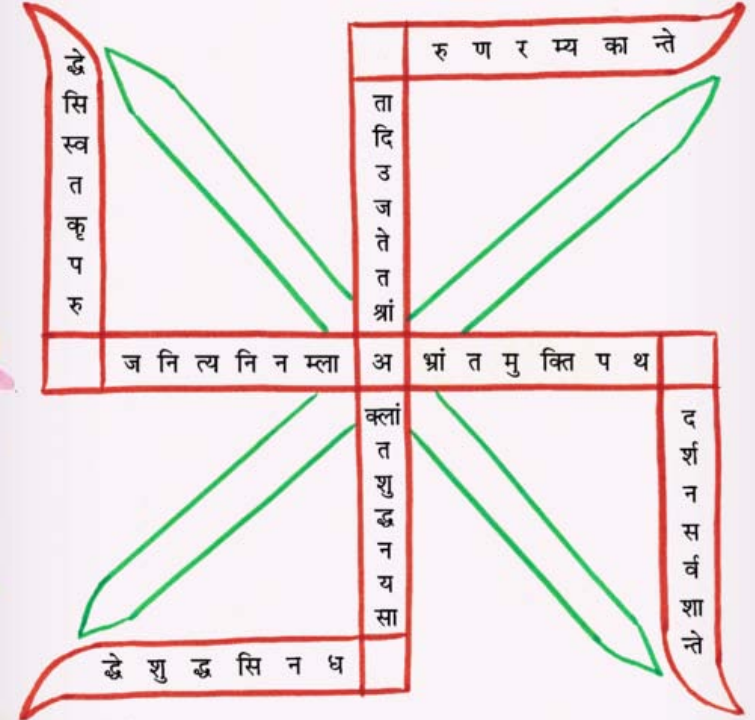
अर्हत्वशक्ति-परिचालित-विश्वविश्व!,
अर्हन्निशेषजगतीजनपूजनीय! ।
अशर्चाङ्गिग्रयुग्मसुरदानवमानवेशैः,
अंहोनिशीथसवितर्जय विश्वशृङ्ग ! ॥

४-स्वस्तिक बन्धः

अर्चिष्मतां परमविश्वनभः प्रकाशिन्,
अस्तं कदाप्यलभमान-पथे द्युतीनाम् ।
अज्ञानघोरतमसो नय मां विनीतं,
अज्ञेयरूपसकलागमगीततेजः ॥

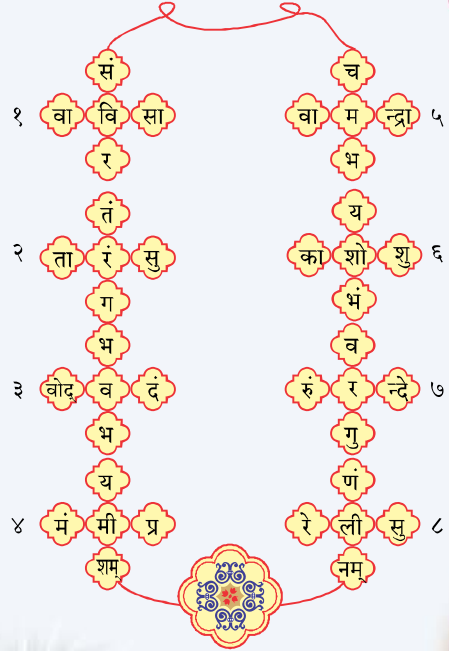
५-स्वस्तिक बन्धः

अभ्रांततेज-उदितारुण-रम्यकान्ते!,
अभ्रांत मुक्ति पथदर्शन सर्व शान्ते! ।
अक्लांतशुद्धनयसाधन-सिद्धशुद्धे!
अम्लाननित्यनिरूपकृतस्वसिद्धे ॥

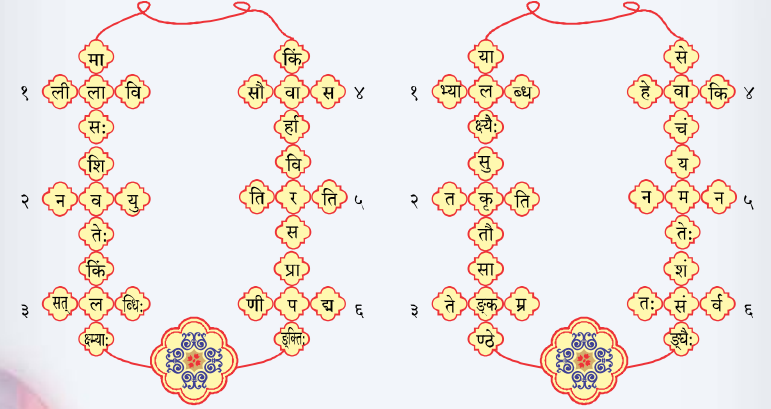
॥ श्री गुरु वंदना ॥

६-हारबन्धः

संसार वासविरतं सुगतान्तरङ्गम्,
भंदं भवोद्धव भयप्रशमं यमीशम् ।
चन्द्राभवाचमभयं शुभकायशोभम्,
वन्दे गुरुं वरगुणं सुनरेण लीनम् ॥

७-हारबन्धः

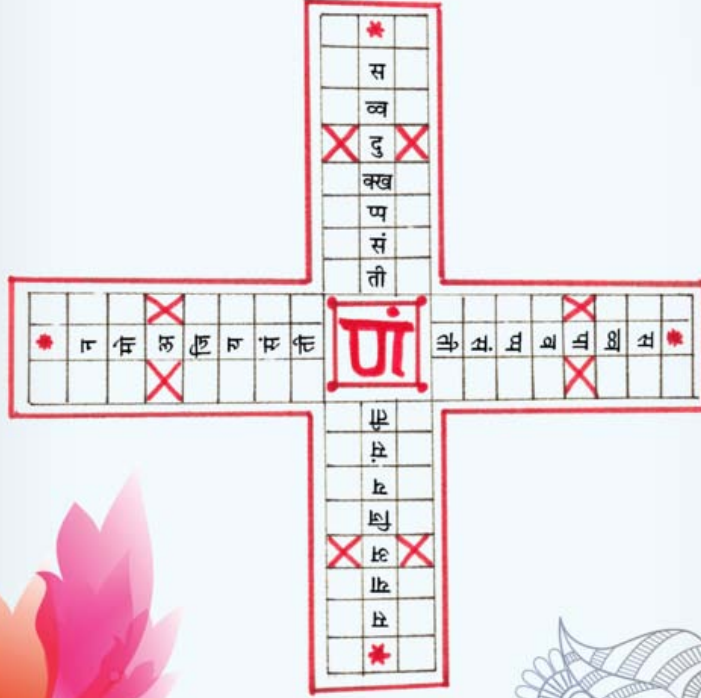
॥ उपधानतपमालारोपणश्लोक ॥

(उपधानतपमालारोपणावसरे मालामहत्त्वदर्शकं स्रग्धराच्छन्दोबद्धः हारबन्धश्लोकः)

A Â 'मालालीलाविलासः' शिवनवयुवते 'किंनसत् लब्धिलक्ष्म्याः,
'किंवासौ वासवार्हा' 'विरतिरतिरस-प्रापणी पद्मपङ्क्तिः ।
B Â 'या लभ्या लब्धलक्ष्यैः' 'सुकृतकृतकृतौ' 'साङ्क्ते क्मक्कटे,
'सेवा हेवाकि - वाचंयम' -नमन-मतेः (भासतः) 'शंसतः सर्वसङ्घैः ॥१॥

२०. ॥ विविधचित्रबन्धबद्धम् श्री अजित-शान्ति स्तवनम् ॥

चतुष्पट्ट-बन्धः

सव्व-दुक्ख-प्पसंतीणं, सव्व-पाव-प्पसंतीणं ।

सया अजिय-संतीणं, नमो अजिय-संतीणं ॥३॥ ॥ सिलोगो ॥

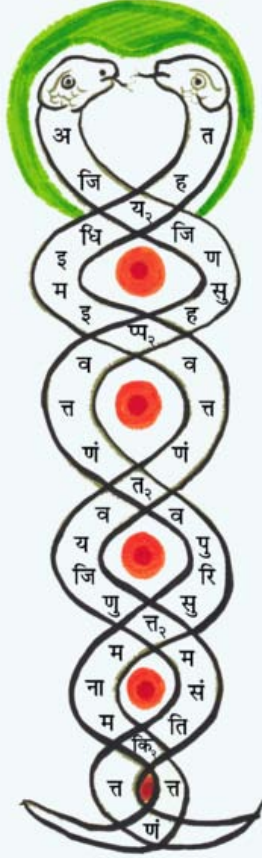
पंखाबन्धः

सव्व-दुक्ख-प्पसंतीणं, सव्व-पाव-प्पसंतीणं ।

सया अजिय-संतीणं, नमो अजिय-संतीणं ॥३॥ ॥ सिलोगो ॥

नागपाशबन्धः

अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

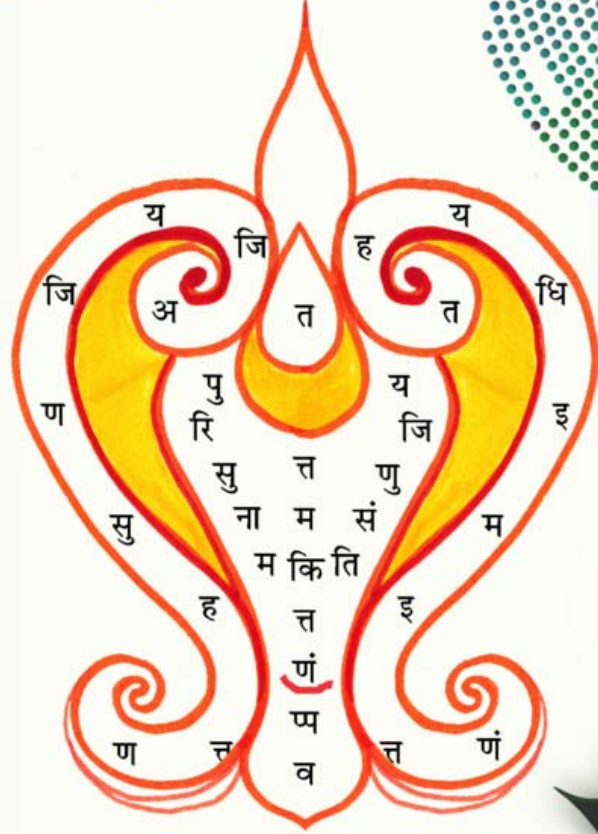
भद्रासनबन्धः

अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

श्रीवत्सबन्धः

अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

दर्पणबन्धः

अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

तिलकरत्नबन्धः

अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

शरावसंपुटबन्धः

अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

मीनयुगलबन्धः

अ जि य जि ण सु ह ष व त व पु रि सु त्त म ना म कि

त व य जि णु त्त म सं सि कि

104

[illegible]

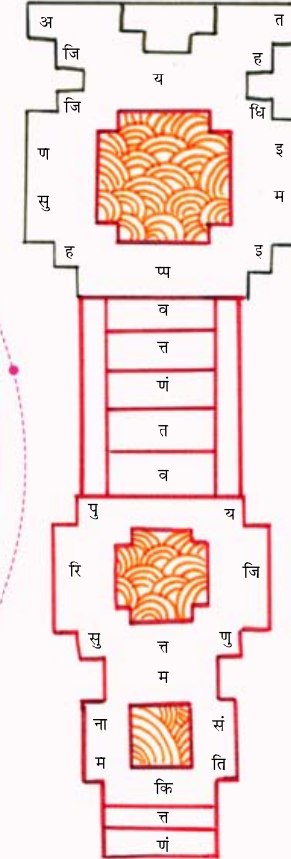
105

स्वस्तिकबन्धः

अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

वापिका-बन्धः

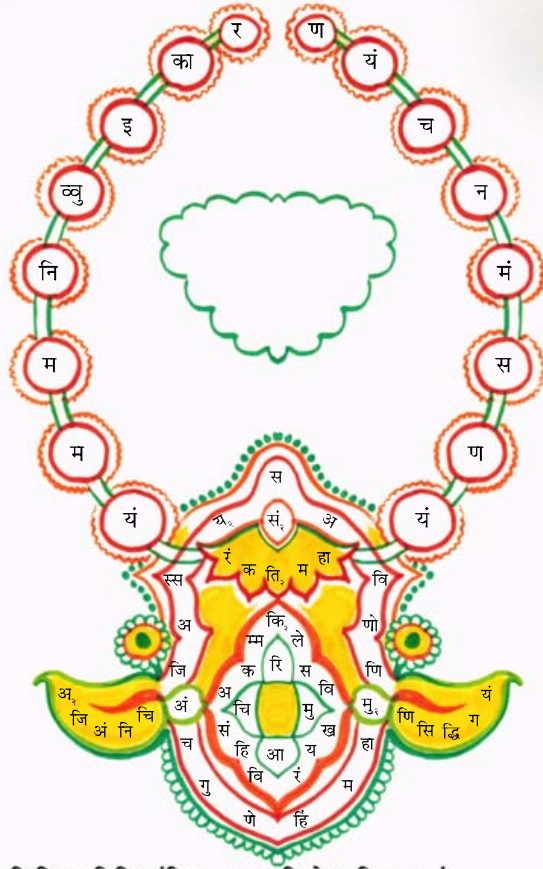
अजिय-जिण! सुह-प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम ! नाम-कित्तणं ।
तह य धिइ-मइ-प्पवत्तणं, तव य जिणुत्तम ! संति! कित्तणं ॥४॥ ॥मागहिआ॥

A decorative graphic featuring a golden vine with red leaves and a blue architectural motif. The vine is stylized and curves across the top right corner. The leaves are red with yellow centers. The architectural motif is blue and white, resembling a traditional Indian building. The background is a light beige color with a subtle pattern.

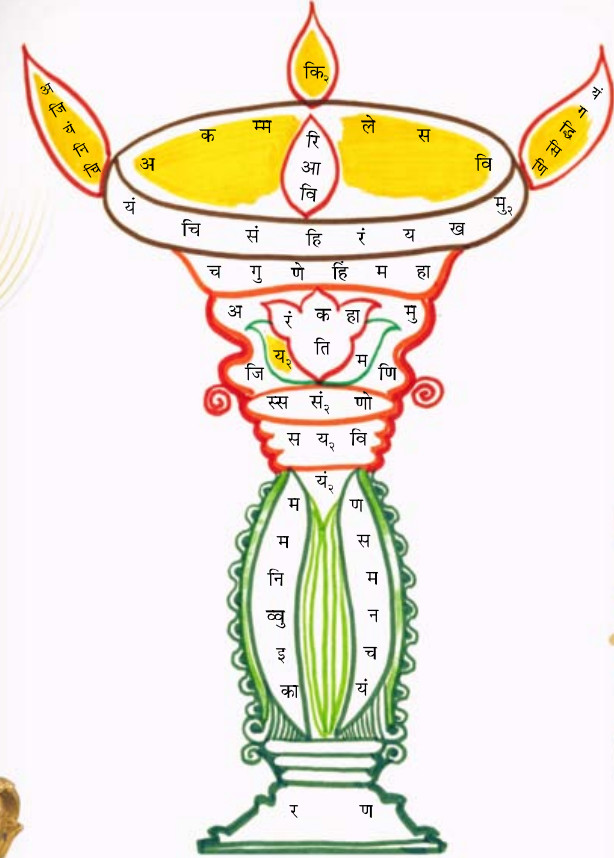
109

रत्नमालाबन्धः

किरिआ-विहि-संचिअ-कम्म-किलेस-विमुक्खयरं,
अजिअं-निचिअं च गुणेहिं महा-मुणि-सिद्धि-गयं ।
अजिअस्स य संति-महा-मुणिणो विय संति-करं,
सययं मम निव्वुइ-कारणयं च नमंसणयं ॥५॥ ॥आलिङ्गणयं॥

चतुर्दिपबन्धः

किरिआ-विहि-संचिअ-कम्म-किलेस-विमुक्खयरं,
अजिअं-निचिअं च गुणेहिं महा-मुणि-सिद्धि-गयं ।
अजिअस्स य संति-महा-मुणिणो विय संति-करं,
सययं मम निव्वुइ-कारणयं च नमंसणयं ॥५॥ ॥आलिङ्गणयं॥

नौका-बन्धः

पुरिसा ! जइ दुक्ख-वारणं, जइ अ विमग्गह सुक्ख-कारणं ।
अजिअं संति च भावओ, अभय-करे सरणं पवज्जहा ॥६॥ ॥मागहिआ॥

कुञ्जाबन्धः

अरइ-रइ-तिमिर-विरहिय मुवरय-जर-मरणं,
सुर-असुर-गरुल-भुयग-वइ-पयय-पणिवइअं ।
अजिय महमवि अ सुनय-नय निउण मभयकरं,
सरण मुवसरिअ भुवि-दिवि-ज-महिअं सयय मुवणमे ॥७॥ ॥संगययं॥

मन्यानबन्धः

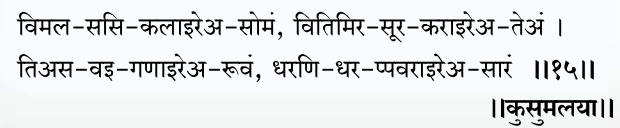
अरइ-रइ-तिमिर-विरहिय मुवरय-जर-मरणं,
सुर-असुर-गरुल-भुयग-वइ-पयय-पणिवइअं ।
अजिय महमवि अ सुनय-नय निउण मभयकरं,
सरण मुवसरिअ भुवि-दिवि-ज-महिअं सयय मुवणमे ॥७॥ ॥संगययं॥

गदाबन्धः

तं च जिणुत्तम मुत्तम-नित्तम-सत्त-धरं, अज्जव-महव-खंति-विमुत्ति-समाहि-निहिं ।
संतिकरं पणमामि दमुत्तम-तित्थयरं, संति-मुणी मम संति-समाहि-वरं दिसउ ॥८॥
॥ सोवाणयं ॥

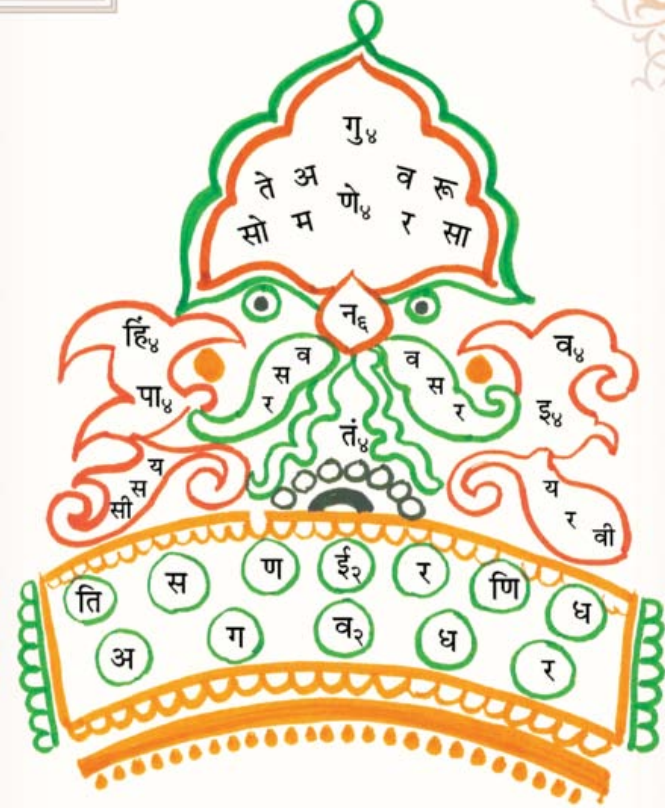
सत्ते अ सया अजियं, सारिरे अ बले अजियं ।
तव-संजमे अ अजियं, एस थुणामि जिणं अजियं ॥१६॥
॥ भुअग-परि-रिगिअं ॥

नर-धनुर्बन्धः

सोम-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-ससी,
तेअ-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-रवी ।
रूव-गुणेहिं पावइ न तं तियस-गण-वई,
सार-गुणेहिं पावइ न तं धरणि-धर-वई ॥१७॥ ॥खिज्जिअयं॥

मुकुटबन्धः

सोम-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-ससी,
तेअ-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-रवी ।
रूव-गुणेहिं पावइ न तं तियस-गण-वई,
सार-गुणेहिं पावइ न तं धरणि-धर-वई ॥१७॥ ॥खिज्जिअयं॥

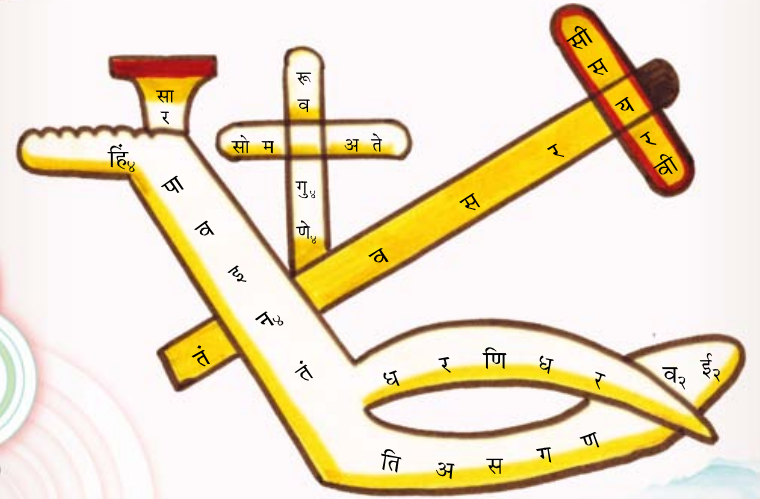
मयुरबन्धः

सोम-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-ससी,
तेअ-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-रवी ।
रूव-गुणेहिं पावइ न तं तियस-गण-वई,
सार-गुणेहिं पावइ न तं धरणि-धर-वई ॥१७॥ ॥खिज्जिअयं॥

हलबन्धः

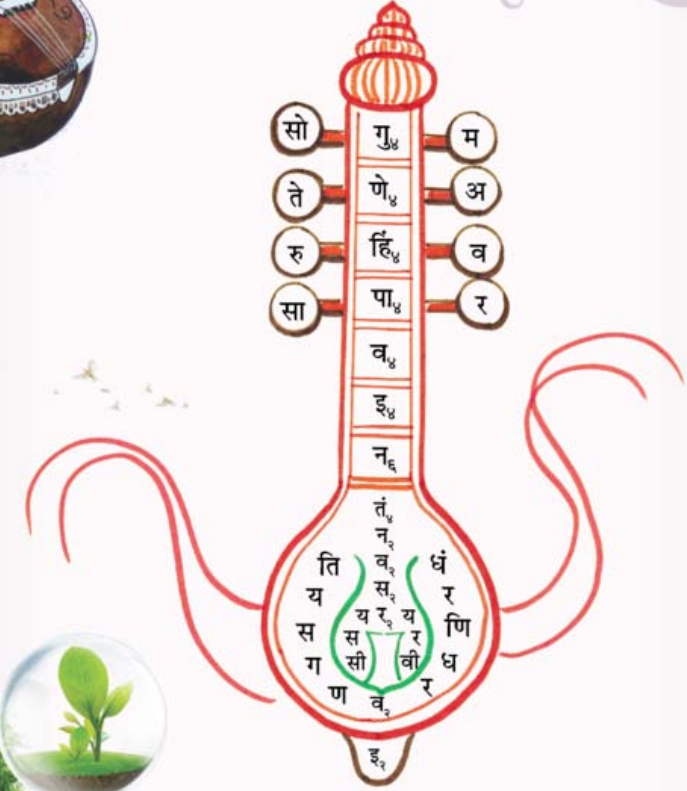
सोम-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-ससी,
तेअ-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-रवी ।
रूव-गुणेहिं पावइ न तं तियस-गण-वई,
सार-गुणेहिं पावइ न तं धरणि-धर-वई ॥१७॥ ॥खिज्जिअयं॥

वृक्षबन्धः

सोम-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-ससी,
तेअ-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-रवी ।
रूव-गुणेहिं पावइ न तं तियस-गण-वई,
सार-गुणेहिं पावइ न तं धरणि-धर-वई ॥१७॥ ॥खिज्जिअयं॥

विणाबन्धः

सोम-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-ससी,
तेअ-गुणेहिं पावइ न तं नव-सरय-रवी ।
रूव-गुणेहिं पावइ न तं तियस-गण-वई,
सार-गुणेहिं पावइ न तं धरणि-धर-वई ॥१७॥ ॥खिज्जिअयं॥

त्रिशुलबन्धः

तित्थ-वर-पवत्तयं, तम-रय-रहियं,
धीर-जण-थुयच्चिअं, चुय-कलि-कलुसं ।
संति-सुह-प्पवत्तयं, ति-गरण-पयओ,
संति-महं महा-मुणिं सरण-मुवणमे ॥१८॥ ॥लल्लिअयं॥

ध्वजशिखरबन्धः

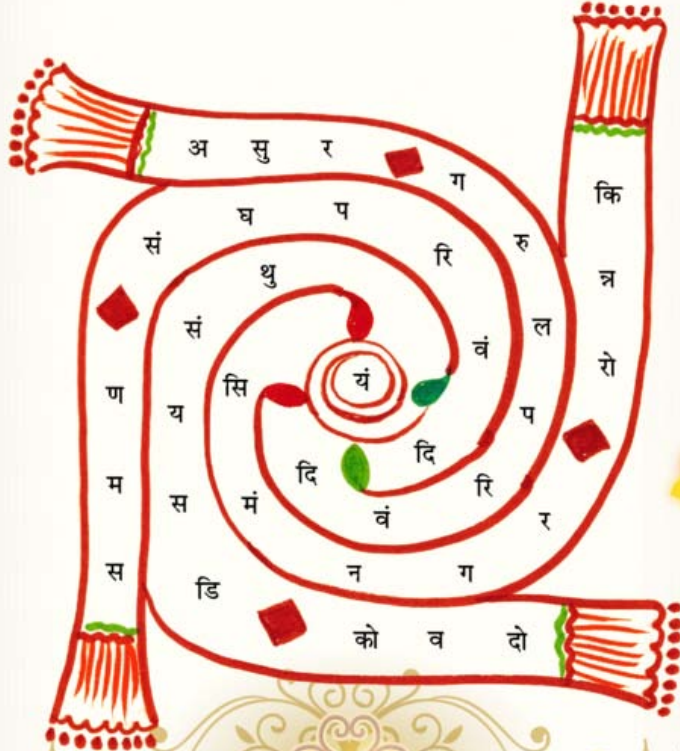
तित्थ-वर-पवत्तयं, तम-रय-रहियं,
धीर-जण-थुयच्चिअं, चु-कलि-कलुसं ।
संति-सुह-प्पवत्तयं, ति-गरण-पयो,
संति-महं महा-मुणिं सरण-मुवणमे ॥१८॥ ॥ललिअयं॥

सिंहासनबन्धः

विणओणय-सिर-रइ-अंजलि- रिसि-गण-संथुयं थिमियं,
विबुहाहिव-धण-वइ-नर-वइ- थुअ-महि-अच्चियं बहुसो ।
अइरुगय-सरय-दिवायर-समहियं-सप्पभं तवसा,
गयणं-गण-वियरण-समुइअ-चारण-वंदिअं सिरसा ॥१९॥ ॥किसलयमाला॥

चतुर्गुच्छबन्धः

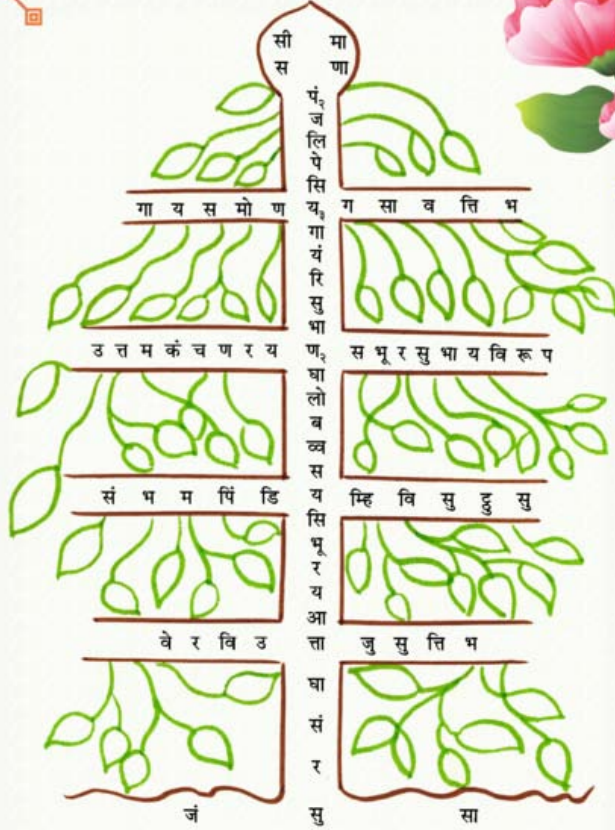
असुर-गरुल-परिवंदिअं, किन्नरोग-नमंसियं ।
देव-कोडि-सय-संथुयं, समण-संघ-परिवंदिअं ॥२०॥ ॥सुमहं॥

षड्दल-कमल-बन्धः

अभयं, अणहं, अरयं, अरुयं ।
अजियं अजियं पयओ पणमे ॥२१॥ ॥विज्जुविलसिअं॥

कल्पतरुबन्धः

जं सुर-संघा, सासुर-संघा, वेर-विउत्ता, भत्ति-सु-जुत्ता,
आयर-भूसिय-संभम-पिंडिय-सुदु-सुविम्हिय-सव्व-बलोघा ।
उत्तम-कंचण-रयण-परुविय-भासुर-भूसण-भासुरियंगा,
गाय-समोणय-भत्ति-वसागय-पंजलि-पेसिय-सीस-पणामा ॥२३॥ ॥ रयणमाला ॥

मशालबन्धः

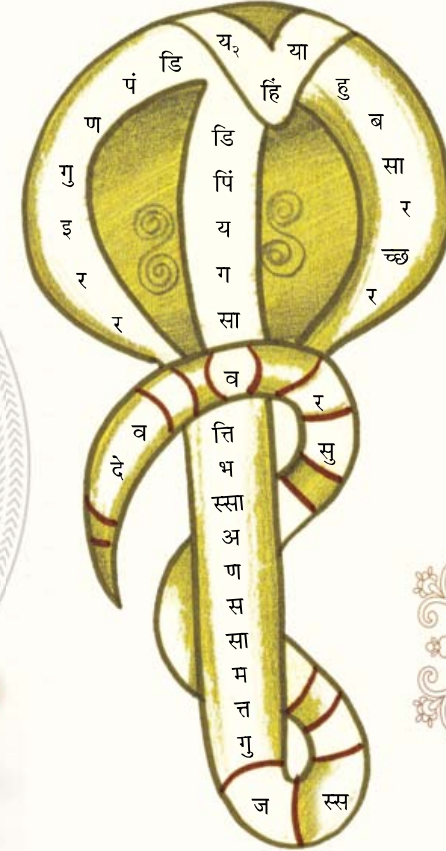
जस्स-जगुत्तम-सासण अस्सा, भत्ति-वसागय-पिंडिययाहिं,
देव-वरच्छरसा-बहुयाहिं, सुर-वर-रइ-गुण-पंडिययाहिं ॥३०॥ ॥ भासुरयं ॥

कमल-कलिका-बन्धः

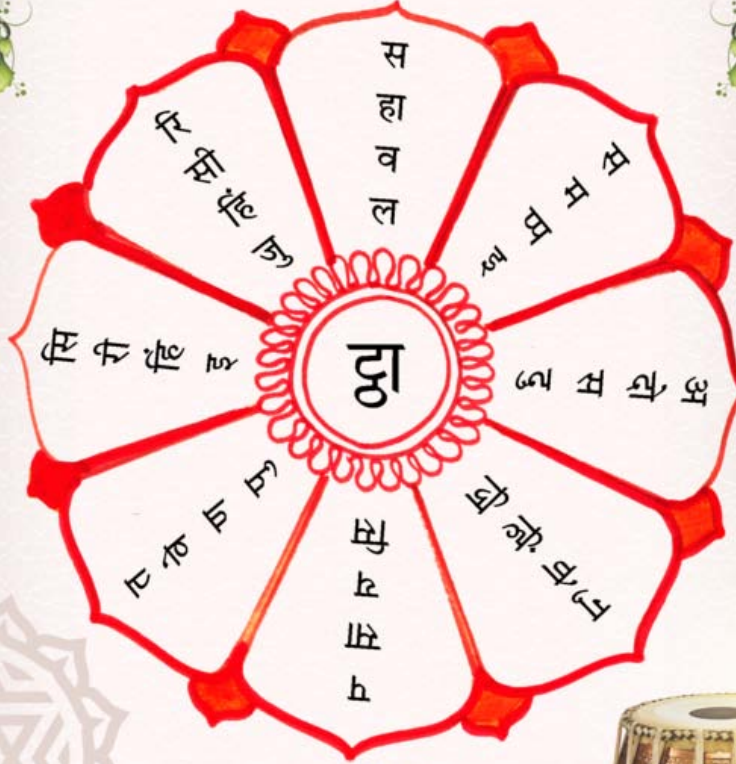
जस्स-जगुत्तम-सासण अस्सा, भत्ति-वसागय-पिंडिययाहिं,
देव-वरच्छरसा-बहुयाहिं, सुर-वर-रइ-गुण-पंडिययाहिं ॥३०॥ ॥ भासुरयं ॥

नागफणाबन्धः

जस्स-जगुत्तम-सासण अस्सा, भत्ति-वसागय-पिंडिययाहिं,
देव-वरच्छरसा-बहुयाहिं, सुर-वर-रइ-गुण-पंडिययाहिं ॥३०॥ ॥ भासुरयं ॥

अष्टदल-कमल-बन्धः

सहाव-लद्वा सम-प्पइद्वा, अदोस-दुद्वा गुणेहिं जिद्वा ।
पसाय-सिद्वा तवेण पुद्वा, सिरीहिं इद्वा रिरीहिं जुद्वा ॥३३॥ ॥ वाण-वासिआ ॥

व्यजनबन्धः

ते तवेण धुय-सव्व-पावया, सव्व-लोअ-हिय-मूल-पावया ।
संथुया अजिय-संति-पायया, हुंतु मे सिव-सुहाण दायया ॥३४॥ ॥ अपरांतिका॥

॥ अष्टमहाप्रातिहार्यवर्णनमयः अष्टमहाप्रातिहार्यचित्रबन्धबद्धः ॥

२१. ॥ श्री चाणस्मामण्डन-श्रीभटेवापार्श्वस्तवः ॥

अमरहरिणेत्रा नृत्यकम्प्रोत्तमाङ्ग-
ग्रथितकुसुमदामोदामगन्धप्रसिक्त- ।
समवसृतिशिरःस्थ-श्रीभटेवाख्यपार्श्व,
नवनवकवनैस्तैश्चित्रबद्धैः स्तवेऽहम् ॥१॥ मालिनीछन्दः ॥

१ ॥ अशोकवृक्षः ॥

छायाकर्ता सघनदलपुञ्जेन ते देशनोर्व्या ।
नीलाशोकस्सुघनदलपुञ्जस्य शोभान्दधानः ॥
दिष्ट्या दृष्टः सघनदलपुण्येन वामेय मेऽद्य ।
दृष्टिं हृष्टं हि घनदलपुष्टैर्वरावद्विधत्ते ॥२॥ मन्दाक्रान्ताछन्दः ॥ अशोकवृक्ष चित्रम् ॥

२ ॥ पञ्चवर्णसुरपुष्पवृष्टिः ॥

व्योम्नः सोमसमस्तमण्डलसमाकृष्टः स्फुरत्सौरभो-
ल्लासः सारचयः किमुज्वलतरज्योतिर्मयो वर्षति ? ॥
इत्याशङ्कपरं जनोच्छलमभूदेव ! त्वदास्थानके ।
दिव्यश्वेतसुमोत्करैस्सुललितं वृन्दारकैर्वर्षितैः ॥३॥ शार्दूलविक्रीडित-छन्दः ॥

उन्मीलन्नवगन्धकोशनिपतल्लुब्धद्विरेफाकुलो ।
रक्ताम्भोजमुखप्रसूननिचयो बालार्करम्यच्छविः ॥
प्रोदगच्छन्मकरन्दबिन्दुनिकरः सन्ध्याङ्गरागच्छटा-
माकाशे विदधाति नाकनिलयै-वृष्टो भवत्पर्वदि ॥४॥ शार्दूल० ॥

मध्ये सभं विबुधमण्डलवर्षितं ते ।
मन्दारचम्पकसुमप्रमुखं सुमौघम् ॥

मत्तभ्रमद्-भ्रमरमञ्जुलगानरम्य-
मर्हन् ! रुचा जयति मन्दरकोटिकान्तिम् ॥५॥ वसन्ततिलकाछन्दः ॥

नीलच्छायनभोमहाद्रुमदृढासंख्यप्रशाखाशिखा-
कृष्टानीव शुचीन्द्रनीलमणिसच्छायानि मार्गे तव ।
श्रेणीभूतसुमानि सत्तम ! सुरै-वृष्टानि मुक्तिश्रियो-
ऽत्यन्तस्निग्धकटाक्षपातमदिरश्रेणीव संलक्ष्यते ! ॥६॥ शार्दूल० ॥

विसारिसुश्यामलकान्तिपुञ्जा ।
झरच्चरार्चिमकरन्दधारा ॥
सुरैः कृता श्यामसुमौघवृष्टिः ।
सविद्युदब्दं महसा जिगाय ॥७॥ उपेन्द्रवज्राछन्दः ॥ कमल-चित्र बन्ध-पंचकं ॥

३ ॥ दिव्य-ध्वनिः ॥

दिव्यध्वनिर्दिवि नदन्नवतादलं नः ।
मन्देतरो मधुरमन्द्रतरोऽमरौघैः ॥
सम्पूरितोऽसमतरस्तव ताररागै-
र्गम्भीररागकलशर्मददेशनायाम् ॥८॥ वसन्त० ॥ दिव्यध्वनिचित्रम् ॥

४ ॥ दुन्दुभिः ॥

गम्भीरनादजितनीरधिमध्यभाग-
गर्जि प्रघोषसुरदुन्दुभिरम्यघोषो- ॥
ऽ सक्तं नदन्मभसि मानवमुख्य ! ते सः ।
सर्वार्तिहः किमिनां भुवनस्य वक्ति ! ॥९॥ वसन्त० ॥ दुन्दुभिचित्रम् ॥

(गम्भीरनादजितसद्गदयिन्नुनादः ।
खे दुन्दुभिर्नदति सन्ततमन्तिके ते ॥
वामेय ! यः स किमु नाभिसमुत्थितं ते ।
किं स्पृह्यते ततमनाहतनादरंगम् ॥१०॥ अन्याकारेण दुन्दुभिचित्रम् ॥)

५ ॥ आतपत्रम् ॥

प्रचण्डमार्तण्डकरप्रसार-प्ररोधिकपूरतुषार सार- ।

च्छविर्विभातीतरजो नितान्तं, छत्रत्रयं पूर्णशशाङ्ककान्तम् ॥११॥ उपजाति० ॥

प्रान्तप्रदेशेऽशितिकान्तिसौम्य-प्रालम्बिमुक्तामणिजालरम्यम् ।

अखण्डमग्रे स्फुरदीश तत्ते, किं कर्णपूरं शिवपक्ष्मलाक्ष्याः ॥१२॥ उपजाति० ॥ छत्रत्रय-चित्रम् ॥

६ ॥ भामण्डलम् ॥

भामण्डलं तव शिरोवलितां निरंकं ।

कंकेल्लिनीलरुचिदेहसमुत्थसार- ॥

रश्मिच्छटामयमधः कुरुते सहासम् ।

सन्नीलपर्वततटस्थगभस्तिशोभाम्

॥१३॥ वसन्त० ॥

७ ॥ चामर ॥

रजनिकान्तविभा विमलच्छवि-र्विहितवायुरियं चमरावली ।

विशदहंसततीव मुखाम्बुजा-विकलभक्तिपरा तव राजते ॥१४॥ द्रुतविलम्बितछन्दः ॥

रजतक्रान्तिरियं किमु किं पवि-र्विकृतकर्मनगे कुशलश्रियोऽ-

विकचकेलिकजं किमु वासवै - विनयवीजितचामरसन्ततिः ॥१५॥ द्रुत० ॥ चामरयुग्मचित्रम् ॥

८ ॥ सिंहासनं सपादपीठम् ॥

रङ्गान्मणिप्रकरचित्रविभाविलासि-

सिंहासनं कनकनिर्मितं तारकाली- ।

रश्म्यावृतं सुरतरुल्लसदग्रशोभ-

भर्माद्रिशृङ्गमिव ते वपुषा विभाति

॥१६॥

विस्मेरपद्मसमपादविभाविलास-

मिश्रं विनम्रपुरुहूतकिरीटदेव ! ॥

रत्नप्रभावलयितं जयति श्रियारं ।

ते पादपीठमयि ! तसगभस्तिबिम्बम्

॥१७॥

रे कंकेल्लितलेऽमले सुरसुमासारोज्ज्वले भूतले,

भेरीनादनिनादिताम्बरतले प्रालम्बिछत्रत्रये ॥

रोचिर्मण्डलचारुचामरलसदसिंहासनासीन हे ! ।

त्वं दिव्यध्वनिपूर्णवाग् ! विरचयन् विश्वोरुभद्रं जय !... ॥१८॥

इत्थं गुर्जरभूमिनिर्जरधरालंकारकारस्कर-

श्चाणस्मानगरस्थितो दरहरः पार्श्वो भटेवा वरः ॥

काव्यैश्चित्रमयाद्भुतैः परमया भक्त्या स्तुतोऽसौ मया ।

देयाद् बोधिमणी-धुरन्धरमणीधीरो जिनग्रामणीः

॥१९॥ कमलचित्रयुग्मम् ॥

सं. २०२२ म. सु. - ५

(चित्रशाला)

२२. ॥ हारबन्धबन्धुरं श्री वीरजिनेश्वर-स्तवनम् ॥

भवागस्वरो! तेऽस्ततन्द्रः प्रभद्र-प्रभो वीर ! भव्याम्बुधौ पूर्णचन्द्र ! ।
करोमि स्फुरद्भक्तिसंरम्भतारं, स्तवं नव्यकं कर्ममर्मप्रहारम् ॥१॥

गणाब्जद्युततपद्मपाणिं सुवाणिं-स्तुतीनामगम्यं जिनं पद्मपाणिम् ।
वहे मानसे भव्यभूरक्षितारं, गभीरारवं कर्मवल्लीकुठारम् ॥२॥

हृषीकेश ! हे ! नष्टवादिन् ! विषादि-कृतानन्द! हृद्याकृते सर्ववेदिन् ! ।
सरोजन्मनेत्र ! प्रभोऽनिन्द्यकान्ते ! महासाहसं शर्मदं त्वां नमानि ॥३॥

॥ लघुनायकमणिः ॥

यमाधाय चित्ते यतन्ते यतीशाः ।
यमान्ताय गोनाय संगाय गीतम् ॥
सुधाधामतेजोवते सर्वशास्त्र-
स्तुतायास्तु नामोऽनगाराय तस्मै ॥४॥

रमाधीशवन्द्या प्रशस्तकृतास्त - प्रदेहि वरज्ञानं मह्यं प्रशस्तम् ।
वनेजां हियुग्मप्रभोऽरक्षितारं, महानन्दवर्णालयं सौख्यसारम् ॥५॥

चिरं जय त्वं सुरकांतसंस्तुत, क्षमातले चित्रकरर्द्धिसंयुत ! ।
मतंगजारिध्वज! भूतरक्षितः !, क्षमाभिराम क्षितिराजसंनत !... ॥६॥

रसाधीशसिद्धार्थवंशग्रहेश !, विदेहोदरस्रोत ईशक्षपेश ! ।
त्रुटन्मोहबन्धः श्रेये कर्मपङ्क-खगान्तः शत्रुक्षायक त्वां निरङ्क ! ॥७॥

॥ बृहन्नायकमणिः ॥

पलादभीतीभहरे! ऽस्तमार,
रमाद नष्टानय संयमीश ॥
शमी क्षुपाथोद नताहिदेव,
वन्दे जिन ! त्वां क्षपितप्रलाप ! ॥८॥

भवन्तमज्ञानदवाग्रिकन्दं,
नमन्मरुन्मानवनाथलक्षम् ।
वन्दे सुधीग्रामनिरस्तशङ्क !,
कलाकलापालय ! सत्प्रभाव ! ॥९॥

रङ्गदृज्ञानश्रीरमाकेलिसोमं,
रक्षाकारं मुक्तिहारं भवन्तम् ।
देवेशं वीरं भजे मेरुधीरं,
रम्याकारप्रास्तमारं सदैव ॥१०॥

स्वर्गस्त्रीव्रातैः संस्तुतास्वप्ननिःस्व ! नन्द त्वं शस्वत् स्वर्णकान्ते परस्व ।
कीर्तिस्वर्कुल्याव्याप्तवैयत्यपद्य ! वन्दे त्वां सत्कीर्तिं प्रभो ! त्रैशलेय ! ॥११॥

मनोऽभीष्टकल्पद्रुमं नष्टमानं मतङ्गारिमध्यं सुवर्णाब्जयानम् ।
सिताक्षं प्रमादासदीप्रक्षुरप्रं भजोर्व्यां प्रसिद्धं गतं मुक्तिवप्रम् ॥१२॥

वरां राज्यलक्ष्मीं निरीहेन नेहे तथा नैव वर्याङ्गनाभोगमीहे ।
जष त्वं परं ज्ञातसूनो सुजानो ! ममांहोब्रजं कर्मकक्षे कृशानो ॥१३॥

॥ लघुनायकमणिः ॥

तरेयं तरण्डं तमीकांत तेर !,
तमोमुक्त लब्ध्वा तपस्तप्तबेर ! ।

॥८॥

॥९॥

॥१०॥

॥११॥

॥१२॥

॥१३॥

सयक्षमलत्वामकामं सुरक्षं,
समुद्रं भवाख्यं नतप्राणिरक्ष !

॥१४॥

तिरस्कारकाराक्रुधं पञ्चरूप-द्युसद्धान्यतिस्नापितं सत्यरूपम् ।
कचश्मश्रुकामांकुशाजन्म भाजं, भजन्ते विकल्पापहं विश्वराजम्

॥१५॥

वदान्योत्तमं ये रिरंसा पिपासा-प्रमुक्तं भवन्तं मतब्रह्मवासाः ।
भवन्तीश ! ते मुक्तिराजत्वराजः, क्षमाधार भव्यद्रुनम्राण्महौजः

॥१६॥

तेजोमद्वयक्रोधकंसप्रकंस-दैत्यारे ! शान्तेप्साविमुक्तावतंस ! ।
मोक्षं मे देह्यक्षीणशं दम्भसूत, मह्यं पद्मामोदक्षसत्त्वं प्रसीद

॥१७॥

॥ हारः ॥

भव्यभोगभर सुस्वर नेहे,
रङ्गादिन्द्रभवनं जगदैश्वर्यम् ।
दत्स्व किन्तु रविभास्वरतेजोऽ-
भङ्गासौख्य शिवमां जगदिष्टाम्

॥१८॥

॥ ग्रन्थि काव्यं ॥

भद्रंकरं गणिवरं हृदि संनिधाय,
तारं स्तवं रचितमन्तरशत्रुकम्पम् ।
शस्वत्स्वकीयमनसि प्रवहेज्जनो य-
स्तं मुक्तिपङ्कजवशा भजते समोदम्

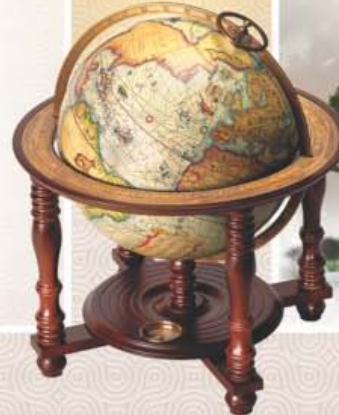
॥१९॥

॥ दवरक काव्यं ॥

सं. २०१८, ३१२८३ शुद्ध-५
(चित्रकाव्य)

षोडशदलकमलबन्धः

१३. ॥ षोडशदलकमलबन्धबन्धुरं श्री वर्द्धमानस्तोत्रम् ॥

विमलकमलवक्त्रं श्रीजिनं शीलशालं ।
अमरतरुसुमालीचर्चितं श्रीविशालम् ॥
कलुषकुधवसैन्याद्रक्षणे वज्रसालं ।
मुनिजनमुकुटालीशेखरं मोहकालम्

॥१॥

कुमलमदगजाली-खण्डने सिंहबालं ।
मधुरवचनधारा-रञ्जितक्षोणिपालम् ॥
कनककमलमाला-मुक्तपादप्रवालं ।
चरणकमलवासान्तिका रङ्गशालम्

॥२॥

परिघपृथुलबाहुं यक्षराजीशशालं ।
सहृदयजनतान्तःकीरवीथीरसालम् ॥
मदनदहनतापार्त्तिकक्षये मेघमालं ।
स्फटिकविमलगण्डं चन्द्रखण्डाभभालम्

॥३॥

नतसुरसुरवैरीन्द्रं जगज्जन्तुपालं ।
कुगतिवनकुठारं विश्वसम्पत्तिशालम् ॥
चरमजिनवरेन्द्रं जन्ममुक्त्यै सदां ।
नमत नमत लोका ! यत्नतस्तं त्रिकालम्

॥४॥

(१६ दलकमलम्)

इति चरममहार्हत्संस्तवं बालयत्या,
रचितमतुलभक्त्या मित्रसन्नामगुप्तम् ।
रसविधुमितपत्राम्भोजचित्रेण बद्धं,
जगति जयतु यावच्चन्द्रसूर्यौ सरङ्गम्

॥५॥

सं. २०१६

(चित्रशाल्य)

146

षोडशारचक्रबन्धः

147

२४. ॥ षोडशारचक्रबन्ध-बद्धः श्री-वर्द्धमानजिनेश्वरस्तवः ॥

महोवद् धुर्वहं स्फारा-लङ्कारश्रीमनोहरम् ॥

महोभारक्षतोद्दामवर्यवायुभरुक्भरम्

॥१॥

महाबोधं सुधावाचं, दुःखव्रातक्षयङ्करम् ।

मन्द्रेतरमतिं सान्द्र-भक्तिमत्प्रेष्यशङ्करम्

॥२॥

मनीषिचक्रयमसूं प्रणमामशिशवङ्करम् ।

महेशं कामयज्ञारिं कालिन्दीसूत्रविस्तरम्

॥३॥

मनोहरेक्षणं सार्वं, सर्वसूरीशशेखरम् ।

महानन्दपूरीश्वारं श्रमणेन्द्रं दयाकरम्

॥४॥

मत्ताक्षसंवरं दंभ-द्विषत्कम्पप्रदाक्षरम् ॥

मह्यपास्तभयानिद्रं वन्दे त्वां दक्षशेखरम्

॥५॥

महासत्त्व द्विपार्यङ्क, जय त्वं परमेश्वरम् ।

मन्दराचलसद्दीर्घ, यतिपद्म-सुधाकरम्

॥६॥

महीशक्रनतासङ्गः गुणग्राम-शमाकरम् ।

मन्युदावघनप्राणि-रक्ष साधुखभास्करम्

॥७॥

महास्कन्धं घनारावं, संयतव्रजभास्वरम् ।

मत्तरागविजेतारं, पदं गतमनुत्तरम्

॥८॥ इति चक्रम् ॥

रागद्वेषमहाचौर-चरीकृच्चन्द्रशीतल ! ।

सूद्यान्तरारिभेत्तर्हं वशीकृतरसात्रयम्

॥९॥

भजे त्वां मन्द्रप्रक्वाणं, कजनेत्रं रमागृहम् ।

गणीशप्रेणिनाथत्व-वहं धीवरसंस्तुतम्

॥१०॥

(इति मध्य-परिधिः)

महानन्दमयं वन्दे, महावीरमहेश्वरम् ।

मममत्वं महाकीर्ति-मकलङ्कमनामयम्

॥११॥

मन्युकंस-महाहंस-मंहःपूषमखद्विष- ।

मनन्त-निर्मलं कान्त-मक्षय-क्षेमकारकम्

॥१२॥

(बहिः परिधिः)

श्रीयुतप्रेमसूरीन्द्र-पदपदमधुव्रतः ।

धुरन्धरश्चकारेदं संस्तवं चक्रबन्धगम्

॥१३॥ (गुप्तश्लोकः)

श्रीसिद्धार्थनरेश्वरान्वयनभोवेदोदयाभ ! प्रभो ! ।

वर्यश्रीत्रिशूलोदराम्बुजलसदृहंसाभवीरप्रभो ! ।

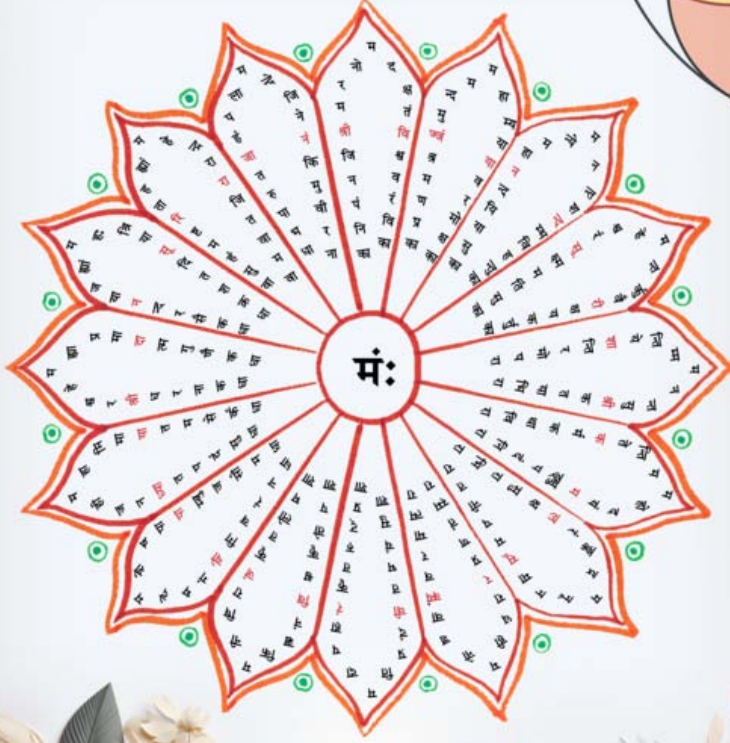
त्वां संस्तुत्य कुमारवक्त्रकुमिताराच्चक्रबन्धस्तवात् ।

याचे मुक्तिवराङ्गनाहृदयसूक्त ! सद्बोधिरत्नं वरम् ॥१४॥

सं. २०१८, भाद्रपद

(चित्रकाव्य)

द्वात्रिंशदलकमल बन्धः

२५. ॥ द्वात्रिंशदल-कमलबन्ध-बन्धुर-श्रीमद्धीरजिनस्तवनम् ॥

मनोरमश्रीजिनपं निकांमं, मदक्षतं विश्ववरं विकाम- ।
ममन्दमुज्जं श्रमणप्रकामम्, महाम्ययायावरमोक्षकामः ॥१॥

मन्ये महानन्दयियासुकाम-मनन्तशन्दम्भवहन्तुकामम् ।
महेश्वरं सूक्ष्ममतिं सुकाम -मन्तर्कुवैरीक्षयकर्तुकामम् ॥२॥

मम्मन्ति ये शान्तिरमोपराम-मनन्तसुश्रीकतयाभिराम- ।
ममन्ति ते कर्मकथा विरामं, महोदयं मङ्क्षुपदं निरामम् ॥३॥

मद्रङ्करं लक्षसुराभिराम-मनूनमासूमपनीतरामम् ।
महीधरारप्रणतं स्मरामः, मनोज्ञवाक् यं वरमात्मरामम् ॥४॥

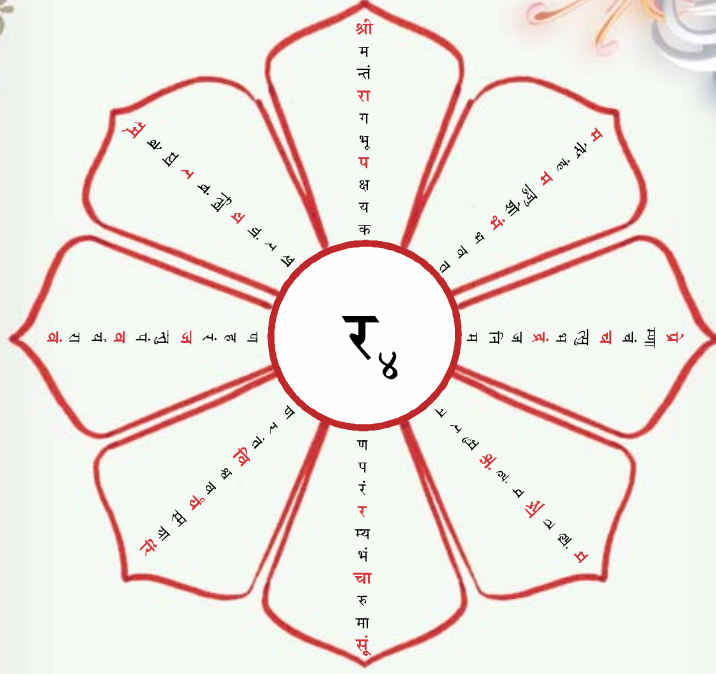
मतिप्रदं वीतभयं सुशामं, मदापहारं कृतरुद्र प्रशाम- ।
मकिञ्चनं विश्वकृतोपशामं, मनीषिराजं कृतलोभशामम् ॥५॥

मदेभगं योगिवरं नधाम-मशेषपापाम्बुजसोमधामम् ।
महीजनध्यातपदं सुधामं, महामि मायातमसेऽर्कधामम् ॥६॥

महेश्वरश्रीधरनाकधाम-मह्याप्रमादात्मगुणैकधाम ।
मह्यां जयानन्दरसैकधाम, महःश्रिया सूदितशक्रधाम ॥७॥

मह्यां हतारिष्टमहं सुवामं, महेन्द्रराराजितवामवामम् ।
मलापहं जातरुपाभधामं, मन्दे जिनेनं किमु वीरनामम् ॥८॥ (३२दलकमलम्)

अष्टदलकमलबन्धः

श्रीमन्तं रागभूपक्षयकरणपरं रम्यभं चारुमासु,
मन्देहं मञ्जुशोभं भवतरणरतं विश्ववर्धं स्मयारिम् ।
प्रेम्णा चंचत्सुभद्रं जनिमरणहरं जन्तुपं वर्धरावं,
मह्यं तन्द्रापहंकं सुरनरशरणं यत्त्विषं रम्यबेरम् ॥९॥ (अष्टदल-कमलम्)

अष्टारचक्रबन्धः

मुदाकरं धीरधुरं सुचिद्भरं, रमामृतं नीरधरस्वनं वरम् ।
रसाधवं वीरविभुं मुनीश्वरं, जयङ्करं मारयमं रजःक्षरम् ॥१०॥ (अष्टारचक्रम्)

मुक्तिश्रीबन्धुरं भद्र-रमाहारं धदं यशो-
उरक्तं शम्भुं विपद्विश्वा-जय्यं जन्त्युयमं यतिम् ॥११॥ परिधिः॥ कुलकम् ॥

श्रीमद्वीरजिनेश्वर ! त्रिभुवनस्फूर्ज्जत्प्रभावप्रभो !,
स्तुत्वा त्वां भुवनाक्षिसम्मितदलार्णो जन्मचित्रस्तवात् ।
नेहे शक्रपदं न भूधवपदं नैवाक्षयां सम्पदं,
किन्तु त्वत्पदनीरजे मम मनो लेलीयतां भृङ्गवत् ॥१२॥

॥ इति वीरस्तवः ॥

सं. २०१८, आसो
(चित्रकाल्य)

१६. ॥ पूज्याराध्य सकलभक्तिलोककदम्ब-कदम्बककादम्बिनी-
कदम्बायमानभट्टारक श्री१००८ श्रीमद्विजय-प्रेमसूरीश्वरचरणसहस्रपत्राणाम् ॥

स्वस्तिश्रिये मङ्गलमालिकायाः,
श्रेणिन्दधानो जिनपार्श्वदेवः ।
पञ्चासाराख्यो नमतां नराणा-
मिष्टप्रदाने वरकल्पवृक्षः ॥१॥

स्वस्तिश्रिये स्ताच्चरणारविन्द-
श्रङ्गांकुशस्वस्तिकदर्पणाद्यैः ।
क्षेमङ्करीर्मञ्जुलक्षणौघै -
लालाञ्छितं पार्श्वजिनस्य तस्य ॥२॥

स्वस्तिश्रिये नम्रनारामराली,
कोटीरत्नप्रतिबिम्बकान्त्या ।
प्रत्यग्रनक्षत्रमहीं सृजन्ती,
कामाङ्कुशाली जिनराजिपस्य ॥३॥

स्वस्तिश्रियं राहि जिनेन्द्रचन्द्र !,
साधुव्रजाधीश ! निरस्ततन्द्र ! ॥
संसारवारानिधिपोततुल्य !,
क्षमालतापल्लवनाम्बुकुल्य ! ॥४॥

स्वस्तिश्रीविश्रान्त्यै लसदिव्यतल्प !,
मुक्तिश्रीवल्ली दिव्यमन्दारकल्प ! ।
नन्दोर्व्या देवाशेषशस्यक्षितीन !,
शम्भो ! वामेयाक्षीणपुण्येन पीन ! ॥५॥

स्वस्तिश्रीकमला यदंहिकमलद्वन्द्वं श्रिता सादरं ।
सन्त्यज्यान्यवशावशङ्गतमनोनारायणाख्यं पतिम् ॥
रोषात्स्वर्णसरोजराजिविसरद्रश्मिच्छटाश्रीमिषात् ।
सः श्रीपार्श्वजिनः प्रशान्तवृजिनः श्रेयांसि पुष्पातु नः ॥६॥

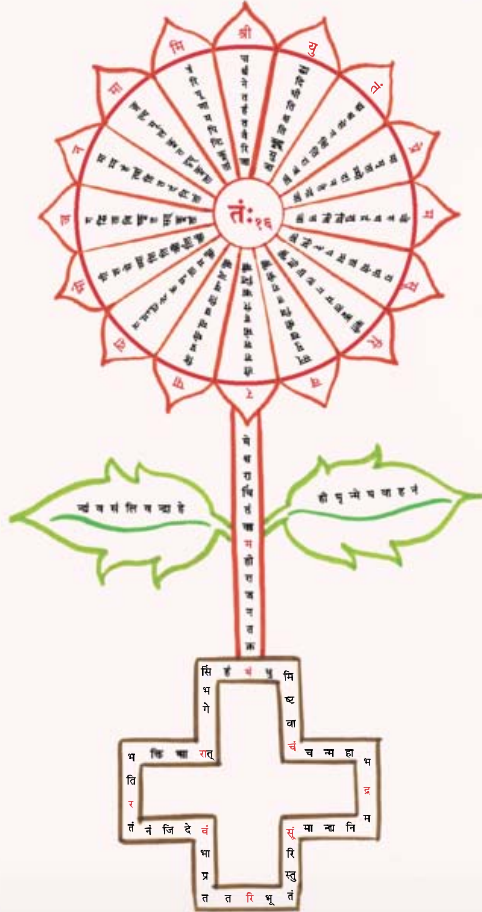
स्वस्तिश्री राजहंसीचरणजलरुहं सेवते यस्य नित्यं ।
सन्नप्रस्वर्गिनाथावलिमुकुटमणीपृश्नित्केसराढ्यम् ॥
माणिक्यच्छायशोणाङ्गुलि चयविलसत्पङ्करूपत्रयुक्तं ।
हन्याद्वामेयदेवः समरवनदवक्षीरदः सोऽशिवं वः ॥७॥

अगण्यलावण्यतरङ्गभङ्ग-
रङ्गद्विनीलद्युतिदीप्रदेह ! ।
जयाश्वसेनक्षितिराजवंश -
सिन्धूद्रहाकेलिहिरण्यनाभ ! ॥८॥

अश्वसेनकुलाम्भोज-विकासनविभाकर ! ।
वामाकुक्षिसरोहंस !, जय शर्मनिकेतन ! ॥९॥

गुरुनामगुप्तषोडशदलकमलबन्धः

॥ १ ॥

॥ अथ चित्रालङ्कारमयानि पद्यानि ॥
॥ श्रीगच्छाधिपतिगुरुनामगुप्तं १६ दलकमलम् ॥

श्रीपार्श्वनेतर्हृतवैरिजात !,
युद्धादिभीतिक्षतिकृद् ! सुजात ! ।
तन्वश्वसेनक्षितिराजजात !,
प्रेमामृताम्भोद ! नतेन्द्रजात !
ममोरुभद्रं शुचिचित्तजात !
सूराभ ! मोहान्धपरेऽभिजात ! ।
रिक्तीकृतामङ्गल-भाविकान्त-
र्वसन् ! मुखश्रीजितरात्रिकान्त !
रतीशशत्रो ! हरिकान्तिकान्त !
पाहि प्रभो ! मां व्रतिवृन्दकान्त ! ।
दातर्मुदां देहभृतामकान्त !
भोगीशसेव्याशितिकीर्तिकान्त !
जगद्धिताविष्कृतसत्कृतान्तं,
नमाम्यहं त्वां हितदं नितान्तम् ।
माङ्गल्यमूलं कृतदुष्कृतान्तं,
मित्रं रिपूणामपि निःकृतान्तम्

॥१०॥

॥११॥ (युग्मम्)

॥१२॥

॥१३॥

॥ कमलनालचित्रम् ॥

रमेश्वरार्चितं काम-महीभृन्मेघवाहनम् ।
महेन्द्रावलिसंवन्धं, महीराजनतक्रमम्
रागेभसिहं मधुमिष्टवाचं,
चञ्चन्महा भद्रमनिन्द्यमासूम् ।
सूरिस्तुतं भूरि ततप्रभावं,
वन्दे जिनं तं रतिभक्तिभारात्

॥१४॥

॥१५॥ (युग्मम्)

॥ इति सनालषोडशदलकमलान्वितगुरुनामगर्भवापिकाचित्रम् ॥ (श्लोक-१०/१५)

श्री गुरुद्वय-कर्तृनामगुप्त लघु महास्वस्तिकबन्धः

॥ २ ॥

प	ङ्क शो षे र वि प्र	भ	जे मो हे भ पा री	द्रं
पा	ध	मं	हि तः क र्म म र्म हा	व्य
रं	यु	का		भा
श्व	मा	कैः		वा
ती	श	य		रि
त	र्णाः	स्त्वं		वा
ति	ती	ज्ञ		र
	या	र्व		
यं	रं	सा	र म ल्ल म ले	कं
श	सा	सं	र पा ते र्वे	प्र
हा	सं	र	पा ते र्वे	रू
म	नं	ही	रा	पं
नं	ही	रा		स
ही	रा			दा
रा				चा
जि	रा	हा	म य त्र श्व	र

सर्वज्ञस्त्वं यकैः कामं, महितः कर्ममर्माहा ।

संसारमल्लमल्लेशः, रामभृत्यद्वयतिक्ष्णगुः

॥१६॥

सम्यग्ज्ञानपयोराशिः, शिवश्रीहृच्चकोरशुः ।

सर्वे तेऽपारसंसारं, रयात्तीर्णाः शमायुध !

॥१७॥

संघनाथं हतापायं, सर्वगं त्रिजगद्गुरुम् ।

सततं त्वां स्तवे साधु-समज्याभूमहीधरम्

॥१८॥ स्वस्तिकः ॥

भजे मोहेभपारीन्द्रं, द्रव्यभावारिवारकम् ।

कप्ररुपं सदाचार-रक्षकं नीलसच्छविम्

॥१९॥

विश्वत्रयमहाराजं, जराहीनं महाशयम् ।

यतिततीश्वरं पाप-पङ्कशोषे रविप्रभम्

॥२०॥

॥ इति श्रीगुरुद्वयनाम-कर्तृनामगुप्तं लघुमहास्वस्तिकचित्रम् ॥ (श्लोक-१६/२०)

इत्थं स्तुतश्चित्रकरैर्विचित्रैः,
सुचित्रकाव्यैर्गुरुनामगर्भैः ।
पञ्चासराख्यशुभपत्तनस्थो,
बोधिं प्रदेयाद्विभुराश्वसेनिः

अथ गद्यम् :-

सुरवरवर्षितानेक-दिव्यमन्दार-चम्पक-राजीव-पाटल-मालती-विचकिलादि-
पुष्प-पुञ्जप्रपतत्परागपिञ्जरितक्रमं, कठिनकर्मकरटिकुम्भस्थलपाटन-पारीन्द्रप्रबल-
पराक्रमं, परिमल-लुब्धरोलम्बकुल समाकुलनवकलधौतकमलस्थापितक्रमं,
व्याकुलितसकलेलातलाखण्डलमण्डलकालिन्दीसोदराकाण्डताण्डवखण्डनत्रिविक्रम
विक्रमं,

जिनशासनवासनावासितभव्यजनपटलमानसनिर्मलमानसादर्शकृतसंक्रमं, जन्म-
जरा-मरण-गदादिरुपानेकपाठीनमहामीन-नक्र-चक्र-भयावह-संसारापारपारावारोन्म
ज्जन्तुद्धरणकृतोपक्रमं, गुरुजनपूजनसावधानशासितशत्रुमहीसानश्रीमद्वनराजमहीमेघ-
वाहन महितमञ्जुलक्रमं, परमार्हणीय-परमपरमेश्वरश्रीमत्पञ्चासरा-पार्श्वनाथ-पूज्यक्रमं
प्रणिपत्य । (इति देववर्णनम्)

(अथ गच्छाधिपति-वर्षावास-स्थलीभूत-श्रीपिण्डवाटकपुरवर्णनम्)

स्वस्ति श्रीमति तत्र भवच्चलननलिनसंलग्नधूलिपरागपुञ्जपिञ्जरितभूतले,
वैश्रमणान्वितेऽपि वैश्रमणविरहिते, सुरसालशालितपुष्पवाटिकेऽपि
सुरसालरहितपुष्पवाटिके, चरमजिनपतिमन्दिरराजितेऽप्यचरमजिनपति मन्दिरराजिते,
सज्जनजनव्रजासेवितेऽप्यसज्जनजनव्रजासेविते, विरोधरहित-धर्मयुक्त-जनसमूहेऽ
प्यविरोधरहित-धर्मयुक्तजनसमूहे, ईतिविवर्जितप्रदेशेऽप्यनीतिविवर्जितप्रदेशे, द्विधापि
सुमनःसमूहपूजितजिनवरगृहे, द्विधापि कामदेवरहितेनराजिते, द्विधापि गोमण्डलसमन्विते ।
(इति विरोधाभासालङ्कारः)

अथ पिण्डवाटकपुरसमीपवर्ति-विविध-तीर्थवर्णनानि (तत्रादौ अजारीनामक-सरस्वति-तीर्थ-वर्णनम्)

अज्ञानध्वान्तहारिण्याः, ज्ञानसुधासारण्याः, मरालीशसेविताया अप्यम-
रालीशसेवितायाः, जिनपतिवदननिलयान्तर्वर्ति-जिह्वाहिण्डोलक-हिण्डोलनपरायाः,
मधुरतरङ्गङ्कारान्यकृतवसन्तर्तुराजसमय-पुष्पित-सहकारमञ्जरी-निकराशनमत्त-
पुंस्कोकिल-कुहूकारमञ्जुलनिनद-वरवीणा-दण्डमण्डितकरयुग्मायाः,
घनावलिविरहितनिर्मलशरज्ज्योत्स्नीपूर्ण हिमद्युतिसमदेदीप्यमानस्फटिकरत्न-
मालामालितपाणिपङ्कजायाः, बहुतारागणसंयुतविशदाकाशसमान-
स्फटिकपुस्तशस्तहस्तायाः, श्रीमत्याः हिरण्यगर्भजायाः प्रवर्तीर्थस्य समीपस्थिते ।

अथ विश्वप्रसिद्ध-अर्बुदाचलतीर्थ-वर्णनम्

मन्दार-कलहार-सहकार-नालिकेर-बीजपूर-खर्जूर-जम्बीर-नारंग-
लवंग-पुन्नाग-नाग-पूग-आमलकी-हरितकी-बिभीतक-चम्पकाशोक-केतक-
बकुलादिबहुविधसुन्दरफलदराजिराजितस्य, विद्याधरामरासुरकुंगनयनागृहीत-
जिनगुणगानगर्भितरासकस्फारिनादपूरितमहागुहोत्थित-मेघनाद-समगंभीर-
प्रतिनादश्रवण-भयाकुलशशक-जम्बूक-भल्लूक-चित्रक-गेण्डक-प्लवङ्ग-मातङ्ग
कुरङ्गादिपशुशतधावन-संकीर्णकान्तारश्रेणिशोभितस्य, विश्वविस्मयविधायकाद्भुत
शिलाशिल्पाकृतिक-नवनवा-भिनयदर्शनभर्त्सित-सुरदिव्यनर्तिका-शालभञ्जिकाविभ्रा
जितनाभिनन्दनाद्यनेकसर्वग-विहार विराजित शिखरस्य, श्रीमदर्बुदाचलपृथिवीधरवरस्य
पार्श्वस्थिते ।

श्री सिरोहीतीर्थवर्णनम् -

अदूरस्थित-गिरिवरोपत्य-कैक-श्रेणिबद्ध-धरवरोतुङ्ग-शिखर-सम
शिखरशाली-चतुर्मुख-ऋषभजिनविहाराद्यनेक-जिनचन्द्रिमन्दिरावली-दर्शन-
स्मारित-विमलाचलवर-तीर्थ-श्री सिरोहीनगरवरे ।

श्री नांदिया तीर्थवर्णनम् :-

समीपस्थितगगनगामि शिखर निर्जरर्ज्जरवापूरित-
दिगन्तरालनगरवरान्तरालोपत्यकास्थित-वर्धमानजिनवरज्येष्ठ-सहोदर-श्री
नन्दिवर्धननृप-निर्मापित-वर्धमानजिनाप्रतिम-प्रतिमा-मनोहर-द्वापञ्चाशदनुपम
देवकुलिकामंडितवीरजिनायतने-श्री-नन्दिवर्धनपुरप्रवरे ।

श्री ब्राह्मणवाडा तीर्थवर्णनम् :-

निकटस्थित-श्रीमद्वीरजिनेश्वर-विहरणपवित्रितवीरजिनसर्वभववर्णनमयानुपम-शिलाचित्रचित्रित-दर्शकलोकोपुरातनकालीन-वीरसार्वप्रतिमासंयुत-विमानोपम-द्वापश्चा शदेवकुलिकाशालितश्रीवीरजिनालययुक्ततीर्थवरश्रीब्रह्मपाटके ।

अनेक-बकुल-वञ्जुल-कदल-जम्भल-नारिकेल-ताल-तमाल-हिन्ताल-प्रियाल-पीतसाल-रसाल-शालाविसालपटलपेशलोद्यानवाटिके ।

विविध-विषय-विषयक-व्यापारवार्ता-व्याकुलवणिग्वरव्रजव्याकुलितशृङ्गाटके ।

श्रीमत्तातपादागमनप्रभूतहर्षप्रकर्षतन्तन्यमानानन्दनर्तकनाटके, मरुमण्डलमहीमृगनयनासल्लाटके, श्रीमत्पिण्डपाटके पुरवरे ॥

अथ पत्र-प्रेषक-मुने-वर्षावास-स्थल-श्रीअणहिल्लपुरवरपत्तन वर्णनम्

प्रणमदङ्ग-बङ्ग-कलिङ्ग-तिलङ्ग-केरल-कोशल-चोल-मालव-लाट-मेदपाट-सौराष्ट्र-महाराष्ट्राद्यनेकेलापालघनकज्जलश्यामल-ललित-लोलकुन्तल-कलापविलु-लितचलनकमलयमलकोशमुक्त-करवाल-विकराल-शत्रुजन-चक्रवाल-महाकाल-श्रीमत्कुमारपाल-महीपाल-मौलिशालद्युतिपटल-विद्योतित-दिगन्तराल-मौलिरत्नोच्छलत्प्रभाजाल-जलप्रक्षालितांहिजलजचमकृतविश्ववर्ति-विश्वविद्वद्वात-श्रीसिद्धहेमचन्द्र-शब्दानुशासन-व्याकरण-प्रभृति-ग्रन्थलक्ष-रचयितृ-कलिकालसर्वज्ञ-श्रीमद्-हेमचन्द्रसूरिवरपूज्यपाद-विहरणनिर्मलीभूतभूतलतः । चम्पकपुष्पदाम-समवर्ण-सुवर्ण-शिलापट्टमयहिमवच्छिलोच्चयाधित्यकावर्ति-शतपत्रसहस्रपत्रा-द्यनेकपद्मसद्य-पद्मसरोवरान्तःस्थितस्वदीधिति-प्रकाशित-दिक्चक्रवाल-मरकतेन्द्रनीलपद्मराग-प्रवाल-प्रमुख-रत्नमय-कुशेशय-निलयाब्धितनयाकेलिकरणक्रीडोद्यानतः ।

ऋषभजिनचैत्यादिसहस्र-चैत्य-चैत्यनगरीभूतविमलाचल-श्रीशैवेयसर्वगकल्याणकत्रिक-पूत-रैवतकाचला संख्यहायन-पुरातनाश्वसेनिजिनप्रतिमायुतजिनायतनशालीनशंखेश्वरादिवरतीर्थ-रत्नालङ्कारालङ्कृत-गुर्जरलक्ष्मीललामतिलकायमानतः ।

प्रपतत्बालमार्तण्डाचण्डमरीचिमण्डलदेदीप्यमान-परिमृष्टदर्पण-तलसमविमल-मुख्यशिखरशेखरायमाणशुद्ध-शातकुम्भमय-मङ्गलकुम्भेनस-सहस्रकिरणोदयाचलशोभामा-कलयता, प्रवर-शिल्प-कर्म-चतुरपुरुष-घटिताभिर्विविधाभिनयभूभङ्ग-

मनोहर-सुन्दर-नृत्यमुद्राप्रदर्शिकाभिर्जिनवरदर्शनसमागताभिर्भक्तिप्राग्भारवशेन च नृत्यन्तीभिरिव सुरनर्तिकाभिः, प्रेक्षकगणमनोरञ्जिकाभिश्शालभञ्जिकाभिर्बिभ्राजता, ध्वजदण्डबद्धाभिर्महत्पवनप्रस्फुरायमाणकेतु-प्रान्ताघात-चलन्तीभीरणणत्कारेतिमञ्जुल-निनादं मुञ्चन्तीभिर्मनोहरघण्टिकाभिर्नित्यसंगीतकभ्रमं समुत्पादयता, मुक्तिमहामन्दिरचूलिकाभिर्मिथ्यात्वगदनाशनदिव्यगुलिकाभिर्मोहमहा-पन्नगविषनाशनाद्भुतमूलिकाभिस्सुरवर-लघुयानोपमद्वापश्चाशदेवकुलिकाभिरपूर्वा कामपि शोभामाकलयता, रङ्गदुत्तुङ्गातुङ्गशिखर-निकरसन्निरुद्ध-मारुतकम्पितकेतुप्रान्तेन पूजकजनजातमाह्वयता, प्रवर सुगन्धशालिमलयज-मृगमद-कालागुरु-सर्जरसा-गुर्वादिसुरभि-द्रव्य-सम्पिश्र-तुरुष्क-कन्दुक-श्रीवास-प्रभृति-वरधूप-जात-प्रज्वालनोत्थित-धूमशिखाच्छलेन धौतचर्चकजनान्तःकरणश्यामतामिवोद्धमता, प्रोत्तार्यमाणारात्रिकसमयवादित-पटह-झल्लरी-घण्टा-महाघण्टोत्थितमहाघोषेण घनाघनगर्जितेन केकिनमिव भक्तजनगणमनः समुल्लासयता, अनवरतं श्राद्ध-श्राद्धीगणक्रियमाणैः कर्पूरपूरसंमिश्र-लोहितचन्दन-चन्दनविलेपनैः सुरभितर-जपापुष्पातिमुक्तकमल्लिका-नवमल्लिका-केतकी-पाटल-प्रमुख-पुष्पपटलपूजनैः सुरभिमयमिव दर्शकजनगणं कुर्वता, पन्नाविहाराभिध-पञ्चासरापाश्र्वनाथनूतनमहाविहारेण बिभ्राजमानतः ।

सतत-क्रियमाण-पौषधोपवास-सामायिक-प्रतिक्रमण-प्रमुखविविध-धर्म-क्रियामञ्जुल-कलरवनासिताधर्मविष-मण्डपवसति-सागरवसतिप्रभृतिधर्मांगार-सुशोभमानतः ।

जिनधर्माचार-विचारकरणनिपुण-शासनरङ्ग-रक्तसर्वधातुकसाधुसाधर्मिक-वैयावृत्य-प्रभृति-विविध-धर्मकृत्यछेक-कार्याकार्य-विवेकवदनेक-धर्मप्रसारक-श्रावकमण्डलमण्डित मध्यभागतः ।

सुधाशनविमानोपमानासमान-शिलाशिल्प-शोभमान-शतमान-नूतन-पुरातन-जिनेशाननिकेतन-विराजमानश्रीमृदणहिल्लपुरवरपत्तनपत्तनतः ।

संयोजितकरकिशलयः, मौलितलेनेलातलसंस्पर्शमाकलयन्, भवदुग्गणगणस्मरण-प्रादुर्भूत-हर्ष-प्रकर्षकण्टकितकायः, स्वकीयहार्दभक्तिभावहिमद्युति-द्युतिसञ्चयविकसित-हृदयकुशेशयः, शिशुलेश-धुरन्धर विजयः ।

सविनयं भवतापजन्तार्तिशमनशीतरगोशीर्षचन्दनकं, अदितिनन्दनमि तावर्तकवन्दनकं विधाय, सुहृज्जनमानसपङ्कजविकासननलिनमित्रं,

चित्रितपण्डितजनानेकचारुचित्रविचित्रं, श्रीमत्तातपादगुणगानपवित्रं, विज्ञप्तिपत्रमुप-
दीचरीकरीति । तच्च यथासमयं दृष्टिपातेन पावनीयं श्रीमत्पूज्यपादेन ।

तथा चात्र कुशलमङ्गलकुवलयमालिका विकसितभावं धारयति,
श्रीमत्पूज्यपाद- प्रसादपूर्णचन्द्रोदय-समुदयात् ।

अथापरम्-समुदिते चक्रचक्रवक्रविधिविलसित-वारके,
मित्रास्तसमयजृम्भित- महोत्पलालीमुद्रितमधुलब्ध-मधुपलोकमोककारके,
उदयाचलावनीललाटमण्डन-पुण्ड्रे, दिनाण्ड- रिपुमण्डल-प्रचण्ड-करकण्डूयन-
खण्डन-चण्ड-भादोर्दण्डे, ब्रह्माण्ड-तरण्डतारण-दीपक-दण्डे, अखण्ड-भामण्डल-
रत्नकरण्डे श्रीमति भगवति मार्तण्डे, खचितायां च बालातपकुंकुमेन भगवत्यां वसुम-
त्याम् ।

विमल-केवल-वरज्ञान-दर्शनादर्श-सङ्क्रान्त-त्रिभुवनवर्ति-
पदार्थ-सार्थच्छत्रत्रय-वरचामरयुग्म-सुवर्ण-सिंहासनाद्यष्ट-महाप्रातिहार्यो
पशोभितपार्श्व-रजत-कलधौत - रत्नमयशालत्रययुत-सुवर्ण-
रत्न-मणिमयकपिशिर्ष-राजित-मणिमयशालभञ्जिका-
विभ्राजित- चतुर्द्वारोपशोभितसमवसरणविराजितश्रीजिनराजीशभाषित-
अज्ञानान्धकारवारसंहारवरमिहिरश्री-गणधरभगवद्ग्रथितानेकदुर्जनयनिगम-
पुरवरक्षकदुर्गमश्री-सिद्धान्त-समूहपुरोद्घाटनमहाद्वारं श्रीमद्भुयोगद्वारं सूत्रं,
श्रीमत्कुमारपालभूपालभालस्थलपरिचुम्ब्यमान-चरणनलिनयुगलसरलांगुलि-
कुलदलश्रीमद्-हेमचन्द्राचार्यविरचितधर्मचक्रि-नरचक्रयर्धचक्रि-
प्रत्यर्धचक्रिबलदेवादिशलाका- पुरुषचरितग्रथितश्री-त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरित्र-
मित्याद्यनेकसमयसाधुपुरुषचरितपठनपाठन-षष्ठाष्टमाद्यदुस्तपस्तपनप्रभृतिनि धर्मकर्मणि
अन्तःशत्रुमुक्तशरधोरणि दुर्भेद्यवर्मणि तन्तन्त्यमाने, परिपाट्यानुगतं वार्षिकमहापर्वमपि
जिनबिम्बशृंगारकरणानेकजीवाभयदानसाधर्मिकवात्सल्य- सर्वजन्तु-राशिक्षमा-
पनादिधर्मकृत्यसहितं निष्प्रत्यूहव्यूहं सम्पादितं श्रीमत्पूज्यपादानामध्यमहामन्त्र-
मन्त्रणप्रभावतः ।

॥ अथ गच्छाधिपतिगुरुवर्णनम् ॥

श्री दानसूरीशपदप्रतिष्ठं,
विश्वत्रये लब्धशुभप्रतिष्ठम् ।
प्रेमाभिधं वर्यगुणैर्गिरिष्ठं,
सूरीश्वरं सूरिगणे वरिष्ठम्

॥१॥

देहोच्छलत्कान्तिजलालवालं,
कीर्तिव्रजव्याप्तदिगन्तरालम् ।
तोष्टोमि तं शस्यगुणं सदात्तं,
संसारतापाहतिमेघजालम्

॥२॥ (युग्मम्)

मरुकजाक्षिललामललाटिकं,
कठिनकर्मशिलोच्चयवज्रिणम् ।
तरुणसाधुजनावलिसेवितं,
शशिकराभवलक्षझविस्तरम्

॥३॥

कविजनावलिसंस्तुतसत्पदं,
दममतङ्गजनागजसन्निभम् ।
भविककोककदम्बनभोमणिं,
मदरसारुहपाटनकुञ्जरम्

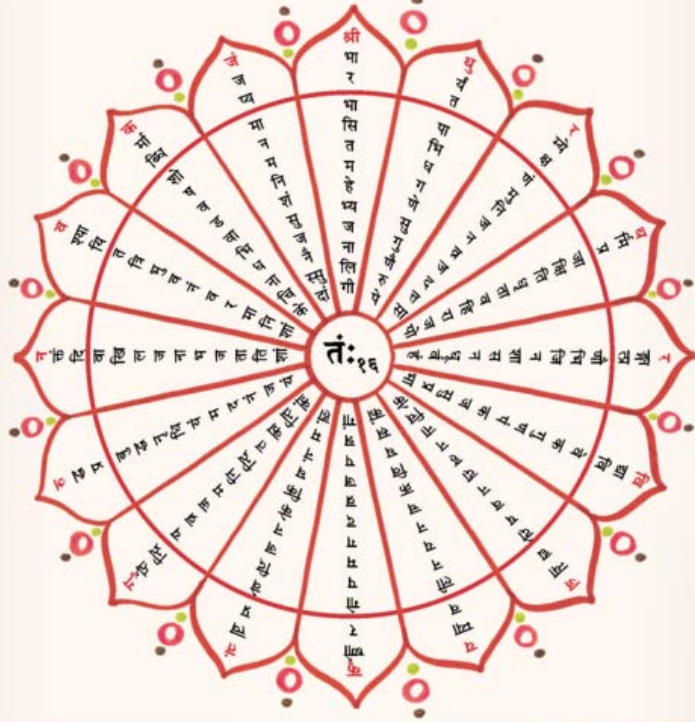
॥४॥

शमसुधारसपूरितमानसं,
सद्यमानसवज्जनताग्रिमम् ।
मरुमहीरुहपालनवारिदं,
नवनवेन नवेन विनौमि तम्

॥५॥ (त्रिभिःकुलकम्)

षोडशदलकमलबन्धः

॥ ३ ॥

॥ अथ गुरुवर्णने चित्रकाव्यानि ॥

श्रीभारभासितमहेभ्यजनालिगीतं,
धुर्यं तपाभिधगणे सुगुणैरुपेतम् ।
रम्येक्षणं मुनिजनव्रजदत्तसातं,
धर्मिप्रजाक्षितिधृतावहिराजपोतम्

॥६॥

रङ्गात् प्रणौमि जिनशासनधुर्वहन्तं,
विद्याविवेकगुणपङ्कजसुप्रभातम् ।
जन्याद्यदोषवनदाहननाचिकेतं,
यम्यावलीनयनचक्रविधस्रकान्तम्

॥७॥

कृष्णोरगोपमगदव्रजपन्नगान्तं,
तत्त्वप्रवेदिजनकेकिघनं महान्तम् ।
गुप्तेन्द्रियव्रजमनिन्दितकान्तिकान्तं,
रुद्धप्रबुद्धनृधियं मदनं जयन्तम्

॥८॥

नक्तं दिवाऽखिलजना! भजतातिशान्तं,
वश्यायितत्रिभुवनं वरमानिशान्तम् ।

कर्माब्धिशोषवडवाभिधनाचिकेतं,
जञ्जप्यमानमनिशं सुजनैस्सुदान्तम्

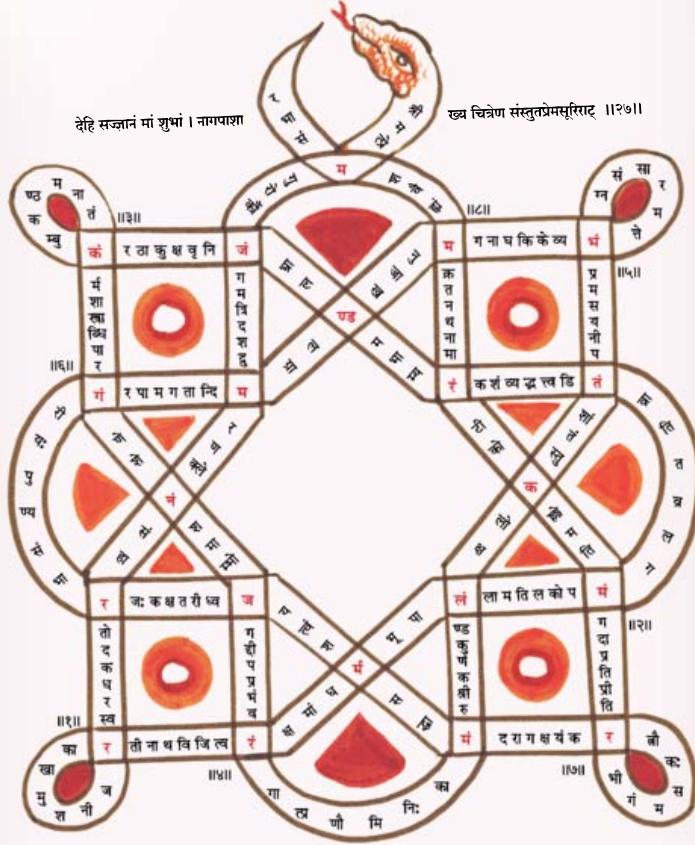
॥९॥

– इति षोडशदलकमलम् । (श्लोक-६/९)

नागपाशबन्धः

॥ ४ ॥

श्रीमत्प्रेमगुरोऽकौजः जङ्गमत्रिदशद्रुमः !

मरणक्लेशसंहार-रतोदकधरस्वरः

॥१०॥

रजनीशमुखाकार ! रतिनाथविजित्वर !

रक्ष मां धर्मभूपालललामतिलकोपम !

॥११॥

मङ्गलव्रततिव्रात-तडित्वद् भव्यशङ्कर !

रम्य भामण्डलभ्राज ! जनिवृक्षकुठारक !

॥१२॥ (त्रिभिःकुलकम्)

कम्बुकण्ठमनातङ्कं कर्मशास्त्राब्धिपारगम् ।

गणेशेनं शमाम्भोज-जगद्दीपप्रभं वरम्

॥१३॥

रङ्गात्प्रणौमि निःकामं मरुश्रीकर्णकुण्डलम् ।

लक्षलोकस्तुतं शान्तं तपनीयसमप्रभम्

॥१४॥ (युग्मम्)

भग्नसंसारमतेभ ! भव्यकेकिघनागम् !

मनुजाखण्डलग्राम-मन्दितागमपारग !

॥१५॥

गरीयःपुण्यसम्भार ! रजःकक्षतरीध्वज !

जय त्वं शर्मसद्भाम ! मदरागक्षयङ्कर !

॥१६॥ (युग्मम्)

रत्नौकःसमगम्भीर ! रतिप्रीतिप्रदागम् ।

मतिमल्लोककोटीर ! रमानाथनतक्रम !

॥१७॥

मह्यं वै शमसम्भार ! देहि सज्जानं मां शुभाम् ।

नागपाशाख्यचित्रेण संस्तुतः प्रेमसूरिराद्

॥१८॥ (युग्मम्)

(इति नागपाशचित्रम्) (श्लोक-१०/१८)

अमलकमलदलसमवरनयनं,
गजवरचपलगमनसमगमनम् ।
सततममरनरवरनतचरणं;
नमत परमशममशरणशरणम्
रक्तपद्मसमनखकरचरणं,
भक्तभव्यजन-भवभयहरणम् ।
शर्मदमक्षरपदनगरपथं,
संस्मर तं मदहतकहतकथम्

॥१९॥

॥२०॥

(इति एकस्वर काव्यम्) (२ श्लो३भा)

श्रेयः सरोरुहोल्लास-सूरं संवरयाहरिम् ।
हरोस्त्रहासं संसार-संहारं सर्वशल्यहम्
आश्रवारिं शीलशालं, हर्षाहर्षासरेश्वरम् ।
रोषहव्याशवावाहं सूरीशं सरलाशयम्

॥२१॥

॥२२॥

(इति पञ्चवर्ग-परिहार-काव्यम्) (२ श्लो३भा)

संश्रये गृहिते यस्य विलीयन्तेऽघवैरिणः ।

विपिने मृगराजेवसिन्धुरास्तं महामुनिम्

॥२३॥ (त्रिभिः कुलकम्)

(इति क्रियागुप्त-काव्यम्) (१ श्लो३भा)

संयमप्रेमदातारं सुमनः सूरिसद्वियम् ।

वन्दे तं गुरुसम्प्राजं शर्वरीराजशीतलम्

॥२८॥

(इति गुरुनाम-गुप्तकाव्यम्) (१ श्लो३भा)

॥ अथ गुरुबिरुदावलयः ॥

जय धवलरदन ! कलकमलवदन !,
हत समदमदन ! गतकरणकदन ! ।
घनजलदनदन ! शमफलदसन !,
जनशमदगदन ! नयसमयसदन !
जय विनतलोक ! हतसकल-शोक !,
कृतकुमतिमोक ! हतकुगतितोक ! ।
श्रितभविककोक ! जितरविविरोक !
श्रुतततिविलोक ! शुभमति सदोक !

॥१॥

॥२॥

जयजयगुणचक्रचङ्ग ! विरतिवरवशाभुजङ्ग !,
सुकृतसुकृतलभ्यसङ्ग ! सततविहितसत्प्रसङ्ग ! ।
युवकजनविकारभङ्ग ! कलुषकुवलये पतङ्ग !
निहतकुमतिनृत्तरङ्ग ! शिवपुरपथसत्तुरङ्ग !

॥३॥

जय जय गुरुगन्धनाग ! स्मृतिशमितविषोग्रनाग !,
चरणशरणसीरिताग ! धृतविषयविनाशयाग ! ।
जगति ततयशःपराग ! चरितविचरितोपराग !,
ईहितवितरणे सुराग ! विरतिवरवधूसराग !

॥४॥

जय जय गुरुवरमन्दरधीर ! जय दुस्तरभववारिधितीर !
विनयनयादिकगुणवनकीर ! कुनयरजोहृति सरयसमीर !
मथितमनोजमदोद्धतवीर ! सुजनजनावलिमस्तकहीर !
विनयविनम्रविबुधकोटीर ! विमलयशोजितसितडिण्डीर !

॥५॥

जय जय प्रेमपरीत्तशरीर ! गुरुवरप्रेममुनीन्द्रकरीर !,
विषयवनानलवारणनीर ! जय ममतावनिदारणसीर ! ।
शिशुमुनिसंयमसृष्टिपटीर ! भवमरुकाननकप्रकुटीर !
जय समतामृतदिव्यकरीर ! जय जय सागरवरगम्भीर !

॥६॥

जय गुणमणिमालाधारणरत्नकरण्ड !
जय संसृतिसागरतारणवज्रतरण्ड !
जय पण्डितमण्डलखण्डितकूटवितण्ड !
जय पारगतागमसारगनिर्मलपण्ड !
जय सर्वगशासनरिपुवित्रासनचण्ड !
जय रागादिकवधरोषोद्धुरभुजदण्ड !
जय किल्बिषकासरशारदखरमार्तण्ड !
जय भालस्थलजितशारदशशभृत्खण्ड !

॥७॥

(इति बिरुदावलयः)

अथ गद्यम् :

सुमसायक-सुहृत्समय-विकसित-विविधवने जावलि-प्रपतत्-विपुलपरिमल-प्रसारणपर-परागपुञ्ज-पिञ्जरिततरङ्गिण्युच्छत्तरलजलतरङ्गोत्तुंगभङ्गप्रसंगोत्थ-सीकरसङ्गशीतलतरम-लयानिलमिव सकलविश्वसौख्यकराणामपि चापत्य-विरहितानां । जलनिधिमिव गाम्भीर्यादिगुण मणिनिधानामप्यजडाशयानां । चित्रभानुमिव प्रज्ज्वलत्प्रतापानामप्यदहनस्वभावानां । रविमिव प्रस्फुरत्तेजसामपि सुखदर्शनीयस्वरूपाणां । गङ्गाधरमिव दधानङ्गानामपि रोषपोषाकलुषित-मानसानां । असुरगुरुमिवाऽखिलनीति-शास्त्र-पारावारपाराणामपि एकाक्षीभावविमुक्तानां । मिमांसकमनीषिमौलीनामपि मिमांसकमतमथितृणां । परब्रह्मणि संलीनानामपि वेदांतवादावासित-विचाराणां । शङ्करधर्मोपदेशकाणामपि त्रिशूलादिलक्ष्मालाञ्छितपञ्चशाखानां । सर्वक्षणिकत्व-चिन्तनपराणामपि सुगतमताकसितचित्तानां । पराजितवादिवृन्दानामप्यपराजितवादि-वृन्दानां । मदनरहितानामप्यमदनरहितानां । समतासहितानामप्यसमतासहितानां । मर्त्यावलमहितानां-मप्यमर्त्यावलमहितानां । करुणारससागराणामप्यकरुणारससागराणां । भव्यजनब्रजोपरि कृतोपकाराणामप्यभव्यजनब्रजोपरिकृतोपकाराणां । परमतर-माहारिणामप्यपरमतरमाहारिणां । कमलतर्जकचरणानामप्यकमलतर्जकचरणानाम् ।

इति विरोधाभाषाऽलङ्कार-वर्णनम्

चारित्र्यमाकिशलयकोमलकरकमलसमालिङ्गित-मूर्तिमद्दर्शन-ज्ञान-चारित्राभरेखा-त्रयसमन्वितगलकन्दलानां । रदच्छदारुणिमाधरीकृतबालहेमकन्दलानां । कदलीदल-समकोमल-पदकमल-पवित्रित-सकलेलातलानां । शुभ्र-चन्द्रिकापीयूषप्रमुदितचकोरनिकुम्ब-शरच्चन्द्रार्धसमानभालस्थलानां । विमलवाणीजलधर-पटली-प्रक्षालितजनान्तःकरण-कोमल-दुकूलकिल्बिषमलानां । कर्पूर-पूर-विमल-यशःप्रकरविशदीकृतदिग्मण्डलानां रसनापल्लवरज्जिमाभर्त्सिता-शोककरालिकनवप्रवालानां । भक्तजन-मनोमत्त-मयूर-मेघनादानां । शुभ-ध्यान-प्रकर्ष-प्रहत-प्रमादानां । श्रद्धाधन-श्राद्ध-जनावलि-कृताभिवादानां । समग्र-विश्व-विस्तारितानेकान्तवादानां । श्रीमत्पूज्यपादानां करणनिराकल्यतादिकथा-कथयित्री, भक्तजन-हृदय-प्रमोद-प्रकर्षयित्री समसंवेग-वर्धयित्री, शुभहितशिक्षाप्रदात्री, पृथुप्रसादपात्री, प्रतिपत्री सितपत्री प्रसादनीया मन्मानससंमोदसंपादनाय । सायत्रयमवधार्या च श्रीमत्तातापादपदङ्कजरजोमधु मधुपायमान-शिष्यलेशीया प्रणतिः ।

तथा चान्येऽपि तत्रत्याः -

मङ्गलकरणे दक्षा : मङ्गलविजयाह्वयाऽनगारास्ते ।

मेरुमहीधरधीराः मुनिवर्या मेरुविजयाख्याः ॥१॥

हेमंतविजयगणयो दोषद्रुमवृन्ददाहहेमन्ताः ॥

गणयोर्भानोर्विजया श्रोतृजनाम्भोजभानुसमाः ॥२॥

विजयान्ता अशोकाख्याः कवित्वार्जितकीर्तयः ।

मुनीशाश्च गुणानन्दास्तर्क-विद्या-विशारदाः ॥३॥

मत्यादिमा धनान्त्याश्च मुनयो मति संयुताः ।

यशोभद्राह्वयाश्चैव श्रमणा मधुरावाः ॥४॥

धर्मघोषानगाराश्च जिनप्रभमुमुक्षवः ।

जयघोषा यतीनाश्च धर्मानन्दाख्यसाधवः ॥५॥

शास्त्राध्ययनसंस्क्तोऽनगारो जयशेखरः ।

विजयान्तो जगच्चन्द्रः कलाहंसमहासरः ॥६॥

भवत्पदपुष्करे भृङ्गो मुनिर्विमलसेनकः ।

ललिताच्छेखरो राजशेखरः श्रमणस्तथा ॥७॥

मुनेश्चन्द्रो गुणाद् रत्नो मणोर्भद्रश्चिरन्तनः ।

श्रीवीरशेखरोऽन्येऽपि चत्वारो बालसाधवः ॥८॥

मुनि-कीर्तिचन्द्र-विजयो वरकिर्तिर्बुद्धिकुवलये चन्द्रः ।

मञ्जुलघोषो नन्दिघोषाद्विजयः सुनन्दिकरः ॥९॥

जिनचन्द्रविजयसाधुः साधुजनाह्लादनाय वरचन्द्रः ।

श्रीपुण्यपालविजयः पुण्यक्षितिपालने मेघः ॥१०॥

चम्पक-महाबलौ च विजयान्तौ पद्मसेनविजयश्च ।

कनकध्वजविजयश्चैवाऽक्षयमुनिकीर्तिरत्नौ च ॥११॥

जयसोमस्तथाऽन्येऽपि नूतनाः जगवल्लभः ।

तपोधनो विश्वधनः श्रमणश्चरणप्रभः ॥१२॥

वन्द्यन्ते चानुवन्द्यन्ते मयकेमे तपोधनाः ।

तथा स्मर्यश्च बालोऽयं सर्वस्मिन् धर्मकर्मणि ॥१३॥

अत्रत्याश्चापरे -
 पंडितपदयुक्तास्ते मदगुरुगुरवश्च सन्ति ये गणयो ।
भद्रङ्करविजयाख्याः भद्रकरा भव्यलोकानाम् ॥१॥

श्री-**हर्षविजय**मुनयश्चीवरवरपात्ररक्षणे दक्षाः ।
 क्षुल्लकरक्षादक्षाः **महादिमा भद्रविजया**द्वा : ॥२॥

श्रीकुंदकुंदविजया वरकुन्दवलक्षकीर्तिविस्तारा : ।
कल्याणप्रभविजयास्तथार्षयः **खान्तिविजया**ख्याः ॥३॥

मुनयो **महायशा**ख्या मदगुरुवर्याश्च शस्यगुणयुक्ताः ।
 श्री-**कीर्तिकान्तविजयाः** कीर्तियुताः कान्तकान्तिवराः ॥४॥

वज्रसेन-महासेनौ विजयान्तौ गुणालयौ ।
गुणसेनमुनिश्चैव जिनसेनस्तथैव च ॥५॥
 एते सर्वे विनेयास्ते हस्तकौ मस्तकस्थले ।

संयोज्य तातपाद! त्वां वन्दन्ते भक्तियुक्तितः ॥६॥
 सर्वसंघस्तथाऽत्रत्यस्त्वत्क्रमाम्बुजसत्पदः ।

तातपादपदौ भक्त्या ननमीति मुदं वहन् ॥७॥
वसु-मे-खं-युग-मितवर्षे विक्रमतो दीपमालिकासुदिने ।

लिखितः प्रमोदलेखस्तान्मुदे ततपादानाम् ॥८॥
 नूतनः प्रयत्नः शमिशावकस्य ।
 गीर्वाणवाण्याः मम लेखलेखे ॥
 तस्माद्विशोध्य क्षतयः प्रपादयो-

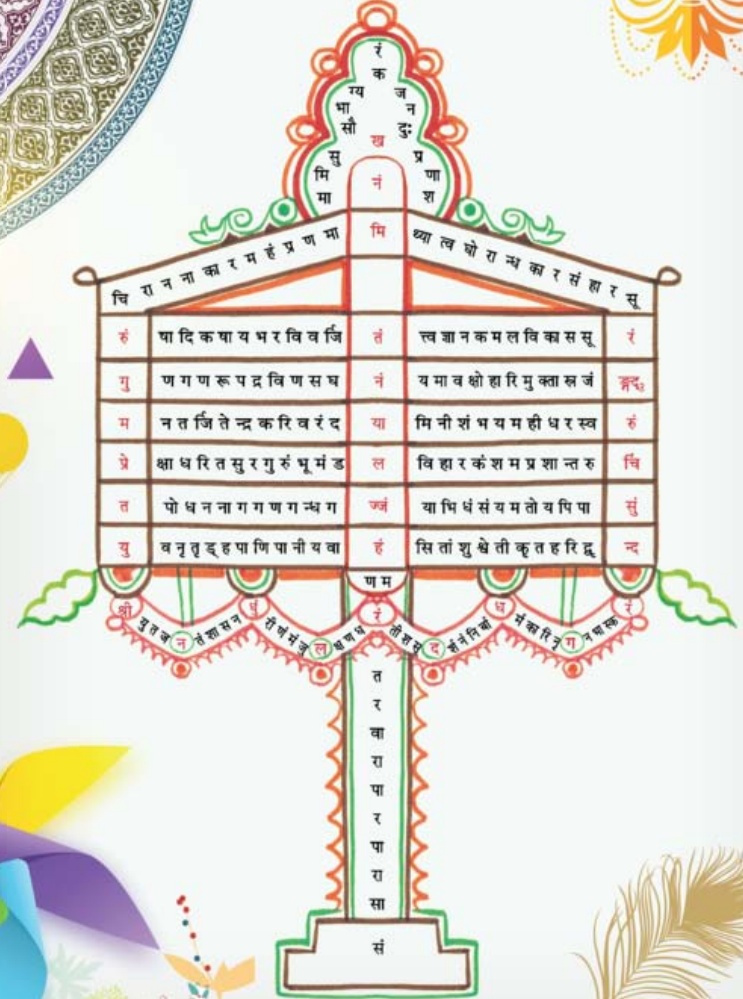
ऽयं पूज्यपादैः करुणां विधाय ॥९॥

शिवमस्तु सर्वजगतः परहित-निरताः भवन्तु भूतगणाः ।
 दोषाः प्रयान्तु नाशं सर्वत्र सुखी भवतु लोकः ॥१०॥

(इति मङ्गलम्)

गद्यबद्धमहाछत्रबन्धः

॥ ५ ॥

श्रीयुत-प्रेमगुरुं रुचिराननाकारमहं प्रणमामि मिथ्यात्वघोराःन्धकारसंहारसूरं
रङ्गद्रुचि-सुन्दरं । रुषादिकषायभर-विवर्जितं । तत्त्वज्ञानकमलविकाससूरं ।
गुणगणरूपद्रविणसघनं । नयमावक्षोहारि मुक्तास्रजं । गमनतर्जितेन्द्रकरिवरं ।
दयायामिनीशं भयमहीधरस्वरं प्रेक्षाधरितसुरगुरुं भूमण्डलविहारकं । शमप्रशान्तरुचिं ।
तपोधननागगणगन्धगजं । जयाभिधं । संयमतोयपिपासु युवनृतृड्ढपाणिपानीयवाहं ।
हसितांशुश्वेतीकृतहरिद्वृन्दं । संसारापारपारावारतरणमहज्जलयानं । तमिनं नमामि सुख-
सौभाग्यकरं रंकजन-दुःख-प्रणाशनं श्रीयुतजननतं शासनधुर्धुरीणं । मञ्जुललक्षणधरं ।
रतीशसूददर्शनं निर्बाधं धर्मकारिनुगगनभास्करम् ।

॥ इति गद्यबद्धं छत्रबन्धचित्रम् ॥

२७. ॥ पूज्या ॥ सकलसदयसुहृदयसज्जन-सभासरसीरुहसरसीसरसीरुहिणी- ॥ विज्ञप्ति ॥
॥ राध्य ॥ स्वामी-भट्टाकर-श्रीश्रीश्रीश्रीमद्विजय प्रेमसूरिवरचरणसहस्रपत्राणां ॥ रियम् ॥

॥ १ ॥ षोडशारचक्रम् ॥

स्वस्तिश्रियाः श्रीवर! सन्निधानं, लसद्रमामन्दिर ! सन्निधानम् ॥

श्रयन्ति सद्विद्य ! लसन्निधान, मयन्ति ते जक्षपसन्निधान ॥१॥

स्वस्तिश्रिया यः श्रितवाञ्जिनेनं, बभ्रुभ्रमात्प्रेमभूता शमीनः ॥

स वः श्रिये मन्युजयः क्षीतीन-स्तुतो जगत्सूः श्रितताविषेनः ॥२॥

स्वस्ति श्रियेऽरिष्ट विनाशिदानः, सुविश्वभूपस्य सुतो हतैनः ॥

ललाटसौन्दर्यहताद्धभेनः, स्वर्ग्यैः स्तुतो युक्तियुतं नयेन ॥३॥

स्वस्तिश्रिया गत्वरया विलीन-पङ्को यदानम्रनरामरेनः ।

पदो मुदा माश्रय आक्षितोनः, श्रिये सकोऽमित्रतमोदिनेनः ॥४॥

॥ षोडशारचक्र परिधिः ॥

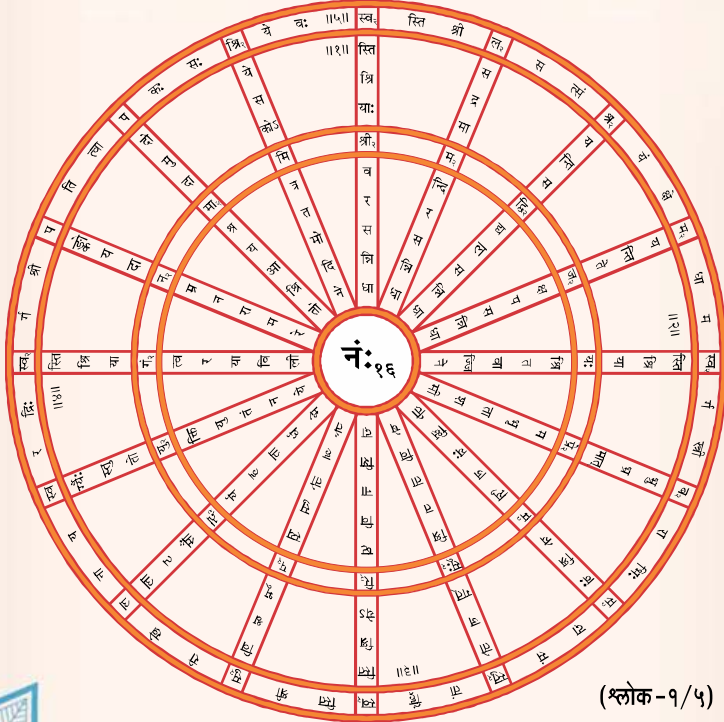
स्वस्ति श्रीलसत्संश्रयं क्षेमधाम, स्वर्गस्त्रीवराभिः सदा संस्तुतांहिः ।

स्वस्ति श्रीसुरीखेलनाय स्वरद्रिः, स्वर्गश्रीपतित्त्वापकः सः श्रिये वः ॥५॥

षोडशारचक्रबन्धः

॥ १ ॥

(श्लोक-१/५)

श्रीविश्वसेनकमनीयकुलावतंसं,
संसारवारणनिवारकुरङ्गराजम् ॥
जंभारिशेखर पतन्मधुपिङ्गपादं,
दन्तद्युताधरितशारदचन्द्रमाश्रीः ॥६॥

जल्पाकवादिमुखबन्धकरं स्तवीमि,
मिथ्यात्वगाढतिमिरार्कमरीचिजालम् ॥
लक्षक्षितीश्वरनतं जिनशान्तिदेवं,
वन्दारुलोकसुरपादप! चक्रिराज ! ॥७॥

श्री वत्सलाञ्छित तवोऽनयनाशकार!,
नागारिसेवितपदाब्ज! तमोघवार! ।
श्रीदानत! क्षयपथं नय मेऽविकार !,
मेधाचिलोकनुत! रुद्धपरप्रचार! ॥८॥

तथ्यप्रदं विपुलमङ्गलकेलिमूलं ।
लक्ष्मीगृहं शुभखनिं प्रणमनृराजम् ॥
यस्ते पदं नमति शातकरं समोदं !,
दक्षाप्नुते परमतत्त्वमनूनतेजः ॥९॥

शम्भोऽकलङ्क ! भुवनाखिलभावशंस !,
उन्नीद्वनीलसरसीरुहमञ्जुनेत्र ॥
संवेगहंससरसे सरसेक्षुवाच,
सम्यग्रयाय सनयाय नमोऽस्तु तुभ्यम् ॥१०॥

शस्ताज्ञदत्तसकलाङ्गिजनप्रमोद !,
सार्वेन्द्रासदन! नम्रजनाय भव्य ॥
कञ्जाङ्गुलिप्रदलिताशुभसर्पदर्प ! (दलितदुर्मतिसर्पदर्प)
श्री आचिरेय ! दमिताखिलवैरिवार ! ॥११॥

स्वर्णकलशबन्धः

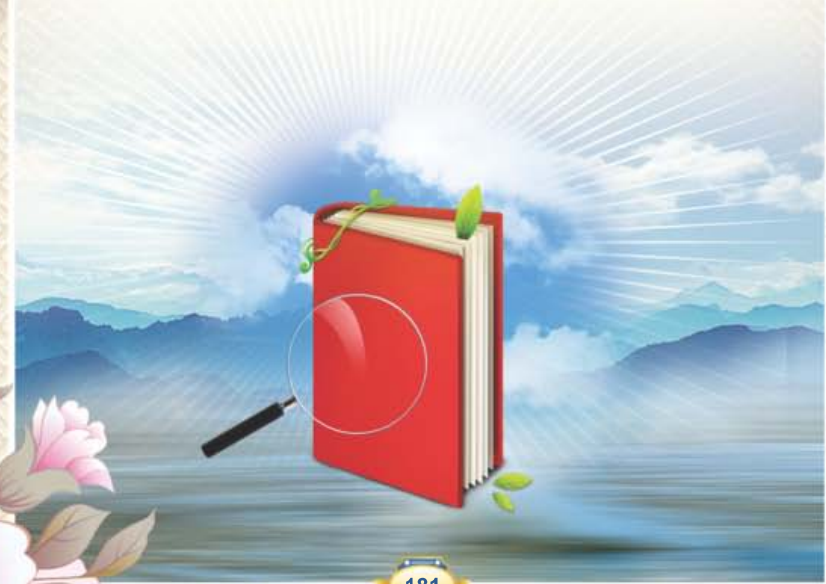
॥ २ ॥

शङ्खेन्दुकुन्दनवमल्लिमृणालखण्ड-
गोक्षीरहीरघनसारतुषारबिन्दु- ॥
दुग्धाम्बुधिस्फटिकमौलिकशुभ्रकीर्त्तं !,
दुःखार्णवात् सकल ! पालय मामनार्त्तं ! ॥१२॥

विज्ञानगेहा वरदेह ! हतेह ! देहि-
सन्देहदाहजलवाह जयन् क्षमायाम् ॥
याचे न हे नृपरमां परमां भवान्त !,
याचे परं शिवरमां वरमां भवन्तम् ॥१३॥

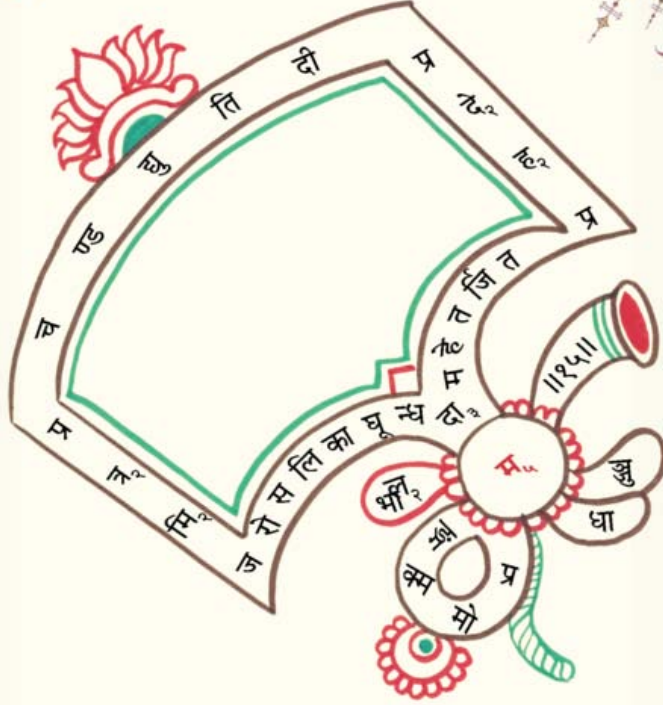
रक्ताखिलश्रीरमणाजसाधु-
रसारुहाम्भोधर ! रम्यन्कान्ते ! ॥
स्तुत्वा बुधं रञ्जितभव्यवारं,
रजोहरं शंकर विश्वपाविन् ॥१४॥ २ ॥ (श्लोक-६/१४) = स्वर्णघटचित्रम् ॥

दर्पणबन्धः

॥ ३ ॥

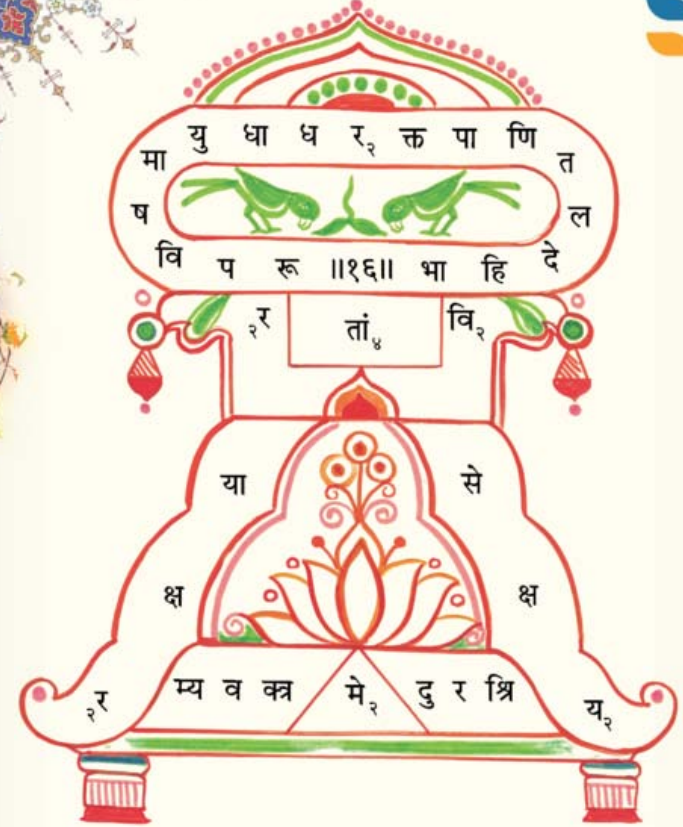
मदान्धधूकालिसरोजमित्र,
मित्रप्रचण्डद्युतिदीप्रदेह ॥
देहप्रभातर्जितहेमदाम,
दामप्रमोक् मङ्गलमञ्जुधाम !

॥१५॥ ३ = दर्पणचित्रम् ॥

भद्रासनबन्धः

॥ ४ ॥

रम्यवक्त्र मे मेदुरश्रियं,
यक्षसेविता तारया क्षर ॥
ताररूपविषमायुधाधर,
रक्तपाणितल देहि भविताम्

॥१६॥ ४ = भद्रासनम् ॥

|| 6 ||

॥१७॥ ५ = शरावसंपुटः ॥

॥ ६ ॥

॥१६॥

॥१८॥ ६ = मत्स्ययुगलम् ॥

श्री वत्सबन्धः

॥ ९ ॥

हताशेषमोहं शिवदुप्ररोह-
महद्वारिवाहं शिवाध्वप्रवाहम् ॥
लसत्कान्तिदेहं जगज्जन्तुगेहं,
भवव्याघ्रभीहं श्रये त्वां निरीहम्

॥ २१ ॥ ९ = श्रीवत्सः ॥

नन्दावर्तबन्धः

॥ १० ॥

भविककाननवारिददर्शनो-
रुरुचिरानन सम्मत तत्त्व शम् ॥
गगनयाननरेश्वरसंस्तुत,
मम मुनीशशतश्रितपत्कुरु !

॥२२॥

भव शिवाय यशोभरञ्जिता ।
श शमराममनः कललक्षण ॥
मम हरेश शरण्य तमोव्रजे, ।
ममत देहिहिताभयद! प्रभो

॥२३॥

भज जिनं दददक्षययं मुदा
ममलधाम मदुर्मतर्किता ॥
ममरनागगतिर्ददताद्रमां,
ललदनन्ततमामचिरासुतः

॥२४॥

भयहरेण शमार्णव वर्यभ,
ततगुणाशु शुभागममञ्जुष॥
शशधराङ्क कलध्वजसंमदा,
ददरदेववरं कुरु मङ्गलम्

॥२५॥ (श्लोक-२२/२५) = नन्दावर्तः १० ॥

अष्टदल कमलबन्धः

॥ ११ ॥

इत्थं स्तुतष्णोडशमो जिनेन्द्र-तिग्मद्युतिः सन्नतसूर्यचन्द्रः ॥
श्री विश्वसेनान्वयसिन्धुचन्द्रः देवःप्रदेयात्सकलाङ्गिभद्रम् ॥२६॥

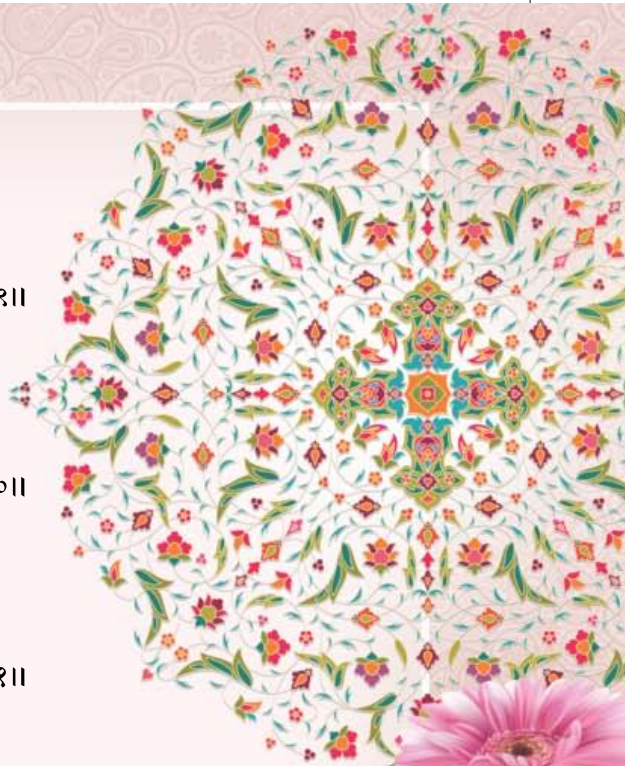
वदान्यवर्यं दनुजामहेन्द्र - नरेन्द्रलक्ष्मीवितरास्ततन्द्रम् ।
महीप्रसिद्धं वरमोदसान्द्रो, नत्वा मुदा षोडशमं जिनेन्द्रम् ॥२७॥११=अष्टदलकमलम् ॥

माराजिराजितवणिग्जनमन्दिरारे,
रुद्धान्यदुर्मतमनःप्रसराङ्गिसारे ॥
देवप्रियाकृतजिनालयनृत्यचारे,
वर्याङ्गरागरुचिरप्रमदाप्रसारे ॥२९॥

परमतत्त्वतोज्ज्वलनागरे,
विरतिराजितराजिमनोहरे ।
त्रिदशसुन्दरमानवबन्धुरे,
ततयशः कमलाकमलाकरे ॥३०॥

जाम्बूनदावासघटालितारे,
वाग्मीशवर्ये वरवासवारे ॥
लस्तसुनीरे मरुमौलिहीरे,
पुरे पवित्रे जिनचैत्यसारे ॥३१॥

रम्यश्रिया स्वर्गपुरानुकारे,
नरेन्द्रनाकेन्द्रमनोऽनुहारे ॥
गङ्गातटश्वेतयशोविसारे,
रेखाकरे सर्वपुरे सुपौरे ॥३२॥ (श्लोक-२९/३२) = षोडशदलकमलम् १३ ॥

षोडशारचक्रबन्धः ॥ १४ ॥

॥ षोडशारचक्रपरिधिः ॥

नव्यबुद्धिमा भव्यवक्त्रमा-स्तत्त्वसत्सुधासक्तमानसाः।
प्राणिपालकाः वारिशीतता-जित्वरोक्तपोऽहिंसवृत्तयः ॥३३॥
सन्ति यत्र वै, सम्यगार्हताः, तैसजाकराः नम्रताकलाः।
चर्चिताहृतः साधुपूजकाः, दत्तभिक्षुजातप्रमुद्भनाः ॥३४॥

नरदेवचित्तमोहं दृष्ट्वेर्ष्यातापतप्तहृत्पतिता ।

जलधौ तापं शमितुं, लंका यं सत्कलावासम् ॥३५॥

भयवन्ध्यकारिदेवो विलसति नवखण्डनाम पार्श्वजिनः ।

यत्राखिलभीवल्लीवनकर्त्तनतीक्ष्णपार्श्वः सः ॥३६॥

तस्मात्पाण्डुरयशसशृङ्खलपुरतो धुरन्धराद्विजयः ।

वन्दनकं प्रविधाया- वर्त्तकैर्विश्वमाश्रमितैः ॥३७॥ षोडशारचक्रम् = १४॥

सद्विश्वकमलसप्त-सप्तिं विज्ञप्तिमातनोति शुभाम् ।

विनयनत देहि सा च, दृक्पाव्या सूरिदेवेन ॥३८॥

प्रातः श्रीमार्तण्डे, समुद्रते विकसिते च कमलवने ।

मुदिते चक्रे क्वणिते, क्रौञ्चैः क्रेङ्कारवाद्ये च ॥३९॥

वांचनमुपमित्यादि - ग्रन्थानामज्ञजलधिमन्थानाम् ।

पूर्वमहर्षिकृतानां, चलति स्म रसाविततयशसाम् ॥४०॥

जिनवरपूजाशास्त्र-श्रवणमित्यादिधर्मकृत्येषु ।

क्रियमाणेषु समागाद्वार्षिकपर्वापि घनमोदम् ॥४१॥

हिंसाखण्डनकल्पश्रवणमित्यादिधर्मकृत्यानि ।

तस्मिन्जातानि तव प्रभावतो विघ्नविगमयुतम् ॥४२॥

॥ इति चित्रलेखविज्ञप्तिपत्रे विविधविचित्रचित्रचित्रे मेदुरमङ्गलमन्दार-
मालामालितमध्यमरुमहीमण्डलमौलिमण्डनमृष्टमणि-मुकुटायमानश्रीजावालि-
पुरवर्णन-गुर्जरललनाविशालवक्षःस्थलामलविसंस्थुलमुक्ताफलमंजुलललितल-
लन्तिकायमानश्रीशृङ्खलपुरवर्णनाधिकारः द्वितीयः ॥

॥ परिधिः ॥

सकलमङ्गलकेलिनिकेतनं:

सरसशांतरसाम्बुसरोवरम् ।

तनुरुचा जितमन्दरभूधरं,

गुरुवरं शुभशङ्करमानवे ॥४३॥

संयमकमलाकेतन, कंकूहदयाम्बुधिक्षपेशानम् ।

लक्ष्मीलीलानलिनं, मदधूलीद्रावपवमानम् ॥४४॥

गन्धर्वगीतगानं, ललितकलाकेलिमञ्जुलायतनम् ।

केवलकमलामोहन, लिपिचञ्चुश्रेणिकृतनमनम् ॥४५॥

निःश्रेयसपदकारण, केशरपुञ्जस्फुरद्विभाकरणम् ।

तत्त्वविचारणनिपुणं, नमामि मुनिगगनखरकिरणम् ॥४६॥

सज्जननयनानन्दन, रञ्जितवरवाग्विलासमघवानम् ।

संवेगहंसखेलनशारदविकचाम्बुजायतनम् ॥४७॥

तपगणकमलविकासन-रविकरनिकरं सुभव्यभयहरणम् ।

सादितरिपुगुरुमानं, बुधकुलकोटीरप्रथिमानम् ॥४८॥

सद्गुणसुरतरुनन्दन, रोगोरगवैनतेयमहिमानम् ।

वन्देऽनणुमहिमानं, रसातलख्यातमहिमानम् ॥४९॥

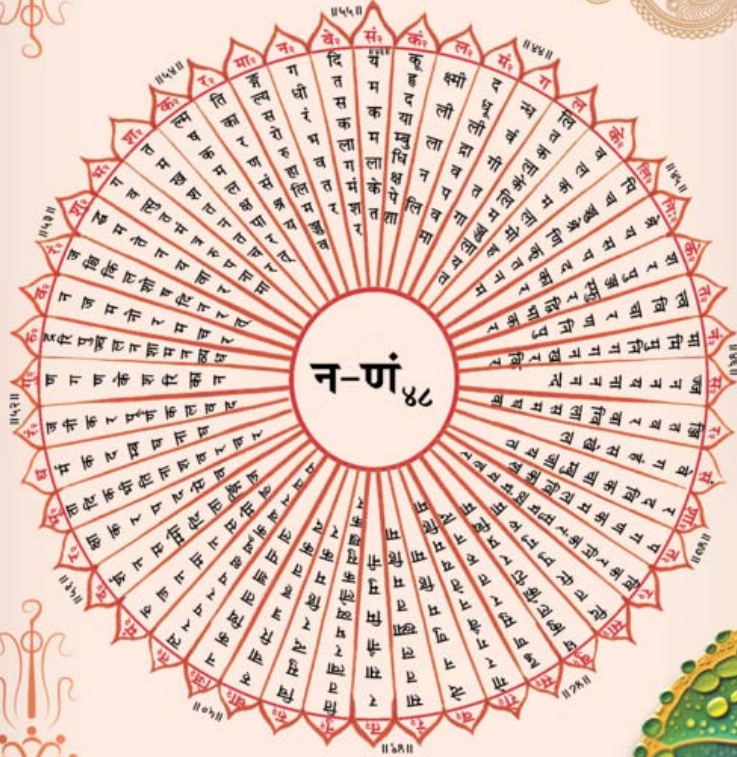
तरसा नौमि मुनीनं, नुतितत्परभव्यलोकसुखकरणम् ।

रुचिसुन्दरहिमकरणं, चारुचारित्रहतकदनम् ॥५०॥

अष्टचत्वारिंशदलकमलबन्धः

॥ १५ ॥

जिनकथिताज्ञापालन-, तत्परपरपक्षधूकवरतपन ।

मरुजनमानसमोहन, दर्शनसम्मोदिताङ्गिजनम्

॥५१॥

रक्षाकरपदसेवन, भूतादिकभीतिनाशवरचरण ।

धर्मकदम्बघनाघन, रजनीकरपूर्णकलवदन

॥५२॥

गुणगणकेशरिकानन, रुद्ररिपुज्वलनशामनव्यधन ।

वनजमनोरमचरणं, रजश्चिकिलशोषदिनरत्नम्

॥५३॥

शुद्धमतेऽनयवारण, भगवत्सुतमन्त्ररूपनामानम् ।

शतमखशतनतचरणं, कल्मषकमलक्षपारत्नम्

॥५४॥

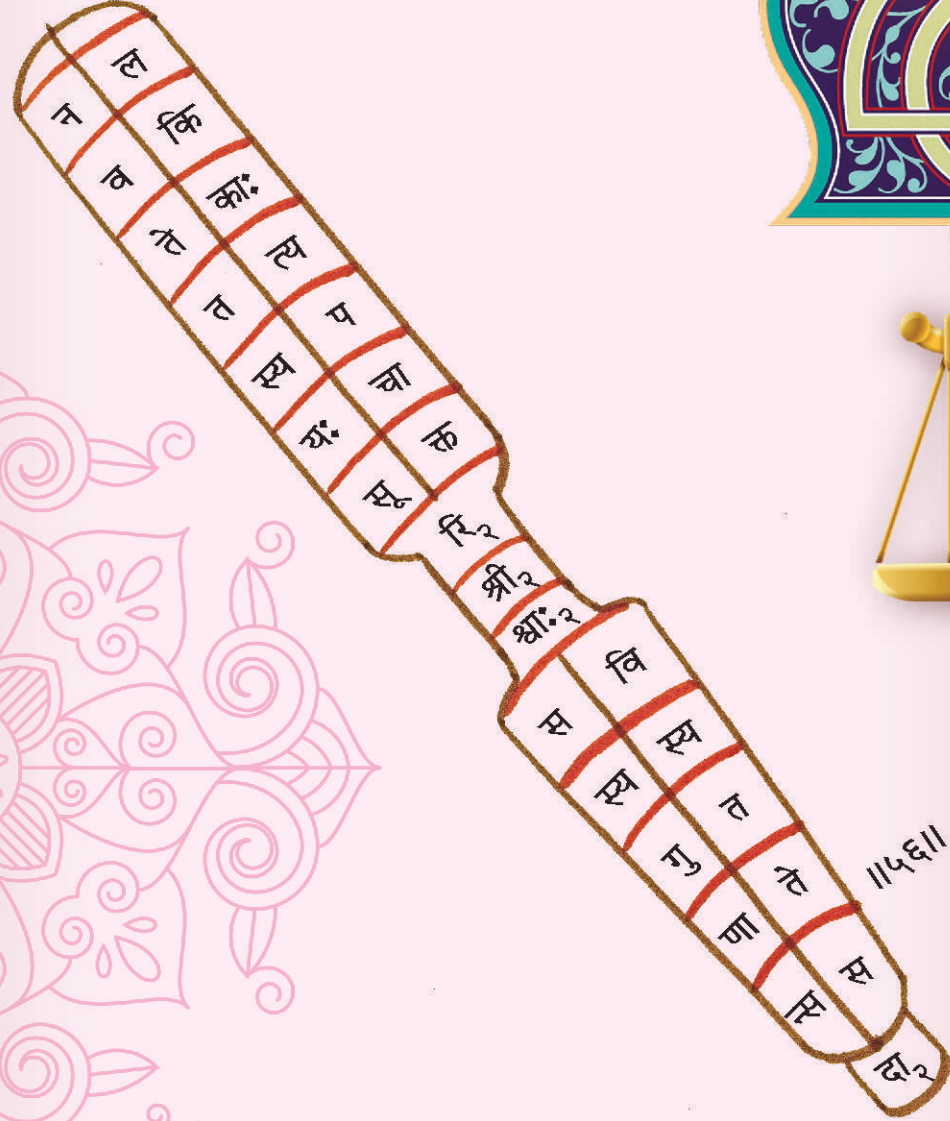
रतिकारणसंश्रयणं, माङ्गल्यसरोरुहालिमञ्जुवनम् ।

नगधीरं भवतारण, वेदितसकलागमं शरणम् ॥५५॥ (श्लोक-४३/५५)=अष्टचत्वारिंशदलकमलम् १५॥

मुसलबन्धः

॥ १६ ॥

नवते तस्य यः सूरि-श्रीश्वासस्य गुणान् सदा ।

दासते तस्य विश्वाः श्री-रिक्तचापत्यकाः किल

॥५६॥ १६ = मुसलम् ॥

200

भल्लबन्धः

॥ १७ ॥

नयेन विनतानेकमुनिपं नयमञ्जुलम् ।

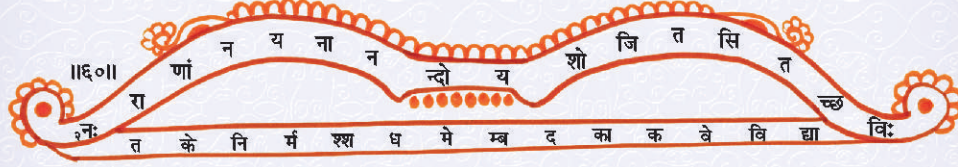
लब्धलक्ष्यं शिवे काम- ,मम्भोरुटलडहक्रमम्

॥५७॥ १७ = भल्लम् ॥

201

धनुषबन्धः

॥ २० ॥

नराणां नयनानन्दो, यशोजितसितच्छविः ।

विद्याविवेककादम्ब-, मेघशर्मनिकेतनः

॥६०॥ २१ = धनुः ॥

खड्गबन्धः

॥ २१ ॥

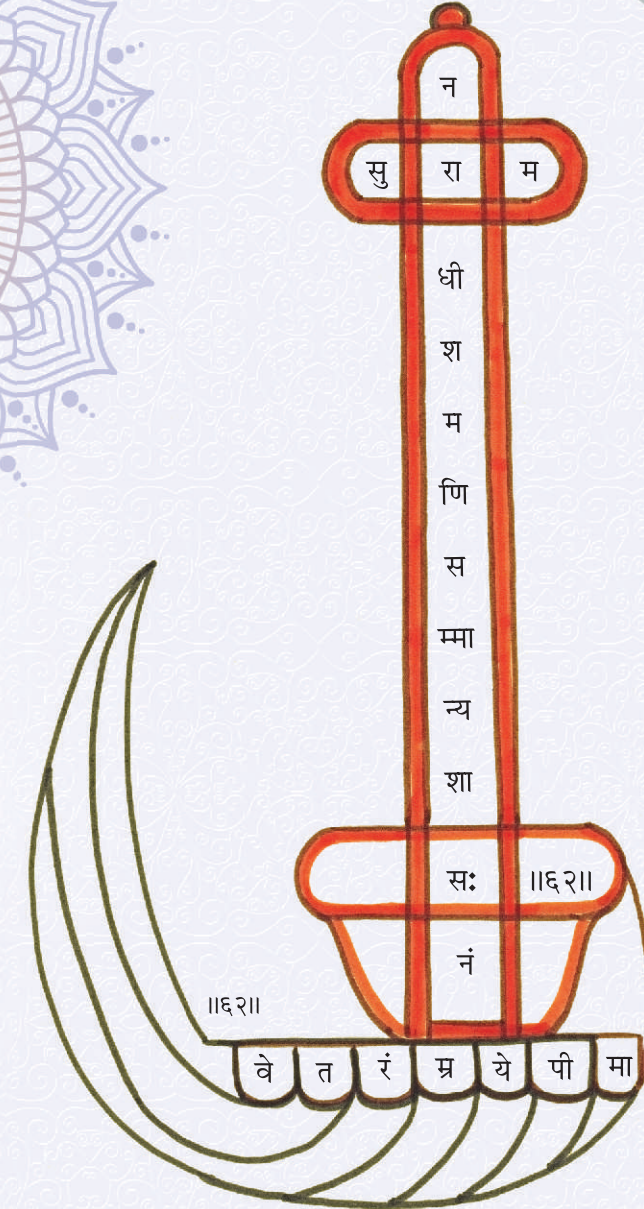
नराणां हरतात्पङ्कं, प्रेमपुष्करकेतनः ।

नदीव देवसंवन्ध-, क्रमोऽघः कृतबन्धनः

॥६१॥ २१ = द्वाभ्यां खड्गः ॥
(श्लोक-६०/६१)

चामरबन्धः

॥ २२ ॥

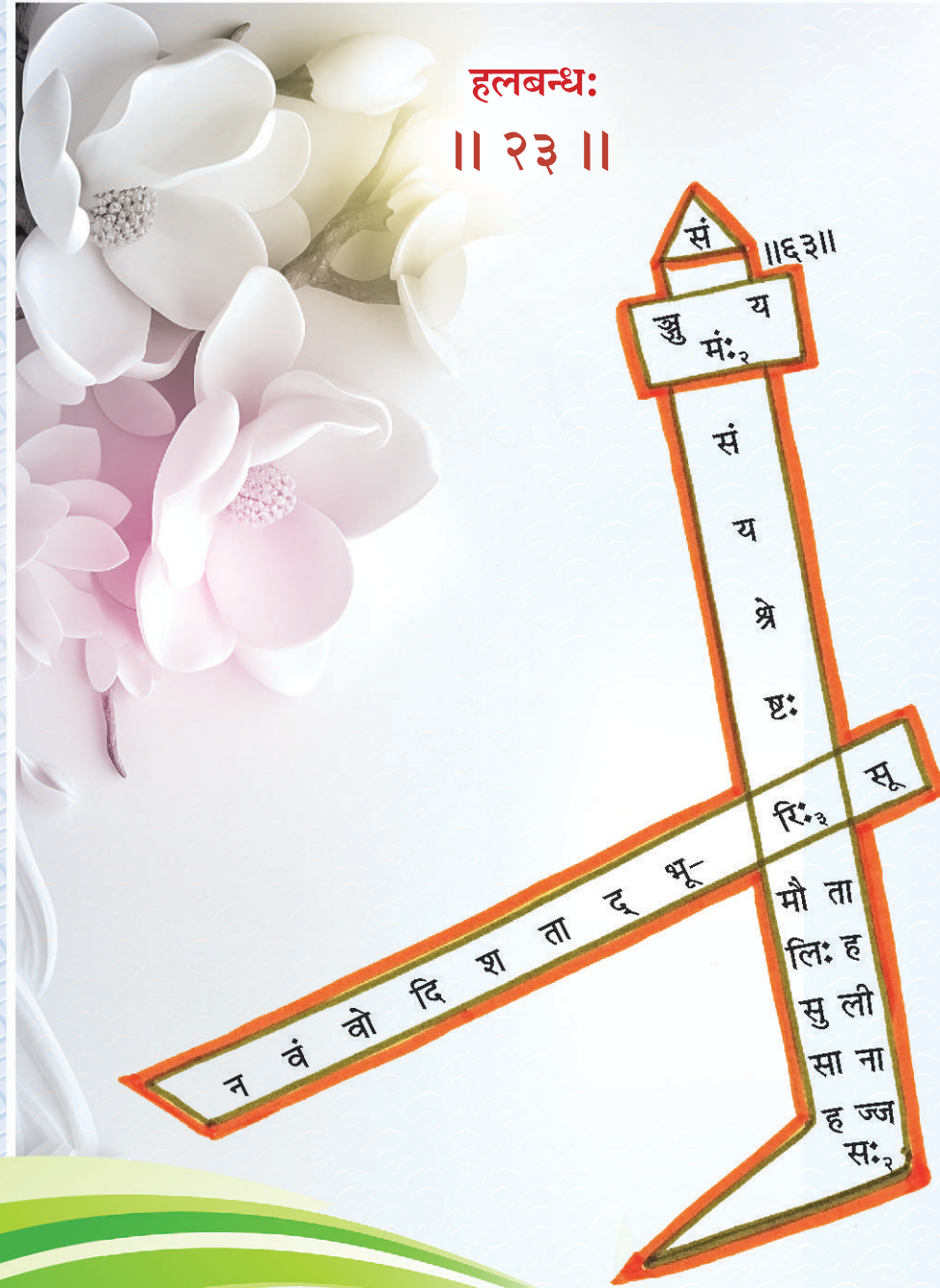

नरामरासुराधीशमणिसम्मन्यशासनम् ।

नवे नतनरं नम्रं नयेन पीनमानसः

॥६२॥ २२ = चामरम् ॥

हलबन्धः
॥ २३ ॥

नवं वो दिशतादभूरिः, सूरिमौलिः सुसाहसः ।
सज्जनालीहतारिष्टः, श्रेयसं मञ्जुसंयमः

॥६३॥ २३ = हलं ॥

206

मुद्रबन्धः
॥ २४ ॥

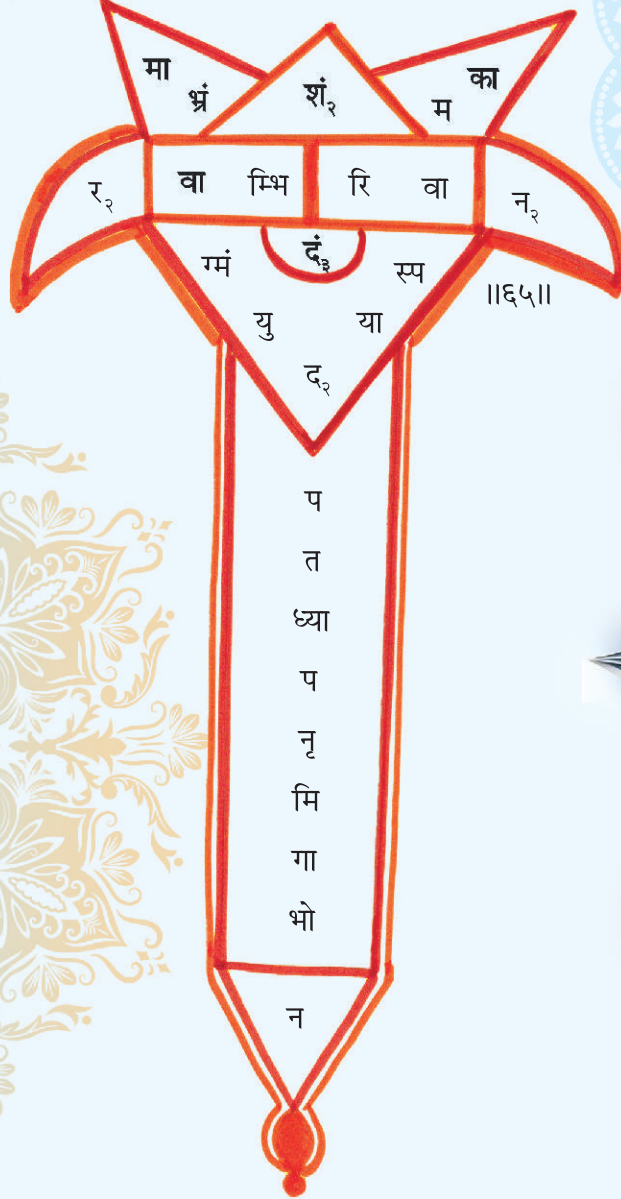
नमो निर्मलसद्भयानं, रिष्टताति समागम ! ।
मतामसमनोऽमन्द-दममञ्जुं महेऽमदम्

॥६४॥ २४ = मुद्रः ॥

207

श्रीकरीबन्धः

॥ २५ ॥

नभोगामिनृपध्यात- पदयुग्मं दयास्पदम् ।
दम्भिवाररमाभ्रंशं, शमकाननवारिदं

॥६५॥ २५ = श्रीकरी ॥

208

रथपदबन्धः

॥ २६ ॥

नमामि त्वां मुनिश्रेष्ठ, दक्ष मोददमोक्षद ।
दयावल्लीघनं शुभ्र-रदं साररसादर

॥६६॥ २६ = रथपदम् ॥

209

षोडशदलकमलबन्धः

॥ २७ ॥

॥६७॥

नरकारस्करस्फार - नीरधारं नर स्मर ।
ररनीरधरं मार तरः क्षार स्फुरत्तरम्

॥६७॥ २७ = १६ दलकजम् ॥

210

अष्टदलकमलबन्धः

॥ २८ ॥

॥६८॥

नवनीरदगम्भीर-रंगत्स्वरमुनीश्वर ।
रक्ष तारक संसार-सरोवरदिवाकर

॥६८॥ २८ = ८ दलकजम् ॥

211

वज्रबन्धः

॥ ३२ ॥

नमल्लोकशमत्ताप, मानकंस सनातन ।

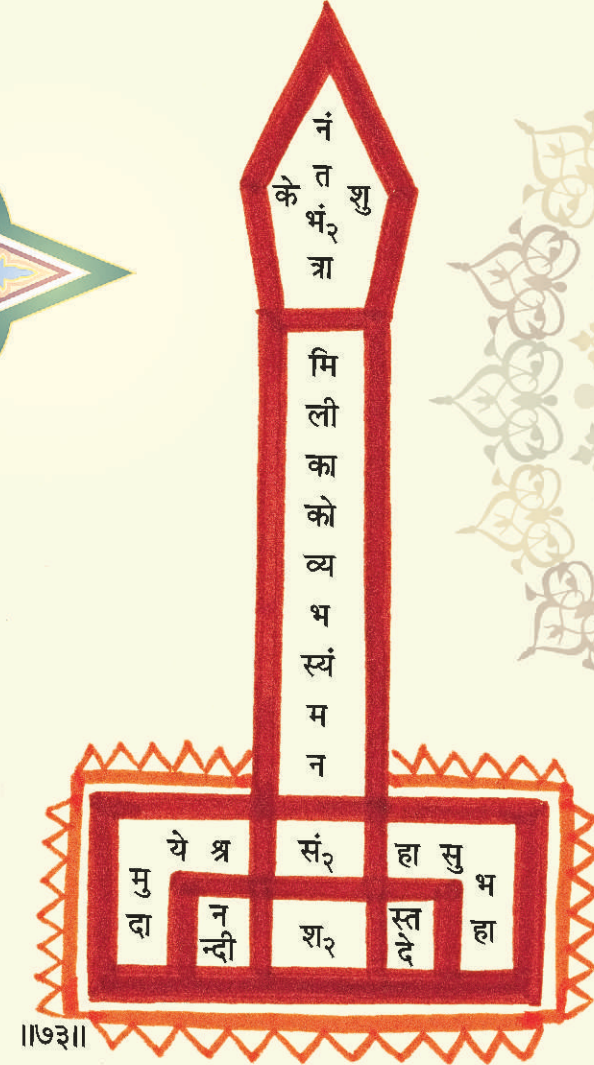
नय मां सुगुरोऽमन्द, शर्मधाममकोपन

॥७२॥ ३२ = वज्रम् ॥

214

शरबन्धः

॥ ३३ ॥

नमस्यं भव्यकोकाली, मित्राभं शुभकेतनम् ।

नन्दीश शस्तदेहाभ-सुहासं संश्रये मुदा

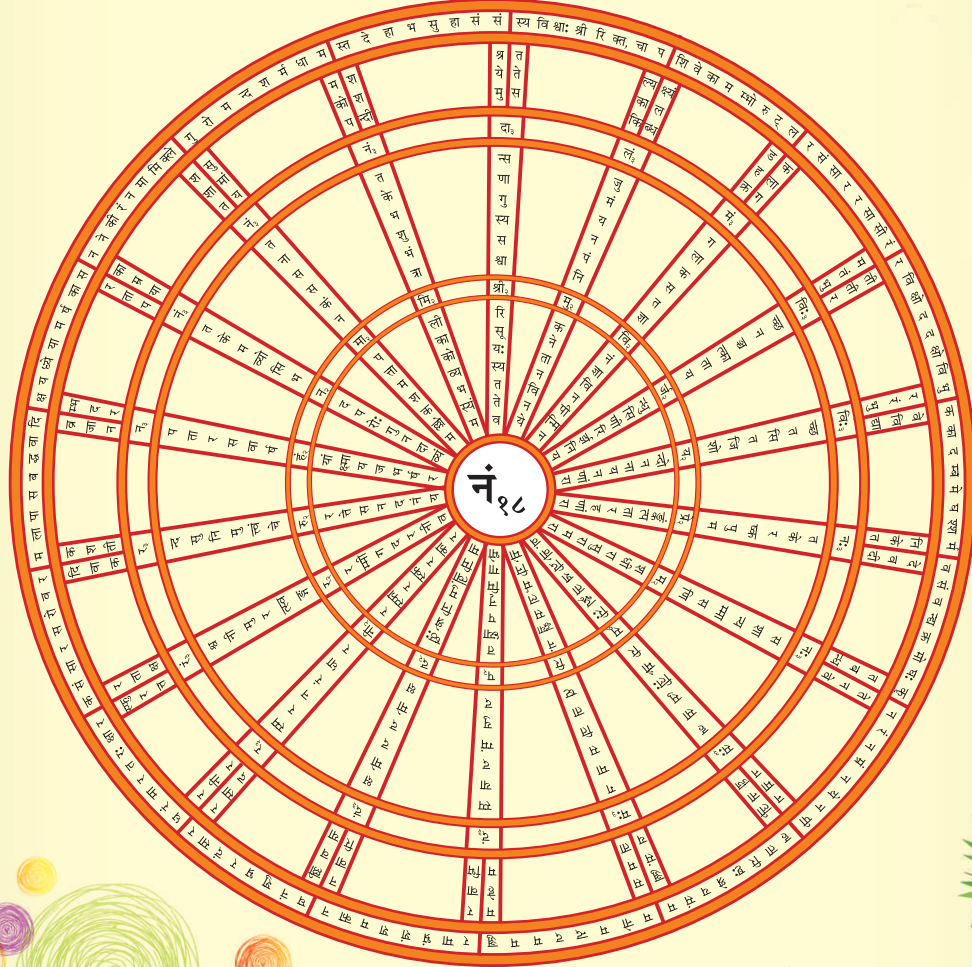
॥७३॥ ३३ = शरः ॥

३४ ॥ १८ चित्रबद्धं अष्टादशारचक्रचित्रम् ॥

215

अष्टादशारचक्रबन्धः

॥ ३४ ॥

(श्लोक-५६/७३)

॥ अथ हारचित्रम् ॥

समस्तापदावारिधौ कर्णधारं,
स्त्वे शस्तसंपत्सुधातृप्तलोकम् ।
लसत्पुण्यसद्भव्यकोकग्रहेशं,
गुरुं सूरिलक्ष्म्याश्रितं मुक्तशोकम्

॥७४॥

महद्दीरिमादेवशैलावहेलाः,
नतेभ्यो नमत्कल्यभूरुत्सुलीलाः ।
रजोवारमीनालयागस्तितुल्याः,
शिवं वः किरन्तु क्षमीशास्सरङ्गम् ॥७५॥

केतुर्वादिने धर्मसंलीनचित्तो,
मेनेशाभकेशस्तमःपूषशीली ।
निःस्वोऽनीतिवल्लीवने वारणेशः,
सूर्योऽगनिद्रालुकः सत्क्षमावान्

॥७६॥

सदा सौम्यमूर्तिः द्विषत्पक्षदर्पं,
द्विजिह्वालिसंहारकेकी सुरूपः ।
दमीशः श्रिये सः पदद्वन्द्वलीनः,
मनोऽङ्गिप्रदत्तानगार्योऽजवद्वः ॥७७॥

यशोदाय नामो यमीनाय ते मे,
यशोगेय संगेय पादाय सूर ।
प्रदातु प्रमोदं सना सूक्ष्ममेधः,
प्रगेयस्सुगेहो मुदा मुध्वरिता

॥७८॥लघुनायकमणिः॥

चल सरोरुह मञ्जुल सुश्रियि,
मुनिपते चरणे तव चञ्चलम्।

नमदशेषनरेशयुते मनो,
वसतु मे नयसुन्दरशर्मयुक् ॥७९॥

गणाधीश्वरः संसृतौ सौख्यदायी
सरित्स्वामिगम्भीरचित्तः सदासौ ।
दमाम्भोरुहश्रेणिसूर्याशुजालो,
हताशेषदम्भः श्रियं रातु धुर्याम् ॥८०॥

भोगीशब्रजासेवितो जातरुप-
भ्राजद्देहि भोगद्रुमाग्रिमहौजाः ।
धर्मेलाधरः प्रेमसूरीश्वरः सः,
क्षेमं मे विधत्तांक्षतानङ्गवैरी ॥८१॥

कृतजिनेशनते विततानन,
गुरुतपःकृशवेर सतां मत ।
मतिमदाल्यवतंस जितेन्द्रिय,
भुवि जयामलरुक्चय मोहजित् ॥८२॥

मलापहारं शमराजहंस - सहस्रपत्रं गुणनिम्नगेनम् ।
नगेनधीरं वरसूरिदेवं, वंदे मुदाहं त्रिजगल्ललामम् ॥८३॥

शङ्कालताकाननदाहदावं, गुरुप्रभावानय सर्पमन्त्रिन् ।
काम्याहिसेवारुषदेहमंदां, दातः श्रियश्रामणकीं निरङ्काम् ॥८४॥

सत्संवेगश्रीसरोजं सुधीम-त्सन्दोहस्फुरच्चण्डः संप्रदेयात् ।
भद्रं चारुं संयमश्रीमहेभ्योऽसत्यत्यक्तोऽमानसत्त्वस्यधाम ॥८५॥ बृहन्नायकमणिः॥

वहे मानसे त्वां सरोजन्मनेत्रं,
सदा सूरिवर्यस्फुरत्सूर्यतेजः ॥
लतामंडपं मञ्जुलं धर्मराज्ञो,
विनोदाय लक्ष्मीशसेव्यं विबाधम् ॥८६॥

रागाशेष दर्पाख्य शुम्भप्रणाश,
गौरीसेव राद्धान्त पीयूषकुम्भः ।
गङ्गागौरकीर्तिगुरुर्भीतिमुक्तो,
रम्याङ्गो जगत्त्रायको मञ्जुशोभी ॥८७॥

रतिप्रीतिकृद्दर्शनो दक्षमौलिः,
श्रितो यैस्सरङ्गं क्षितौ दत्तमोदः ।
धराधीशपूज्यो लसन्मन्त्ररुपा-
भिधस्ते सुधर्मं लभन्तेऽङ्गिधामम् ॥८८॥

धुतविपत्तिचयाक्षरमादरं,
कुमतिसिन्धुरसिंह गुणाकर ।
स्वरतभव्यजनालिरमाकर,
जय भुवि स्वपरोद्धृतितत्पर ॥८९॥

जयाम्भोजधाम जलेजाब्जपाणे!
जनौ राजमानो जडानां जयाय ।
प्रभो! संयमाम्भोधिजाब्धे गणेला-
धरान्मृन्मनोऽभीष्ट नाकेन्द्रवन्द्य! ॥९०॥ लघुनायकमणिः ॥

यशोराशि दुग्धाब्धिराजप्रमार्ज-
त्कलङ्कामयश्रेणिनाशे महौजः ।

यमान्ताय भूयाःगुरो ! गुह्यविज्ञ!,
क्रमं ते श्रयन्ते हि तेषां सुधागुः ॥११॥

रोषाशस्तवैरीभनाशे प्रगर्जद्-
हरे देहि रोदस्तलब्ध्यातवंश ! ।
सारं ज्ञानदानं द्युराट्सामजेश-
गामिन् विश्वसातप्रदश्चेतवासाः ॥१२॥

रमेरञ्जना ये तवाक्षम्यपापा,
अपि ध्यानरङ्गाङ्गणे पुण्यपक्ष ।
मायामुक्त ते निर्जरैर्वन्द्यपादाः,
भवेयुः शमारामभू सूरिदेव ! ॥१३॥

लगन्ति प्रभो ! ते पदं ये जनास्ते,
स्फुरद्विध्नलक्षाकुलत्वादमेये ।
चिरायुर्न मज्जन्ति घोरप्रमादा-
द्यनक्रैर्विचित्रे भवाब्धौ सुबेर ॥१४॥

॥ इति हारः ॥

सर्वसङ्गरहितामलचेतो-ऽमन्दरोषभवभीमभयान्माम् ।
रक्ष देहि मनुजामरसेव्या-रम्भदावनवनीरद भद्रम् ॥१५॥

॥ ग्रन्थिश्लोकः ॥

सकलकमलारङ्गत्केली निवास पदद्वय !,
चलनयुगसौन्दर्याम्भोजाधरीकृतमज्जिम ।
नवजलधराभं, गम्भीरं दधन्मधुरस्वरं,
जय जय गुरो शंसासार क्षमावलये चिरम् ॥१६॥

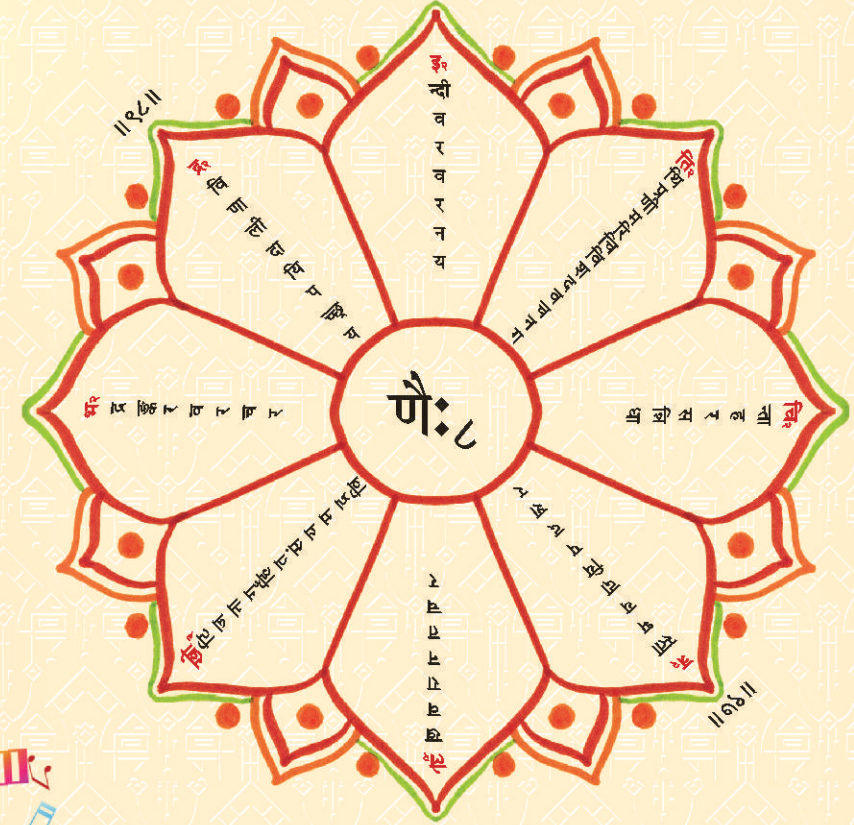

॥ इति दवरक-काव्यम् ॥
३४ ॥ इति हारचित्रम् ॥

अष्टदलकमलबन्धः

॥ ३६ ॥

॥ इति चित्रलेखविज्ञप्तिपत्रे विविधविचित्रचित्रचित्रे
उद्दण्डपण्डादण्डमण्डितपण्डितमण्डलवितण्डाभाण्डखण्डनाखण्ड-
प्रचण्डदण्डायमान-तपागणाम्बरमण्डलमण्डनमार्तण्ड-श्री प्रेमगुरु-वर्णनाधिकारस्तृतीयः ।

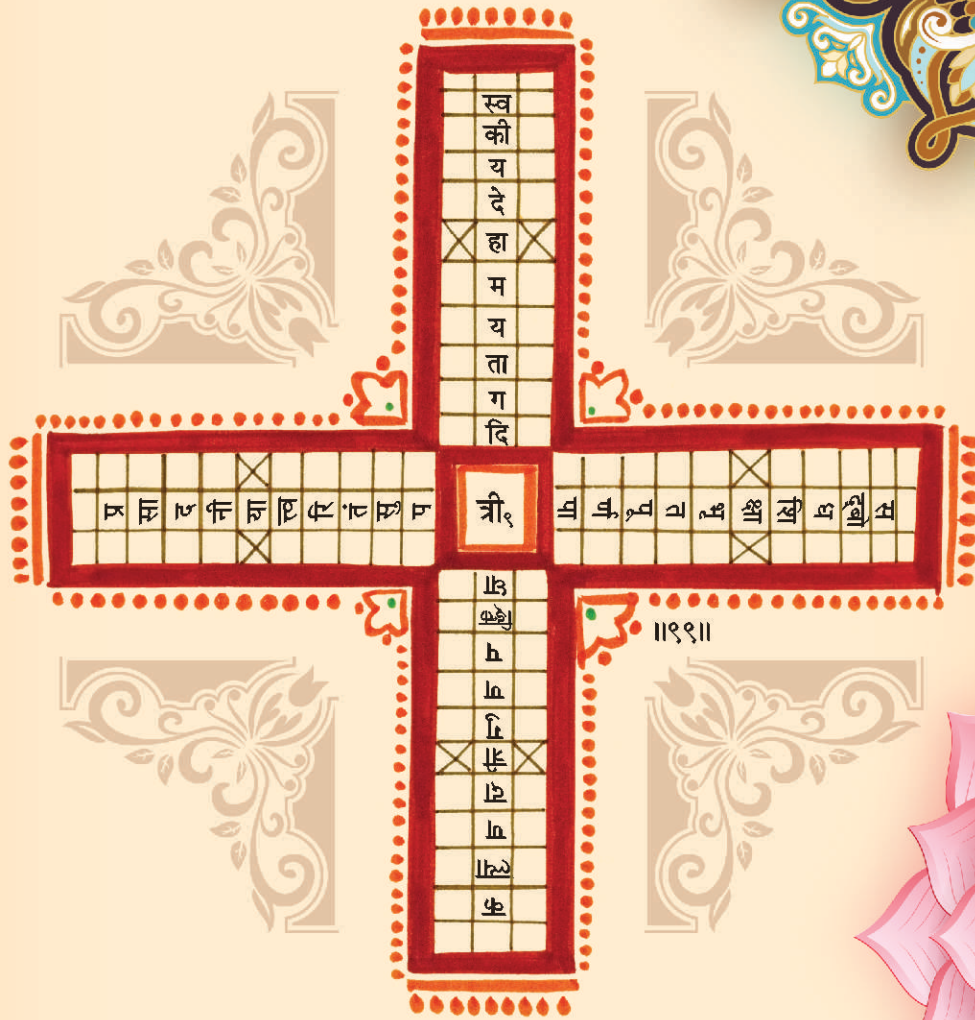
इन्दीवरवरनयनैः, तिथिप्रणीमरिचिविशदवचनगणैः ।

चिन्ताहरसन्निधानैः त्रस्ताभयदायिपदशरणैः ॥१७॥

लेखवरानतचरणैः, खोटिजनागृहितसंयमद्रविणैः ।

भद्रङ्करवरचरणैः, द्रविणालीदायिपच्छयणैः ॥१८॥ ३४ ॥ ८ दलकमलम् ॥

॥ ३७ ॥

स्वकीयदेहामयता गदित्री, सद्बोधशिक्षामृतपूर्णपात्री ।
कल्याणादात्री गुणपङ्क्तिधात्री, प्रसादनीयाः त्वरितं सुपत्री ॥९९॥ ३६ ॥ चतुष्पद्वन्धः॥

॥ ३८ ॥

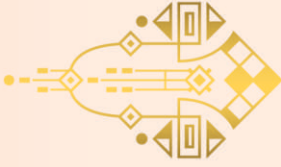
वशानीतहृषीकाश्चैः, वरभक्तिभृतो ममा-
वधार्या पूज्यपादैश्च, वन्दना सबली त्रयम् ॥१००॥ ३७ ॥ स्वस्तिकः ॥

॥ इति चित्रकाव्यानि ॥

तथा च – श्रीमन्मङ्गलमेरु-विजयौ, श्रमणालि सूरसोमसमौ ।
श्री पूज्यपादलघुगुरुसोदरभूर्तो मुनिस्थविरौ ॥१०१॥

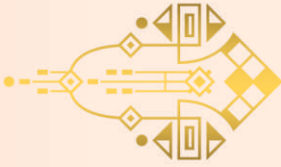
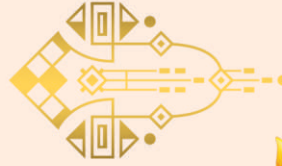
प्रज्ञांशाः श्रीमलयाद्विजयाः, गुरुपादसेवनाप्तलयाः ।

प्रज्ञांशाः हेमन्ताः तातपादस्य सामन्ताः ॥१०२॥

सत्तर्कभक्ति बहुमौक्तिक शुक्तिकल्पः,
दुर्वादिपङ्क्तिगजभङ्क्तिमृगेशशक्तिः ।
सत्तत्त्वरक्तिबहुयुक्तिसुपेशलोक्तिः,
प्रज्ञांशमुक्तिविजयो गणिरिष्टमुक्तिः ॥१०३॥

श्री पूज्यपादमुखपद्मपतद्वचोमधु-
पाने विलोलरसनभ्रमरो नतामरो ।
व्याख्यानवादचतुरश्रचतुरालिशेखरः,
प्रज्ञांशभानुविजयो विजयो गणीश्वरः ॥१०४॥

श्रीतातपादगुणगानपवित्रजिह्वाः,
येऽन्येऽपि सन्ति मुनयश्च हि ते प्रसाद्याः ।
त्वत्सन्निधौ ममकवन्दनया नुनत्या,
स्मार्यश्च सर्वसुकृतेऽहमहर्निशं हि ॥१०५॥

अत्रत्याः – श्रीमन्महानन्दतपोधनास्ते, तपःसुरक्ताः गुरुपादभक्ताः ।
महायशाख्याः गुरवश्च मे ते, श्रीपूज्यपादक्रमरक्तचित्ताः ॥१०६॥

नमन्त्येते तैऽहिं करयुगलमायोज्य शिरसि,
मुदावेगोद्गच्छन्नयनपयसा धौतरजसो ।
ललाटेन क्षोणीतलरजसमालिङ्ग्य सुतरां,
तथात्रत्यः सङ्घः प्रणमतितरां ते पदकजम् ॥१०७॥

निधि-राज-नभो-नेत्रमिते वैक्रमवत्सरे ।
दिने धनत्रयोदश्याः लेखोऽयं लिखितो मुदे ॥१०८॥

॥ इति चित्रलेखविज्ञप्तिपत्रे विविधविचित्रचित्रचित्रेऽन्तिमस्साधारणोऽधिकारः ॥

॥ इति श्री ॥